H14 49
П 56597

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ЮСТИЦІИ.

ЧАСТЬ II.

В. УЧРЕЖДЕНІЕ УГОЛОВНЫХЪ СУДЕБНЫХЪ МѢСТЪ.

ТОМЪ IX.

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЙ УСТАВЪ УГОЛОВНЫХЪ СУДЕБНЫХЪ МѢСТЪ.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI.

CZĘŚĆ II.

B. ORGANIZACYA SĄDOWNICTWA KARNEGO.

TOM IX.

USTAWA ORGANICZNA SĄDOWNICTWA KARNEGO.

1867.

Н14 49

П 56597

СБОРНИКЪ

АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ

ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ЮСТИЦІИ.

ЧАСТЬ II.

В. УЧРЕЖДЕНІЕ УГОЛОВНЫХЪ СУДЕБНЫХЪ МѢСТЪ.

ТОМЪ IX.

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЙ УСТАВЪ УГОЛОВНЫХЪ СУДЕБНЫХЪ МѢСТЪ.

ZBIÓR

PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI.

CZĘŚĆ II.

B. ORGANIZACYA SĄDOWNICTWA KARNEGO.

TOM IX.

USTAWA ORGANICZNA SĄDOWNICTWA KARNEGO.

1867.

1127

Печатано по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ
ПУБЛИЧНАЯ
ИСТОРИЧЕСКАЯ
БИБЛИОТЕКА РСФСР
31260 1985 г.

Варшава.—Въ Типографіи Ивана Яворскаго.

Drukowano z rozkazu NAJWYŻSZEGO.

Warszawa. — W Drukarni Jana Jaworskiego.

ОБЪЯСНЕНІЕ.

Постановленія, относящіяся къ Учрежденію уголовныхъ судебныхъ мѣстъ, помѣщены въ пяти томахъ: IX-мъ, X-мъ, XI-мъ, XII-мъ и XIII-мъ. Въ особенности же въ IX-мъ томѣ находится Учредительный Уставъ уголовныхъ судебныхъ мѣстъ, отъ 26 Іюля 1810 года, вмѣстѣ съ объясненіями; въ X же, XI-мъ, XII-мъ и XIII-мъ томахъ — постановленія, относящіяся къ означенному Учредительному Уставу или дополняющія оный.

Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника, Сенатора Фундуклея, составленъ чиновниками Канцеляріи Государственнаго Совѣта Царства Польскаго, а равно Старшимъ Чиновникомъ для особыхъ порученій въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, Новодворскимъ.

OBJAŚNIENIE.

Przepisy odnoszące się do Organizacyi Sądownictwa karnego pomieszczone zostały w pięciu tomach: IX-tym, X-tym, XI-tym, XII-tym i XIII-tym. W szczególności zaś tom IX-ty obejmuje Ustawę Organiczną Sądownictwa karnego z dnia 26 Lipca 1810 roku, wraz objaśnieniami, a tomy X-ty, XI-ty, XII-ty i XIII-ty—przepisy dotyczące téjże Ustawy Organicznéj lub ją uzupełniające.

Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Rzeczywistego Radcy Tajnego, Senatora Fundukleja, ułożony został przez Urzędników Kancelaryi Rady Stanu Królestwa Polskiego i Starszego Urzędnika do szczególnych poruczeń w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, Nowodworskiego.

СПИСОКЪ ПРЕДМЕТАМЪ,
ЗАКЛЮЧАЮЩИМСЯ ВЪ IX-мъ ТОМѢ.

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЙ УСТАВЪ
УГОЛОВНЫХЪ СУДЕБНЫХЪ МѢСТЪ.

Страница

Введеніе 2

СУДОУСТРОЙСТВО И СУДОПРОИЗВОДСТВО ПО ДѢЛАМЪ УГОЛОВНЫМЪ.

ОТДѢЛЪ I.

Учрежденіе Уголовныхъ Судовъ, Отдѣленій Полиціи Исправительной и Судовъ Полицейскихъ . . . 16

ОБЪЯСНЕНІЯ, ОТНОСЯЩІЯСЯ КЪ I ОТДѢЛУ.

Учрежденіе Уголовныхъ Судовъ.

Глава I. Суды Простой Полиціи 22
Глава II. Суды Исправительной Полиціи 26
Глава III. Суды Уголовные 46
Глава IV. Прокурорскій надзоръ 60

SPIS PRZEDMIOTÓW
ZAWARTYCH W TOMIE IX.

USTAWA ORGANICZNA
SĄDOWNICTWA KARNEGO.

Stronica.

Wstęp 3

ORGANIZACYA I POSTĘPOWANIE SĄDOWE W SPRAWACH KRYMINALNYCH.

DZIAŁ I.

Organizacya Sądów Kryminalnych, Wydziałów Pocyi Poprawczéj i Sądów Policyjnych 17

OBJAŚNIENIA DO DZIAŁU I-GO.

Organizacya Sądów karnych.

Tytuł I. Sądy Policyi Prostéj 23
Tytuł II. Sądy Policyi Poprawczéj 27
Tytuł III. Sądy Kryminalne 47
Tytuł IV. Urząd Publiczny 61

Страница

ОТДѢЛЪ II.

О примѣненіи законовъ и судопроизводствѣ по дѣламъ уголовнымъ, полицейско-исправительнымъ и полицейскимъ 68

ОБЪЯСНЕНІЯ КЪ ОТДѢЛУ II.

О примѣненіи законовъ и судопроизводствѣ по дѣламъ уголовнымъ.

Глава I. Власть Уголовнаго Суда 72
Глава II. Порядокъ производства судебнаго слѣдствія . . 98
§. 1. Общія распоряженія относительно производства слѣдствія 102
§. 2. Особыя распоряженія относительно производства слѣдствія 114
A) Относительно дѣлъ, къ которымъ прикосновенны лица военнаго званія, состоящія на дѣйствительной службѣ, или нижніе воинскіе чины, уволенные въ отпускъ и преждевременную отставку 116
B) Относительно дѣлъ о болѣе важныхъ преступленіяхъ, совершенныхъ въ мѣстахъ расположенія войскъ . . 130
C) Относительно дѣлъ, по которымъ обвиняются отставные офицеры и чиновники военнаго вѣдомства . . 132
D) Относительно дѣлъ о лицахъ духовнаго званія 132
E) Относительно дѣлъ о преступленіяхъ и проступкахъ противъ таможеннаго Устава 140

Stronica.

DZIAŁ II.

O prawach i postępowaniu w sprawach kryminalnych, policyjno-poprawczych i policyjnych . 69

OBJAŚNIENIA DO DZIAŁU II-GO.

O prawach i postępowaniu w sprawach karnych.

Tytuł I. Władza Sądu karnego 73
Tytuł II. Sposób dochodzenia sądowego 99
§ 1. Rozporządzenia ogólne co do prowadzenia śledztwa 103
§ 2. Rozporządzenia szczegółowe co do prowadzenia śledztwa 115
A) Co do spraw, do których wpływają osoby wojskowe w czynnéj służbie zostające, lub urlopowani i przed czasem dymisyonowani niższych stopni 117
B) Co do spraw mających za przedmiot ważniejsze przestępstwa spełnione w miejscu konsystencyi wojska . . . 131
C) Co do spraw przeciwko dymisyonowanym oficerom i urzędnikom zarządu wojskowego 133
D) Co do spraw przeciwko osobom duchownym 133
E) Co do spraw o przestępstwa i wykroczenia przeciwko Ustawie celnéj 141

Страница

F) Относительно дѣлъ, производимыхъ судебно - административнымъ порядкомъ вообще 162
G) Относительто дѣлъ объ изслѣдованіи причинъ пожаровъ 168
H) Относительно дѣлъ объ изслѣдованіи причинъ случайной смерти и тѣлесныхъ поврежденій 174
I) Относительно дѣлъ о выходцахъ . . 188
K) Относительно дѣлъ о поддѣлкѣ монеты 188
L) Относительно дѣлъ о подлогѣ официальныхъ и частныхъ бумагъ 192
Ł) Относительно дѣлъ о чиновникахъ . 194
M) Относительно дѣлъ о сопротивленіи судебнымъ Приставамъ при исполненіи ими актовъ. 202
N) Относительно дѣлъ о побѣгѣ арестантовъ 202
O) Относительно дѣлъ о разбояхъ и грабежахъ 204
P) Относительно порядка дѣйствія по дѣламъ о сумасшедшихъ 204
R) Относительно дѣлъ о скопищахъ . . 206
S) Относительно порядка судопроизводства по дѣламъ объ укрывающихся отъ слѣдствія и суда 206
T) Относительно дѣлъ, производимыхъ лишь по жалобѣ частныхъ лицъ . 214
§. 3. О приводѣ къ присягѣ по дѣламъ уголовнымъ 216
§. 4 О составленіи вѣдомостей о прежней подсудности обвиняемыхъ 220

Stronica.

F) Co do spraw *mixti fori* w ogólności . 163

G) Co do spraw dochodzenia przyczyny pogorzeli 169
H) Co do spraw dochodzenia przyczyny śmierci i obrażeń ciała 175

I) Co do spraw przeciwko wychodźcom 189
K) Co do spraw o fałszowanie monety . 189

L) Co do spraw o fałszowanie pism urzędowych lub prywatnych . . . , . 193
Ł) Co do spraw przeciwko urzędnikom . 195
M) Co do spraw o opór komornikowi stawiany w egzekucyi sądowéj . . . 203

N) Co do spraw o puszczenie aresztanta 203
O) Co do spraw o rozboje i rabunki . 205

P) Co do postępowania w sprawach przeciwko obłąkanym na umyśle . . . 205
R) Co do spraw o zbiegowiska . . . 207
S) Co do postępowania w sprawach przeciwko ukrywającym się przed wymiarem sprawiedliwości 207
T) Co do spraw na żądanie skarżącego dochodzeniu ulegających 215
§ 3. O odbieraniu przysięgi w sprawach karnych 217
§ 4. O sporządzaniu regestratury obwinionego 221

Страница.

Глава III. Слушаніе дѣла въ судебномъ засѣданіи 222
§. 1. Въ отношеніи публичности судебныхъ засѣданій 222
§. 2. О докладѣ дѣла 222
§. 3. Объ изустномъ объясненіи обвиненнаго въ Судѣ. 224
§. 4. Защита обвиняемаго 226
§. 5. Заключеніе Прокурора. 236
Глава IV. Приговоръ 240
§. 1. Постановленіе приговора 240
§. 2. Объявленіе приговора 246
§. 3. Исполненіе приговоровъ 248
А) Общія положенія 248
В) Относительно исполненія уголовныхъ наказаній 256
Глава V. Помилованіе преступниковъ и прекращеніе дѣлъ 256
§. 1. О помилованіи 256
§. 2. О передачѣ дѣлъ въ архивъ 260
Глава VI. Издержки по дѣламъ уголовнымъ 262
§. 1. О суммѣ на производство дѣлъ уголовныхъ 262
§. 2. О судебныхъ издержкахъ. 272
Глава VII. Распоряженія общія 278
§. 1. Относительно тюремъ и арестантовъ . . 278
§. 2. Относительно выдачи выписей съ приговоровъ, опредѣленій или документовъ, хранящихся при дѣлахъ . . . 280

ОТДѢЛЪ III.

Обязанности и предметы вѣдомства Судовъ Уголовныхъ, Исправительныхъ и Полицейскихъ . . . 282

Stronica.

Tytuł III. Wprowadzenie sprawy na audyencyą . . . 223
§ 1. Co do jawności audyencyi 223
§ 2. O relacyi 223
§ 3. O ustném przymówieniu się obwinionego 225
§ 4. Obrona obwinionego 227
§ 5. Wnioski Prokuratora 237
Tytuł IV. Wyrok 241
§ 1. Wydanie wyroku 241
§ 2. Ogłoszenie wyroku 247
§ 3. Wykonanie wyroku 249
A) W ogólności 249
B) Co do wykonywania kar głównych . 257
Tytuł V. Ułaskawienie i repozycya akt 257
§ 1. O ułaskawieniu 257
§ 2. O repozycyi akt 261
Tytuł VI. Koszta w sprawach karnych 263
§ 1. O funduszu na sprawy karne 263
§ 2. O kosztach procesu 273
Tytuł VII. Rozporządzenia ogólne 279
§ 1. Co do więzień i więźni 279
§ 2. Co do wydawania wypisów wyroków, decyzyj lub dokumentów do akt złożonych 281

DZIAŁ III.

O obowiązkach i atrybucyach Sądów Kryminalnych, Poprawczych i Policyjnych 283

Страница

ОБЪЯСНЕНІЯ КЪ ОТДѢЛУ III.

О обязанностяхъ и предѣлахъ власти Уголовныхъ Судовъ.

Глава I. Власть Судовъ въ отношеніи производства слѣдствія 292

§. 1. О слѣдствіяхъ, производимыхъ Полицейскими Судами 294

§. 2. О слѣдствіяхъ, производимыхъ Судами Полиціи Исправительной 300

§. 3. О слѣдствіяхъ, производимыхъ Судьями для особыхъ порученій, Судами Уголовными, Апелляціоннымъ Судомъ, Сенатомъ и Государственнымъ Совѣтомъ Царства 306

Глава II. Власть Судовъ въ отношеніи постановленія приговоровъ 314

§. 1. Относительно Судовъ Полиціи Простой . 316

§. 2. Относительно Судовъ Полиціи Исправительной 322

§. 3. Относительно Уголовныхъ Судовъ . . . 326

§. 4. Относительно Апелляціоннаго Суда . . 330

§. 5. Относительно Правительствующаго Сената и Государственнаго Совѣта Цар. Польск. 334

Глава III. О пересмотрѣ окончательныхъ приговоровъ и замѣнѣ наказаній 338

Глава V. О дѣлахъ, изъятыхъ изъ подъ вѣдомства обыкновенныхъ Судовъ 340

ОТДѢЛЪ IV.

Положенія Общія 362

ОБЪЯСНЕНІЯ КЪ IV ОТДѢЛУ.

Положенія Общія 366

Stronica.

OBJAŚNIENIA DO DZIAŁU III-GO.

O obowiązkach i atrybucyach Sądów karnych.

TYTUŁ I. Atrybucye Sądów co do prowadzenia śledztw 293

§ 1. O śledztwach prowadzonych przez Sądy Policyjne 295
§ 2. O śledztwach prowadzonych przez Sądy Policyi Poprawczéj 301
§ 3. O śledztwach prowadzonych przez Sędziów do szczególnych poruczeń, Sądy Kryminalne, Sąd Apellacyjny, Rządzący Senat i Radę Stanu Królestwa . . . 307

TYTUŁ II. Atrybucye Sądów co do wyrokowania . . . 315
§ 1. Co do Sądów Policyi Prostéj 317
§ 2. Co do Sądów Policyi Poprawczéj . . . 323
§ 3. Co do Sądów Kryminalnych 327
§ 4. Co do Sądu Apellacyjnego 331
§ 5. Co do Rządzącego Senatu i Rady Stanu Królestwa Polskiego 335

TYTUŁ III. O restytucyi i zamianie kar 339

TYTUŁ IV. O sprawach wyłączonych z pod atrybucyi Sądów zwyczajnych 341

DZIAŁ IV.

Urządzenia ogólne 363

OBJAŚNIENIA DO DZIAŁU IV-GO.

Urządzenia ogólne 367

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЙ УСТАВЪ

УГОЛОВНЫХЪ СУДОВЪ.

USTAWA ORGANICZNA

SĄDOWNICTWA KARNEGO.

ВВЕДЕНІЕ.

По возвращеніи отъ Королевства Прусскаго той части края, которая въ 1796 году присоединена была къ этому королевству, оказалось необходимымъ ввести новыя судебныя учрежденія въ Польшѣ.

И дѣйствительно, въ 1807 году, Правительствующая Коммисія, установленная для управленія этимъ краемъ и учрежденія въ немъ мѣстной администраціи, открыла свои законодательныя дѣйствія изданіемъ декрета отъ 30 Января 1807 г., объ установленіи при Земскихъ Судахъ Мировыхъ Судей; съ цѣлію же введенія сокращеннаго судопроизводства по дѣламъ гражданскимъ и уголовнымъ, рѣшеніемъ своимъ отъ 24 Февраля 1807 года указала Земскимъ Судамъ, какого рода дѣла подлежатъ ихъ производству.

Затѣмъ постановленіями Коммисіи отъ 6 Іюня, 18 Іюня и 10 Іюля 1807 года [1]) предписано было временное учрежденіе Судовъ, при опредѣленіи же предметовъ ихъ вѣдомства, возложено на тѣ Суды обязанность составить проекты внутренняго устройства своихъ Архивовъ и Канцелярій.

На основаніи этого учрежденія, учреждены были одни и тѣ же Суды для дѣлъ гражданскихъ и уголовныхъ, а именно:

1. Солтысы съ двумя Лавниками въ селеніяхъ, а Гминные Войты съ двумя Ратманами въ мѣстечкахъ;

---

[1]) См. прибавленіе N. 1 a, 1 b, и 1 c (томъ X, стр. 2, 68 и 80).

WSTĘP.

Po odzyskaniu od Królestwa Pruskiego téj części kraju, jaka w roku 1796 do tegoż Królestwa była przyłączoną, zaszła potrzeba wprowadzenia nowéj organizacyi sądownictwa w Polsce.

Jakoż w roku 1807, Kommissya Rządząca, ustanowiona dla zarządu tym krajem i zaprowadzenia w nim nowéj administracyi, prace swe pod względem prawodawczym rozpoczęła dekretem z dnia 30 Stycznia 1807 roku, zaprowadzającym przy Sądach Ziemiańskich instytucyą Sędziów Pokoju; aby zaś zapewnić skrócone postępowanie sądowe w sprawach cywilnych i kryminalnych, wyrokiem swym z dnia 24 Lutego 1807 roku, wskazała Sądom Ziemiańskim jakie sprawy do instrukcyi ich należą.

W następstwie, uchwałą z dnia 6 Czerwca, 18 Czerwca i 10 Lipca 1807 r. [1]*, przepisała tymczasową organizacyą Sądów, a przy określeniu ich atrybucyi, włożyła obowiązek na też Sądy ułożenia planów wewnętrznego urządzenia swych Archiwów i Kancelaryj.*

Według téj organizacyi, dla spraw cywilnych i kryminalnych były jedne i też same Sądy, mianowicie:

1. Sołtysi z dwoma Ławnikami po wsiach, a Wójci gmin z dwoma Radnemi po małych miasteczkach.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 1 a, 1 b, 1 c (t. X, str. 3, 69 i 81).*

2. Уѣздные Суды въ малыхъ городахъ;

3. Городовые Суды въ болѣе значительныхъ городахъ, каковые Суды, смотря по многочисленности населенія, предположено раздѣлить на Главные и Циркуловые;

4. Земскіе Суды, которыхъ въ каждомъ Департаментѣ, соразмѣрно числу народонаселенія и обширности, полагалось учредить одинъ, два или болѣе;

5. Апелляціонные Суды, по одному въ каждомъ Департаментѣ, наконецъ

6. Верховный Трибуналъ—одинъ на всѣ Департаменты.

Прежде однакожъ, чѣмъ это учрежденіе могло быть введено въ дѣйствіе, послѣдовала новая перемѣна образа правленія, а съ нею и измѣненіе устройства судебныхъ мѣстъ.

На основаніи Тильзитскаго трактата, изъ отошедшихъ отъ Пруссіи частей края образовано Герцогство Варшавское, а пожалованная ему 22 Іюля 1807 года [1]) Конституціонная Хартія установила слѣдующій порядокъ судоустройства:

1. въ каждомъ уѣздѣ одинъ Мировой Судъ;

2. въ каждомъ департаментѣ одинъ Гражданскій Трибуналъ;

3. на каждые два Департамента одинъ Судъ Уголовный;

4. наконецъ, для всего Герцогства Варшавскаго одинъ Апелляціонный Судъ (Cour d'appel) и одинъ Кассаціонный Судъ, обязанности котораго возложены на Государственный Совѣтъ.

Въ то время, при новомъ политическомъ раздѣленіи края въ силу Королевскаго декрета отъ 19 Декабря 1807 года [2]), на шесть департаментовъ, соотвѣтственно вышеупомянутой Конституціонной Хартіи, учреждены были для всего Герцогства только три Уголовные Суды.

Число однакожъ этихъ Судовъ, не смотря на существующія въ многихъ мѣстахъ слѣдственные Суды, оставшіеся по-

---

[1]) Дневникъ Законовъ Герц. Варшавскаго, томъ 1, стр. 1.

[2]) Дневникъ Законовъ Герц. Варшавскаго, томъ 1, ст. 22.

2. Sądy Powiatowe po mniejszych miastach.

3. Sądy Miejskie po miastach większych, które to Sądy, w miarę znaczniejszéj ludności, rozdzielone być miały na Sądy Główne i Cyrkułowe.

4. Sądy Ziemiańskie, których w każdym departamencie, stosownie do ludności i rozległości, mogło być jeden, dwa lub więcéj.

5. Sądy Apellacyjne, jeden na każdy departament, nareszcie

6. Sąd Ostatecznego Trybunału, jeden na wszystkie departamenta.

Zanim jednak uchwała ta mogła być w życie wprowadzoną, nastąpiła nowa zmiana Rządu, a z nią i zmiana w organizacyi sądownictwa.

Na mocy traktatu Tylżyckiego, z kraju od Prus oddzielonego utworzono Księstwo Warszawskie, któremu nadana Ustawa Konstytucyjna z dnia 22 Lipca 1807 roku [1]) *przepisała następny porządek sądowy:*

1. W każdym powiecie jeden Sąd Pokoju.

2. W każdym departamencie jeden Trybunał Cywilny.

3. Na dwa departamenta jeden Sąd Sprawiedliwości Kryminalnéj.

4. Wreszcie na całe Księstwo Warszawskie jeden Sąd Odzewny (Cour d'appel) *i jeden Sąd Kasacyjny, którego obowiązki włożono na Radę Stanu.*

Wtedy to, przy rozdziale politycznym kraju dekretem Królewskim z dnia 19 Grudnia 1807 roku [2]) *na sześć departamentów, odpowiednio powyższéj Ustawie Konstytucyjnéj, utworzono na całe Księstwo tylko trzy Sądy Sprawiedliwości Kryminalnéj.*

Liczba jednak tych Sądów, pomimo utrzymania w wielu miejscach Inkwizytoryatów po rządzie pruskim pozostałych, obok

---

[1]) *Dz. Pr. Ks. Warsz., t. I, str. 1.*

[2]) *Dzien. Pr. Ks. Warsz., t. 1-y, str. 22.*

слѣ Прусскаго правительства, оказалось недостаточнымъ при неудобопримѣнимости прежняго порядка судопроизводства и чрезмѣрной сложности и обременительности Прусскихъ формъ судопроизводства, которыя, по недостатку уголовнаго кодекса, соотвѣтствующаго новому судоустройству, указаны были въ руководство по дѣламъ уголовнымъ, въ § 38 постановленія Правительствующей Коммисіи отъ 6 Іюня 1807 года. Послѣдовавшее отъ сего замедленіе въ разсмотрѣніи множества дѣлъ, а еще болѣе пріостановившееся по многимъ изъ нихъ слѣдственное производство, послужили поводомъ къ постепенному накопленію арестантовъ въ тюрьмахъ.

Такое положеніе вещей, производя вредное вліяніе на успѣшный ходъ дѣлъ и препятствуя быстрому отправленію правосудія, вызвало со стороны тогдашняго Министра Юстиціи, графа Лубенскаго, изданіе Министерской Инструкціи отъ 17-го Мая 1808 года [1]).

Инструкція эта, введенная въ дѣйствіе, въ видѣ временной мѣры, Королевскимъ декретомъ отъ 4 Іюля 1808 года [2]), не только предписала правила о внутреннемъ устройствѣ Уголовныхъ Судовъ, долженствующія имѣть обязательную силу впредь до введенія новаго судебнаго порядка, но сверхъ того указала формы судопроизводства по дѣламъ уголовнымъ, въ предотвращеніе замедленія въ преслѣдованіи преступленій и наказаніи виновныхъ.

На основаніи этой инструкціи тюремныя заведенія, состоявшія до того времени въ завѣдываніи Инквизиторій, переданы въ непосредственное вѣдѣніе административныхъ властей. На Уѣздныхъ Подсудковъ, входящихъ въ составъ Мировыхъ Судовъ, возложено производство слѣдствій по дѣламъ уголовнымъ и разбирательство дѣлъ полицейскихъ; вслѣдствіе чего составъ Мировыхъ Судовъ, состоявшихъ до того времени изъ двухъ отдѣленій: Примирительнаго и Спорнаго, усиленъ третьимъ отдѣленіемъ По-

---

1) *Смотр. прибавленіе N. 2 (томъ X, стр. 92).*
2) *Смотр. прибавленіе N. 3 (томъ X, стр. 108).*

niedokładności dawnych form postępowania sądowego i zbyt długich a kosztownych form proceduralnych pruskich, które to prawa, przy braku kodeksu karnego do nowéj organizacyi zastosowanego, uchwałą Kommissyi Rządzącéj z dnia 6 Czerwca 1807 roku, w § 38, za wskazówkę postępowania w sprawach kryminalnych były zalecone, okazała się nieodpowiednią. Wiele bowiem spraw w rozpoznaniu opóźnionych, a znaczniejsza ich liczba zaledwie w dochodzeniu rozwiniętych, była powodem coraz wzmagającego się przeludnienia więzień.

Taki stan rzeczy, wpływając szkodliwie na ścisły i spieszny wymiar sprawiedliwości, spowodował wydanie instrukcyi ministeryalnéj, pod datą 17 Maja 1808 roku [1], *przez ówczesnego Ministra Sprawiedliwości hr. Łubieńskiego.*

Instrukcya ta, któréj tymczasowa wykonalność dekretem Królewskim z dnia 4 Lipca 1808 roku [2] *zaleconą została, nie tylko przepisała organizacyą sądownictwa kryminalnego, mającą trwać do czasu zaprowadzenia nowego porządku sądowego, ale nadto wskazała formy postępowania w sprawach kryminalnych, iżby dochodzenie przestępstw i ukaranie przestępców żadnego opóźnienia nie doznawało.*

Na podstawie téj to instrukcyi, więzienia zostające pódotąd pod dozorem Inkwizytoryatów, oddano pod bezpośredni zarząd władz administracyjnych. Podsędkom powiatowym, wchodzącym do składu Sądu Pokoju, poruczono instrukcyą spraw karnych i sądzenie spraw policyjnych; skutkiem czego Sądy Pokoju, prócz dwóch istniejących już Wydziałów: Pojednawczego i Spornego, powiększone zostały trzecim Wydziałem—Policyjnym. Wreszcie w jurisdykcyi każdego z trzech Sądów Kryminalnych, w miastach

---

[1] *Zobacz dodatek N. 2 (t. X, str. 93).*
[2] *Zobacz dodatek N. 3 (t. X, str. 109).*

лицейскимъ. Наконецъ, по вѣдомству каждаго изъ трехъ Уголовныхъ Судовъ, имѣющихъ мѣстопребываніе въ городахъ Варшавѣ, Познани и Торуни, установлены въ лицѣ Подсудковъ Суды Уголовно-Исправительные, посредствующіе между Уѣздными, состоящими подъ предсѣдательствомъ Подсудковъ, и Уголовными Судами, занимающіеся, смотря по роду преступленій и размѣру опредѣленнаго за оные наказанія, отчасти разсмотрѣніемъ и рѣшеніемъ дѣлъ уголовныхъ, отчасти же производствомъ и приготовленіемъ ихъ на рѣшеніе Уголовнаго Суда.

Однакожъ вскорѣ послѣ того, въ виду значительнаго числа дѣлъ уголовныхъ, подлежащихъ производству Подсудковъ Мировыхъ Судовъ города Варшавы съ уѣздомъ, изъяты были изъ ихъ вѣдомства дѣла полицейскія, разбирательство которыхъ поручено особому Судному Отдѣленію, учрежденному при тогдашнемъ Муниципальномъ Управленіи города Варшавы.

Учрежденіе этого Отдѣленія, начертанное Министромъ Юстиціи обще съ Министромъ Полиціи 27 Іюля 1808 года, а введенное въ дѣйствіе по особому предписанію Министра Юстиціи отъ 1 Августа того же года, утверждено Королевскимъ декретомъ отъ 21 Сентября 1808 года [1]).

За тѣмъ Королевскимъ декретомъ отъ 5 Сентября 1809 года [2]) постановлено соединить, въ судебно-уголовномъ отношеніи, департаменты: Варшавскій съ Калишскимъ, Познанскій съ Бромбергскимъ, и Плоцкій съ Ломжинскимъ, а равно перенести Уголовный Судъ изъ Торуни въ Плоцкъ.

Въ то время, когда, на основаніи упомянутыхъ выше декретовъ и министерскихъ распоряженій, приводилось въ дѣйствіе учрежденіе уголовныхъ судебныхъ мѣстъ въ шести департаментахъ, составлявшихъ первоначальное Герцогство Варшавское, произошло новое политическое преобразованіе края, вытекающее изъ условій Вѣнскаго трактата 19 Октября 1809 года, которымъ присоединена къ Герцогству Варшавскому новая

---

[1]) *Смотр. прибавленіе N. 6 (томъ X, стр. 122).*
[2]) *Смотр. прибавленіе N. 4 (томъ X, стр. 110).*

Warszawie, Poznaniu i Toruniu urzędujących, zaprowadzono Sądy Podsędkowskie Kryminalne, pośrednie między Sądami Podsędkowskiemi Powiatowemi a Sądami Kryminalnemi, które to Sądy, stosownie do rodzaju przestępstwa i wysokości kary za nie postanowionéj, zajmowały się bądź sądzeniem spraw kryminalnych, bądź téż przygotowaniem ich pod wyrok Sądu Kryminalnego.

Wkrótce jednak Podsędkom Sądów Pokoju powiatu i miasta Warszawy, ze względu na znaczną ilość spraw karnych do instrukcyi ich należących, odjęto sprawy policyjne i rozpoznawanie ich poruczono osobnemu Wydziałowi Sądowemu, przy ówczesnym Urzędzie Municypalnym miasta Warszawy ustanowionemu.

Organizacya tego Wydziału, przez Ministra Sprawiedliwości wspólnie z Ministrem Policyi pod datą 27 Lipca 1808 ułożona i oddzielnym reskryptem Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 Sierpnia tegoż roku zaprowadzona, zyskała zatwierdzenie Królewskie dekretem z dnia 21 Września 1808 roku [1]*.*

Następnie dekretem Królewskim z dnia 5 Września 1809 roku [2] *postanowioném zostało pod względem sądownictwa kryminalnego, połączenie departamentów Warszawskiego z Kaliskim, Poznańskiego z Bydgoskim i Płockiego z Łomżyńskim, oraz przeniesienie Sądu Kryminalnego z Torunia do Płocka.*

Gdy na podstawie powyższych dekretów i urządzeń ministeryalnych rozwijała się organizacya sądownictwa kryminalnego w sześciu departamentach, składających pierwiastkowo Księstwo Warszawskie, zaszła nowa zmiana polityczna, wywołana traktatem Wiedeńskim z dnia 19 Października 1809 r., przydzielającym do Księstwa Warszawskiego odłączoną od Austryi nową część kraju, która dekretem Królewskim z dnia 24 Lutego

---

[1] *Zobacz dodatek N. 6 (t. X, str. 123).*
[2] *Zobacz dodatek N. 4 (t. X, str. 111).*

часть края, отпавшая отъ Австріи и раздѣленная Королевскимъ декретомъ отъ 24 Февраля 1810 года [1]) на четыре департамента: Краковскій, Радомскій, Люблинскій и Сѣдлецкій, съ распространеніемъ на оные дѣйствія Конституціонной Хартіи, дарованной первоначальному Герцогству. Послѣдовавшимъ же засимъ Королевскимъ декретомъ, отъ 17 Апрѣля 1810 года [2]), при общемъ устройствѣ гражданскаго управленія въ увеличенномъ такимъ образомъ Герцогствѣ Варшавскомъ, въ видахъ уравненія новыхъ департаментовъ съ прежними и для общаго удобства въ административномъ дѣленіи края, постановлено: два прежде принадлежавшіе Герцогству уѣзда, Лелевскій и Пилецкій, отдѣливъ отъ департамента Калишскаго, присоединить къ департаменту Краковскому, и на оборотъ, два уѣзда изъ вновь пріобрѣтенныхъ провинцій, Станиславовскій и Сѣнницкій, присоединить къ департаменту Варшавскому.

Независимо отъ политическаго раздѣленія края на департаменты и уѣзды, вскорѣ состоялся Королевскій декретъ отъ 6 Іюня 1810 года [3]) объ учрежденіи въ новыхъ департаментахъ Уголовныхъ Судовъ, въ такомъ же составѣ, въ какомъ они существовали въ прежнихъ провинціяхъ Герцогства Варшавскаго; причемъ Апелляціонный Судъ, состоявшій до того времени изъ трехъ Отдѣленій, постановлено усилить однимъ новымъ Отдѣленіемъ, съ тѣмъ непремѣннымъ условіемъ, чтобы во всѣхъ четырехъ Отдѣленіяхъ засѣдали Судьи, достаточно ознакомленные съ законами прежняго правительства Галиціи.

Однако же установленный этимъ декретомъ порядокъ судоустройства, на сколько онъ касался Уголовныхъ и низшихъ Судовъ, не былъ приведенъ въ дѣйствіе. Вмѣсто того, Королевскимъ декретомъ отъ 26 Іюля 1810 года [4]), предписаны для

---

[1]) Дневн. Закон. Герцогства Варшавскаго, томъ 2, стр. 129.
[2]) Дневн. Закон. Герцогства Варшавскаго, томъ 2, стр. 143.
[3]) Дневн. Закон. Герцогства Варшавскаго, томъ 2, стр. 214.
[4]) Дневн. Закон. Герцогства Варшавскаго, томъ 2, стр. 291.

1810 roku [1]*), podzieloną zaraz została na cztery departamenta: Krakowski, Radomski, Lubelski i Siedlecki, z zastosowaniem do nich Ustawy Konstytucyjnéj pierwiastkowemu Księstwu nadanéj. Późniejszym zaś dekretem Królewskim z dnia 17 Kwietnia 1810 roku* [2]*), urządzającym ogólny porządek departamentów i powiatów w tak zwiększoném Księstwie Warszawskiém, dla zbliżenia nowych departamentów do jednostajności z dawnemi i dla wzajemnéj w podziale dogodności, dwa dawniejsze powiaty: Lelowski i Pilicki z departamentu Kaliskiego włączono do departamentu Krakowskiego, a nawzajem dwa nowe powiaty: Stanisławowski i Siennicki, z części nowo wcielonego kraju przyłączono do departamentu Warszawskiego.*

Obok politycznego podziału kraju na departamenta i powiaty, zapadł wkrótce dekret Królewski z dnia 6 Czerwca 1810 roku [3]*), postanawiający zaprowadzić w nowych departamentach takiż sam skład Sądów Kryminalnych, jaki w dawniejszych krajach Księstwa Warszawskiego zaprowadzonym już został; zaś Sąd Apellacyjny, dotychczas z trzech Wydziałów składający się, zwiększyć jednym Wydziałem, z tém wyraźném zastrzeżeniem, aby w każdym z czterech Wydziałów zasiadali Sędziowie z prawem byłego rządu Galicyi należycie obeznani.*

Porządek jednak sądowy dekretem tym zalecony, o ile dotyczył Sądów Kryminalnych i niższych Sądów, nie został wprowadzonym. Natomiast, dekretem Królewskim z dnia 26 Lipca 1810 roku [4]*), przepisaną została dla tych czterech departamentów*

---

[1]) *Dz. Pr. Księs. Warsz. t. 2-gi, str. 129.*
[2]) *Dz. Pr. Księs. Warsz. t. 2-gi, str. 143.*
[3]) *Dz. Pr. Księs. Warsz. t. 2-gi, str. 214.*
[4]) *Dz. Pr. Księs. Warsz. t. 2-gi, str. 291.*

этихъ четырехъ департаментовъ новыя правила уголовнаго судоустройства.

Такимъ образомъ, въ Герцогствѣ Варшавскомъ водворилась двойная система уголовнаго судопроизводства: одна въ шести департаментахъ, вытекающая изъ Министерской Инструкціи отъ 17 Мая 1808 года; другая въ четырехъ новыхъ департаментахъ, установленная Королевскимъ декретомъ 26 Іюля 1810 года, обнародованнымъ 30 Августа того же года.

Вслѣдствіе существованія таковой двойной системы, установилось между нѣкоторыми Судами различіе не только въ отношеніи ихъ названій, но также и по предметамъ вѣдомства, присвоеннымъ имъ этими двумя постановленіями. Отъ того произошло разнообразіе, которое устранено лишь впослѣдствіи Королевскимъ декретомъ 19 Февраля 1812 года [1]), повелѣвающимъ: постановленныя декретомъ 26 Іюля 1810 года, для четырехъ новыхъ департаментовъ, правила судоустройства распространить и на шесть прежнихъ департаментовъ Герцогства Варшавскаго.

По возстановленіи въ 1815 году Царства Польскаго, хотя дарованнымъ ему 15 (27) Ноября того же года [2]) Конституціоннымъ Уставомъ и опредѣлено было новое устройство судебно-уголовной части, и хотя ст. 149, 150 и 151 того Устава постановлено учредить для разсмотрѣнія дѣлъ уголовныхъ и исправительно-полицейскихъ Гродскіе Суды, по нѣскольку въ каждомъ воеводствѣ (прежнемъ департаментѣ), а равно два Апелляціонные Суды, и одну Высшую Палату Суда, а для сужденія дѣлъ о государственныхъ преступленіяхъ и проступкахъ высшихъ чиновниковъ Царства—Сеймовый Судъ; однакожъ порядокъ этотъ не только не былъ введенъ въ дѣйствіе, но, сверхъ того, возникшіе въ краѣ въ 1830 году безпорядки повлекли за собою отмѣну и самаго Конституціоннаго Устава, замѣненнаго, по усмиреніи мятежа, Всемилостивѣйше даро-

---

[1]) *Дневн. Законовъ Герц. Варшавскаго, томъ 4, стр. 235.*
[2]) *Дневн. Законовъ Царства Польскаго, т. 1, стр. 1.*

nowa organizacya sądownictwa kryminalnego.

Tym sposobem w Księstwie Warszawskiém nastały dwa systemata w porządku sądownictwa karnego: jeden, w sześciu dawnych departamentach, będący wypływem instrukcyi ministeryalnéj z dnia 17 Maja 1808 roku; drugi, w czterech nowych departamentach, wypływający z dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku, ogłoszenie którego dopiéro w dniu 30 Sierpnia t. r. nastąpiło.

Z powodu takiego istnienia dwóch systematów, niektóre Sądy różniły się nie tylko nazwą, ale nawet i atrybucyami, jakie im dwoma temi postanowieniami były nadane. Ztąd wywiązała się niejednostajność, która dopiéro usuniętą została przez dekret Królewski z dnia 19 Lutego 1812 roku [1], nakazujący organizacyą sądownictwa w czterech nowych departamentach dekretem z dnia 26 Lipca 1810 roku zaprowadzoną, rozciągnąć i do sześciu dawnych departamentów Księstwa Warszawskiego.

Z ustanowieniem w roku 1815 Królestwa Polskiego, nadana mu pod dniem 15 (27) Listopada tegoż roku [2]) Ustawa Konstytucyjna przepisała wprawdzie nowy porządek sądowy karny, stanowiąc w art. 149, 150 i 151 dla spraw kryminalnych i policyi poprawczéj, Sądy Grodzkie, po kilka w każdém województwie (dawniejszym departamencie), oraz dwa Trybunały Apellacyjne i Trybunał Najwyższy, zaś dla spraw o zbrodnie stanu i przestępstwa wyższych urzędników Królestwa—Sąd Sejmowy. Porządek jednak ten nie tylko nie został wprowadzony, ale nadto wynikłe w roku 1830 zawichrzenia krajowe, spowodowały upadek i saméj Ustawy Konstytucyjnéj, miejsce któréj zajął następnie po uśmierzeniu rokoszu, N a j m i ł o ś c i w i é j pod dniem 14

---

1) *Dz. Pr. Księs. Warsz. t. 4-ty, str. 235.*
2) *Dz. Pr. Kr. Pols., t. 1-y, str. 1.*

ванною Царству Польскому 14 Февраля 1832 года [1]) Уставною Грамотою.

Грамота эта, въ ст. 65 установила также, для разсмотрѣнія дѣлъ уголовныхъ и исправительно-полицейскихъ Гродскіе Суды, въ каждомъ воеводствѣ, но и тѣ не были введены въ дѣйствіе.

Такимъ образомъ, установленное во время Герцогства Варшавскаго устройство уголовныхъ судебныхъ мѣстъ, сохранилось до настоящаго времени, съ тѣми лишь измѣненіями, которыя вызваны были новыми требованіями и преобразованіями по законодательной части.

Въ чемъ состояли эти измѣненія и на чемъ основывается настоящій судебный порядокъ, объяснено ниже подъ каждымъ Отдѣломъ Королевскаго декрета 26 Іюля 1810 года, положившаго главныя основанія нынѣшнему устройству уголовныхъ судебныхъ мѣстъ.

---

[1]) *Дневн. Закон. томъ 14, стр. 172).*

Lutego 1832 roku nadany Królestwu Polskiemu Statut Organiczny [1]).

Statut ten w art. 65 dla spraw kryminalnych i tyczących się policyi poprawczéj postanowił także w każdém województwie Sądy Grodzkie, lecz i te nie weszły w wykonanie.

Tym sposobem, organizacya Sądownictwa karnego w epoce Księstwa Warszawskiego zaprowadzona, przetrwała do obecnéj chwili, jedynie ze zmianami, jakie potrzebą czasu i nowemi prawodawstwami wywołane zostały.

O ile zmiany te miały miejsce i na czém gruntuje się obecny porządek sądowy, poniżéj przy każdym Dziale dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810, jako stanowiącego podstawę organizacyi dzisiejszego sądownictwa karnego, jest wyjaśnioném.

---

[1]) *Dz. Pr. t. 14-ty, str. 172.*

СУДОУСТРОЙСТВО И СУДОПРОИЗВОДСТВО ПО ДѢЛАМЪ УГОЛОВНЫМЪ.

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата.

Божіею милостію

ФРИДРИХЪ АВГУСТЪ,

Король Саксонскій, Герцогъ Варшавскій,

и проч., и проч., и проч.

По представленію Министра Юстиціи и по выслушаніи мнѣнія Нашего Государственнаго Совѣта, Мы постановили и постановляемъ:

ОТДѢЛЪ I.

Учрежденіе Уголовныхъ Судовъ, Отдѣленій Полиціи Исправительной и Судовъ Полицейскихъ.

Статья 1.

Существующіе въ провинціяхъ, вошедшихъ въ составъ Герцогства Варшавскаго на основаніи Вѣнскаго трактата, Уголовные Суды, а также всѣ политическія и вотчинныя инстанціи, учрежденныя для слѣдственныхъ дѣлъ и для

ORGANIZACYA I POSTĘPOWANIE SĄDOWE W SPAWACH KRYMINALNYCH.

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu.

Z Bożéj Łaski

FRYDERYK AUGUST,

Król Saski, Książę Warszawski,

etc., etc., etc.

Na przełożenie Ministra Sprawiedliwości i po wysłuchaniu Naszéj Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy:

DZIAŁ I.

Organizacya Sądów Kryminalnych, Wydziałów Policyi Poprawczéj i Sądów Policyjnych.

Artykuł 1.

Z dniem 15 Sierpnia roku bieżącego urzędowanie Sądów Kryminalnych teraźniejszych, jakotéż wszelkich instancyj politycznych, dominialnych, w kraju przez traktat Wiedeński do Księstwa Warszawskiego dołączo-

производства Суда и расправы по дѣламъ уголовнымъ и полицейскимъ, съ 15 Августа текущаго года упраздняются.

Примѣчаніе. Въ департаментахъ, отошедшихъ отъ Пруссіи, и образовавшихъ первоначально Герцогство Варшавское, настоящій декретъ возъимѣлъ обязательную силу лишь съ 19 Февраля 1812 года [1]), какъ это объяснено выше во введеніи.

Статья 2.

Съ того же дня, будутъ отправлять, именемъ Нашимъ, карательное правосудіе въ помянутыхъ частяхъ края два Уголовныхъ Суда, именно: въ Краковѣ на департаменты Краковскій и Радомскій, въ Люблинѣ на департаменты Люблинскій и Сѣдлецкій.

Статья 3.

Каждый изъ Уголовныхъ Судовъ, поименованныхъ въ предыдущей статьѣ, будетъ состоять изъ одного Предсѣдателя, двухъ Судей, одного Ассесора и одного Писаря, коему въ помощь назначается, по утвержденному Нами штату, нужное число канцелярскихъ служителей.

Статья 4.

При каждомъ изъ упомянутыхъ Судовъ, обязанности блюстителя законовъ будетъ отправлять установленный Нами Нашъ Прокуроръ, съ званіемъ Королевскаго Прокурора при Уголовномъ Судѣ.

---

[1]) *Дневникъ Законовъ Герцогства Варшавскаго, томъ 4, стр. 235.*

nym, co do instruowania i sądzenia spraw kryminalnych i policyjnych, zupełnie ustaje.

Uwaga. W departamentach od Prus oddzielonych, a pierwiastkowe Księstwo Warszawskie składających, dekret niniejszy obowiązywać zaczął dopiero od dnia 19 Lutego 1812 roku [1]), jak to we wstępie wyjaśniono.

Artykuł 2.

Od tegoż dnia, wykonywać będą w imieniu Naszém Sprawiedliwość karzącą w wspomnionym kraju dwa Sądy Kryminalne, to jest: w Krakowie, na departamenta Krakowski i Radomski, w Lublinie, na departamenta Lubelski i Siedlecki.

Artykuł 3.

Każdy z Sądów Kryminalnych w art. 2-m wzmiankowanych, składać się będzie z jednego Prezesa, z dwóch Sędziów, jednego Assesora i jednego Pisarza, któremu do pomocy potrzebna liczba subalternów, etatem przez Nas zatwierdzonym, jest przydana.

Artykuł 4.

Przy każdym z wspomnionych Sądów, obowiązki urzędu publicznego pełnić będzie ustanowiony przez Nas Nasz Prokurator, który mieć będzie tytuł Prokuratora Królewskiego przy Sądzie Kryminalnym.

---

[1]) *Dziennik Praw Księstwa Warszawskiego, t. 4-ty, str. 235.*

Статья 5.

Сверхъ Уголовныхъ Судовъ, установленныхъ статьею 2-ю, въ каждомъ департаментѣ учреждаются два Отдѣленія Исправительной Полиціи, именно:

a) въ Краковскомъ департаментѣ, въ городахъ Краковѣ и Ендржеіовѣ;

b) въ Радомскомъ департаментѣ, въ городахъ Радомѣ и Сандомирѣ;

c) въ Люблинскомъ департаментѣ, въ городахъ Люблинѣ и Замостьѣ;

d) въ Сѣдлецкомъ департаментѣ, въ городахъ Сѣдльцы и Бяла.

Статья 6.

Каждый Судъ Исправительный будетъ состоять изъ одного Уголовнаго Подсудка и одного Писаря, которому назначается въ помощь, по утвержденному Нами штату, необходимое число канцелярскихъ служителей; при публичной, однакожъ, расправѣ и произнесеніи приговоровъ, въ этомъ Судѣ будетъ засѣдать, въ качествѣ Судьи, Подсудокъ Мироваго Суда, того мѣста, въ которомъ имѣетъ свое пребываніе Отдѣленіе Исправительной Полиціи.

Въ случаѣ отсутствія Уголовнаго Подсудка, мѣсто его заступаетъ Уголовный Писарь; мѣсто же Подсудка Мироваго Суда заступаетъ Писарь того Суда.

Статья 7.

Исполненіе обязанностей Прокурора при Отдѣленіи Исправительной Полиціи того мѣста, въ которомъ имѣетъ пребываніе Уголовный Судъ, возлагается на Нашего

Artykuł 5.

Oprócz Sądów Kryminalnych, artykułem 2-m ustanowionych, w każdym departamencie ustanowione będą dwa Wydziały Policyi Poprawczéj, to jest:

a) w departamencie Krakowskim, w miastach Krakowie i Jędrzejowie;

b) w departamencie Radomskim, w miastach Radomiu i Sandomierzu;

c) w departamencie Lubelskim, w miastach Lublinie i Zamościu;

d) w departamencie Siedleckim, w miastach Siedlce i Biała.

Artykuł 6.

Każdy Sąd Poprawczy składać się będzie z jednego Podsędka Kryminalnego i jednego Pisarza, któremu do pomocy potrzebna liczba subalternów, etatem przez Nas zatwierdzonym, jest przydana; przy publicznéj jednak rozprawie i ferowaniu wyroków, w Sądzie tym zasiadać będzie, jako Sędzia, Podsędek Sądu Pokoju miejsca tego, w którém Wydział Policyi Poprawczéj urzędowanie swe odbywa.

W przypadku nieprzytomności Podsędka Kryminalnego, zastępuje go Pisarz Kryminalny, a Podsędka Sądu Pokoju zastępuje Pisarz tego Sądu.

Artykuł 7.

Obowiązki Prokuratora przy Wydziale Policyi Poprawczéj miejsca tego, w którém Sąd Kryminalny urzędowanie swe odbywa, pełnić będzie Prokurator Nasz

Королевскаго Прокурора при Уголовномъ Судѣ, или, въ его отсутствіи, на Ассесора Уголовнаго Суда. Тѣ же обязанности, въ департаментскихъ городахъ, гдѣ нѣтъ Уголовнаго Суда, а гдѣ находится Гражданскій Трибуналъ, будутъ исправляемы поочередно, чрезъ каждые три мѣсяца, Ассесорами Гражданскаго Трибунала. Наконецъ въ городахъ, въ которыхъ нѣтъ ни Уголовнаго Суда, ни Трибунала, обязанности Прокурора будутъ временно исправляемы Писаремъ Мироваго Суда, или его Помощникомъ, или же однимъ изъ Актовыхъ Писарей, который назначается для того, чрезъ каждые три мѣсяца, по избранію Прокурора при Уголовномъ Судѣ.

Статья 8.

Установленные въ каждомъ уѣздѣ Мировые Суды, а также Бургомистры и Войты, будутъ заниматься рѣшеніемъ дѣлъ, подвѣдомственныхъ Простой Полиціи, на основаніи указанныхъ ниже правилъ.

ОБЪЯСНЕНІЯ ОТНОСЯЩІЯСЯ КЪ I ОТДѢЛУ.

Учрежденіе Уголовныхъ Судовъ.

ГЛАВА 1.

Суды Простой Полиціи.

Въ каждомъ округѣ, называемомъ прежде уѣздомъ, (см. объясненіе къ учрежденію Гражданскихъ Судовъ, томъ VI, стр. 42 настоящаго Сборника), состоитъ одинъ Мировой Судъ; въ одномъ только Варшавскомъ округѣ находится четыре отдѣленій Мироваго Суда, изъ коихъ каждое дѣйствуетъ въ назна-

Królewski przy Sądzie Kryminalnym, lub w zastępstwie jego Assesor Sądy Kryminalnego. Też obowiązki w miastach departamentowych, w których nie masz Sądu Kryminalnego, a gdzie jest Trybunał Cywilny, wykonywane będą kolejno, zmieniając co kwartał, przez Assesorów Trybunału Cywilnego. Nakoniec w miastach, w których nie masz ani Sądu Kryminalnego, ani Trybunału, obowiązki Prokuratora wykonywane będą tymczasowo przez Pisarza lub Podpisarza Sądu Pokoju, lub przez jednego z Pisarzy Aktowych, którego tym końcem Prokurator przy Sądzie Kryminalnym co kwartał oznaczać będzie.

Artykuł 8.

Ustanowione w każdym powiecie Sądy Pokoju, jakotéż Burmistrze i Wójci, trudnić się będą, podług prawideł poniżéj wskazanych, sądzeniem spraw Prostéj Policyi.

OBJASNIENIA DO DZIAŁU I.

Organizacya Sądów karnych.

TYTUŁ I.

Sądy Policyi Prostéj.

W każdym okręgu, który dawniéj nosił nazwę powiatu (zobacz objaśnienie Organizacyi Sądów cywilnych, tom VI-ty niniejszego Zbioru, str. 43), jest jeden Sąd Pokoju; tylko w okręgu Warszawskim są cztery Wydziały Sądu Pokoju, ka-

ченномъ ему отдѣльномъ участкѣ, каковыхъ участковъ существуетъ три въ городѣ Варшавѣ и одинъ на Прагѣ. Въ Плоцкомъ округѣ учреждены также два Мировые Суда: одинъ въ городѣ Плоцкѣ, а другой въ Закрочимѣ.

Каждый Мировой Судъ состоитъ изъ Подсудка, Писаря и Помощника Писаря, а также изъ одного или двухъ чиновниковъ для письма. Многосложныя занятія, составляющія предметы его вѣдомства, поименованы въ учрежденіи Гражданскихъ Судовъ, въ примѣчаніи къ ст. 16 о Мировыхъ Судахъ (томъ VI, стр. 62 настоящаго Сборника). Въ уголовномъ отношеніи Суды эти занимаются разсмотрѣніемъ и рѣшеніемъ дѣлъ полицейскихъ, какъ это изъяснено будетъ ниже.

Одинъ лишь Мировой Судъ Плоцкаго Округа въ Закрочимѣ, предѣлы вѣдомства котораго опредѣлены были постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 2 (14) Іюня 1853 года [1]), занимался по 1847 годъ исключительно производствомъ дѣлъ, относящихся къ Спорному и Полицейскому Отдѣленіямъ, дѣла же примирительныя и ипотечныя по всему округу, на основаніи инструкціи, изданной Правительственною Коммисіею Юстиціи отъ 24 Апрѣля (6 Мая) 1840 года, за N. 2,319 и 3,163 [2]), производились Мировымъ Судомъ въ Плоцкѣ. Едва лишь Высочайшимъ повелѣніемъ, объявленнымъ въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 7 (19) Января 1847 г. N. 96, учреждены Отдѣленія: Примирительное и Ипотечное.

Степень участія каждаго изъ членовъ Суда въ производствѣ дѣлъ полицейскихъ опредѣлена въ примѣчаніяхъ, изложенныхъ ниже въ § 1, главы I, объясненій къ Отдѣлу III-му Королевскаго декрета 26 Іюля 1810 года. Дѣла эти рѣшаются самимъ Подсудкомъ, или, въ случаѣ встрѣтившагося препятствія, Писаремъ.

Равнымъ образомъ Бургомистры и Гминные Войты занимаются по настоящее время разбирательствомъ полицейскихъ

---

[1]) *См. Днев. Зак. томъ 46, стр. 314.*
[2]) *Смотр. прибав. N. 5, (томъ X, стр. 112).*

żdy z nich oddzielnie w zakreślonym obrębie urzędujący, to jest: trzy w mieście Warszawie i jeden na Pradze. W okręgu także Płockim ustanowione są dwa Sądy Pokoju, jeden w mieście Płocku, a drugi w Zakroczymiu.

Każdy Sąd Pokoju składa się z Podsędka, Pisarza i Podpisarza, oraz z jednego lub dwóch Kancelistów. Różnorodne czynności do atrybucyj jego należące, wyjaśnione są przy organizacyi Sądownictwa cywilnego, w uwadze do art. 16-go, o Sądach Pokoju (tom VI-y niniejszego Zbioru, str. 63). Pod względem kryminalnym zajmują się one sądzeniem spraw policyjnych, jak to poniżéj będzie wyjaśnioném.

Jeden tylko Sąd Pokoju okręgu Płockiego w Zakroczymiu, którego rozciągłość jurisdykcyi postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 2 (14) Czerwca 1853 roku [1]) określoną została, do roku 1847 odbywał czynności jedynie do Wydziału Spornego i Policyjnego należące, wedle instrukcyi przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości pod dniem 24 Kwietnia (6 Maja) 1840 roku, N. 2,319 i 3,163, przepisanéj [2]); czynności zaś pojednawcze i hipoteczne z całego okręgu załatwiał Sąd Pokoju w Płocku. Dopiero skutkiem Najwyższéj decyzyi, w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 7 (19) Stycznia 1847 r., N. 96, objawionéj, Wydziały Pojednawczy i Hipoteczny utworzone zostały.

Jaki udział każdy z członków Sądu przyjmuje w instrukcyi spraw policyjnych wykazują uwagi zamieszczone poniżéj w § 1 Tytułu I-go objaśnień do Działu III dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku. Sprawy te sądzi sam Podsędek lub, w razie zachodzącéj przeszkody, Pisarz.

Podobnież Burmistrze i Wójci gmin trudnią się po dziś dzień sądzeniem spraw policyjnych; atrybucye ich pod tym

---

[1]) *Dziennik Praw, t. 46-ty, str. 315.*
[2]) *Zobacz dodatek N. 5 (t. X, str. 113).*

дѣлъ; права и обязанности ихъ въ этомъ отношеніи изъяснены въ § 1, главы II, объясненій къ отдѣлу III-му вышеупомянутаго декрета.

Независимо отъ четырехъ Мировыхъ Судовъ Варшавскаго Округа, установлено еще при Варшавскомъ Магистратѣ Полицейско-Судное Отдѣленіе. Учрежденіе этого Отдѣленія, отъ 27 Іюля 1808 года, утверждено было, въ видѣ временной мѣры, декретомъ Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, 21 Сентября того же года [1]) и окончательно таковымъ же декретомъ отъ 22 Мая 1812 года [2]).

Внутреннее устройство этого Суда, начертано было Министромъ Юстиціи 1 Августа 1808 года [3]), подробныя же относящіяся сюда правила утверждены Министромъ Полиціи 25 Августа того же года [4]).

Полицейско-Судное Отдѣленіе состояло первоначально изъ Подсудка и двухъ Ассесоровъ; впослѣдствіи, въ 1835 году, назначенъ Подсудку Помощникъ, для котораго издана была Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія инструкція отъ 2 (14) Февраля 1835 года [5]).

Въ послѣдствіи времени это Отдѣленіе усилено въ отношеніи состава Членовъ и состоитъ въ непосредственномъ вѣдѣніи Варшавскаго Оберъ-Полиціймейстера.

Глава II.

Суды Исправительной Полиціи.

Статьею 5-ю Королевскаго декрета отъ 26 Іюля 1810 года и изданнымъ въ дополненіе его декретомъ отъ 22 Мая 1812

---

[1]) *См. приб. N. 6 (томъ X, стр. 122).*
[2]) *См. приб. N. 7 (томъ X, стр. 130).*
[3]) *См. приб. N. 8 (томъ X, стр. 134).*
[4]) *См. приб. N. 9 (томъ X, стр. 138).*
[5]) *См. приб. N. 10 (томъ X, стр. 148).*

względem opisane są w § 1 Tytułu II-go objaśnień do Działu III-go wzmiankowanego dekretu.

Oprócz czterech Sądów Pokoju okręgu Warszawskiego, ustanowiony został przy Magistracie miasta Warszawy Wydział Policyjno-Sądowy. Organizacya tego Wydziału z dnia 27 Lipca 1808 roku, dekretem Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 21 Września t. r., tymczasowo [1], a dekretem z dnia 22 Maja 1812 roku, stanowczo [2] zatwierdzoną została.

Wewnętrzne urządzenie tego Sądu przepisane zostało przez Ministra Sprawiedliwości dnia 1 Sierpnia 1808 roku [3], a szczegółowe przez Ministra Policyi dnia 25 Sierpnia tegoż roku [4].

Wydział Policyjno-Sądowy pierwotnie składał się z Podsędka i dwóch Assesorów; dopiéro w roku 1835 dodany został Podsędkowi Pomocnik, dla którego Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego wydała instrukcyą w dniu 2 (14) Lutego 1835 roku [5].

Poźniéj Wydział ten co do liczby członków powiększony został i jest pod bezpośrednim kierunkiem Ober-Policmajstra miasta Warszawy.

TYTUŁ II.

Sądy Policyi Poprawczéj.

Wedle art. 5-go dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku, uzupełnionego dekretem z dnia 22 Maja 1812

---

[1] *Zobacz dodatek N. 6 (t. X, str. 123).*
[2] *Zobacz dodatek N. 7 (t. X, str. 131).*
[3] *Zobacz dodatek N. 8 (t. X, str. 135).*
[4] *Zobacz dodatek N. 9 (t. X, str. 139).*
[5] *Zobacz dodatek N. 10 (t. X, str. 149).*

года [1]), въ каждомъ департаментѣ (департаментъ впослѣдствіи получилъ наименованіе воеводства, а затѣмъ губерніи, какъ о томъ будетъ объяснено ниже въ главѣ о Судахъ Уголовныхъ) установлены были два Отдѣленія Судовъ Исправительной Полиціи, за исключеніемъ департаментовъ: Варшавскаго, въ которомъ учреждены были два Отдѣленія въ городѣ Варшавѣ и одно въ городѣ Ленчицѣ и Познанскаго, въ которомъ находились также три Отдѣленія во Всховѣ, Познани и Пыздрахъ.

Такимъ образомъ, согласно съ этими декретами, Суды Исправительной Полиціи учреждены были:

a) въ Краковскомъ департементѣ, въ Краковѣ и Ендржеіовѣ;

b) въ Радомскомъ департаментѣ, въ Радомѣ и Сандомирѣ;

c) въ Люблинскомъ департаментѣ, въ Люблинѣ и Замостьѣ;

d) въ Сѣдлецкомъ департаментѣ, въ Сѣдльцахъ и Бялой;

e) въ Варшавскомъ департаментѣ два въ Варшавѣ, одинъ въ Ленчицѣ;

f) въ Плоцкомъ департаментѣ, въ Плоцкѣ и Пултускѣ;

g) въ Ломжинскомъ департаментѣ, въ Ломжѣ и Кальваріи;

h) въ Быдгоскомъ департаментѣ, въ Торунѣ и Быдгощѣ;

i) въ Познанскомъ департаментѣ три, во Всховѣ, Познани и Пыздрахъ.

Въ 1815 году, вмѣстѣ съ измѣнившимся политическимъ положеніемъ края, число Исправительныхъ Судовъ уменьшено было на столько, сколько ихъ состояло въ департаментахъ Быдгоскомъ и Познанскомъ, и только уѣзды: Брестскій, Ковальскій и Радзѣіовскій, входившіе прежде въ составъ Быдгоскаго

[1]) *См. приб. N. 7 (томъ X, стр. 130).*

roku [1]) w każdym departamencie (departament późniéj nazwany został województwem, a wreszcie gubernią, jak to będzie wyjaśnioném niżéj, przy Sądach Kryminalnych) ustanowione zostały dwa Wydziały Sądów Policyi Poprawczéj, tylko departament Warszawski miał ich trzy, dwa w mieście Warszawie, a jeden w mieście Łęczycy, i departament Poznański — trzy, we Wschowie, Poznaniu i Pyzdrach.

Według więc tych dekretów, były Sądy Policyi Poprawczéj:

a) w departamencie Krakowskim, w Krakowie i Jędrzejowie;

b) w departamencie Radomskim, w Radomiu i Sandomierzu;

c) w departamencie Lubelskim, w Lublinie i Zamościu;

d) w departamencie Siedleckim, w Siedlcach i Biały;

e) w departamencie Warszawskim, dwa w Warszawie, jeden w Łęczycy;

f) w departamencie Płockim, w Płocku i Pułtusku;

g) w departamencie Łomżyńskim, w Łomży i Kalwaryi;

h) w departamencie Bydgoskim, w Toruniu i Bydgoszczy;

i) w departamencie Poznańskim trzy, we Wschowie, Poznaniu i Pyzdrach.

W roku 1815, ze zmianą polityczną kraju, liczba Sądów Poprawczych zmniejszoną została o tyle, ile ich było w depertamentach Bydgoskim i Poznańskim, i jedynie powiaty: Brzeski, Kowalski i Radziejowski, należące dawniéj do departamentu Bydgoskiego, wcielono pod względem jurisdykcyi

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 7 (t. X, str. 131).*

департамента, подчинены, въ судебно-уголовномъ отпошеніи, II Отдѣленію Суда Исправительной Полиціи въ городѣ Варшавѣ. Независимо отъ сего, постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 20 Февраля 1816 года [1]), предметы вѣдомства Отдѣленія Исправительной Полиціи въ Краковѣ предоставлены Суду Исправительной Полиціи въ Ендржеіовѣ, который въ послѣдствіи перемѣщенъ въ городъ Хенцины, согласно рѣшенію Совѣта Управленія отъ II Ноября 1817 года, постановившему перенесеніе уголовной тюрьмы изъ Ендржеіова въ сей послѣдній городъ.

Подобная перемѣна мѣстопребыванія послѣдовала также, въ 1824 году, и съ Судомъ Исправительной Полиціи Замосцьскаго Отдѣленія, на основаніи разрѣшенія Князя Намѣстника, объявленнаго въ журналѣ засѣданія Совѣта Управленія Царства отъ 6 Іюля 1824 года, и утверждающаго проектъ Правительственной Коммисіи Юстиціи, относительно перемѣщенія сказаннаго Суда изъ города Замостья въ городъ Яновъ, о приведеніи котораго въ исполненіе предписано было Правительственною Коммисіею Юстиціи отъ 29 Октября 1824 года, за N. 11,024, бывшей Люблинской Воеводской Коммисіи.

По случаю встрѣчаемыхъ въ дѣлопроизводствѣ затрудненій и неудобствъ, испытываемыхъ жителями уѣздовъ: Радзеёвскаго, Брестскаго и Ковальскаго, отъ подчиненія ихъ вѣдомству слишкомъ отдаленнаго Суда Исправительной Полиціи, II Отдѣленія Варшавскаго Уѣзда, учрежденъ былъ, на основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 23 Марта 1830 года [2]), для упомянутыхъ уѣздовъ [3]) отдѣльный Судъ Исправительной Полиціи въ городѣ Брестѣ-Куявскомъ.

---

[1]) *Дневн. Закон. Цар. томъ I, стр. 174.*

[2]) *Дневн. Закон. томъ 13, стр. 83.*

[3]) *Переименованіе уѣздовъ въ округи постановлено было впослѣдствіи Высочайшимъ указомъ отъ 29 Сентября (11 Октября) 1842 года (Дн. Закон. томъ 30, стр. 280).*

sądownictwa kryminalnego do Wydziału II-go Policyi Poprawczéj w mieście Warszawie. Obok zaś tego, postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 20 Lutego 1816 r. [1]), atrybucye służące Wydziałowi Policyi Poprawczéj w Krakowie przelano na Sąd Policyi Poprawczéj w Jędrzejowie, który to Sąd przeniesionym został następnie do miasta Chęcin, na skutek decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 11 Listopada 1817 roku, stanowiącéj przeniesienie więzienia karnego z Jędrzejowa do tego miasta.

Podobna zmiana miejsca urzędowania zaszła także w r. 1824 co do Sądu Policyi Poprawczéj Wydziału Zamojskiego, na mocy decyzyi Księcia Namiestnika, objawionéj w protokóle posiedzenia Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 6 Lipca 1824 r., zatwierdzającéj projekt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości względem przeniesienia rzeczonego Sądu z miasta Zamościa do miasta Janowa, które to przeniesienie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości reskryptem z dnia 29 Października 1824 roku, Nr. 11,024, spełnić b. Kommissyi Województwa Lubelskiego zaleciła.

Niedogodności wynikające dla służby publicznéj i mieszkańców powiatów: Radziejowskiego, Brzeskiego i Kowalskiego z przyłączenia ich do jurisdykcyi zbyt odległego Sądu Policyi Poprawczéj Powiatu Warszawskiego Wydziału II-go, spowodowały, że na zasadzie postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 23 Marca 1830 roku [2]) dla wzmiankowanych powiatów [3]) zaprowadzonym został w Brześciu Kujawskim oddzielny Sąd Policyi Poprawczéj.

---

[1]) *Dz. Praw Król. t. 1-y, str. 174.*

[2]) *Dz. Praw t. 13-y, str. 83.*

[3]) *Zmiana powiatów na okręgi postanowioną dopiero została Najwyższym ukazem z dnia 29 Września (11 Października) 1842 roku (Dz. Praw t. 30-ty, str. 281).*

Сообразно съ этимъ, во всемъ Царствѣ Польскомъ состояло въ то время 17 Исправительныхъ Судовъ, предѣлы вѣдомства которыхъ были слѣдующіе:

1) Варшавскій Исправительный Судъ I-го Отдѣленія для города Варшавы;
2) Варшавскій Исправительный Судъ II-го Отдѣленія для уѣздовъ (округовъ): Варшавскаго, Блонскаго, Черскаго, Сохачевскаго (Ловичскаго) [1]), Равскаго, Сѣницкаго и Станиславовскаго;
3) Ленчицкій Исправительный Судъ въ городѣ Ленчицѣ для уѣздовъ (округовъ) Ленчицкаго, Згѣрскаго, Орловскаго, Бржезинскаго и Гостынскаго;
4) Исправительный Судъ Куявскаго Отдѣденія въ Брестѣ-Куявскомъ на уѣзды (округи): Брестско-Куявскій Ковальскій и Радзеевскій;
5) Калишскій Исправительный Судъ въ Калишѣ для уѣздовъ (округовъ): Калишскаго, Конинскаго, Вартскаго, Сѣрадзкаго и Пыздрскаго;
6) Піотрковскій Исправительный Судъ въ Піотрковѣ для уѣздовъ (округовъ): Піотрковскаго, Радомсковскаго и Ченстоховскаго, Вѣлюнскаго и Шадковскаго;
7) Радомскій Исправительный Судъ въ Радомѣ для уѣздовъ (округовъ): Радомскаго, Козеницкаго, Конецкаго Опочинскаго и Шидловецкаго;
8) Исправительный Судъ Ендржеевскаго Отдѣленія въ Хенцинахъ, на уѣзды (округи): Мѣховскій, Краковскій (нынѣ Прошовскій [2]), Олькушскій, Пилицкій,

---

[1]) *Высочайшимъ указомъ отъ 21 Января (2 Февраля) 1847 г., названіе Сохачевскаго уѣзда замѣнено названіемъ Ловичскаго.*

[2]) *Переименованіе Краковскаго округа въ Прошовскій послѣдовало по постановленію Совѣта Управленія отъ 18 (30) Декабря 1842 г. (Дневн. Закон. томъ 31, стр. 216).*

Podług tego w całém Królestwie Polskiém było podówczas Sądów Poprawczych 17-ście, jurisdykcye których były następujące:

1) Sąd Poprawczy Warszawski Wydziału I-go, dla miasta Warszawy;

2) Sąd Poprawczy Warszawski Wydziału II-go, dla powiatów (okręgów): Warszawskiego, Błońskiego, Czerskiego, Sochaczewskiego (Łowickiego) [1]), Rawskiego, Siennickiego i Stanisławowskiego;

3) Sąd Poprawczy Łęczycki w Łęczycy, dla powiatów (okręgów): Łęczyckiego, Zgierskiego, Orłowskiego, Brzezińskiego i Gostyńskiego;

4) Sąd Poprawczy Wydziału Kujawskiego w Brześciu Kujawskim, na powiaty (okręgi): Brzesko-Kujawski, Kowalski i Radziejowski;

5) Sąd Poprawczy Kaliski w Kaliszu, dla powiatów (okręgów): Kaliskiego, Konińskiego, Wartskiego, Sieradzkiego i Pyzdrskiego;

6) Sąd Poprawczy Piotrkowski w Piotrkowie, dla powiatów (okręgów): Piotrkowskiego, Radomskowskiego, Częstochowskiego, Wieluńskiego i Szadkowskiego;

7) Sąd Poprawczy Radomski w Radomiu, dla powiatów (okręgów): Radomskiego, Kozienickiego, Konieckiego, Opoczyńskiego i Szydłowieckiego;

8) Sąd Poprawczy Wydziału Jędrzejowskiego w Chęcinach, na powiaty (okręgi): Miechowski, Krakowski (obecnie Proszowicki) [2]), Olkuski, Pilicki, Lelowski,

---

[1]) *Najwyższym ukazem z dnia 21 Stycznia (2 Lutego) 1847 roku nazwa powiatu Sochaczewskiego zmienioną została na Łowicki.*

[2]) *Zmiana okręgu Krakowskiego na Proszowicki nastąpiła w skutku postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 18 (30) Grudnia 1842 roku (Dz. Praw t. 31-y, st. 217).*

Лелёвскій, Кѣлецкій, Ендржеіовскій, Шидловскій, Стопницкій и Шкальбмирскій;

9) Сандомирскій Исправительный Судъ въ Сандомирѣ, для уѣздовъ (округовъ): Сандомирскаго, Опатовскаго, Сташовскаго и Солецкаго;

10) Ломжинскій Исправительный Судъ въ Ломжѣ, на уѣзды (округи): Ломжинскій, Бѣбржанскій и Тыкоцинскій;

11) Кальварійскій Исправительный Судъ въ Кальваріи, на уѣзды (округи): Кальварійскій, Маріампольскій, Сейненскій и Домбровскій;

12) Плоцкій Исправительный Судъ въ Плоцкѣ, на уѣзды (округи): Плоцкій, Липновскій и Млавскій;

13) Пултускій Исправительный Судъ въ Пултускѣ, на уѣзды (округи): Пултускій, Пржаснышскій, и Остроленкскій;

14) Сѣдлецкій Исправительный Судъ въ Сѣдльцахъ, на уѣзды (округи): Сѣдлецкій, Венгровскій, Луковскій, Гарволинскій и Желеховскій;

15) Бяльскій Исправительный Судъ въ Бялой, на уѣзды (округи): Бяльскій, Лосицкій, Радзынскій и Влодавскій;

16) Люблинскій Исправительный Судъ въ Люблинѣ, на уѣзды (округи): Люблинскій, Любартовскій, Казимирскій, Красноставскій и Красницкій;

17) Замойскій Исправительный Судъ въ Яновѣ, на уѣзды (округи): Замостскій, Грубешовскій, Холмскій, Томашовскій и Тарногродскій.

Однакожъ, изданнымъ впослѣдствіи постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 10 Іюня 1834 года [1]), введено было измѣненіе въ предѣлахъ вѣдомства Исправительныхъ Судовъ Замойскаго и Люблинскаго Отдѣленій, посредствомъ подчиненія, первому изъ нихъ, Холмскаго, а послѣднему Красницкаго уѣздовъ.

---

[1]) *Днев. Закон. томъ 16, стр. 47.*

Kielecki, Jędrzejowski, Szydłowski, Stopnicki i Szkalbmierski;

9) Sąd Poprawczy Sandomierski w Sandomierzu, dla powiatów (okręgów): Sandomierskiego, Opatowskiego, Staszowskiego i Soleckiego;

10) Sąd Poprawczy Łomżyński w Łomży, na powiaty (okręgi): Łomżyński, Biebrzański i Tykociński;

11) Sąd Poprawczy Kalwaryjski w Kalwaryi, na powiaty (okręgi): Kalwaryjski, Maryampolski, Sejneński i Dąbrowski;

12) Sąd Poprawczy Płocki w Płocku, na powiaty (okręgi): Płocki, Lipnowski i Mławski;

13) Sąd Poprawczy Pułtuski w Pułtusku, na powiaty (okręgi): Pułtuski, Przasnyski i Ostrołęcki;

14) Sąd Poprawczy Siedlecki w Siedlcach, na powiaty (okręgi): Siedlecki, Węgrowski, Łukowski, Garwoliński i Żelechowski;

15) Sąd Poprawczy Bialski w Biały, na powiaty (okręgi): Bialski, Łosicki, Radzyński i Włodawski;

16) Sąd Poprawczy Lubelski w Lublinie, na powiaty (okręgi): Lubelski, Lubartowski, Kazimierski, Krasnostawski i Kraśnicki;

17) Sąd Poprawczy Zamojski w Janowie, na powiaty (okręgi): Zamojski, Hrubieszowski, Chełmski, Tomaszowski i Tarnogrodzki.

Późniejsze jednak postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 10 Czerwca 1834 roku [1]) zaprowadziło zmianę jurisdykcyi Sądów Poprawczych Wydziałów Zamojskiego i Lubelskiego, przez wcielenie do pierwszego z nich powiatu Chełmskiego, a do drugiego — powiatu Kraśnickiego.

---

[1]) *Dz. Praw tom 16-y, str. 47.*

Наконецъ по распоряженію Намѣстника Царства, сообщенному въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 11 (23) Іюня 1851 года, N. 23,189, Исправительный Судъ Хенцинскаго Отдѣленія, раздѣленъ былъ на два равныя Отдѣленія Исправительной Полиціи, коимъ назначены дла засѣданія города Хенцины и Кѣльцы, съ присвоеніемъ послѣднему названія Исправительнаго Суда Келецкаго Отдѣленія. За симъ состоялось постановленіе Совѣта Управленія отъ 17 (29) Сентября 1851 года [1]), опредѣляющее кругъ вѣдомства тѣхъ Судовъ, на основаніи котораго Ендржеіовскому Исправительному Суду въ Хенцинахъ подчинены округи: Пилицкій, Олькушскій Лелёвскій, Мѣховскій и Прошовскій; Кѣлецкому же Исправительному Суду въ Кѣльцахъ — округи: Кѣлецкій, Ендржеіовскій, Шидловецкій, Стопницкій и Шкальбмирскій.

Слѣдовательно, сверхъ поименованныхъ выше семнадцати Исправительныхъ Судовъ, установленъ еще Судъ Исправительной Полиціи Кѣлецкаго Отдѣленія, такъ что общее число Судовъ Исправительныхъ составляетъ нынѣ 18, и всѣ они, по настоящее время, имѣютъ пребываніе въ вышеозначенныхъ мѣстахъ и дѣйствуютъ въ тѣхъ же предѣлахъ вѣдомства. Одинъ лишь Исправительный Судъ Брестско-Куявскаго Отдѣленія, вслѣдствіе Высочайшаго указа отъ 21 Января (2 Февраля) 1847 года, о переименованіи Брестско-Куявскаго уѣзда во Влоцлавскій, по постановленію Совѣта Управленія отъ 15 (27) Октября 1847 года, за N. 17,286 [2]), получилъ наименованіе Суда Исправительной Полиціи Влоцлавскаго Отдѣленія.

Наконецъ, вслѣдствіе установленнаго Высочайшимъ указомъ отъ 19 (31) Декабря 1866 года новаго раздѣленія Царства на 10 губерній и 85 уѣздовъ, Совѣтъ Управленія Царства, постановленіемъ отъ 24 Января (5 Февраля) 1867 года измѣнилъ употребляемыя доселѣ названія Судовъ, примѣнивъ

---

[1]) *См. прибав. N. 11 (томъ X, стр. 156).*
[2]) *См. прибав. N. 12 (томъ X, стр. 162).*

W końcu, z decyzyi Namiestnika Królestwa, w odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 11 (23) Czerwca 1851 roku, Nr. 23,189, objawionéj, Sąd Poprawczy Wydziału Chęcińskiego podzielony został na dwa równe, oddzielnie urzędować mające Wydziały Policyi Poprawczéj w Chęcinach i Kielcach, ten ostatni pod nazwą Sądu Poprawczego Wydziału Kieleckiego. W następstwie czego zapadło postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 17 (29) Września 1851 roku [1]), określające jurisdykcyą tychże Sądów, to jest Sąd Poprawczy Jędrzejowski w Chęcinach na okręgi: Pilicki, Olkuski, Lelowski, Miechowski i Proszowicki, a Sąd Poprawczy Kielecki w Kielcach na okręgi: Kielecki, Jędrzejowski, Szydłowski, Stopnicki i Szkalbmierski.

Oprócz zatém wyż wymienionych siedmnastu Sądów Poprawczych, przybył jeszcze Sąd Poprawczy Wydziału Kieleckiego w Kielcach, tak, iż ogólna liczba Sądów Poprawczych jest 18, i te po dziśdzień w tychże samych miejscach i we wspomnionych jurisdykcyach urzędują. Jedynie tylko Sąd Poprawczy Wydziału Brzesko-Kujawskiego, na skutek Najwyższego ukazu z dnia 21 Stycznia (2 Lutego) 1847 roku, zmieniającego nazwę powiatu Brzesko-Kujawskiego na powiat Włocławski, z mocy postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 15 (27) Października 1847 roku, Nr. 17,286 [2]), przybrał nazwę Sądu Policyi Poprawczéj Wydziału Włocławskiego.

Nakoniec w skutku ustanowionego ukazem Najwyższym z dnia 19 (31) Grudnia 1866 roku nowego podziału Królestwa na 10 gubernij i 85 powiatów, Rada Administracyjna Królestwa, postanowieniem z dnia 24 Stycznia (5 Lutego) 1867 r., zmieniła dotychczasowe nazwy Sądów, stosownie do

---

1) *Zobacz dodatek N. 11 (t. X, str. 157).*
2) *Zobacz dodatek N. 12 (t. X, str. 163).*

оныя къ мѣстамъ пребыванія ихъ, такъ, что Суды Исправительной Полиціи Варшавскаго уѣзда 1-го и 2-го Отдѣленій, Суды Исправительной Полиціи Ленчицкаго, Влоцлавскаго и другихъ Отдѣленій именуются нынѣ: Варшавскій Судъ Исправительной Полиціи I-го Отдѣленія, и Варшавскій Судъ Исправительной Полиціи II-го Отдѣленія Ленчицкій, Брестскій, Калишскій Судъ Исправительной Полиціи и т. д. [1]).

Составъ Судовъ Исправительной Полиціи, опредѣленный статьею 6 декрета 1810 года, въ скоромъ времени увеличенъ былъ, соразмѣрно числу уголовныхъ дѣлъ, установленіемъ Слѣдователей (Инквирентовъ), которымъ, въ силу Королевскаго декрета отъ 19 Сентября 1812 года [2]), не только предоставлено право рѣшительнаго голоса въ судебныхъ засѣданіяхъ, но также и разрѣшено исправлять должность Гражданскихъ Подсудковъ въ случаѣ ихъ отсутствія.

Слѣдователи установлены первоначально только при нѣкоторыхъ Отдѣленіяхъ Исправительной Полиціи, въ послѣдствіи однакожъ признано необходимымъ назначить ихъ въ помощь и всѣмъ прочимъ Отдѣленіямъ.

По возстановленіи въ 1815 году Царства Польскаго, въ исполненіе Высочайшей воли, сообщенной въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 29 Января (10 Февраля) 1824 года [3]) постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 24 Февраля 1824 года [4]), Уголовные Подсудки при двухъ Отдѣленіяхъ Судовъ Исправительной Полиціи Варшавскаго Обвода (послѣ уѣзда) [5]) возведены были въ званіе Предсѣдательствующихъ Судей, при

---

[1]) *См. приб. N. 13 (томъ X, стр. 166).*

[2]) *См. приб. N. 14 (томъ X, стр. 172).*

[3]) *Переименованіе обводовъ въ уѣзды послѣдовало на основаніи Высочайшаго указа отъ 29 Сентября (11 Октября) 1842 г. (Дневн. Закон. томъ 30, стр. 280).*

[4]) *См. прибавленіе къ прибавленію N. 15 (томъ X, стр. 178).*

[5]) *См. приб. N. 15 (томъ X, стр. 174).*

miejsc odbywanych przez nie posiedzeń, tak, że Sądy Policyi Poprawczéj Powiatu Warszawskiego Wydziału 1-go i 2-go, Sądy Policyi Poprawczéj Wydziału Łęczyckiego, Włocławskiego itd. tytułują się obecnie: Sąd Policyi Poprawczéj Wydziału 1-go w Warszawie, Sąd Policyi Poprawczéj Wydziału 2-go w Warszawie, Sąd Policyi Poprawczéj w Łęczycy, w Brześciu, w Kaliszu i t. d. [1].

Skład Sądów Policyi Poprawczéj, artykułem 6 dekretu z roku 1810 oznaczony, wkrótce stosunkowo do liczby spraw karnych zwiększonym został dodaniem Inkwirentów, którzy dekretem Królewskim z dnia 19 Września 1812 roku [2], obok otrzymania głosu stanowczego przy sądzeniu spraw i ich rozpoznawaniu, upoważnieni zostali do zastępowania Podsędków Cywilnych w razie ich nieobecności.

Inkwirenci dodani byli początkowo do niektórych tylko Wydziałów Policyi Poprawczéj, później jednak pomoc ta i wszystkim innym Wydziałom zapewnioną została.

Po utworzeniu w roku 1815 Królestwa Polskiego, urząd Podsędka Kryminalnego przy obydwóch Wydziałach Sądów Policyi Poprawczéj obwodu (później powiatu) [3] Warszawskiego, w wykonaniu NAJWYŻSZÉJ woli MONARSZÉJ, w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 29 Stycznia (10 Lutego) 1824 roku [4], objawionéj postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 24 Lutego 1824 roku [5]) podniesionym został do stopnia Sędziego Prezydującego, przyczém Inkwirenci w tychże

---

[1] *Zobacz dodatek N. 13 (t. X, str. 167).*

[2] *Zobacz dodatek N. 14 (t. X, str. 173).*

[3] *Zmiana nazwy obwodów na powiaty nastąpiła na mocy Najwyższego ukazu z dnia 29 Września (11 Października) 1842 r. (Dz. Praw t. 30-ty, str. 281).*

[4] *Zobacz anneks do dodatku N. 15 (t. X, str. 179).*

[5] *Zobacz dodatek N. 15 (t. X, str. 175).*

чемъ Слѣдователи въ этихъ Судахъ, одновременно съ увеличеніемъ ихъ числа, получили названіе Ассесоровъ.

Вслѣдъ за симъ, то есть при утвержденіи штатовъ на 1825 годъ, послѣдовало переименованіе Уголовныхъ Подсудковъ въ Предсѣдательствующіе Судьи, въ Судахъ Исправительной Полиціи въ Хенцинахъ, Плоцкѣ, Люблинѣ, Замостьѣ, Ломжѣ и Кальваріи а въ 1837 году и въ остальныхъ Судахъ.

Присвоенное однакожъ Слѣдователямъ названіе „Инквирентовъ" оставлено было по прежнему, и переименованіе ихъ въ Ассесоры, число которыхъ увеличивалось постепенно, по мѣрѣ умноженія числа дѣлъ, послѣдовало не прежде, какъ въ 1841 году, вслѣдствіе Высочайшаго повелѣнія, сообщеннаго въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 11 (23) Декабря 1840 года, за N. 2,086 [1]) и переданнаго въ Правительственную Коммисію Юстиціи при отношеніи Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 4 (16) Января 1841 года N. 12,147 [2]). Вслѣдствіе чего состоялось постановленіе Совѣта Управленія отъ 28 Января (9 Февраля) 1841 года [3]), о замѣнѣ не только слова *Инквирентъ* названіемъ *Ассесоръ*, но, сверхъ того, употребляемыхъ до того времени названій: „*инквизиціонная тюрьма, инквизиція, инквизитъ*"—болѣе соотвѣтственными словами: „*слѣдственная тюрьма, допросъ, обвиняемый.*"

Усиленіе состава Судовъ Исправительныхъ, установленіемъ Ассесоровъ, вызвало также необходимость назначить Писарямъ Помощниковъ, которые въ настоящее время состоятъ при всѣхъ Судахъ, за исключеніемъ Судовъ Исправительной Полиціи: Кѣлецкаго, Ендржеіовскаго, Сандомирскаго, Сѣдлецкаго и Бяльскаго, гдѣ обязанности Писарей исполняются исключительно одними Писарями. Вслѣдствіе чего, общее число судебныхъ членовъ и низшихъ чиновниковъ въ Судахъ Исправительной Полиціи до настоящаго времени не равномѣрно.

---

[1]) *См. приб. N. 16 (томъ X, стр. 182).*
[2]) *См. приб. N. 17 (томъ X, стр. 184).*
[3]) *См. приб. N. 18 (томъ X, стр. 186).*

Sądach, obok powiększenia ich liczby, tytuł Assesorów otrzymali.

Przemianowanie Podsędków Kryminalnych nastąpiło wkrótce, bo przy zatwierdzaniu etatów na rok 1825, w Sądach Policyi Poprawczéj w Chęcinach, w Płocku, Lublinie, Zamościu, Łomży i Kalwaryi, a w roku 1837 i w innych Sądach.

Nazwa jednak Inkwirentów pozostała nadal i przemianowanie ich na Assesorów, których liczba stopniowo, w miarę ilości spraw, była pomnażaną, nastąpiło dopiéro w r. 1841, w skutku Najwyższego rozkazu, w odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 11 (23) Grudnia 1840 roku, N. 2,086 [1]) objawionego, a przy odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 4 (16) Stycznia 1841 r., N. 12,147 [2]), zakomunikowanego. W następstwie czego zapadło postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 28 Stycznia (9 Lutego) 1841 roku [3]), stanowiące nie tylko zmianę nazwy *Inkwirenta* na *Assesora*, ale nadto zalecające zastąpić używane dotąd nazwy: „*więzienie inkwizycyjne, inkwizycya, inkwizyt*", odpowiedniejszemi wyrazami: „*dom badań, badanie, obwiniony.*"

Zwiększenie składu Sądów Poprawczych, dodaniem Assesorów, wywołało także potrzebę zapewnienia Pisarzom odpowiedniéj pomocy, przez mianowanie Podpisarzy, którzy też przy każdym Sądzie obecnie znajdują się, wyjąwszy w Sądach Policyi Poprawczéj: Kieleckim, Jędrzejowskim, Sandomierskim, Siedleckim i Bialskim, gdzie czynności pisarskie wyłącznie przez samych Pisarzy podotąd są spełniane. Skutkiem tego, w Sądach Policyi Poprawczéj ogólna liczba członków Sądu oraz subalternów nie jest jednostajną.

---

1) *Zobacz dodatek N. 16 (t. X, str. 183).*
2) *Zobacz dodatek N. 17 (t. X, str. 185).*
3) *Zobacz dodatek N. 18 (t. X, str. 187).*

Согласно правилу ст. 6-ой декрета 1810 года, дѣла, подлежащія разсмотрѣнію Судовъ Исправительной Полиціи, должны быть разбираемы и рѣшаемы *въ комплектѣ*, состоящемъ изъ трехъ членовъ, а именно: изъ Уголовнаго Подсудка, изъ Подсудка Мироваго Суда и Писаря, который, пользуясь рѣшительнымъ голосомъ въ засѣданіяхъ, завѣдывалъ вмѣстѣ съ тѣмъ въ нихъ и письменною частью [1]).

Правило это, на сколько оно касается числа лицъ, долженствующихъ составлять присутствіе, имѣетъ по настоящее время обязательную силу; измѣненіе послѣдовало лишь относительно самихъ лицъ, потому что какъ обяснено выше, мѣсто Уголовныхъ Подсудковъ заняли Предсѣдательствующіе Судьи, мѣсто же Гражданскихъ Подсудковъ, должность которыхъ, по закону, исправляли въ то время Писари Мировыхъ Судовъ, заняли Слѣдователи, переименованные въ послѣдствіи въ Ассесоры.

Послѣ изданія Королевскаго декрета 19 Сентября 1812 [2]), предоставившаго Слѣдователямъ (Инквирентамъ) рѣшительный голосъ въ судебныхъ засѣданіяхъ, сіи послѣдніе, въ числѣ двухъ, и Судья Предсѣдательствующій составляли судебный комплектъ. Писари же не были уже приглашаемы въ составъ этихъ присутствій и только занимались исключительно письменною частью, въ то время значительно увеличившеюся.

Такой порядокъ судебныхъ засѣданій основывался не только на вышеупомянутомъ декретѣ, но также и на распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 5 Февраля 1827 N. 1,201 [3]), изданномъ въ разъясненіе этого декрета. По возбужденному же впослѣдствіи вопросу о томъ, кто, въ случаѣ

---

[1]) *Комплектъ изъ трехъ лицъ, въ Судахъ Уголовныхъ подъ предсѣдательствомъ Подсудковъ, названныхъ въ послѣдствіи Отдѣленіями Исправительной Полиціи, предписанъ былъ еще прежде Министерскою Инструкціею отъ 17 Мая 1808 года. (См. прибав. N. 2 (томъ X, стр. 92).*

[2]) *См. прабав. N. 14 (томъ X, стр. 172).*

[3]) *См. прибав, N. 19 (томъ X, стр. 188).*

Według przepisu art. 6-go dekretu z roku 1810, sprawy do ocenienia Sądów Policyi Poprawczéj należące, winny były być rozpoznawane i sądzone *w komplecie* z trzech osób złożonym, mianowicie z Podsędka Kryminalnego, Podsędka Sądu Pokoju i Pisarza, który, obok posiadania głosu stanowczego w naradach, był zarazem trzymającym pióro na posiedzeniach [1].

Przepis ten, o ile dotyczy liczby osób komplet składać mających, po dziś-dzień ma moc obowiązującą; zaszła tylko zmiana w osobach, gdyż, jak już wyżéj wyjaśnioném zostało, miejsce Podsędków Kryminalnych zajęli Sędziowie Prezydujący, a miejsce Podsędków Cywilnych, których prawnemi zastępcami byli podówczas Pisarze Sądów Pokoju, zajęli Inkwirenci, w następstwie na Assesorów przemianowani.

Po dekrecie Królewskim z dnia 19 Września 1812 roku [2], nadającym Inkwirentom głos stanowczy w sądzeniu spraw, ci, w liczbie dwóch, i Sędzia Prezydujący składali komplet sądzący. Pisarze zaś do kompletów tych powoływani już nie byli i jedynie zajmowali się wyłącznie czynnościami pisarskiemi, znakomicie pomnożonemi.

Taki porządek sądowy polegał nie tylko na powyższym dekrecie, ale i na rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 5 Lutego 1827 roku, N. 1,201 [3], w objaśnieniu takowego wydaném. W następstwie czego taż Kommissya Rządowa, na zapytanie: kto w nieobecności Podsędka

---

[1] *Komplet z trzech osób dla Sądów Podsędkowskich Kryminalnych, przemianowanych późniéj na Wydziały Policyi Poprawczéj, przepisanym był już poprzednio instrukcyą Ministeryalną z dnia 17 Maja 1808 r. (Zobacz dodatek N. 2 (t. X, str. 93).*

[2] *Zobacz dodatek N. 14 (t. X, str. 173).*

[3] *Zobacz dodatek N. 19 (t. X, str. 189).*

отсутствія Уголовнаго Подсудка (нынѣ Предсѣдательствующаго Судьи), долженъ предсѣдательствовать въ засѣданіяхъ Суда, означенная Правительственная Коммисія, предписаніемъ отъ 1 Сентября 1828 года, за N. 8,757 [1]), рѣшила: что въ подобныхъ случаяхъ предсѣдательствуетъ въ присутствіи старшій по назначенію въ должность Слѣдователь (нынѣ Ассесоръ), что исполняется и по настоящее время.

Если и бываютъ иногда случаи, что Писари Судовъ Исправительной Полиціи допускаются къ присутствованію въ судебныхъ засѣданіяхъ, по причинѣ болѣзни, или командировки Ассесоровъ для производства слѣдствія внѣ мѣстопребыванія Исправительнаго Суда, то это, главнымъ образомъ, дѣлается въ видахъ устраненія замедленія въ разсмотрѣніи и рѣшеніи дѣлъ, а въ особенности арестантскихъ. Однакожъ таковое допущеніе Писарей къ присутствованію въ качествѣ членовъ происходитъ не иначе, какъ съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Юстиціи, которая вмѣстѣ съ тѣмъ предоставляетъ Писарю всякій разъ право рѣшительнаго голоса въ судебныхъ засѣданіяхъ. Въ такомъ именно смыслѣ Правительственная Коммисія Юстиціи издала отъ 23 Ноября (5 Декабря) 1863 года, за N. 16,143 [2]), соотвѣтственное распоряженіе по всѣмъ Уголовнымъ Судамъ, возложивъ притомъ на обязанность Прокуроровъ строго наблюдать за сохраненіемъ служебнаго порядка.

Изъ вышеизложенныхъ объясненій оказывается, что послѣдній пунктъ статьи 6-ой декрета 1810 года, объ исправленіи должности Уголовнаго Подсудка въ судебныхъ засѣданіяхъ, въ случаѣ его отсутствія, не имѣетъ нынѣ обязательной силы, потому что въ подобныхъ случаяхъ мѣсто Уголовнаго Подсудка, нынѣ Предсѣдательствующаго Судьи, въ судебныхъ засѣданіяхъ заступаетъ старшій, по назначенію въ должность, Ассесоръ, по дѣламъ же общимъ, или предоставленнымъ вѣдѣнію Пред-

---

[1]) *См. прибав. N. 20 (томъ X, стр. 190).*
[2]) *См. прибав. N. 21 (томъ X, стр. 192).*

Kryminalnego (dziś Sędziego Prezydującego) ma prezydować na posiedzeniach Sądu, reskryptem swym z dnia 1 Września 1828 r., N. 8,757 [1]), wyrzekła: że zastępstwo w takich razach należy do Inkwirenta (obecnie Assesora) z porządku nominacyi najstarszego, co do obecnéj chwili ma miejsce.

Wprawdzie zdarzają się wypadki, że Pisarze Sądów Policyi Poprawczéj, z konieczności wywołanéj czy słabością Assesora, czy oddelegowaniem niektórych z nich do prowadzenia śledztw po za obrębem miejsca urzędowania Sądu Poprawczego, powoływani są do zastępowania Assesorów w kompletach sądzących, co głównie ma na celu zapobieżenie wszelkiéj zwłoce w osądzeniu spraw, szczególniéj osób aresztowanych; zastępstwo jednak to, bez upoważnienia Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości i nadania głosu stanowczego Pisarzowi, w żadnym razie miejsca mieć nie może. W tym to duchu Kommissya Rządowa Sprawiedliwości wydała pod datą 23 Listopada (5 Grudnia) 1863 roku, N. 16,143 [2]), stosowne rozporządzenie do wszystkich Sądów karnych, włożywszy przytém obowiązek na Prokuratorów ścisłego w téj mierze przestrzegania porządku służbowego.

Powyższe wyjaśnienia wykazują, że ustęp ostatni art. 6-go dekretu z r. 1810 o zastępstwie Podsędka Kryminalnego w razie przeszkody w zasiadaniu w Sądzie, obecnie nie obowiązuje. W przypadku bowiem nieobecności Podsędka Kryminalnego, dziś Sędziego Prezydującego, na posiedzeniach sądowych zastępuje go najstarszy z nominacyi Assesor, a w czynnościach dotyczących służby ogólnéj i atrybucyi Sędziom Prezydującym służącéj, zastępstwo poruczaném bywa, bądź Assesorowi

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 20 (t. X, str. 191).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 21 (t. X, str. 193).*

сѣдательствующаго Судьи, заступаетъ обыкновенно его мѣсто или старшій въ должности Ассесоръ, или лицо, назначенное для того Уголовнымъ Судомъ, что происходитъ обыкновенно въ тѣхъ случаяхъ, когда отсутствіе Предсѣдательствующаго Судьи прерываетъ его занятія на болѣе продолжительное время.

Глава III.

Уголовные Суды.

Въ первоначальныхъ шести департаментахъ, дарованною тогдашнему Герцогству Варшавскому Конституціонною Хартіею, какъ это объяснено во введеніи, установлено было на каждые два департамента по одному Уголовному Суду.

Сообразно съ этимъ, во всемъ Герцогствѣ Варшавскомъ, кромѣ двухъ Уголовныхъ Судовъ, учрежденныхъ статьею 2-ю декрета отъ 26 Іюля 1810 года, состояли три Суда Уголовнаго Правосудія:

1) въ городѣ Варшавѣ, на департаменты Варшавскій и Калишскій;
2) въ городѣ Плоцкѣ, на департаменты Плоцкій и Ломжинскій;
3) въ городѣ Познани, на департаменты Познанскій и Быдгоскій.

Послѣ возстановленія Царства Польскаго въ нынѣшнихъ границахъ на основаніи Вѣнскаго трактата, вслѣдствіе присоединенія къ Пруссіи Познанскаго и части Быдгоскаго департаментовъ, и образованія изъ города Кракова и его округа особаго вольнаго города, число Уголовныхъ Судовъ уменьшено было до четырехъ, съ переименованіемъ же департаментовъ въ воеводства, согласно дарованному вновь возстановленному Царству, 15 (27) Ноября 1815 года, Конституціонному Уставу и съ раздѣленіемъ этого края на восемь воеводствъ постановленіемъ Намѣстника Царства отъ 16 Января 1816 года [1]), Уго-

---

[1]) *Дневн. Закон. Царства томъ 1, стр. 115.*

z nominacyi najstarszemu, bądź osobie przez Sąd Kryminalny w tym celu wyznaczonéj, co zwykle wtedy ma miejsce, gdy Sędzia Prezydujący na dłuższy czas w pełnieniu swych obowiązków jest przeszkodzony.

TYTUŁ III.

Sądy Kryminalne.

W dawnych sześciu departamentach, Ustawą Konstytucyjną ówczesnemu Księstwu Warszawskiemu nadaną, ustanowiony został, jak we wstępie wyjaśniono, na każde dwa departamenta jeden Sąd Sprawiedliwości Kryminalnéj.

Skutkiem tego w całém Księstwie Warszawskiém, prócz dwóch Sądów Kryminalnych, artykułem 2-m dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku zaprowadzonych, było trzy Sądy Sprawiedliwości Kryminalnéj:

1) w mieście Warszawie, na departamenta Warszawski i Kaliski;
2) w mieście Płocku, na departamenta Płocki i Łomżyński;
3) w mieście Poznaniu, na departamenta Poznański i Bydgoski.

Z utworzeniem Królestwa Polskiego w teraźniejszych granicach na mocy traktatu Wiedeńskiego, skutkiem odpadnięcia do Prus departamentu Poznańskiego i części Bydgoskiego, oraz ustanowienia z miasta Krakowa i jego okręgu, oddzielnego wolnego miasta, liczba Sądów Kryminalnych do czterech zmniejszoną została, a ze zmianą nazwy departamentów na województwa, przez Ustawę Konstytucyjną nowo wskrzeszonemu Królestwu pod dniem 15 (27) Listopada 1815 roku nadaną, i podzieleniem tego kraju na ośm województw, przez postanowienie Namiestnika Królestwa z dnia 16 Stycznia 1816 roku [1]), Sądy Kryminalne przybrały tylko odpowied-

---

[1]) *Dziennik Praw Królestwa, t. 1-y, str. 115.*

ловные Суды получили лишь соотвѣтственыя тому названія. Что же касается Уголовнаго Суда бывшихъ департаментовъ Краковскаго и Радомскаго, то таковой, на основаніи постановленія Намѣстника Царства, отъ 20 Февраля 1816 года [1]), переведенъ былъ первоначально въ городъ Мѣховъ, а впослѣдствіи, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 6 Августа того же года [2]), въ городъ Кѣльцы.

Предѣлы вѣдомства Уголовныхъ Судовъ и мѣстопребываніе ихъ, не смотря на послѣдовавшія затѣмъ преобразованія въ административномъ отношеніи, не подверглись по настоящее время никакому измѣненію. Суды эти въ разныя времена получили только постепенно новыя наименованія, сообразно новымъ названіямъ, присвоеннымъ административному дѣленію края, а именно:

Когда, по Высочайшему повелѣнію отъ 23 Февраля (7 Марта) 1837 года [3]), прежнія названія воеводствъ замѣнены были названіемъ губерній, Уголовные Суды именовались:

Уголовный Судъ Мазовецкой и Калишской губерній;
Уголовный Судъ Краковской и Сандомирской губерній;
Уголовный Судъ Люблинской и Подляской губерній;
Уголовный Судъ Плоцкой и Августовской губерній.

Послѣ того, съ переименованіемъ Краковской губерніи въ Кѣлецкую, Высочайшимъ указомъ отъ 3 (15) Іюня 1841 г. [4]) Уголовный Судъ Краковской и Сандомирской губерній получилъ названіе Уголовнаго Суда Кѣлецкой и Сандомирской губерній.

Когда же вслѣдствіе Высочайшаго указа отъ 9 (21) Августа 1844 года [5]), вмѣсто восьми, образовано было пять гу-

---

[1]) *Днев. Закон. Царства томъ 1, стр. 176.*

[2]) *Днев. Закон. Царства томъ 1, стр. 428.*

[3]) *Днев. Закон. Царства томъ 20, стр. 412.*

[4]) *Смотри прибавленіе N. 27 къ Учрежденію Гражданскихъ Судовъ (томъ VII, стр. 156).*

[5]) *Днев. Закон. томъ 34, стр. 452.*

nią temu nazwę. Co zaś do Sądu Kryminalnego byłych departamentów Krakowskiego i Radomskiego, to ten, na mocy postanowienia Namiestnika Królestwa z dnia 20 Lutego 1816 roku [1]), początkowo do miasta Miechowa, a następnie, w myśl postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 6 Sierpnia tegoż roku [2]), do miasta Kielc przeniesionym został.

Jurisdykcye Sądów Kryminalnych i miejsce ich urzędowania, pomimo późniejszych reform w organizacyi administracyi krajowéj zaszłych, do obecnéj chwili żadnéj zmianie nie uległy. Sądy te w różnych epokach przybierały tylko coraz inne nazwy, według tego jak administracyjnemu podziałowi kraju nowe nazwy były nadawane.

I tak, gdy postanowieniem Najwyższém z dnia 23 Lutego (7 Marca) 1837 roku [3]), dawniejsze nazwy województw na gubernie były zamienione, Sądy Kryminalne tytułowały się:

Sąd Kryminalny gubernii Mazowieckiéj i Kaliskiéj;
Sąd Kryminalny gubernii Krakowskiéj i Sandomierskiéj;
Sąd Kryminalny gubernii Lubelskiéj i Podlaskiéj;
Sąd Kryminalny gubernii Płockiéj i Augustowskiéj.

Późniéj, ze zmianą nazwy gubernii Krakowskiéj na Kielecką, przez Najwyższy ukaz z dnia 3 (15) Czerwca 1841 roku [4]), Sąd Kryminalny gubernii Krakowskiéj i Sandomierskiéj przybrał nazwę Sądu Kryminalnego gubernii Kieleckiéj i Sandomierskiéj.

Gdy zaś w skutku Najwyższego ukazu z dnia 9 (21) Sierpnia 1844 roku [5]), w miejsce ośmiu gubernij utworzono

---

[1]) *Dziennik Praw Królestwa t. 1-y, str. 177.*
[2]) *Dziennik Praw Królestwa, t. 1-y, str. 429.*
[3]) *Dziennik Praw t. 20-y, str. 413.*
[4]) *Zobacz dodatek N. 27 do Organizacyi Sądów cywilnych (tom VII, str. 157).*
[5]) *Dziennik Praw t. 34-y, str. 453.*

берній, посредствомъ соединенія губерній Сандомирской съ Кѣлецкою подъ названіемъ Радомской, Подляской съ Люблинскою подъ названіемъ Люблинской, и Калишской съ Мазовецкою подъ названіемъ Варшавской, тогда и Уголовные Суды, въ силу постановленія Совѣта Управленія отъ 14 (26) Октября 1844 года [1]), препровожденнаго для руководства при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 18 (30) Ноября того же года, за N. 15,044, получили также соотвѣтственныя названія, именно:

1) Варшавской губерніи,
2) Люблинской губерніи,
3) Радомской губерніи,
4) Плоцкой и Августовской губерній.

Наконецъ Совѣтъ Управленія Царства, приведеннымъ выше постановленіемъ отъ 24 Января (5 Февраля) 1867 года [2]), присвоилъ Уголовнымъ Судамъ названія по мѣстамъ ихъ присутствія. И потому Суды эти именуются нынѣ: Варшавскій, Люблинскій, Кѣлецкій, Плоцкій Уголовный Судъ.

Опредѣленный, ст. 3-ю декрета 1810 года, *составъ* Уголовныхъ Судовъ, усиленъ былъ впослѣдствіи прибавленіемъ по штату Секретаря, Архиваріуса и четырехъ чиновниковъ для письма.

Однакожъ впослѣдствіи произшедшія измѣненія въ уголовномъ законодательствѣ и увеличеніе числа дѣлъ, восходящихъ на разсмотрѣніе Уголовныхъ Судовъ, повлекли за собою необходимость усиленія вновь состава этихъ Судовъ. Увеличеніе сіе, происходило въ каждомъ Судѣ постепенно и соразмѣрно общему числу уголовныхъ дѣлъ.

Въ виду даже этихъ обстоятельствъ, Правительственная Коммисія Юстиціи, для ускоренія движенія дѣлъ, а въ особен-

---

[1]) *Смотри прибавленіе N. 24 къ Учрежденію Гражданскихъ Судовъ (томъ VII, стр. 142).*

[2]) *См. прибав. N. 13 (томъ X, стр. 166).*

pięć, przez połączenie gubernii Sandomierskiéj z Kielecką pod nazwą Radomskiéj, Podlaskiéj z Lubelską pod nazwą Lubelskiéj, i Kaliskiéj z Mazowiecką pod nazwą Warszawskiéj, wtedy i Sądy Kryminalne, na mocy postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 14 (26) Października 1844 roku [1]), przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 18 (30) Listopada tegoż roku, za N. 15,044, do stosowania przesłanego, przybrały także odpowiednie nazwy, mianowicie:

1) gubernii Warszawskiéj,
2) gubernii Lubelskiéj,
3) gubernii Radomskiéj,
4) gubernii Płockiéj i Augustowskiéj.

W końcu Rada Administracyjna Królestwa, postanowieniem wyżéj powołaném z dnia 24 Stycznia (5 Lutego) 1867 roku [2]), nadała Sądom Kryminalnym nazwy od miejsc, w których one posiedzenia odbywają. Sądy te więc tytułują się obecnie: Sąd Kryminalny w Warszawie, w Lublinie, w Kielcach, w Płocku.

Do *składu* Sądów Kryminalnych, artykułem 3-m dekretu z r. 1810 zakreślonego, dodani następnie zostali Sekretarz, Archiwista i czterech Kancelistów.

Późniejsze wszakże zmiany w prawodawstwie karném i zwiększająca się liczba spraw przychodzących pod rozpoznanie Sądów Kryminalnych, pociągnęły za sobą konieczność powiększenia składu tychże Sądów. Zwiększanie to następowało w każdym Sądzie stopniowo i stosunkowo do ogólnéj liczby spraw kryminalnych.

Z tych powodów nawet Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, dla zapewnienia pospiechu w załatwianiu spraw,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 24 do Organizacyi Sądów cywilnych (t. VII, str. 143).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 13 (t. X, str. 167).*

ности арестантскихъ, предписаніями отъ 19 (31) Іюля 1840 года, за N. 7,829, и 14 (26) Марта 1841 года, за N. 9,868, вмѣнила въ обязанность Гражданскимъ Трибуналамъ, имѣющимъ свои засѣданія въ городахъ, въ коихъ учреждены Уголовные Суды, въ случаѣ встрѣтившейся въ томъ надобности, и полученныхъ по сему предмету требованій сихъ послѣднихъ Судовъ, оказывать имъ содѣйствіе въ производствѣ дѣлъ, подлежащихъ ихъ разсмотрѣнію. Это однакожъ продолжалось только до 1843 года, въ которомъ Правительственная Коммисія Юстиціи, по поводу окончательнаго усиленія состава Уголовныхъ Судовъ, предписаніемъ отъ 27 Ноября (9 Декабря) 1843 года, за N. 10,992, освободила вовсе Гражданскіе Трибуналы отъ таковаго содѣйствія, дабы не отвлекать ихъ отъ прямыхъ ихъ обязанностей по разсмотрѣнію гражданскихъ дѣлъ.

Нынѣшній составъ каждаго изъ Уголовныхъ Судовъ опредѣленъ штатами 1866 года. Здѣсь только слѣдуетъ присовокупить, что число членовъ и низшихъ чиновниковъ, соразмѣряясь съ числомъ дѣлъ и многостороннихъ занятій, сопряженныхъ съ производствомъ этихъ дѣлъ, не вездѣ одинаково, и что установленные первоначальнымъ учрежденіемъ Секретари замѣнены Помощниками Писаря, число которыхъ, по тѣмъ же причинамъ, неодинаково во всѣхъ Судахъ.

Въ какомъ *комплектѣ* Уголовные Суды должны рѣшать дѣла, подлежащія ихъ разсмотрѣнію, о томъ не имѣется положительныхъ указаній ни въ Королевскомъ декретѣ отъ 26 Іюля 1810 года, ни въ предшествующей ему Министерской инструкціи отъ 17 Мая 1808 года, ниже наконецъ въ какомъ бы то ни было общемъ распоряженіи. Не смотря однако на то, въ виду существующихъ правилъ относительно законнаго комплекта въ Гражданскихъ Трибуналахъ и на основаніи объясненія, даннаго Министромъ Юстиціи въ предписаніи отъ 30 Августа 1808 года, за N. 6,329 [1]), послѣдовавшемъ на представленіе

---

[1]) *См. приб. N. 22 (томъ X, стр. 198).*

zwłaszcza takich, w których obwinieni na wyrok z więzienia oczekiwali, reskryptami z d. 19 (31) Lipca 1840 roku, N. 7,829, i 14 (26) Marca 1841 roku, N. 9,868, włożyła obowiązek na Trybunały Cywilne, o ileby te w jedném i tém samém mieście urzędowały, iżby w razie zachodzącéj potrzeby i odniesienia się w téj mierze Sądów Kryminalnych, przychodziły im w pomoc, przez odrabianie czynności do tychże Sądów należących. To jednak trwało tylko do roku 1843, w którym to czasie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, z powodu uzupełnionego obsadzenia Sądów Kryminalnych, reskryptem z dnia 27 Listopada (9 Grudnia) 1843 r., N. 10,992, od udzielania tymże Sądom pomocy uwolniła zupełnie Trybunały Cywilne, aby ich nie odrywać od należytego spraw cywilnych załatwiania.

Jaki obecnie jest skład każdego Sądu Kryminalnego wskazują etaty z r. 1866. Tu tylko wypada nadmienić, że liczba członków oraz subalternów, jako zastosowana do ilości spraw i rozlicznych czynności z powodu tych spraw do załatwienia przypadających, nie jest wszędzie jednostajną i że miejsce Sekretarzy, przy pierwiastkowéj organizacyi zaprowadzonych, zajęli Podpisarze, których liczba także dla tychże samych przyczyn nie jest przy każdym Sądzie jednakową.

W jakim *komplecie* Sądy Kryminalne sądzić mają sprawy pod rozpoznanie ich przychodzące, tego ani dekret Królewski z dnia 26 Lipca 1810 roku, ani poprzedzająca go instrukcya Ministeryalna z dnia 17 Maja 1808 roku, ani wreszcie żadne ogólne rozporządzenie wyraźnie nie oznaczyły. Z zapatrywania się tylko na prawne kompleta Trybunałów Cywilnych i objaśnienia udzielonego przez Ministra Sprawiedliwości w reskrypcie z dnia 30 Sierpnia 1808 r., N, 6,329 [1]), na przedstawienie Sądu Kryminalnego byłych departamentów Płockiego i Bydgoskiego, w którém wskazano, że w ka-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 22 (t. X, str. 199).*

Уголовнаго Суда бывшихъ департаментовъ Плоцкаго и Быдгоскаго, въ которомъ изъяснено: что по всякому дѣлу Судъ рѣшаетъ большинствомъ голосовъ, что, въ случаѣ болѣзни или отсутствія Судьи по другой причинѣ, Ассесоръ, какъ заступающій по закону его мѣсто, имѣетъ рѣшительный голосъ, и что судебный Писарь пользуется въ присутствіи лишь правомъ совѣщательнаго голоса, установилось правило, что судебный комплектъ для рѣшенія дѣлъ состоитъ изъ трехъ лицъ, что соблюдается и по сіе время, съ тѣмъ лишь ограниченіемъ, что какъ въ Гражданскихъ Трибуналахъ, такъ и въ Уголовныхъ Судахъ въ составъ каждаго судебнаго присутствія можетъ входить только одинъ Ассесоръ.

Первоначально почти всѣ чиновники, исключая низшихъ, назначаемы были по усмотрѣнію Короля. Судьи исправляли свою должность пожизненно и не могли быть смѣщены; удаленіе же ихъ отъ должности, за проступки по службѣ, могло послѣдовать единственно только по судебному приговору. Послѣдовавшими за симъ распоряженіями, порядокъ назначенія въ судебныя должности измѣненъ, и какія въ настоящее время существуютъ въ этомъ отношеніи правила, объяснено въ примѣчаніяхъ къ учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи, къ § 7 лит. *b*. (томъ 1-ой настоящаго Сборника, стр. 26).

Здѣсь слѣдуетъ только присовокупить, что въ отношеніи опредѣленія въ должности 10 класса а равно въ должности чиновниковъ для письма, возныхъ и служителей, дана Председателямъ по принадлежности инструкція въ предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 2 (14) Сентября 1859 года за N. 18,431 [1]).

На основаніи декрета отъ 26 Іюля 1810 года, учреждены были только Полицейскіе, Исправительные и Уголовные Суды.

---

[1]) *См. приб. N. 23 (томъ X, стр. 200).*

żdéj sprawie Sąd decyduje większością zdań, że w przypadku choroby lub innéj przeszkody Sędziego, Assesor, jako prawny jego zastępca, ma mieć głos stanowczy, i że Pisarz Sądu ma tylko w naradach głos doradczy, ustaliła się zasada, że komplet sądzący składa się z trzech osób, co po dziś-dzień ma miejsce, i tylko tak w Trybunałach Cywilnych, jak i w Sądach Kryminalnych, do każdego kompletu sądzącego jeden Assesor należéć może.

Początkowo wszyscy prawie urzędnicy, wyjąwszy subalternów, mianowani byli przez Króla. Sędziowie byli dożywotni i nie mogli być odwołanemi; złożenie zaś ich z urzędu za wykroczenia w służbie, mogło nastąpić jedynie za wyrokiem sądowym. Późniejszemi rozporządzeniami porządek w udzielaniu nominacyj na posady sądowe uległ zmianie, i jaki obecnie pod tym względem istnieje, wyjaśnioném jest w uwagach do organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, mianowicie do § 7 lit. *b* (tom I-y niniejszego Zbioru, str. 27).

Tu tylko nadmienić wypada, że względem nominowania na urzędy klasy 10-téj oraz na posady kancelistów, woźnych i posługaczy daną została Prezesom właściwym w téj mierze instrukcya, reskryptem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 2 (14) Września 1859 roku, N. 18,431 [1]).

Podług dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku były tylko Sądy Policyjne, Poprawcze i Kryminalne. Dekretem zaś Kró-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 23 (t. X, str. 201).*

Декретомъ же Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго отъ 3 Апрѣля 1810 года [1]), установленъ былъ Кассаціонный Судъ, въ который, въ силу ст. 22 декрета 26 Іюля 1810 года, дозволено приносить просьбы объ отмѣнѣ рѣшеній, постановленныхъ въ послѣдней инстанціи по дѣламъ полицейскимъ, исправительнымъ и уголовнымъ. Но Судъ этотъ не рѣшалъ самаго дѣла, а только, на основаніи подробно въ немъ изложенныхъ причинъ, отмѣнивъ обжалованное рѣшеніе, поручалъ приступить къ новому разсмотрѣнію дѣла.

Кассаціонный Судъ существовалъ по 1 (13) Февраля 1813 года. Но въ силу ст. IV. Устава Временнаго Правительства Царства Польскаго отъ 21 Сентября 1815 года [2]), разсмотрѣніе жалобъ, принесенныхъ кассаціоннымъ порядкомъ на уголовные приговоры, предоставлено Апелляціонному Суду, на основаніи дѣйствующихъ правилъ, съ тѣмъ лишь измѣненіемъ, постановленнымъ въ статьѣ XXXIII, что Апелляціонный Судъ, послѣ отмѣны обжалованнаго приговора, не передавалъ уже дѣла въ другой Судъ для новаго производства и рѣшенія его, какъ это дѣлалось Кассаціоннымъ Судомъ, но самъ рѣшалъ таковое по существу. или постановлялъ то, что слѣдовало по закону. Такимъ образомъ въ Апелляціонномъ Судѣ, который, до того времени, разсматривалъ лишь гражданскія дѣла, учреждена новая инстанція по дѣламъ уголовнымъ, на рѣшенія которой никакія дальнѣйшія жалобы не были допускаемы. Впослѣдствіи, кругъ вѣдомства Апелляціоннаго Суда по дѣламъ уголовнымъ расширенъ былъ Высочайшимъ указомъ отъ 4 (16) Іюня 1834 года [3]), опредѣляющимъ предѣлы его подсудности не только какъ уголовной судебной инстанціи, но также и какъ Суда Кассаціоннаго.

---

[1]) *Смотри прибавленіе N. 107 къ Учрежденію Гражданскихъ Судебныхъ мѣстъ (томъ VIII, стр. 206).*

[2]) *Днев. Законовъ томъ дополнительный, стр. 22.*

[3]) *См. приб. N. 24 (томъ X, стр. 202).*

la Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 3 Kwietnia 1810 roku [1]), ustanowiony był Sąd Kasacyjny, do którego w sprawach policyjnych, poprawczych i kryminalnych, na wyroki mocą ostatniéj instancyi wydane, wedle art. 22 dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku, dozwoloném było podawać rekursa. Sąd ten jednak saméj sprawy nie sądził, tylko z powodów szczegółowo w nim oznaczonych, zarekursowany wyrok kasował i nowe osądzenie sprawy nakazywał.

Sąd Kasacyjny istniał do dnia 1 (13) Lutego 1813 roku. Wszakże ustawa Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego z dnia 21 Września 1815 roku [2]), w artykule IV, rozpoznawanie rekursów w drodze kasacyi naprzeciw wyrokom kryminalnym założonych, poruczyła Sądowi Apellacyjnemu, podług dotychczasowych prawideł, z tą odmianą w artykule XXXIII postanowioną, że Sąd Apellacyjny, po skasowaniu zaskarżonego wyroku, nie odsyłał sprawy po nowe jéj osądzenie do innego Sądu, jak to czynił Sąd Kasacyjny, lecz sam sądził sprawę *in merito*, lub to co z prawa wypadało stanowił. W Sądzie Apellacyjnym przeto, który dotąd sądził jedynie sprawy cywilne, przybyła tym sposobem nowa instancya dla spraw karnych, a od wyroków jéj żadne dalsze odwołanie się miejsca nie miało. Późniéj atrybucye Sądu Apellacyjnego w sprawach kryminalnych rozszerzył Najwyższy ukaz z dnia 4 (16) Czerwca 1834 roku [3]), określając atrybucye jego, już to jako instancyi sądowéj kryminalnéj, już też jako Sądu Kasacyjnègo.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 107 do Organizacyi Sądownictwa cywilnego (t. VIII, str. 207.)*

[2]) *Dz. Praw tom dodatkowy, str. 22.*

[3]) *Zobacz dodatek N. 24 (t. X, str. 203).*

Присутствіе Апелляціоннаго Суда, дѣйствующаго въ качествѣ Уголовнаго Суда, состояло тогда, какъ и въ настоящее время, изъ пяти Судей, въ качествѣ же Кассаціоннаго Суда —изъ семи Судей, между которыми, однакожъ, не дозволялось засѣдать ни одному Судьѣ изъ комплекта первыхъ пяти членовъ, участвовавшихъ въ рѣшеніи того же дѣла въ обыкновенномъ апелляціонномъ порядкѣ.

По поводу таковаго двойнаго характера Апелляціоннаго Суда, Правительственная Коммисія Юстиціи, отъ 20 Апрѣля (2 Мая) 1835 года [1]), предписала ему инструкцію о порядкѣ судопроизводства.

По учрежденіи въ 1842 году Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, Апелляціонный Судъ пересталъ снова составлять послѣднюю инстанцію по дѣламъ болѣе важнымъ, а сдѣлался таковою вновь учрежденный X Департаментъ Правительствующаго Сената, учрежденіе котораго, въ совокупности съ учрежденіемъ IX Департамента, установленнаго для дѣлъ гражданскихъ, помѣщено въ учрежденіи Гражданскихъ Судебныхъ мѣстъ, въ томѣ VI, на стр. 226.

Такимъ образомъ, независимо отъ установленныхъ декретомъ 26 Іюля 1810 года, для дѣлъ уголовныхъ и исправительныхъ, Судовъ Полицейскихъ, Исправительныхъ и Уголовныхъ, учреждены были еще и существуютъ по настоящее время: Апелляціонный Судъ и X Департаментъ Правительствующаго Сената.

Какого же рода дѣла подлежатъ рѣшенію поименованныхъ выше Судовъ, изложено будетъ ниже, въ главѣ II объясненій къ отдѣлу III декрета отъ 26 Іюля 1810 года.

Здѣсь только слѣдуетъ еще присовокупить, что статьею 73 Конституціоннаго Устава отъ 15 (27) Ноября 1815 года [2]) Общему Собранію тогдашняго Государственнаго Совѣта предоставлена

---

[1]) *См. приб. N. 25 (томъ X, стр. 214).*

[2]) *Днев. Закон. Царства томъ 1, стр. 42.*

Komplet Sądu Apellacyjnego, jako instancyi kryminalnéj, składał się, tak jak i dziś, z pięciu Sędziów, zaś jako Sądu Kasacyjnego — z siedmiu Sędziów, między któremi jednak nie mógł zasiadać żaden Sędzia z kompletu owych pięciu, którzy tęż samę sprawę w instancyi zwyczajnéj apellacyjnéj sądzili.

Z powodu tego dwojakiego stanowiska Sądu Apellacyjnego, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości w dniu 20 Kwietnia (2 Maja) 1835 roku [1]) przepisała mu instrukcyą do postępowania sądowego.

Po uorganizowaniu w roku 1842 Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, znowu Sąd Apellacyjny co do spraw ważniejszych przestał być ostatnią instancyą, bo stał się nią nowo utworzony X-ty Departament Rządzącego Senatu, którego organizacya, łącznie z organizacyą IX-go Departamentu do spraw cywilnych ustanowionego, zamieszczoną jest w organizacyi Sądów Cywilnych, w tomie VI, na str. 227.

Tak więc, oprócz ustanowionych dekretem z dnia 26 Lipca 1810 roku dla spraw karnych: Sądów Policyjnych, Poprawczych i Kryminalnych, utworzone nadto zostały i do dziś dnia istnieją, Sąd Apellacyjny i X-ty Departament Rządzącego Senatu.

Jakiego zaś rodzaju sprawy sądzą wymienione wyżéj Sądy, wykazaném będzie poniżéj w Tytule II-gim objaśnień do Działu III-go dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku.

Tu tylko jeszcze nadmienić wypada, iż wedle art. 73 Ustawy Zasadniczéj z dnia 15 (27) Listopada 1815 roku [2]), Ogólne Zgromadzenie ówczesnéj Rady Stanu miało atrybucyą

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 25 (t. X, str. 215).*

[2]) *Dziennik Pr. Kr. t. 1-y, str. 42.*

была судебно-уголовная власть предавать Суду административныхъ чиновниковъ, назначаемыхъ Королемъ, за совершенныя ими преступленія и должности. Права эти присвоены и нынѣшнему Государственному Совѣту. На основаніи статей 20 и 21 Высочайшаго указа отъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 года [1]), Совѣтъ этотъ, въ Судномъ своемъ присутствіи, образованномъ изъ Отдѣленій Законовъ, Спорныхъ дѣлъ и Финансово-Административнаго, и усиленномъ еще тремя Государственными Совѣтниками неприсутствующими въ Отдѣленіяхъ, постановляетъ заключенія о преданіи Суду административныхъ чиновниковъ, назначаемыхъ по Высочайшему Государя Императора повелѣнію, за проступки по службѣ, съ тѣмъ, что постановляемыя въ этомъ отношеніи рѣшенія и заключенія Государственнаго Совѣта должны быть представляемы на Высочайшее утвержденіе. За тѣмъ, въ случаѣ привлеченія упомянутыхъ чиновниковъ къ судебной отвѣтственности, Совѣтъ въ томъ же Судномъ присутствіи, постановляетъ окончательные приговоры.

Примѣчаніе. Въ отношеніи судопроизводства по дѣламъ о проступкахъ по службѣ судебныхъ чиновниковъ и ихъ подсудимости, подробныя объясненія заключаются въ положеніи о Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената, помѣщенномъ обще съ объясненіями въ томѣ VI настоящаго Сборника постановленій по вѣдомству Юстиціи.

Глава IV.

Прокурорскій надзоръ.

Постановленія объ обязанностяхъ Прокуровъ изложены въ статьяхъ 4, 7, 17 и 18 Королевскаго декрета 1810 года. Обязанности эти при Судѣ Полицейскомъ, согласно вышеприведенной 17 статьѣ декрета, отправляетъ обыкновенно мѣстный

---

[1]) *Днев. Закон. томъ 58, стр. 248.*

sądową kryminalną, względem oddawania pod Sąd urzędników administracyjnych przez Króla mianowanych, z tytułu przestępstw ich w urzędzie spełnionych. Atrybucye te służą i dzisiejszéj Radzie Stanu, na mocy art. 20 i 21 Najwyższego ukazu z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku [1]), która w Składzie Sądzącym, utworzonym z Wydziałów Prawodawczego, Spornego i Skarbowo-Administracyjnego, a nadto powiększonym przez dodanie trzech Radców Stanu, nienależących do Wydziałów, czyni wnioski co do oddawania pod Sąd urzędników administracyjnych przez Najjaśniejszego Pana mianowanych, za wykroczenia w urzędowaniu, a wyroki i opinie Rady Stanu w tym względzie wydawane pod Najwyższe zatwierdzenie przedstawiane być winny. Następnie w tymże Składzie Sądzącym, w razie oddania rzeczonych urzędników pod odpowiedzialność sądową, stanowcze wydaje wyroki.

Uwaga. Co do postępowania w sprawach o wykroczenia w urzędowaniu urzędników sądowych i sądzeniu ich, objaśnia w tym względzie ustawa o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, zamieszczona wraz z objaśnieniami w tomie VI-m niniejszego Zbioru przepisów wydziału Sprawiedliwości.

TYTUŁ IV.

Urząd Publiczny.

O obowiązkach urzędu publicznego, czyli Prokuratorów, stanowią artykuły 4, 7, 17 i 18 dekretu Królewskiego z roku 1810. Obowiązki te przy Sądzie Policyjnym, wedle powołanego art. 17-go dekretu, spełnia zwykle Burmistrz miejsco-

[1]) *Dziennik Pr. t. 58-y, str. 249.*

Бургомистръ или заступающій его мѣсто, а въ случаѣ, когда дѣло касается нарушенія казенныхъ или лѣсныхъ уставовъ, должностное лицо Финансоваго или Лѣснаго вѣдомства. Но такъ какъ нерѣдко случалось, что упомянутые административные чиновники, по поводу разнаго рода препятствій, встрѣчаемыхъ ими при многостороннихъ занятіяхъ, сопряженныхъ съ ихъ должностію, не въ состояніи были изготовлять своевременно заключенія по дѣламъ полицейскимъ, отъ чего происходило замедленіе въ разсмотрѣніи и рѣшеніи ихъ, то по этой причинѣ, на практикѣ, установилось правило, что въ нѣкоторыхъ Судахъ Простой Полиціи, въ случаѣ такихъ препятствій со стороны административныхъ чиновниковъ, обязанность Прокуроровъ исполняютъ за нихъ Писари Мироваго Суда, по дѣламъ же, въ которыхъ Писари назначены докладчиками, заключенія изготовляются Помощниками Писаря, сообразно съ ст. 7 декрета отъ 26 Іюля 1810 года.

При однихъ лишь Судахъ Простой Полиціи въ Варшавѣ состоитъ, въ видѣ изъятія, постоянный Помощникъ Прокурора. Первоначально, для отправленія этихъ обязанностей, назначаемы были особыми распоряженіями судебные апликанты; впослѣдствіи, по постановленію Совѣта Управленія отъ 11 (23) Іюня 1846 года, за N. 4,142 [1]), назначенъ соотвѣтственный штатный окладъ жалованья по этой должности, и съ тѣхъ поръ опредѣляется постоянно одинъ Помощникъ Прокурора при всѣхъ четырехъ Мировыхъ Судахъ города Варшавы съ округомъ.

Обязанности Прокурора при Бургомистрѣ или Войтѣ, согласно ст. 18 декрета, возложены были на заступающаго мѣсто Бургомистра, или же на должностное лицо казеннаго управленія, по смыслу статьи 17 этого декрета.

Нынѣ однакожъ правило сіе примѣняется лишь въ городовыхъ Полицейскихъ Судахъ, отправляемыхъ единолично Президентами или Бургомистрами; такъ какъ съ учрежденіемъ

---

[1]) *См. приб. N. 26 (томъ X, стр. 226).*

wy lub jego zastępca, albo też rządowy oficyalista skarbowy lub leśny, gdy idzie o wykroczenie przeciwko urządzeniom skarbowym lub leśnym. Wszakże gdy często się zdarzało, iż wymienieni urzędnicy administracyjni, z powodu rozmaitych przeszkód, wynikłych z rozlicznych zajęć do ich właściwych urzędów przywiązanych, nie mogli na czas w sprawach policyjnych wniosków przygotowywać, a przez to owe sprawy narażane bywały na zwłokę, z tego powodu przez praktykę ustaloną została zasada, że w niektórych Sądach Policyi Prostéj, w razie wspomnionych przeszkód ze strony urzędników administracyjnych, zastępczo spełniają obowiązki Prokuratorów Pisarze Sądu Pokoju, a w sprawach, których referentami są Pisarze, wnioski przygotowują Podpisarze, odpowiednio art. 7-mu dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku.

Przy Sądach tylko Policyi Prostéj w Warszawie, wyjątkowo, jest stały Podprokurator. Początkowo do pełnienia jego obowiązków wyznaczani byli szczegółowemi rozporządzeniami Aplikanci Sądowi; dopiéro Rada Administracyjna Królestwa, postanowieniem z dnia 11 (23) Czerwca 1846 roku, N. 4,142 [1]), wyznaczyła stosowne uposażenie dla tego urzędu i odtąd jeden Podprokurator przy wszystkich czterech Sądach Pokoju okręgu i miasta Warszawy stale jest mianowany.

Co do Prokuratora przy Burmistrzu lub Wójcie, wedle art. 18 dekretu, obowiązki te spełniać miał zastępca Burmistrza lub oficyalista skarbowy, w myśl artykułu 17 tegoż dekretu.

Obecnie atoli przepis ten stosuje się jedynie do Sądów Policyjnych miejskich, w osobie Prezydentów lub Burmistrzów będących; z uorganizowaniem bowiem Sądów gminnych wiej-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 26 (t. X, str. 227).*

Гминныхъ Судовъ въ селеніяхъ, на основаніи постановленія и инструкціи Учредительнаго въ Царствѣ Польскомъ Комитета отъ 30 Декабря (11 Января) 1865/6 года [1]), правило это въ отношеніи гминныхъ Войтовъ, не имѣетъ уже обязательной силы.

Въ Судахъ Исправительной Полиціи, по смыслу статьи 7 декрета 1810 года, обязанности Прокурора, въ мѣстѣ пребыванія Уголовнаго Суда, исправлялъ первоначально Королевскій Прокуроръ при Судѣ Уголовномъ, или, вмѣсто его, Ассесоръ того же Суда. Въ тѣхъ мѣстностяхъ, гдѣ не было Уголовнаго Суда, а засѣдалъ Гражданскій Трибуналъ, обязанности Прокуроровъ Исправительныхъ Судовъ исполняемы были поочередно, чрезъ каждые три мѣсяца, Ассесорами этого Трибунала. Въ прочихъ мѣстахъ, должность эту исправляли Писари Мировыхъ Судовъ, ихъ Помощники, или одинъ изъ Актовыхъ Писарей, назначаемый, каждые три мѣсяца, Прокуроромъ при Уголовномъ Судѣ.

Впослѣдствіи, при Судахъ Исправительной Полиціи установлены были особенные Помощники Прокурора, именно при Судахъ Исправительной Полиціи Варшавскаго Уѣзда I и II Отдѣленій постановленіемъ Князя Намѣстника Царства отъ 24 Февраля 1824 года [2]), при прочихъ Судахъ въ 1825 году, а при Судахъ Исправительной Полиціи Влоцлавскаго и Кѣлецкаго Отдѣленій,— одновременно съ учрежденіемъ этихъ Судовъ. Число ихъ соразмѣряется съ числомъ дѣлъ, производимыхъ ежегодно въ каждомъ Судѣ, и потому въ нѣкоторыхъ Судахъ состоитъ ихъ по два, а въ другихъ — по одному.

Въ Уголовныхъ Судахъ, обязанности прокурорскаго надзора, на основаніи ст. 4 декрета 1810 года, первоначально исполняемы были одними лишь Королевскими Прокурорами. Впослѣдствіи однакожъ, въ виду тѣхъ же побудительныхъ при-

---

[1]) *Днев. Закон. томъ 64, стр. 358.*

[2]) *См. приб. N. 15 (томъ X, стр. 174).*

skich, na zasadzie postanowienia i instrukcyi Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiém z dnia 30 Grudnia (11 Stycznia) 1865/6 roku [1]), co do Wójtów gmin przepis rzeczony przestał obowiązywać.

W Sądach Policyi Poprawczéj, w myśl art. 7-go dekretu z roku 1810, obowiązki Prokuratora w miejscach gdzie Sąd Kryminalny znajdował się, pierwotnie pełnił Prokurator Królewski przy Sądzie Kryminalnym lub, w zastępstwie jego, Assesor tegoż Sądu. Tam zaś, gdzie nie było Sądu Kryminalnego a urzędował Trybunał Cywilny, Assesorowie tegoż Trybunału, zmieniając się kolejno co kwartał, wykonywali obowiązki Prokuratorów Sądu Policyi Poprawczéj. W innych zaś miejscach urząd ten spełniali Pisarze lub Podpisarze Sądów Pokoju albo jeden z Pisarzy Aktowych, którego Prokurator przy Sądzie Kryminalnym co kwartał wyznaczał.

Późniéj przy Sądach Policyi Poprawczéj ustanowieni zostali oddzielni Podprokuratorowie, mianowicie przy Sądach Policyi Poprawczéj Powiatu Warszawskiego Wydziału I-go i II-go postanowieniem Księcia Namiestnika Królestwa z dnia 24 Lutego 1824 r. [2]), przy innych Sądach w r. 1825, a przy Sądach Policyi Poprawczéj Wydziałów Włocławskiego i Kieleckiego równocześnie z utworzeniem tych Sądów. Liczba ich jest zawisłą od ilości spraw w każdym Sądzie corocznie instruowanych, dla tego w niektórych Sądach jest ich po dwóch, a w innych po jednym.

W Sądach Kryminalnych pierwotnie obowiązki urzędu publicznego, wedle art. 4-go dekretu z r. 1810, wykonywali Prokuratorowie Królewscy sami wyłącznie. Późniéj jednak też same pobudki, które wywołały konieczność zwiększenia skła-

---

[1]) *Dziennik Praw t. 64.y, str. 359.*
[2]) *Zobacz dodatek N. 15 (t. X, str. 175).*

чинъ, которыя вызвали усиленіе состава Судовъ Уголовныхъ, оказалось необходимымъ назначить Прокурорамъ въ помощь Помощниковъ, могущихъ заступать ихъ мѣсто, въ случаѣ встрѣченныхъ ими затрудненій при постепенномъ умноженіи числа дѣлъ уголовныхъ, какъ въ представленіи заключеній по дѣламъ, такъ равно и въ другихъ распорядительныхъ занятіяхъ. Необходимость эта признана была уже въ 1828 году, и съ того времени началось назначеніе Помощниковъ Прокуроровъ постепенно при каждомъ Уголовномъ Судѣ. Въ этомъ отношеніи принимаемо было въ соображеніе число слѣдственныхъ и распорядительныхъ дѣлъ, производимыхъ въ каждомъ изъ этихъ Судовъ, вслѣдствіе чего и число Помощниковъ, назначенныхъ Царскимъ Прокурорамъ въ помощь, не вездѣ одинаково.

Независимо отъ этого, для производства текущей переписки при каждой Прокурорской Канцеляріи состоитъ завѣдывающій вмѣстѣ съ тѣмъ и канцеляріею, состоящею изъ чиновниковъ для письма, числящихся въ штатѣ Уголовнаго Суда.

Въ Апелляціонномъ Судѣ состоитъ Прокуроръ, имѣющій общее наблюденіе за ходомъ дѣлъ прокурорскаго надзора, и сверхъ того по Отдѣленіямъ Апелляціоннаго Суда состоятъ Помощники Прокурора, изготовляющіе заключенія по всѣмъ дѣламъ, въ которыхъ докладчиками назначены Судьи, принадлежащіе къ Отдѣленіямъ.

Въ Десятомъ Департаментѣ Правительствующаго Сената, Оберъ-Прокуроръ или самъ лично представляетъ заключенія, или же поручаетъ составленіе ихъ своему Помощнику.

du Sądów Kryminalnych, były powodem, że i Prokuratorom została dodana pomoc z osób, któreby ich w razie przeszkody przy zwiększającéj się liczbie spraw karnych, tak w sporządzaniu wniosków, jakotéż w załatwianiu innych czynności ekonomicznych zastępować mogły. Konieczność ta uznaną została już w roku 1828, i od téj to epoki Podprokuratorowie stopniowo przy każdym Sądzie Kryminalnym byli mianowani. Za zasadę w téj mierze posługiwała liczba spraw i czynności ekonomicznych w każdym z tych Sądów załatwianych, skutkiem czego i liczba Podprokuratorów dodanych w pomoc Prokuratorowi Królewskiemu nie jest jednostajną.

Obok tego, dla załatwiania czynności korespondencyjnych, w każdym biurze Prokuratora Królewskiego jest dodany Sekretarz, zawiadujący zarazem służbą złożoną z Kancelistów na etacie Sądu Kryminalnego znajdujących się.

W Sądzie Apellacyjnym jest Prokurator Królewski, mający ogólny nadzór nad biegiem służby urzędu publicznego, a prócz tego w Wydziałach Sądu Apellacyjnego są Podprokuratorowie, którzy przygotowują wnioski we wszystkich sprawach, których referentami są Sędziowie należący do Wydziałów.

W Dziesiątym Departamencie Rządzącego Senatu Naczelny Prokurator albo sam czyni wnioski, albo téż swemu Pomocnikowi sporządzenie ich porucza.

ОТДѢЛЪ II.

О примѣненіи законовъ и судопроизводствѣ по дѣламъ уголовнымъ, полицейско-исправительнымъ и полицейскимъ.

Статья 9.

До тѣхъ поръ пока соотвѣтственный уголовный Кодексъ для Герцогства Варшавскаго не будетъ начертанъ Сеймомъ, Уголовные Суды будутъ руководствоваться законами, дѣйствующими донынѣ въ краѣ, уступленномъ Намъ на основаніи Вѣнскаго трактата.

Статья 10.

Въ примѣненіи однакожъ сихъ законовъ Судья обязанъ наблюдать, чтобы постановленія Конституціи Герцогства Варшавскаго и Наполеонова Кодекса ни въ чемъ нарушены не были; въ особенности же въ случаяхъ, когда совершенное преступленіе требуетъ исполненія гражданскихъ обязанностей, Судья долженъ руководствоваться Наполеоновымъ Кодексомъ и другими постановленіями Нашими, изданными для прежнихъ департаментовъ Герцогства Варшавскаго.

Статья 11.

Дѣла уголовныя, исправительныя и полицейскія производятся существующимъ донынѣ порядкомъ, съ тѣмъ лишь дополненіемъ, что, по окончаніи слѣдствія, дѣло, подлежащее рѣшенію въ Уголовномъ, Исправительномъ или Полицейскомъ Судѣ, докладывается къ слушанію въ пу-

DZIAŁ II.

O prawach i postępowaniu w sprawach kryminalnych, policyjno-poprawczych i policyjnych.

Artykuł 9.

Dopókąd stosowny dla Księstwa Warszawskiego nie będzie przez Sejm ustanowiony Kodeks kryminalny, dopótąd mają służyć za prawidło Sądom karzącym prawa dotychczasowe, w kraju przez traktat Wiedeński Nam ustąpionym używane.

Artykuł 10.

W przystosowywaniu jednakowoż tych praw, Sędzia da baczenie, aby przepisy Konstytucyi Księstwa Warszawskiego i Kodeksu Napoleona w niczém nadwerężonemi nie były, a w szczególności tam, gdzie z powodów występku dopełnienie obowiązków cywilnych wynika, Sędzia do Kodeksu Napoleona i innych urządzeń Naszych, wydanych dla dawnych departamentów Księstwa Warszawskiego, stosować się winien.

Artykuł 11.

Instrukcya spraw o zbrodnie, występki i przewinienia policyjne tym samym jak dotąd sposobem uskuteczniana będzie, z tym tylko dodatkiem, iż po ukończeniu instrukcyi, sprawa, czyli to wSądzie Kryminalnym, czyli w Sądzie Poprawczym, czyli nakoniec w Sądzie Policyj-

бличномъ засѣданіи. Докладъ дѣла въ Уголовномъ Судѣ или въ Отдѣленіи Исправительной Полиціи состоитъ въ томъ, что при открытыхъ дверяхъ присутственной комнаты и въ присутствіи обвиняемаго, докладчикъ читаетъ докладную записку, составленную на основаніи слѣдственныхъ актовъ, послѣ чего Предсѣдательствующій объявляетъ обвиняемому, что онъ въ правѣ представить Суду изустно свои оправданія, и когда таковыя будутъ окончены, или когда обвиняемый откажется отъ личныхъ объясненій, тогда защитникъ его произноситъ рѣчь въ защиту обвиняемаго. Затѣмъ, когда чиновникъ, отправляющій должность Прокурора представитъ свои заключенія относительно примѣненія законовъ, Судъ постановляетъ приговоръ въ закрытомъ присутствіи, большинствомъ голосовъ, который въ то же время объявляется обвиняемому; въ Полицейскихъ же Судахъ, послѣ словесныхъ преній и безъ составленія письменнаго доклада, Судъ постановляетъ рѣшеніе и вноситъ оное въ протоколъ засѣданія.

Статья 12.

По дѣламъ, подлежащимъ рѣшенію Полицейскихъ Судовъ и Отдѣленій Исправительной Полиціи, дозволяется обвиняемому — или лично защищать себя, или поручить свою защиту кому угодно; по дѣламъ же, восходящимъ на рѣшеніе Уголовнаго Суда не порядкомъ апелляціи на рѣшенія Отдѣленій Исправительной Полиціи, и подлежащимъ вѣдомству Уголовныхъ Судовъ въ первой и послѣдней инстанціи, обвиняемый не можетъ избрать другаго защитника, какъ только изъ среды Патроновъ или Адвокатовъ. Если бы однако же обвиняемый настаивалъ на томъ, что-

nym do rozsądzenia przychodząca, publicznie na audyencyą wprowadzona być powinna. Wprowadzenie to w Sądzie Kryminalnym lub w Wydziale Policyi Poprawczéj na tém się zasadzać będzie, iż w przytomności obwinionego, przy otwartych drzwiach izby sądowéj, referent czytać będzie relacyą z akt na piśmie zrobioną, poczém Prezydujący oświadczy obwinionemu, iż wolno mu jest przymówić się do Sądu, a gdy to ukończoném zostanie, lub gdy obwiniony zrzeka się ustnego przymówienia, wtenczas jego obrońca zabiéra głos i czyni obronę obwinionego; poczém, gdy urzędnik pełniący obowiązki Prokuratora względem zastosowania prawa swe wnioski uczyni, zapada wyrok na ustępie większością głosów, który obwinionemu natychmiast publikowanym zostaje; w Sądach zaś Policyjnych, po dyskusyach słownych i bez robienia relacyi na piśmie, Sąd decyzyą swą wydaje i takową w protokóle swym umieszcza.

Artykuł 12.

W sprawach do Sądów Policyjnych i do Wydziałów Policyi Poprawczéj po osądzenie przychodzących, obwinionemu wolno jest, albo samemu się bronić, albo téż obronę swą powierzyć komu się jemu podobać będzie; w sprawach zaś do Sądu Kryminalnego, nie z apellacyi jednak od Wydziałów Policyi Poprawczéj przychodzących, lecz w pierwszéj i ostatecznéj instancyi do jurisdykcyi Sądów Kryminalnych należących, obwiniony nie może obrać innego obrońcy, jak tylko z liczby Patronów lub Adwokatów; jeżeliby jednak obwiniony obstawał

бы защита его поручена была постороннему лицу, къ которому онъ имѣетъ довѣріе, то Судъ обязанъ допустить сіе, назначая однакожъ другаго оффиціальнаго защитника изъ числа Патроновъ, такъ какъ никто не можетъ быть судимъ Уголовнымъ Судомъ безъ защиты, подъ опасеніемъ недѣйствительности приговора.

Статья 13.

Изготовленіе обвинительнаго акта и поддерживаніе таковаго въ Судѣ лежитъ на обязанности Нашихъ Прокуроровъ и заступающихъ ихъ мѣсто, однакожъ предоставляется имъ произнесеніе въ Судахъ обвинительныхъ рѣчей по каждому особому дѣлу возлагать, по своему усмотрѣнію, на одного изъ Патроновъ, подъ непосредственнымъ своимъ руководствомъ.

ОБЪЯСНЕНІЯ КЪ ОТДѢЛУ II.

О примѣненіи законовъ и судопроизводствѣ по дѣламъ уголовнымъ.

Глава I.

Власть Уголовнаго Суда.

Предѣлы власти и обязанности Уголовныхъ Судовъ при опредѣленіи наказаній на основаніи нынѣ дѣйствующихъ законовъ указаны главнымъ образомъ въ статьяхъ 152 до 157 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, а также въ Высочайше утвержденномъ въ 11 день Ноября 1847 года Положеніи о введеніи въ дѣйствіе того же Уложенія [1]). Прежде

[1]) *См. прибавленіе N. 28 (томъ X, стр. 232).*

przy tém, aby obrona jego komu innemu, do kogo ma w tym względzie zaufanie, powierzona była, w tym razie Sąd na to zezwolić obowiązany, jednakowoż drugiego obrońcę z urzędu z liczby Patronów dodać powinien, a nikt pod nieważnością wyroku w Sądzie Kryminalnym bez obrony sądzonym być nie może.

Artykuł 13.

Wygotowanie aktu oskarżenia i popieranie sprawy przeciwko obwinionemu, jest obowiązkiem Naszych Prokuratorów i ich zastępców, którzy jednak, gdzie tego potrzebę uznają, popieranie publiczne w Sądach każdéj szczególnéj sprawy polecić mogą jednemu z Patronów pod swą dyrekcyą.

OBJASNIENIA DO DZIAŁU II.

O prawach i postępowaniu w sprawach karnych.

TYTUŁ I.

Władza Sądu karnego.

Władza i obowiązki Sądów karnych przy wymiarze kar z mocy praw obecnie obowiązujących, wskazane są głównie w artykułach od 152 do 157 Kodeksu kar głównych i poprawczych oraz w Ustawie przechodniéj do tegoż prawa, Najwyżéj w dniu 11 Listopada 1847 zatwierdzonéj [1]. Dawniéj zaś, mianowicie za Księstwa Warszawskiego, w prowin-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 28 (t. X, str. 233).*

же, именно во время существованія Герцогства Варшавскаго, въ провинціяхъ принадлежавшихъ Пруссіи, на основаніи постановленія Правительствующей Коммисіи отъ 6 Іюня 1807 года [1]), имѣли обязательную силу древніе польскіе законы, а за недостаткомъ ихъ—прусскій уголовный законъ вмѣстѣ съ уставомъ о судопроизводствѣ, или такъ называемою Прусскою Уголовною Ординаціею.

Министерская инструкція отъ 17 Мая 1808 года [2]), о введеніи въ той части края новаго устройства уголовныхъ судебныхъ мѣстъ, предписала примѣнять тѣ же самые законы, и таковые оставлены были въ своей силѣ состоявшимся впослѣдствіи Сеймовымъ постановленіемъ отъ 18 Марта 1809 года [3]), съ измѣненіями, какія введены этимъ постановленіемъ, сообразно съ правилами Конституціи Герцогства Варшавскаго и Наполеонова Кодекса.

Королевскій декретъ отъ 19 Февраля 1812 года, повелѣвающій ввести въ дѣйствіе въ провинціяхъ, отпавшихъ отъ Пруссіи, учрежденіе Уголовныхъ Судовъ, установленныхъ декретомъ отъ 26 Іюля 1810 года, нисколько не измѣнилъ упомянутаго Сеймоваго постановленія.

Такимъ образомъ въ Герцогствѣ Варшавскомъ, независимо отъ дѣйствія польскихъ законовъ, и кромѣ нѣкоторыхъ измѣненій въ законодательствѣ бывшаго прусскаго правительства, введенныхъ упомянутымъ выше постановленіемъ и распространенныхъ на четыре новыхъ департамента статьею 10 Королевскаго декрета отъ 26 Іюля 1810 года, имѣли сверхъ того обязательную силу, въ бывшихъ прусскихъ провинціяхъ, законы прежняго правительства, а въ провинціяхъ нѣкогда подвластныхъ Австріи—дѣйствовавшіе тамъ прежде до Вѣнскаго трактата законы.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 1 (томъ X, стр. 2).*
[2]) *См. прибавленіе N. 2 (томъ X, стр. 92).*
[3]) *Дневн. Закон. Герцогства Варшавскаго томъ 1, стр. 223.*

cyach po-pruskich, na mocy uchwały Kommisyi Rządzącéj z dnia 6 Czerwca 1807 roku [1]), obowiązującemi były prawa dawne polskie, a w ich niedostatku, prawo kryminalne pruskie wraz z procedurą, czyli Ordynacyą kryminalną pruską.

Instrukcya Ministeryalna z dnia 17 Maja 1808 roku [2]), zaprowadzająca w téj części kraju nową organizacyą sądownictwa karnego, też prawa zaleciła stosować, i takowe utrzymane także zostały późniejszą uchwałą sejmową z dnia 18 Marca 1809 roku [3]), ze zmianami, jakie w duchu przepisów Konstytucyi Księstwa Warszawskiego i Kodeksu Napoleona tąż uchwałą były postanowione.

Dekret Królewski z dnia 19 Lutego 1812 roku, nakazujący wprowadzenie w prowincyach po-pruskich organizacyi Sądów karnych dekretem z dnia 26 Lipca 1810 roku ustanowionych, w niczém uchwały téj nie zmienił.

Tym sposobem w Księstwie Warszawskiém, prócz praw polskich i niektórych zmian w prawodawstwie rządu pruskiego, uchwałą dopiéro co namienioną zaprowadzonych, a artykułem 10-m dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 r. w czterech nowych departamentach do stosowania zaleconych, obowiązywały nadto w prowincyach po-pruskich prawa zeszłego rządu, a w prowincyach po-austryackich — prawa, jakie tam poprzednio przed traktatem Wiedeńskim były obowiązującemi.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 1 (t. X, str. 3).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 2 (t. X, str. 93).*
[3]) *Dzien. Pr. Ks. Warsz. t. 1-y, str. 223.*

Приведеніе уголовныхъ законовъ къ единству, вмѣстѣ съ правилами о мѣрахъ взысканія за укрывательство конскриптовъ, заключающимися въ постановленіяхъ Намѣстника Царства отъ 10 Февраля 1816 года [1]), 23 Апрѣля того же года [2]) и 8 Іюля 1817 года [3]), послѣдовало лишь въ 1818 году, по обнародованіи польскаго уголовнаго кодекса, утвержденнаго Сеймовымъ постановленіемъ отъ 14 (26) Апрѣля 1818 года [4]).

Съ того времени хотя и прекращено было дѣйствіе Прусскихъ и Австрійскихъ уголовныхъ законовъ, правила однакожъ судопроизводства остались прежнія и до настоящаго времени имѣютъ обязательную силу, именно въ прежнихъ губерніяхъ Люблинской и Радомской по Австрійскому, а въ прочихъ губерніяхъ по Прусскому уставамъ уголовнаго судопроизводства.

Исключеніе въ этомъ отношеніи составляютъ лишь округи, подлежащіе вѣдомству Мировыхъ Судовъ въ Пилицѣ, въ Жаркахъ, въ Радиминѣ и въ Минскѣ. Въ первыхъ двухъ, не взирая на присоединеніе въ силу Королевскаго декрета отъ 17 Апрѣля 1810 года [5]) къ бывшему Краковскому департаменту (впослѣдствіи Радомская губернія), дѣйствуетъ прусскій порядокъ судопроизводства, и на оборотъ — въ послѣднихъ двухъ, не смотря на включеніе ихъ на основаніи того же декрета въ составъ бывшаго Варшавскаго департамента (впослѣдствіи Варшавская губернія) обязателенъ Австрійскій порядокъ судопроизводства.

Уголовный законъ 1818 года вскорѣ послѣ того дополненъ былъ и измѣненъ въ нѣкоторыхъ подробностяхъ а именно:

1) постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 12 Февраля 1822 года [6]), о мѣрахъ наказанія и власти

---

[1]) *Дневн. Закон. Царства Польскаго томъ 1, стр. 153.*
[2]) *Дневн. Закон. Царства Польскаго томъ 1, стр. 365.*
[3]) *Дневн. Закон. Царства Польскаго томъ 3, стр. 291.*
[4]) *Дневн. Зак. томъ 5, стр. 3.*
[5]) *Дневн. Зак. Герц. Варш. томъ 2, стр. 143.*
[6]) *Дневн. Зак. томъ 7, стр. 313.*

Ujednostajnienie prawa karnego, obok przepisów stanowiących kary za ukrywanie zbiegów wojskowych, ułatwienie im wyjścia za granicę, niemniéj za ukrywanie spisowych, postanowieniami Namiestnika Królewskiego z d. 10 Lutego 1816 roku [1]), 23 Kwietnia tegoż roku [2]) i 8 Lipca 1817 roku [3]) objętych, nastąpiło dopiéro w roku 1818, przez wprowadzenie Kodeksu karnego polskiego, uchwałą sejmową z dnia 14 (26) Kwietnia 1818 roku zatwierdzonego [4]).

Od téj epoki przestały wprawdzie obowiązywać prawa kryminalne pruskie i austryackie, postępowanie jednak sądowe pozostało toż samo, jakie dotąd obowiązuje, mianowicie w dawnych guberniach Lubelskiéj i Radomskiéj procedura austryacka, a w innych guberniach procedura pruska.

Wyjątek w téj mierze stanowią jedynie okręgi ulegające jurisdykcyi Sądów Pokoju w Pilicy, w Żarkach, w Radzyminie i w Mińsku. W dwóch bowiem pierwszych, pomimo przyłączenia ich, na zasadzie dekretu Królewskiego z dnia 17 Kwietnia 1810 roku [5]), do byłego departamentu Krakowskiego (późniéj gubernii Radomskiéj), obowiązuje procedura pruska, a nawzajem w dwóch drugich okręgach, pomimo przyłączenia ich tymże dekretem do byłego departamentu Warszawskiego (późniéj gubernii Warszawskiéj), obowiązuje procedura austryacka.

Prawo karne z roku 1818 uległo wkrótce uzupełnieniu i zmianie w niektórych szczegółach, a mianowicie:

1) postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 12 Lutego 1822 roku [6]), o karach i atrybucyach

---

[1]) *Dzien. Praw Kr. Pols. t. 1-y, str. 153.*
[2]) *Dzien. Praw Kr. Pols. t. 1-y, str. 365.*
[3]) *Dzien. Praw Kr. Pols. t. 3-ci, str. 291.*
[4]) *Dzien. Praw t. 5-ty, str. 3.*
[5]) *Dzien. Praw Ks. War. t. 2-gi, str. 143.*
[6]) *Dzien. Praw t. 7-my, str. 313.*

Судовъ по разсмотрѣнію дѣлъ о нарушеніи правилъ, охраняющихъ отъ поврежденія шосейныя дороги;

2) Императорско-Царскимъ декретомъ отъ 3 (15) Апрѣля 1823 года [1]), о наказаніяхъ за поддѣлку кассовыхъ билетовъ;

3) постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 7 Декабря 1824 года [2]), опредѣляющимъ наказанія налагаемыя за приготовленіе фальшивыхъ казенныхъ печатей и клеймъ;

4) Сеймовымъ постановленіемъ отъ 1 (13) Іюня 1825 года [3]), измѣняющимъ правила статей 375—393, Польскаго уголовнаго Кодекса;

5) Сеймовымъ же постановленіемъ отъ того же числа [4]) измѣняющимъ правила о наказаніяхъ за поджогъ;

6) постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 8 (20) Августа 1839 года [5]), о взысканіяхъ за выдѣлку, безъ дозволенія Правительства, издѣлій изъ металлическаго состава;

7) постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 19 (31) Августа 1839 года [6]), о мѣрахъ взысканія за употребленіе въ сплавъ всякой монеты русской и польской;

8) Высочайшимъ указомъ отъ 18 (30) Іюня 1841 года [7]), коимъ опредѣлены были особыя наказанія за составленіе подложныхъ паспортовъ;

9) постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 12 (24) Іюня 1842 года [8]), о наказаніяхъ за содержаніе у себя сочиненія подъ заглавіемъ *Гошенъ Мышпотъ*;

---

[1]) *Дн. Зак. томъ 8, стр. 64.*
[2]) *Дн. Зак. томъ 9, стр. 66.*
[3]) *Дн. Зак. томъ 9, стр. 343.*
[4]) *Дн. Зак. томъ 9, стр. 345.*
[5]) *Дн. Зак. томъ 23, стр. 258.*
[6]) *Дн. Зак. томъ 23, стр. 252.*
[7]) *Дн. Зак. томъ 27, стр. 322.*
[8]) *Дн. Зак. томъ 30, стр. 162.*

Sądów przy rozpoznawaniu spraw o naruszenie przepisów zapobiegających uszkodzeniu dróg bitych;

2) dekretem Cesarsko-Królewskim z dnia 3 (15) Kwietnia 1823 roku [1]), o karach na fałszujących bilety kasowe;

3) postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 7 Grudnia 1824 roku [2]), oznaczającém kary na wyrabiających pieczęci i stemple rządowe;

4) uchwałą sejmową z dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku [3]), modyfikującą przepisy art. 375—393 Kodeksu karnego polskiego;

5) uchwałą sejmową z téjże daty [4]), zmieniającą przepisy o karach za podpalenie;

6) postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 8 (20) Sierpnia 1839 roku [5]), o karach na wyrabiających przedmioty z kompozycyi kruszcowéj bez zezwolenia władzy;

7) postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 19 (31) Sierpnia 1839 roku [6]), o karach na przetapiających wszelką monetę ruską i polską;

8) Najwyższym ukazem z dnia 18 (30) Czerwca 1841 roku [7]), którym oznaczone były specyalne kary na fałszujących pasporta;

9) postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 12 (24) Czerwca 1842 [8]), o karach za posiadanie dzieła *Hoszen Myszpot;*

---

[1]) *Dzien. Praw t. 8-y, str. 64.*
[2]) *Dzien. Praw t. 9-y, str. 66.*
[3]) *Dzien. Praw t. 9-y, str. 343.*
[4]) *Dzien. Praw t. 9-y, str. 345.*
[5]) *Dzien. Praw t. 23-i, str. 259.*
[6]) *Dzien. Praw t. 23-i, str. 253.*
[7]) *Dz en. Praw t. 27-y, str. 323.*
[8]) *Dzien. Praw t. 30-y, str. 163*

10) постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 7 (19) Марта 1843 года [1]), о наказаніяхъ за умышленное зажигательство застрахованныхъ отъ огня движимостей и за другія преступленія, относящіяся до страхованія;

11) уставомъ о страхованіи отъ недвижимостей, утвержденнымъ постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 5 (17) Апрѣля 1844 года [2]), о наказаніяхъ за представленіе чрезмѣрно высокой оцѣнки срахуемыхъ строеній;

12) постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 4 (16) Мая 1845 года [3]), о наказаніяхъ за выпускъ въ обращеніе знаковъ, замѣняющихъ звонкую монету.

Однакожъ всѣ эти постановленія утратили обязательную силу одновременно съ прекращеніемъ дѣйствія уголовнаго кодекса 1818 года.

Высочайшимъ указомъ отъ 12 (24) Марта 1847 года [4]), утверждено для Царства Польскаго Уложеніе о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, которое, по введеніи онаго въ дѣйствіе съ 20 Декабря (1 Января) 1847/8 года, имѣетъ по настоящее время силу обязательнаго закона и напечатано въ особой книгѣ.

Въ связи съ этимъ Уложеніемъ состоятъ:

1) Высочайше утвержденное 11 Ноября 1847 года [5]) Положеніе о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, которое опредѣляя отношеніе этого Уложенія къ тогдашнимъ законамъ и учрежденіямъ и указывая на власти, ко-

---

[1]) *Дн. Зак. томъ 33, стр. 138.*
[2]) *Дн. Зак. томъ 34, стр. 4.*
[3]) *Дн. Зак. томъ 36, стр. 218.*
[4]) *См. прибавленіе N. 27 (томъ X, стр. 228).*
[5]) *См. прибавленіе N. 28 (томъ X, стр. 232).*

10) postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 7 (19) Marca 1843 roku [1]), o karach za rozmyślne podpalanie ubezpieczonych od ognia ruchomości i inne wykroczenia związek z ubezpieczeniem mające;

11) ustawą o ubezpieczeniach od ognia nieruchomości, zatwierdzoną postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 5 (17) Kwietnia 1844 roku [2]), o karach za zbyt wysokie podanie wartości budowli do ubezpieczenia;

12) postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 4 (16) Maja 1845 [3]), o karach za używanie i puszczanie w obieg znaków monetę zastępujących.

Wszystkie jednak te postanowienia utraciły moc obowiązującą równocześnie z uchyleniem prawa karnego z r. 1818.

Najwyższym ukazem z dnia 12 (24) Marca 1847 roku [4]) zatwierdzonym został dla Królestwa Kodeks kar głównych i poprawczych, który wprowadzony w wykonanie od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 1847/8 roku, po dziśdzień ma moc obowiązującą i oddzielnie jest drukiem ogłoszony.

W związku z tym Kodeksem są:

1) Ustawa przechodnia do Kodeksu kar głównych i poprawczych, Najwyżéj pod dniem 11 Listopada 1847 roku [5]) zatwierdzona, która, obok określenia stosunku tegoż Kodeksu do praw i urządzeń ówczasowych i wskazania władz, do których stosowanie go na-

---

[1]) *Dzien. Praw t. 33-i, str. 139.*
[2]) *Dzien. Praw t. 34-y, str. 5.*
[3]) *Dzien. Praw t. 36-y, str. 219.*
[4]) *Zobacz dodatek N. 27 (t. X, str. 229).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 28 (t. X, str. 233).*

имъ предоставлено примѣненіе его, предписываетъ вмѣстѣ съ тѣмъ порядокъ дѣйствій въ этомъ отношеніи;

2) Инструкція для Судовъ Царства, изданная Намѣстникомъ отъ 28 Ноября (10 Декабря) 1847 года [1]), указывающая основанія, которыми Суды должны руководствоваться при опредѣленіи, въ случаѣ недостаточности уликъ, наказанія въ низшемъ противъ постановленнаго закономъ размѣрѣ, каковая инструкція, хотя въ отношеніи опредѣленія экстраординарнаго наказанія по правиламъ Прусскаго уголовнаго судопроизводства, а также въ отношеніи обязательнаго представленія приговоровъ на утвержденіе Намѣстника Царства, и отмѣнена Высочайшимъ указомъ отъ 30 Августа (11 Сентября) 1864 года, о которомъ говорится ниже, но за всѣмъ тѣмъ, изложенное въ статьѣ 5-ой этой инструкціи правило, относительно опредѣленія наказанія въ случаѣ, предвидѣнномъ § 430 части I-ой Австрійскаго судопроизводства [2]), сохранило еще свою обязательную силу;

3) Высочайшій указъ отъ 26 Апрѣля 1848 года [3]), данный изъ Правительствующаго Сената Министру Статсъ-Секретарю Царства Польскаго и препровожденный въ Уголовные Суды, при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 1 (13) Сентября то-

---

[1]) *Дн. Зак. томъ 40, стр. 113.*

[2]) *Статья эта слѣдующаго содержанія:*

„Въ случаѣ, изъясненномъ въ § 430 части I-ой Австрійскаго „Уголовнаго Кодекса, Суды, вмѣсто смертной казни, или безсрочной каторжной работы, опредѣляемыхъ Уложеніемъ о наказаніяхъ, приговариваютъ виновнаго къ каторжной работѣ, въ рудникахъ, на время отъ пятнадцати до двадцати лѣтъ, безъ наложенія клеймъ."

[3]) *См. приб. N. 29 (томъ X, стр. 298).*

leży, zarazem, formę postępowania w tym względzie przepisuje.

2) Instrukcya dla Sądów Królestwa, przez Namiestnika pod dniem 28 Listopada (10 Grudnia) 1847 roku [1]) wydana, wskazująca zasady, jakich Sądy trzymać się mają przy stanowieniu, w razie niezupełnego dowodu, kar niższych, jak prawem oznaczone, która to instrukcya, jakkolwiek co do wymiaru kary podzwyczajnéj z przepisów Ordynacyi kryminalnéj pruskiéj, co do obowiązku przedstawiania wyroków pod zatwierdzenie Namiestnika Królestwa, uchyloną została Najwyższym ukazem z dnia 30 Sierpnia (11 Września) 1864 roku, o którym będzie poniżéj, wszakże pozostał jeszcze obowiązującym przepis nią objęty w art. 5-ym, co do oznaczania kary w przypadku § 430 procedury austryackiéj części I-éj przewidzianym [2]).

3) Najwyższy ukaz dnia 26 Kwietnia 1848 roku [3]) z Rządzącego Senatu do Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego wydany, a Sądom karnym przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 1 (13) Września t. r., N. 10,954,

---

[1]) *Dzien. Praw t. 40-ty, str. 113.*

[2]) *Artykuł ten jest następującéj osnowy:*

„W przypadku w § 430 prawa karnego austryackiego części I-éj „przewidzianym, Sąd, w miejsce kary śmierci lub kary robót ciężkich na czas nieograniczony, nowym kodeksem zagrożonych, wyrzecze karę robót ciężkich od piętnastu do dwudziestu lat w kopalniach, bez piętnowania.“

[3]) *Zobacz dodatek N. 29 (t. X, str. 299).*

го же года, за N. 10,954, относительно понимания и примѣненія постановленій закона о наказаніяхъ за преступленія, совершенныя съ умысломъ, или же безъ предумышленія.

4) мнѣнія Государственнаго Совѣта отъ 17 Февраля 1847 года, 1 Декабря того же года и 10 Мая 1848 года, а равно Высочайшій указъ отъ 12 Января 1848 года, съ двумя прибавленіями къ Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, предписанныя къ исполненію вслѣдствіе Высочайшаго повелѣнія и распоряженія Намѣстника Царства, изъясненныхъ въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 16 (28) Апрѣля 1849 года, N 2,698 [1]), и принятыя къ руководству въ примѣненіи правилъ статей 1,167, 921 и 482 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, а также пункта 4 приложенія къ тому же закону, относительно лицъ, изъятыхъ отъ тѣлесныхъ наказаній.

Мнѣнія эти сообщены были Уголовнымъ Судамъ при предписаніяхъ: Главнаго Директора Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Мая 1849 года, за N. 6,018, и Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 4 (16) Іюня того же года, за N. 7,383.

Упомянувъ выше объ обязательной силѣ уголовнаго Уложенія 1847 года, считаемъ необходимымъ присовокупить, что, съ теченіемъ времени, послѣдовали также, въ дополненіе его, Высочайшіе указы и постановленія, которыя, составляя неразрывную часть его, служатъ основаніемъ при обсужденіи преступленій и проступковъ и опредѣленіи размѣра постановленныхъ за оныя наказаній.

И такъ:

a) Высочайшій указъ отъ 30 Ноября (12 Декабря) 1848

---

[1]) *См. прибавленіе N. 30 съ четырьмя приложеніями (томъ X, стр. 306).*

zakomunikowany, pod względem pojmowania i stosowania prawa o karach za przestępstwa z rozmysłem i bez rozmysłu popełnione.

4) Postanowienia Rady Państwa z dat 17 Lutego 1847 roku, 1 Grudnia tegoż roku i 10 Maja 1848 roku, niemniéj Najwyższy ukaz z dnia 12 Stycznia 1848 roku, z dwoma dodatkami do Kodeksu kar głównych i poprawczych, w skutku Najwyższéj decyzyi i upoważnienia Namiestnika Królestwa, odezwą Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 16 (28) Kwietnia 1849 roku, N. 2,698, objawionych [1]), do stosowania zalecone i służące za wskazówkę postępowania przy stosowaniu przepisów art. 1167, 921 i 482 Kodeksu kar głównych i poprawczych, oraz punktu 4-go dodatku do tegoż prawa w przedmiocie osób od kar cielesnych wyłączonych.

Postanowienia te komunikowane były Sądom karnym przy reskryptach Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 12 (24) Maja 1849 roku, N. 6,018, oraz Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 4 (16) Czerwca tegoż roku, N. 7,383.

Wspomniawszy wyżéj o mocy obowiązującéj Kodeksu karnego z roku 1847, nadmienić wypada, że w uzupełnieniu takowego zapadały także z postępem czasu Najwyższe ukazy i postanowienia, które, stanowiąc część jego nieodłączną, służą za zasadę do ocenienia przestępstw i wykroczeń, jak niemniéj wyrzeczenia kar za nie postanowionych.

I tak:

a) Najwyższy ukaz z dnia 30 Listopada (12 Grudnia)

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 30 z czterema anneksami (t. X, str. 307).*

года [1]) опредѣляетъ мѣру наказанія лицъ, занимающихся тайнымъ приготовленіемъ огнестрѣльной хлопчатой бумаги.

b) Высочайшій указъ отъ 26 Мая (7 Іюня) 1849 года [2]) дополняетъ правила ст. 147 Уложенія о подсудности несовершеннолѣтнихъ.

c) Высочайшій указъ отъ 13 (25) Ноября 1856 года [3]) постановляетъ правила о замѣнѣ денежныхъ взысканій съ несовершеннолѣтнихъ подсудимыхъ по дѣламъ уголовнымъ.

d) Приказъ Намѣстника Царства отъ 13 (25) Мая 1857 года, N. 4,748 [4]), сообщенный Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 21 Мая (2 Іюня) того же года, за N. 8,762, объявляетъ Монаршую волю о прекращеніи отдачи малолѣтнихъ въ баталіоны военныхъ кантонистовъ, по судебнымъ приговорамъ.

e) Высочайшій указъ, сообщенный Намѣстнику Царства при отношеніи Министра Статсъ-Секретаря Царства Польскаго отъ 29 Іюня (11 Іюля) 1859 года, за N. 1,920, и переданный Правительственной Коммисіи Юстиціи при отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 29 Іюля (10 Августа) того же года, за N. 12,623, заключаетъ временныя правила о прекращеніи отдачи преступниковъ изъ лицъ гражданскаго вѣдомства въ военную службу, по каковому предмету Уголовные Суды получили надлежащее распоряженіе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 6 (18) Августа 1859 года, за N. 16,216. Послѣдовавшій же за

---

1) *См. приб. N. 31 (томъ X, стр. 340).*
2) *См. приб. N. 32 (томъ X, стр. 342).*
3) *См. приб. N. 33 (томъ X, стр. 346).*
4) *См. приб. N. 34 (томъ X, стр. 350).*

1848 roku [1]) oznacza kary na osoby zajmujące się tajném przygotowaniem bawełny strzelniczéj.

b) Najwyższy ukaz z dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1849 roku [2]) uzupełnia przepis art. 147 Kodeksu karnego co do sądzenia nieletnich.

c) Najwyższy ukaz z dnia 13 (25) Listopada 1856 roku [3]) wskazuje prawidła zamiany kar pieniężnych w sprawach karnych na nieletnich wymierzonych.

d) Rozkaz Namiestnika Królestwa z dnia 13 (25) Maja 1857 roku, N. 4,748 [4]), zakomunikowany Sądom karnym przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 21 Maja (2 Czerwca) tegoż roku, N. 8,762, objawia wolę Monarszą, aby nieletni nie byli nadal oddawani za karę do batalionów kantonistów.

e) Najwyższy ukaz, objawiony Namiestnikowi Królestwa w odezwie Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego z dnia 29 Czerwca (11 Lipca) 1859 roku, N. 1,920, przez Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj odezwą z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) t. r., N. 12,623, Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości zakomunikowany, obejmuje tymczasowe przepisy co do nieoddawania przestępców cywilnych za karę do służby wojskowéj, w którym to przedmiocie Sądy karne stosowne rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości pod dniem 6 (18) Sierpnia 1859 roku, za N. 16,216, otrzymały. Następ-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 31 (t. X, str. 341).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 32 (t. X, str. 343).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 33 (t. X, str. 347).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 34 (t. X, str. 351).*

симъ Высочайшій указъ изъ Правительствующаго Сената отъ 1 Марта 1861 года, сообщенный при отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 14 (26) Апрѣля 1861 г., N. 1,696 [1]), и переданный къ руководству Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 6 (18) Сентабря того же года, за N. 7,445, воспрещая отдавать преступниковъ, въ видѣ наказанія, въ военную службу, опредѣляетъ вмѣстѣ съ тѣмъ соотвѣтственныя наказанія, какими должна быть замѣняема таковая отдача даже и въ случаѣ вступленія приговора въ законную силу.

f) Высочайшій указъ отъ 9 (21) Января 1851 года [2]) изъемлетъ изъ общаго правила, постановленнаго въ ст. 155 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, преступленія, совершенныя противъ родителей и родственниковъ въ прямой восходящей линіи и повелѣваетъ приговаривать такихъ преступниковъ къ высшей мѣрѣ наказанія, опредѣленнаго закономъ за таковыя преступленія.

g) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 24 Августа (5 Сентября) 1849 года [3]), имѣющее цѣлію ввести постепенность въ наказаніяхъ за святотатсво, опредѣляетъ, какіе предметы изъ церковныхъ вещей, въ Римско-Католической и Греко-Уніяцкой церкви, должны быть почитаемы священными и какіе освященными.

h) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 13 (25) Іюля 1851 года [4]) опредѣляетъ, какіе предметы при постановленіи наказаній за святотатство должны быть

---

[1]) *См. приб. N. 35 (томъ X, стр. 352).*
[2]) *См. приб. N. 36 (томъ X, стр. 374).*
[3]) *См. приб. N. 37 (томъ X, стр. 378).*
[4]) *См. приб. N. 38 (томъ X, стр. 382).*

pnie zaś wydany Najwyższy ukaz z Rządzącego Senatu z dnia 1 Marca 1861 roku, przy odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 14 (26) Kwietnia 1861 roku, N. 1,696 [1]), zakomunikowany, a Sądom karnym przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 6 (18) Września tegoż roku, za N. 7,445, do stosowania zalecony, zabraniając skazywania za karę do wojska, wskazuje zarazem jakie kary w zamian wyrzekane być powinny, a w razie prawomocności wyroku na inną odpowiednią zamieniane.

f) Najwyższy ukaz z dnia 9 (21) Stycznia 1851 roku [2]) wyłącza z pod przepisu art. 155 Kodeksu kar głównych i poprawczych przestępstwa popełnione względem rodziców i innych wstępnych z linii prostéj i nakazuje skazywać takich przestępców na kary wyższe za też przestępstwa prawem oznaczone.

g) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 24 Sierpnia (5 Września) 1849 roku [3]), mające na celu ustopniowanie kar za świętokradztwo, wskazuje jakie przedmioty w wyznaniach rzymsko-katolickiém i grecko-unickiém mają być uważane za święte, a jakie za poświęcone.

h) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 13 (25) Lipca 1851 roku [4]) oznacza przedmioty, jakie przy wymierzaniu kar za świętokradztwo uważane być

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 35 (t. X, str. 353).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 36 (t. X, str. 375).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 37 (t. X, str. 379).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 38 (t. X, str. 383).*

почитаемы освященными въ Евангелическо - Протестантскихъ церквахъ.

i) Высочайше утвержденный 10 (22) Апрѣля 1851 года [1]) Уставъ о пробирныхъ палаткахъ для клейменія золота и серебра, выпускаемаго въ продажу, постановляетъ наказанія за нарушеніе этого устава.

k) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 12 (24) Августа 1855 года [2]), изданное въ дополненіе Устава 1851 года о пробирныхъ палаткахъ, заключаетъ въ себѣ правила о привлеченіи къ отвѣтственности лицъ, торгующихъ гальванизированными издѣліями.

l) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 27 Апрѣля (9 Мая) 1857 года [3]) разъясняетъ правило статьи 839 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, относительно наказаній за нарушеніе правилъ о желѣзныхъ дорогахъ.

m) Высочайше утвержденное 9 Іюня 1858 года мнѣніе Государственнаго Совѣта [4]), постановляющее, что изъ числа взысканій, опредѣленныхъ въ ст. 68 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, одно лишь исключеніе изъ службы должно считать наказаніемъ, въ послѣдствіяхъ своихъ лишающимъ права на эмеритальныя пенсіи и пособія.

n) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 13 (25) Мая 1858 года [5]) разъясняетъ карантинныя правила для предотвращенія скотскаго падежа и опредѣляетъ мѣры взысканія за нарушеніе ихъ.

o) Высочайше утвержденное 17 Ноября 1858 года мнѣніе Государственнаго Совѣта отъ 20 Октября того

---

[1]) *См. приб. N. 39 (томъ X, стр. 384).*
[2]) *См. приб. N. 40 (томъ X, стр. 402).*
[3]) *См. приб. N. 41 (томъ X, стр. 404).*
[4]) *См. приб. N. 42 (томъ X, стр. 410).*
[5]) *См. приб. N. 43 (томъ X, стр. 414).*

mają w wyznaniu ewangelicko-protestanckiém za poświęcone.

i) Ustawa o probierniach do cechowania złota i srebra w handlu będącego, Najwyżéj pod dniem 10 (22) Kwietnia 1851 roku [1]) zatwierdzona, wskazuje kary na wykraczających przeciwko téj ustawie;

k) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 12 (24) Sierpnia 1855 roku [2]), w uzupełnieniu Ustawy o probierniach z roku 1851, obejmuje przepisy co do pociągania osób trudniących się handlem wyrobów galwanizowanych.

l) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 27 Kwietnia (9 Maja) 1857 roku [3]) rozwija przepis artykułu 839 Kodeksu kar głównych i poprawczych co do kar za przekroczenia przeciwko przepisom dotyczącym kolei żelaznych.

m) Najwyżéj pod dniem 9 Czerwca 1858 roku [4]) zatwierdzone zdanie Rady Państwa, stanowiące, że z pomiędzy kar art. 68 Kodeksu kar głównych i poprawczych oznaczonych, samo tylko wykluczenie ze służby ma być poczytywane za karę w skutkach swoich pozbawiającą prawa do pensyj i wsparć emerytalnych.

n) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 13 (25) Maja 1858 roku [5]) rozwija przepisy o kwarantannach w celu zapobieżenia pomorowi bydła i stanowi kary na wykraczających.

o) Zdanie Rady Państwa z dnia 20 Października 1858 roku, Najwyżéj pod dniem 17 Listopada 1858 ro-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 39 (t. X, str. 385).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 40 (t. X, str. 403).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 41 (t. X, str. 405).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 42 (t. X, str. 411).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 43 (t. X, str. 415).*

же года [1]) постановляетъ наказанія за неповиновеніе и нанесеніе оскорбленій жандармамъ и полицейскимъ служителямъ, назначеннымъ для соблюденія порядка при съѣздахъ и стеченіи народа.

p) Высочайше утвержденный 9 (21) Апрѣля 1860 года [2]) уставъ объ акцизномъ сборѣ съ табаку и сигаръ опредѣляетъ взысканія за нарушеніе правилъ этого устава.

q) Высочайше утвержденный, 12 (24) Мая 1860 года [3]) уставъ о сельскихъ Гминныхъ Судахъ, изъ котораго, первоначально только книга четвертая, заключающая въ себѣ судно-полицейскія постановленія имѣла временно обязательную силу, относительно Судовъ: Гминныхъ Войтовъ, Президентовъ и Бургомистровъ, на основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 30 Мая (11 Іюня) 1861 года о введеніи ея въ дѣйствіе [4]). Нынѣ же, хотя уставъ этотъ измѣненъ постановленіемъ Учредительнаго въ Царствѣ Польскомъ Комитета, утверждающимъ инструкцію для Судовъ Гминныхъ по дѣламъ судебно-полицейскимъ отъ 20 Декабря (1 Января) 1865/6 года [5]), но за всѣмъ тѣмъ, онъ имѣетъ обязательную силу для обыкновенныхъ Судовъ въ отношеніи проступковъ, подлежащихъ наказаніямъ на основаніи этого устава.

r) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 27 Марта (8 Апрѣля) 1861 года [6]) о скопищахъ.

---

[1]) *См. приб. N. 44 (томъ X, стр. 422).*
[2]) *См. приб. N. 45 (томъ X, стр. 428).*
[3]) *См. приб. N. 46 (томъ X, стр. 442).*
[4]) *См. приб. N. 47 (томъ X, стр. 500).*
[5]) *Дн. Зак. томъ 64, стр. 358.*
[6]) *См. приб. N. 48 (томъ X, стр. 504).*

ku [1]) zatwierdzone, przepisuje kary za nieposłuszeństwo i wyrządzenie zniewagi żandarmom i policyantom, wyznaczonym dla przestrzegania porządku w czasie zjazdu lub zebrania się ludu.

p) Ustawa o podatku konsumcyjnym od tytuniu i tabaki, Najwyżéj pod dniem 9 (21) Kwietnia 1860 roku zatwierdzona [2]), przepisuje kary na wykraczających przeciwko téj ustawie.

q) Ustawa o Sądach Gminnych wiejskich, Najwyżéj pod dniem 12 (24) Maja 1860 r. zatwierdzona [3]), któréj to ustawy tylko księga czwarta, obejmująca prawo policyjno-karne, miała tymczasowo moc obowiązującą co do Sądów Wójtowskich, Prezydentów i Burmistrzów, jako wprowadzona w wykonanie przez postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1861 roku [4]). Obecnie zaś, jakkolwiek zmieniona przez postanowienie Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiém, zatwierdzające Instrukcyą dla Sądów Gminnych w sprawach sądowo-policyjnych z dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 1865/6 roku [5]), pomimo to jednak jest obowiązującą dla Sądów zwyczajnych co do czynów karanych na mocy téj ustawy.

r) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 27 Marca (8 Kwietnia) 1861 roku [6]) o zbiegowiskach.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 44 (t. X, str. 423).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 45 (t. X, str. 429).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 46 (t. X, str. 443).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 47 (t. X, str. 501).*
[5]) *Dzien. Praw t. 64-y, str. 359.*
[6]) *Zobacz dodatek N. 48 (t. X, str. 505).*

s) Высочайшій указъ отъ 30 Августа (11 Сентября) 1864 года [1]), въ силу котораго смягчены исправительныя наказанія, отмѣнены тѣлесныя наказанія, измѣнены постановленія статьи 85 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ и прекращено дѣйствіе правилъ Прусскаго уголовнаго судопроизводства о наказаніяхъ экстраординарныхъ.

t) Высочайшій указъ отъ 19 (31) Августа 1865 года [2]), опредѣляющій взысканія за выпускъ въ обращеніе марокъ, въ замѣнъ денежныхъ знаковъ [3]).

u) Постановленіе Совѣта Управленія Царства отъ 28 Декабря (9 Января) 1865/6 года [4]), о воспрещеніи продажи кукольвана.

Независимо отъ Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, имѣетъ силу дѣйствующаго закона, по дѣламъ о контрабандѣ и проступкахъ въ этомъ отношеніи чиновниковъ, Высочайше утвержденный, 5 Ноября 1850 года, таможенный Уставъ для Царства Польскаго [5]), введенный въ дѣйствіе постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 22 Декабря (3 Января) 1850/1 года [6]), съ тѣми измѣненіями и дополненіями, какія введены въ немъ послѣдовавшими за симъ Высочайшими указами и постановленіями Совѣта Управленія.

Указы эти и постановленія суть слѣдующія:

---

[1]) *См. прибавленіе N. 35 къ Учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи, помѣщенное въ томѣ II настоящаго Сборника постановленій по вѣдомству Юстиціи, на стр. 368.*

[2]) *См. приб. N. 49 (томъ X, стр. 510.*

[3]) *Постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 19 Февраля (3 Марта) 1865 года, опредѣленъ былъ девяти-мѣсячный срокъ для изъятія изъ обращенія выпущенныхъ марокъ, замѣняющихъ монету. (Дневн. Законовъ томъ 63, стр. 86).*

[4]) *См. приб. N. 50 (томъ X, стр. 514).*

[5]) *Таможенный Уставъ напечатанъ въ отдѣльной книгѣ.*

[6]) *См. приб. N. 51 (томъ X, стр. 518).*

s) Najwyższy ukaz z dnia 30 Sierpnia (11 Września) 1864 roku [1]) łagodzi kary poprawcze, znosi kary cielesne, zmienia rozporządzenia artykułu 85 Kodeksu kar głównych i poprawczych i uchyla przepisy Ordynacyi kryminalnéj pruskiéj o karach podzwyczajnych.

t) Najwyższy ukaz z dnia 19 (31) Sierpnia 1865 roku [2]) stanowi kary za wypuszczenie w obieg marek monetę zastępujących [3]).

u) Postanowienie Rady Administracyjnéj Królstwa z d. 28 Grudnia (9 Stycznia) 1865/6 r., zakazujące sprzedaży rybiéj trutki [4]).

Obok Kodeksu kar głównych i poprawczych, dla spraw o defraudacye i przeciwko urzędnikom w téj mierze wykraczającym, obowiązuje Ustawa celna dla Królestwa, Najwyżéj w dniu 5 Listopada 1850 roku [5]) zatwierdzona, a postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 22 Grudnia (3 Stycznia) 1850/1 roku w wykonanie wprowadzona [6]), ze zmianami i uzupełnieniami, jakie późniejszemi Najwyższemi ukazami i postanowieniami Rady Administracyjnéj zaprowadzone w niéj zostały.

Ukazy te i postanowienia są następujące:

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 35 do Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, zamieszczony w tomie II-gim niniejszego Zbioru przepisów wydziału Sprawiedliwości, na str. 369.*

[2]) *Zobacz dodatek N. 49 (t. X, str. 511).*

[3]) *Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 19 Lutego (3 Marca) 1865 r. oznaczyło termin dziewięcio-miesięczny do wycofania z obiegu wydanych marek monetę zastępujących (Dziennik Praw t. 63-i, str. 87).*

[4]) *Zobacz dodatek N. 50 (t. X, str. 515).*

[5]) *Ustawa celna oddzielnie jest drukiem ogłoszona.*

[6]) *Zobacz dodatek N. 51 (t. X, str. 519).*

1) постановленіе Совѣта Управленія отъ 23 Января (4 Февраля) 1851 года [1]), о воспрещеніи вывоза за границу серебра въ слиткахъ и въ монетѣ свыше 15 руб., отчасти измѣненное постановленіемъ того же Совѣта отъ 14 (26) Августа 1862 года [2]);
2) Высочайше утвержденное 2 Іюля 1856 года [3]) мнѣніе Государственнаго Совѣта, измѣняющее правила ст. 902 и 916 таможеннаго устава;
3) постановленіе Совѣта Управленія отъ 3 (15) Апрѣля 1859 года [4]), изданное въ разъясненіе пункта 2 статьи 915 таможеннаго устава и измѣняющее § 24 правилъ, изложенныхъ въ постановленіи того же Совѣта отъ 9 (21) Января 1851 года.

Въ прямой связи съ этими узаконеніями находится постановленіе Совѣта Управленія Царства, сообщенное въ отзывѣ Статсъ-Секретаря отъ 24 Іюня (6 Іюля) 1858 года, за N. 3881, и переданное Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 21 Іюля (2 Августа) того же года, за N. 12,084, коимъ указаны Судамъ предѣлы ихъ власти примѣнительно къ ст. 902 пун. 2 и 923 таможеннаго Устава, а именно опредѣлено, что во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда обвиняемый въ контрабандѣ, независимо отъ денежнаго взысканія, подлежитъ удаленію отъ границы, судебныя мѣста постановляютъ приговоръ, какъ въ отношеніи денежнаго взысканія, такъ и въ отношеніи устраненія виновнаго отъ границы [5]).

---

[1]) *См. приб. N. 52 (томъ X, стр. 522).*
[2]) *См. приб. N. 53 (томъ X, стр. 526).*
[3]) *См. приб. N. 54 (томъ X, стр. 528).*
[4]) *См. приб. N. 55 (томъ X, стр. 536).*
[5]) *См. приб. N. 56 (томъ X, стр. 540).*

1) Postanowienie Rady Administracyjnéj z d. 23 Stycznia (4 Lutego) 1851 roku [1]), w przedmiocie tajemnego wywozu za granicę srebra w sztabach i monecie więcéj nad rs. 15, zmienione zostało w części przez postanowienie téjże Rady z dnia 14 (26) Sierpnia 1862 roku [2]).

2) Najwyżéj w dniu 2 Lipca 1856 roku [3]) zatwierdzone zdanie Rady Państwa, zmieniające przepisy art. 902 i 916 Ustawy celnéj.

3) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 3 (15) Kwietnia 1859 roku [4]), objaśniające ustęp 2-gi art. 915 Ustawy celnéj i zmieniające § 24 przepisów objętych postanowieniem téjże Rady z dnia 9 (21) Stycznia 1851 roku.

W związku z temi przepisami jest postanowienie Rady Administracyjnéj Królestwa, w odezwie Sekretarza Stanu z dnia 24 Czerwca (6 Lipca) 1858 roku, Nr. 3,881, objawione i Sądom karnym przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 21 Lipca (2 Sierpnia) t. r., N. 12,084, komunikowane, wskazujące atrybucye Sądów z przepisu art. 902 ustępu 2-go i art. 923 Ustawy celnéj, a w szczególności: że w każdym razie, gdy obwinionemu defraudantowi, obok kary pieniężnéj, grozi wydalenie od granicy, wtenczas Sądy, tak co do kary, jak i wyrugowania osoby skazanéj wyrokować powinny [5]).

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 52 (t. X, str. 523).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 53 (t. X, str. 527).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 54 (t. X, str. 529).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 55 (t. X, str. 537).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 56 (t. X, str. 541).*

4) Высочайшее повелѣніе, объявленное выпискою изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія отъ 11 (23) Апрѣля 1861 года, за N. 2,438 [1]), о дозволеніи ввоза кантонскаго чая и наложеніи взысканій за нарушеніе правила ст. 843 таможеннаго Устава.

Примѣчаніе. Объясненіе, въ отношеніи порядка судопроизводства по дѣламъ о преступленіяхъ и проступкахъ, нарушающихъ этотъ Уставъ, помѣщено будетъ ниже.

Глава II.

Порядокъ производства судебнаго слѣдствія.

Слѣдствіе по всѣмъ уголовнымъ дѣламъ производится въ судебныхъ мѣстахъ письменно, протоколярнымъ порядкомъ, по правиламъ, указаннымъ дѣйствующими доселѣ уставами уголовнаго судопроизводства, Прусскимъ и Австрійскимъ, смотря по мѣстностяхъ, въ которыхъ, какъ объяснено выше, обязателенъ тотъ или другой порядокъ судопроизводства.

Слѣдственное судебное присутствіе, согласно §§ 34 и 37. Прусскаго уголовнаго судопроизводства, состоитъ изъ члена Суда, производящаго слѣдствіе, и присяжнаго протоколиста, въ качествѣ письмоводителя. На основаніи же § 209 части II-ой Австрійскаго судопроизводства, такой комплектъ почитается достаточнымъ лишь для дѣлъ полицейскихъ; по дѣламъ же болѣе важнымъ, сообразно § 288 части I-ой того же Австрійскаго устава, требуется сверхъ того присутствіе двухъ заслуживающихъ довѣрія депутатовъ.

Въ такомъ составѣ Судъ открываетъ свои дѣйствія опредѣленіемъ сущности событія, то есть повѣряетъ, дѣйствительно ли было совершено преступленіе, дошедшее до его свѣдѣнія, и какими оно сопровождалось обстоятельствами.

Повѣрка эта производится либо посредствомъ допроса жалующейся, или понесшей ущербъ, стороны, либо посредствомъ

---

[1]) *См. приб. N. 57 (томъ X, стр. 544).*

4) Najwyższy rozkaz, oznajmiony przez wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj z dnia 11 (23) Kwietnia 1861 roku, N. 2,438 [1]), w przedmiocie wprowadzania herbaty kantońskiéj i wymierzania kar na wykraczających z przepisu art. 843 Ustawy celnéj.

Uwaga. Co do postępowania w sprawach o przestępstwa i wykroczenia przeciwko téj Ustawie, zamieszczoném będzie wyjaśnienie poniżéj.

TYTUŁ II.

Sposób dochodzenia sądowego.

Instrukcya wszystkich spraw karnych odbywa się w Sądach na piśmie, protokólarnie, wedle przepisów wskazanych obowiązującemi dotąd procedurami kryminalnemi, pruską i austryacką, a to stosownie do miejsc, w których, jak to wyżéj wyjaśniono, obowiązuje procedura jedna lub druga.

Komplet Sądu śledczego, wedle §§ 34 i 37 Ordynacyi kryminalnéj pruskiéj, składa się z członka Sądu, prowadzącego śledztwo, i przysięgłego protokólisty, trzymającego pióro. Stosownie zaś do § 209 prawa austryackiego części II-éj, komplet taki dostateczny jest tylko do spraw policyjnych; w sprawach zaś większéj wagi, § 288 tegoż prawa austryackiego, części 1-éj, wymaga nadto obecności dwóch wiarogodnych assydentów.

Tak złożony Sąd rozpoczyna swą czynność ustanowieniem istoty czynu, to jest sprawdza, czyli przestępstwo do wiadomości jego doszłe, istotnie spełnioném zostało i z jakiemi towarzyszącemi okolicznościami.

Sprawdzenie to dopełnia się, bądź przez wysłuchanie strony skarżącéj lub poszkodowanéj, bądź przez naoczne obejrze-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 57 (t. X, str. 545).*

личнаго осмотра, либо наконецъ чрезъ собраніе другихъ доказательствъ, опредѣляющихъ событіе преступленія, если таковое не оставило послѣ себя очевидныхъ слѣдовъ, или если сіи послѣднія, по прошествіи значительнаго времени, или по другой причинѣ, подверглись уничтоженію.

Случаются однако же и преступленія, въ коихъ мѣры эти оказываются недостаточными для опредѣленія сущности преступнаго дѣянія. Въ такихъ случаяхъ, оба вышеупомянутые уставы уголовнаго судопроизводства и дополнительныя къ нимъ постановленія, приведенныя въ подлежащихъ отдѣлахъ, предоставляютъ обращаться къ мнѣнію экспертовъ.

Послѣ опредѣленія сущности событія, производится розысканіе виновныхъ въ совершеніи преступленія. Хотя относящіяся сюда правила изложены въ означенныхъ уставахъ судопроизводства, а именно Прусскаго въ §§ 202—432, и Австрійскаго въ §§ 258—414 и 471—481 части 1-ой, а также въ §§ 293—377 части 2-ой, и хотя въ нихъ указано, какъ долженъ дѣйствовать Судья, производящій слѣдствіе, въ различныхъ обстоятельствахъ, однакожъ на практикѣ возникали разнородные вопросы, для разрѣшенія которыхъ, Правительственная Коммисія Юстиціи, заботясь о точномъ и единообразномъ примѣненіи Судами этихъ правилъ судопроизводства издавала въ разъясненіе и дополненіе сихъ послѣднихъ, какъ по предписаніямъ высшаго начальства, такъ и по представленіямъ другихъ властей, многочисленныя распоряженія, относящіяся не только къ порядку судопроизводства по всѣмъ вообще дѣламъ, но и касающіяся специально нѣкоторыхъ только родовъ дѣлъ. Нѣкоторыя изъ этихъ распоряженій, а въ особенности по дѣламъ арестантскимъ, помѣщены уже въ объясненіяхъ, въ ст. 17 Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи [1]), другія же будутъ изъяснены въ нижеслѣдующихъ статьяхъ.

---

[1]) *Смотри объясненія, находящіяся въ томъ 1-омъ настоящаго Сборника постановленій, на стр. 208 и слѣдующихъ, а равно приведенныя тамъ распоряженія.*

nie, bądź wreszcie przez zebranie innych dowodów, byt przestępstwa determinujących, jeśli przestępstwo śladów wyraźnych po sobie nie zostawiło, lub gdy te znacznym upływem czasu albo z innéj przyczyny zaginęły.

Zdarzają się jednak przestępstwa, w których środki te są niedostateczne do ustanowienia istoty czynu. W takich przypadkach obydwie wspomnione procedury kryminalne i związkowe z niemi rozporządzenia, we właściwych Działach pomieszczone, zalecają udawać się do opinii biegłych.

Po ustanowieniu istoty czynu, następuje śledzenie winnych spełnionego przestępstwa. Jakkolwiek przepisy w tym względzie objęte są wzmiankowanemi procedurami, w szczególności pruską od § 202 do 432 i austryacką od § 258 do 414 i od 471 do 481 części I-éj, tudzież od § 293 do 377 części II-éj, i te wskazują, jak sobie ma postąpić Sędzia prowadzący śledztwo w rozlicznych okolicznościach, jednakże w praktyce wywiązywały się rozliczne kwestye, co było przyczyną, iż Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, polecając, aby Sądy dokładnie i jednostajnie te proceduralne przepisy wykonywały, już to z rozporządzenia władzy wyższéj, już téż w skutek przedstawień innych władz, wydawała w objaśnieniu tych przepisów lub w ich uzupełnieniu liczne rozporządzenia, odnoszące się już to do postępowania w sprawach wszystkich w ogólności, już specyalne, ściągające się tylko do pewnych rodzajów spraw. Niektóre z tych rozporządzeń, zwłaszcza co do spraw osób aresztowanych, zamieszczone już zostały przy wyjaśnieniach do art. 17 Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości [1]), inne zaś tu znajdą miejsce.

---

[1]) *Zobacz objaśnienia znajdujące się w tomie I-m niniejszego Zbioru przepisów, na str. 209 i następnych, oraz powołane tam rozporządzenia.*

§ 1. *Общія распоряженія относительно производства слѣдствія.*

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 11 Февраля 1820 года, за N. 1,454 [1]), о порядкѣ изготовленія слѣдственныхъ актовъ и составленія протоколовъ.

2) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 24 Марта (6 Апрѣля) 1859 года, за N. 6,163 [2]), вмѣняющее въ обязанность Прокурорамъ имѣть наблюденіе, чтобы въ началѣ слѣдственныхъ протоколовъ дѣлаема была положительная оговорка о томъ что участвующій въ производствѣ слѣдствія протоколистъ принялъ присягу, и чтобы тамъ, гдѣ это требуется закономъ, приглашаемы были къ слѣдствію депутаты.

3) Предписаніе отъ 9 Октября 1828 года, за N. 10,260 [3]), о томъ, чтобы въ слѣдственныхъ протоколахъ прописываемы были всякія отличія, подтверждающія тождество лицъ, какъ-то: титулы, должности, чины и т. п.

4) Предписаніе отъ 21 Іюня (3 Іюля) 1847 года, за N. 9,599 [4]), о томъ, чтобы судебные протоколы писаны были не сокращенными, а полными словами.

5) Предписаніе отъ 26 Мая (7 Іюня) 1844 года, за N. 6,864 [5]), вмѣняющее Судамъ въ обязанность, собирать справки о дворянскомъ происхожденіи обвиняемыхъ, показавшихъ себя дворянами.

6) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 26 Августа (7 Сентября) 1842 года, N, 9,546 [6]),

---

[1]) *См. приб. N. 58 (томъ XI, стр. 2).*
[2]) *См. приб. N. 59 (томъ XI, стр. 4).*
[3]) *См. приб. N. 60 (томъ XI, стр. 8).*
[4]) *См. приб. N. 61 (томъ XI, стр. 10).*
[5]) *См. приб. N. 62 (томъ XI, стр. 12).*
[6]) *См. приб. N. 63 (томъ XI, стр. 14).*

§. 1. Rozporządzenia ogólne co do prowadzenia śledztwa.

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 11 Lutego 1820 roku, N. 1,454 [1]) co do porządku akt śledczych i sporządzania protokółów.

2) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 24 Marca (6 Kwietnia) 1859 roku, N. 6,163 [2]), zalecający Prokuratorom przestrzeganie, aby na czele protokółów śledczych pomieszczali wyraźną wzmiankę, czy protokólista użyty do śledztwa jest przysięgłym i aby przybierać assydentów, gdzie ich prawo wymaga.

3) Reskrypt z dnia 9 Października 1828 r., N. 10,260 [3]), co do obowiązku zamieszczania w protokółach śledczych wszelkich znamion, jako to: tytułów, urzędów, rang i t. p., tożsamość osoby wykazujących.

4) Reskrypt z dnia 21 Czerwca (3 Lipca) 1847 roku, N. 9,599 [4]), zalecający, aby protokóły sądowe pisane były nie przez skrócenia, ale pełnemi wyrazami.

5) Reskrypt z dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1844 roku, N. 6,864 [5]), zalecający Sądom sprawdzać stan osób obwinionych, za szlachtę podających się.

6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 26 Sierpnia (7 Września) 1842 roku, N. 9,546 [6]),

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 58 (t. XI, str. 3).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 59 (t. XI, str. 5).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 60 (t. XI, str. 9).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 61 (t. XI, str. 11).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 62 (t. XI, str. 13).*
[6]) *Zobacz dodatek N. 63 (t. XI, str. 15).*

объясняюшее, что для производства слѣдствій по дѣламъ полицейскимъ не требуется присутствія депутатовъ.

7) Предписаніе отъ 3 Марта 1823 года, N. N. 1,389, 2,677, 2,678 [1]), о порядкѣ судопроизводства по дѣламъ арестованныхъ лицъ.

8) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 31 Декабря (12 Января) 1842/3 года N. 16,233 [2]), о томъ, чтобы допросъ арестантовъ производимъ былъ днемъ.

9) Предписаніе отъ 30 Іюня (11 Іюля) 1844 года, N. 8,883 [3]), о порядкѣ медицинскаго освидѣтельствованія состоянія здоровья лицъ, находящихся подъ слѣдствіемъ.

10) Предписаніе отъ 3 (15) Декабря 1853 года, за N. 10,393 [4]), по предмету собиранія во время слѣдствія свѣдѣній объ имуществѣ обвиняемыхъ.

11) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 8 (20) Ноября 1866 года, N. 12,150 [5]), о порядкѣ вызова въ Судъ лицъ, нужныхъ для допросовъ по слѣдственнымъ дѣламъ.

12) Предписаніе отъ 23 Мая 1832 года N. 4,588 [6]), указывающее, къ какимъ властямъ слѣдуетъ обращаться о высылкѣ въ судебныя мѣста лицъ, неявившихся по вызову.

13) Предписаніе отъ 5 (17) Марта 1852 года, за N. 3,428 [7]), о порядкѣ вызова въ Судъ служителей финансоваго, а въ особенности лѣснаго вѣдомства.

---

[1]) *См. приб. N. 64 (томъ XI, стр. 18).*
[2]) *См. приб. N. 65 (томъ XI, стр. 30).*
[3]) *См. приб. N. 66 (томъ XI, стр. 32).*
[4]) *См. приб. N. 67 (томъ XI, стр. 36).*
[5]) *См. приб. N. 68 (томъ XI, стр. 38).*
[6]) *См. приб. N. 69 (томъ XI, стр. 48).*
[7]) *См. приб. N. 70 (томъ XI, стр. 52).*

objaśniający, że w śledztwach dotyczących spraw policyjnych przybieranie assydentów jest zbyteczne.

7) Reskrypt z dnia 3 Marca 1823 roku, N. 1389, 2,677, 2,678 [1]), co do postępowania w sprawach osób aresztowanych.

8) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1842/3 roku, N. 16,233 [2]), zalecający, aby badania osób aresztowanych odbywały się w porze dziennéj.

9) Reskrypt z dnia 30 Czerwca (11 Lipca) 1844 roku, N. 8,883 [3]), co do ściągania opinij o stanie zdrowia osób pod badaniem zostających.

10) Reskrypt z dnia 3 (15) Grudnia 1853 r., N. 10,393 [4]) w przedmiocie ściągania wiadomości podczas śledztwa o stanie majątkowym obwinionych.

11) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 8 (20) Listopada 1866 roku, N. 12,150 [5]), przepisujący, jak mają Sądy wzywać osoby potrzebne do śledztwa.

12) Reskrypt z dnia 23 Maja 1832 roku, N. 4,588 [6]), wskazujący przez jakie władze, w razie niestawiennictwa osoby zapozwanéj, dostawienie jéj zarządzaném być powinno.

13) Reskrypt z dnia 5 (17) Marca 1852 roku, N. 3,428 [7]), przepisujący jak powoływać do Sądu oficyalistów skarbowych, a mianowicie leśnych.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 64 (t. XI, str. 19).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 65 (t. XI, str. 31).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 66 (t. XI, str. 33).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 67 (t. XI, str. 37).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 68 (t. XI, str. 39).*
[6]) *Zobacz dodatek N. 69 (t. XI, str. 49).*
[7]) *Zobacz dodatek N. 70 (t. XI, str. 53).*

14) Предписаніе отъ 7 (19) Сентября 1845 года, за N. 12,703 [1]), по предмету приведенія къ присягѣ лицъ, потерпѣвшихъ убытки отъ преступныхъ дѣйствій.

15) Предписаніе отъ 26 Января 1829 года N. 385 [2]), о порядкѣ дѣйствія по дѣламъ лицъ, выдающихъ себя за иностранныхъ подданныхъ.

16) Предписаніе отъ 5 (17) Октября 1844 года, за N. 14,259 [3]), о порядкѣ представленій, относительно истребованія показаній отъ лицъ, проживающихъ за границею.

17) Предписаніе отъ 15 (27) Сентября 1845 года за N. 12,514 [4]), о томъ, чтобы, въ случаѣ взятія подъ стражу обвиняемаго и доставленія его въ тюрьму, Суды увѣдомляли тюремныхъ Смотрителей, откуда именно доставленъ арестантъ.

18) Предписаніе отъ 13 (25) Августа 1846 года, за N. 12,704 [5]), относительно помѣщенія арестантовъ въ тюрьмахъ, безотлагательнаго снятія съ нихъ допросовъ и постановленія опредѣленій о преданіи ихъ Суду.

19) Предписаніе отъ 8 (20) Декабря 1852 года, за N. 23,148 [6]), о томъ, чтобы Суды по дѣламъ арестантскимъ производили дознаніе, не подвергались ли арестанты жестокому обращенію въ промежуткѣ времени между совершеніемъ преступленія, при которомъ они застигнуты, и доставленіемъ ихъ въ Судъ.

20) Предписаніе отъ 17 (29) Сентября 1853 года, за N. 17,529 [7]), возлагающее на обязанность Прокуроровъ при Судахъ Уголовныхъ и Помощниковъ Прокуроровъ

---

[1]) *См. приб. N. 71 (т. XI, стр. 58).*
[2]) *См. приб. N. 72 (т. XI, стр. 62).*
[3]) *См. приб. N. 73 (т. XI, стр. 64).*
[4]) *См. приб. N. 74 (т. XI, стр. 66).*
[5]) *См. приб. N. 75 (т. XI, стр. 68).*
[6]) *См. приб. N. 76 (т. XI, стр. 72).*
[7]) *См. приб. N. 77 (т. XI, стр. 76).*

14) Reskrypt z dnia 7 (19) Września 1845 roku, N. 12,703 [1]), w przedmiocie odbierania przysiąg od poszkodowanych.
15) Reskrypt z dnia 26 Stycznia 1829 r., N. 385 [2]), co do spraw przeciwko osobom za zagraniczne podającym się.
16) Reskrypt z dnia 5 (17) Października 1844 roku, N. 14,259 [3]), co do formy, w jakiéj wyjednywanie przesłuchania osób za granicą zamieszkałych ma następować.
17) Reskrypt z dnia 15 (27) Września 1845 r., N. 12,514 [4]), zalecający, aby w razie przyaresztowania obwinionego i odstawiania go do więzienia, Sądy zawiadamiały Nadzorców, zkąd mianowicie aresztant dostawionym został.
18) Reskrypt z dnia 13 (25) Sierpnia 1846 r., N. 12,704 [5]), względem pomieszczania aresztantów w więzieniach, natychmiastowego ich badania i wydawania co do nich decyzyi kwalifikacyjnéj.
19) Reskrypt z dnia 8 (20) Grudnia 1852 r., N. 23,148 [6]), zalecający Sądom, aby w sprawach osób aresztowanych starały się śledzić, czyli od chwili ujęcia ich na uczynku do daty dostawienia do Sądu nie obchodzono się z niemi nieludzko.

20) Reskrypt z dnia 17 (29) Września 1853 r., N. 17,529 [7]), wkładający obowiązek na Prokuratorów przy Sądach

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 71 (t. XI, str. 59).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 72 (t. XI, str. 63).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 73 (t. XI, str. 65).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 74 (t. XI, str. 67).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 75 (t. XI, str. 69).*
[6]) *Zobacz dodatek N. 76 (t. XI, str. 73).*
[7]) *Zobacz dodatek N. 77 (t. XI, str. 77).*

при Судахъ Исправительныхъ, чтобы, въ случаѣ обнаруженія по слѣдствію жестокаго обращенія административнаго чиновника съ арестантомъ, доводили о семъ до свѣдѣнія Гражданскихъ Губернаторовъ по принадлежности, для привлеченія виновнаго къ законной отвѣтственности.

21) Предписаніе отъ 20 Февраля (4 Марта) 1853 года, N. 4,616 [1]), о томъ, чтобы преступники, арестованные и доставленные чинами жандармской команды, не были освобождаемы изъ подъ стражи, безъ предварительнаго сношенія съ тою же командою.

22) Предписаніе отъ 8 (20) Мая 1847 года, N. 8,158 и 7,686 [2]), о привлеченіи къ отвѣтственности такъ называемыхъ тайныхъ совѣтователей.

23) Циркуляръ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 29 Октября (10 Ноября) 1863 года N. 14,985 [3]), о мѣрахъ къ устраненію чрезмѣрнаго накопленія арестантовъ въ тюрьмахъ и къ облегченію предварительнаго тюремнаго заключенія.

24) Предписаніе отъ 13 Мая 1829 года, N. 5,025 [4]), о томъ, чтобы дѣла, по которымъ предстоитъ рѣшить вопросъ о дальнѣйшемъ направленіи слѣдствія, не были передаваемы на предварительное заключеніе.

25) Предписаніе Коммисіи отъ 23 Апрѣля (4 Мая) 1864 года, N. 4,157 [5]), Прокурорамъ при Уголовныхъ Судахъ, о томъ, чтобы при составленіи заключеній по опредѣленіямъ о преданіи обвиняемыхъ Суду, они не ограничивались изложеніемъ одной лишь сущности

---

[1]) *См. приб. N. 78 (т. XI, стр. 78).*
[2]) *См. приб. N. 79 (т. XI, стр. 80).*
[3]) *См. приб. N. 80 (т. XI, стр. 86).*
[4]) *См. приб. N. 81 (т. XI, стр. 96).*
[5]) *См. приб. N. 82 (т. XI, стр. 100).*

Kryminalnych i Podprokuratorów przy Sądach Poprawczych, aby w razie wykrycia w śledztwie nieludzkiego obchodzenia się z aresztowanym przez urzędnika administracyjnego, o każdym takim szczegółowym wypadku donosili właściwym Gubernatorom Cywilnym, celem pociągnięcia winnego do prawnéj odpowiedzialności.

21) Reskrypt z dnia 20 Lutego (4 Marca) 1853 roku, N. 4,616 [1]), aby Sądy przestępców aresztowanych, dostawionych przez żandarmeryą, nie uwalniały z więzienia, bez poprzedniego zniesienia się z tąż władzą.

22) Reskrypt z dnia 8 (20) Maja 1847 roku, N. 8,158 i 7,686 [2]), nakazujący pociągać do odpowiedzialności tak zwanych pokątnych doradców.

23) Cyrkularz Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 29 Października (10 Listopada) 1863 roku, N. 14,985 [3]), o postępowaniu w sprawach, w celu zapobieżenia przeludnieniu więzień i złagodzeniu tymczasowego aresztowania.

24) Reskrypt z dnia 13 Maja 1829 roku, N. 5,025 [4]), w przedmiocie niekomunikowania akt do wniosków przedstanowczych, gdy idzie o nadanie kierunku śledztwu.

25) Reskrypt Kommissyi z dnia 23 Kwietnia (4 Maja) 1864 roku, N. 4,157 [5]), do Prokuratorów przy Sądach Kryminalnych, iżby przy czynieniu wniosków do decyzyj kwalifikacyjnych, nie ograniczali się na

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 78 (t. XI, str. 79).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 79 (t. XI, str. 81).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 80 (t. XI, str. 87).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 81 (t. XI, str. 97).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 82 (t. XI, str. 101).*

заключенія, но помѣщали и мотивы, на которыхъ оно основано.

26) Распоряженіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 3 (15) Сентября 1860 года N. 33,738/17,895 [1]), сообщенное Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 17 (29) Сентября того же года, за N. 19,088, съ указаніемъ, куда слѣдуетъ отправлять освобожденныхъ изъ подъ стражи конскриптовъ.

27) Предписаніе отъ 28 Февраля 1822 года, N. 2,252 [2]), о сообщеніи полицейскимъ начальствамъ о мѣстахъ пристанодержательства подозрительныхъ лицъ и укрывательства воровскихъ вещей.

28) Распоряженіе Намѣстника Царства, сообщенное въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 26 Мая (7 Іюня) 1842 года, N. 25,866, и переданное Судамъ, при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 22 Іюня (4 Іюля) того же года, за N. 6,371 [3]), объ истолкованіи крестьянамъ, прикосновеннымъ къ одному и тому же дѣлу вмѣстѣ съ своими помѣщиками, что повиновеніе ихъ владѣльцамъ имѣній, отнюдь не распространяется на содѣйствіе имъ въ преступленіяхъ.

29) Предписаніе отъ 16 (28) Іюня 1865 года за N. 6,770 [4]), относительно спорныхъ дѣлъ о правѣ собственности на землю, по поводу надѣла оною крестьянъ.

30) Предписаніе отъ 24 Января (5 Февраля) 1838 года, за N. 762 [5]), относительно соблюденія формальностей при вскрытіи пересылаемыхъ по почтѣ писемъ, за-

---

[1]) *См. приб. N. 83 (т. XI, стр. 104).*
[2]) *См. приб. N. 84 (т. XI, стр. 108).*
[3]) *См. приб. N. 85 (т. XI, стр. 112).*
[4]) *См. приб. N. 86 (т. XI, стр. 114).*
[5]) *Ст. приб. N. 87 (т. XI, стр. 118).*

samćj konkluzyi, ale aby zamieszczali w nich i motywa, konkluzyą ich usprawiedliwiające.

26) Rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 3 (15) Września 1860 roku, N. 33,738/17,895 [1]), Sądom karnym przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 17 (29) Września tegoż roku, N. 19,088, komunikowane, wskazujące, gdzie należy odsyłać popisowych z więzienia uwolnionych.

27) Reskrypt z dnia 28 Lutego 1822 roku, N. 2,252 [2]), w przedmiocie donoszenia władzom policyjnym o miejscach ukrywania się osób podejrzanych i przechowywania rzeczy kradzionych.

28) Rozkaz Namiestnika Królestwa, objawiony w odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1842 r., N. 25,866, i zakomunikowany Sądom przy reskrypcie z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) t. r., N. 6,371 [3]), w przedmiocie objaśniania włościan, jeżeli ci wpływają do jednéj sprawy ze swemi panami, że uległość ich dla panów nie rozciąga się bynajmniéj do współdziałania w czynach przestępnych.

29) Reskrypt z dnia 16 (28) Czerwca 1865 r., N. 6,770 [4]), co do spraw, w których z tytułu uwłaszczenia włościan zachodzi spór o własność gruntu.

30) Reskrypt z dnia 24 Stycznia (5 Lutego) 1838 roku, N. 762 [5]), co do zachowania form przy przegląda-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 83 (t. XI, str. 105).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 84 (t. XI, str. 109).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 85 (t. XI, str. 113).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 86 (t. XI, str. 115).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 87 (t. XI, str. 119).*

ключающихъ въ себѣ улики преслѣдуемаго преступленія.

31) Предписаніе отъ 4 (16) Іюля 1866 года N. 7,997 [1]), о невозбужденіи судебнаго преслѣдованія по дѣламъ уголовнымъ, безъ достаточныхъ къ тому основаній.

32) Предписаніе отъ 7 (19) Іюля 1866 года N. 7,998 [2]), о необходимости совокупнаго дѣйствія Судовъ Простой Полиціи съ Судами Полиціи Исправительной, при производствѣ слѣдствій.

33) Предписаніе отъ 23 Сентября (5 Октября) 1866 года N. 10,785 [3]), въ разъясненіе распоряженій, данныхъ Уголовнымъ Судамъ въ двухъ предъидущихъ предписаніяхъ.

34) Предписаніе отъ 16 (28) Декабря 1866 года за N. 14,158 [4]), съ указаніемъ формы книгъ и порядка контролированія дѣлъ въ Судахъ Простой и Исправительной Полиціи, а также въ X Департаментѣ Правительствующаго Сената.

35) Распоряженіе отъ 3 (15) Октября 1865 года, за N. 10,425 [5]), о порядкѣ составленія и представленія статистическихъ вѣдомостей о дѣлахъ уголовныхъ.

36) Въ связи съ этимъ распоряженіемъ находится предписаніе отъ 2 (14) Ноября 1865 года, N. 12,166 [6]); а равно

37) Предписаніе отъ 3 (15) Ноября 1866 года, N. 12,031 [7]) о порядкѣ пополненія графъ въ статистическихъ вѣдомостяхъ.

Примѣчаніе. Формы книгъ и порядокъ контролированія дѣлъ въ Судахъ Уголовныхъ и въ Апелля-

---

[1]) *См. приб. N. 88 (т. XI, стр. 122).*
[2]) *См. приб. N. 89 (т. XI, стр. 130).*
[3]) *См. приб. N. 90 (т. XI, стр. 140).*
[4]) *См. приб. N. 91 (т. XI, стр. 164).*
[5]) *См. приб. N. 92 (т. XI, стр. 328).*
[6]) *См. приб. N. 93 (т. XI, стр. 344).*
[7]) *См. приб. N. 94 (т. XI, стр. 348).*

niu listów pocztą przesyłanych, a poszlaki dochodzonego przestępstwa zawierać mających.

31) Reskrypt z dnia 4 (16) Lipca 1866 r., N. 7,997 [1]) o nierozpoczynaniu spraw karnych bez dostatecznego powodu.

32) Reskrypt z d. 7 (19) Lipca 1866 r., N. 7,998 [2]) o potrzebie związku czynności Sądów Policyi Prostéj z czynnościami Sądów Policyi Poprawczéj przy śledztwie.

33) Reskrypt z d. 23 Września (5 Października) 1866 r., N. 10,785 [3]), objaśniający rozporządzenia powyższemi dwoma reskryptami do Sądów karnych wydane.

34) Reskrypt z d. 16 (28) Grudnia 1866 r., N. 14,158 [4]), przepisujący księgi i sposób kontrolowania spraw w Sądach Policyi Prostéj i Poprawczéj oraz w X-ym Departamencie Rządzącego Senatu.

35) Rozporządzenie z d. 3 (15) Października 1865 roku, N. 10,425[5]), co do formowania i składania wykazów statystycznych ze spraw karnych.

36) W związku z tém rozporządzeniem jest reskrypt z d. 2 (14) Listopada 1865 r., N. 12,666 [6]), oraz

37) reskrypt z d. 3 (15) Listopada 1866 r., N. 12,031 [7]), o zapełnianiu wykazów statystycznych.

Uwaga. Księgi i sposób kontrolowania spraw w Sądach Kryminalnych i w Sądzie Apella-

[1]) *Zobacz dodatek N. 88 (t. XI, str. 123).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 89 (t. XI, str. 131).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 90 (t. XI, str. 141).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 91 (t. XI, str. 165).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 92 (t. XI, str. 329).*
[6]) *Zobacz dodatek N. 93 (t. XI, str. 345).*
[7]) *Zobacz dodatek N. 94 (t. XI, str. 349).*

ціонномъ Судѣ установлены такія же, какъ и въ Судахъ Исправительныхъ. Смотри притомъ объясненія къ § 17 лит. *c* и *d* Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи, т. I-й, стр. 256.

§ 2. Особыя распоряженія относительно производства слѣдствія.

Указавъ на распоряженія, изданныя въ разъясненіе или въ дополненіе правилъ судопроизводства по всѣмъ вообще дѣламъ, слѣдуетъ обратить вниманіе на правила, относящіяся къ дѣламъ извѣстнаго рода.

Въ главѣ 2-й объясненій къ Отдѣлу II-му декрета отъ 26 Іюля 1810 года, приведены правила обоихъ уставовъ уголовнаго судопроизводства, опредѣляющія составъ судебнаго присутствія, производящаго слѣдствіе. По австрійскому уставу, въ законный составъ присутствія по дѣламъ болѣе важнымъ должны входить, кромѣ членовъ Суда, два депутата, заслуживающіе довѣрія.

Хотя Правительственною Коммисіею Юстиціи въ приведенномъ выше распоряженіи отъ 26 Августа (7 Сентября) 1842 года, № 9,546, и предписано, чтобы Суды не приглашали депутатовъ по дѣламъ полицейскимъ, однако же въ разнаго рода дѣлахъ, болѣе или менѣе важныхъ, въ коихъ бываютъ заинтересованы военныя, административныя, казенныя, духовныя и т. п. власти, допускается присутствіе депутатовъ при производствѣ слѣдствія, на основаніи разныхъ распоряженій, а иногда и вслѣдствіе особаго предписанія Намѣстника въ Царствѣ. Къ дѣламъ этого рода, по которымъ, кромѣ общихъ постановленій относящихся ко всѣмъ дѣламъ, имѣютъ обязательную силу и особыя распоряженія, принадлежатъ:

1) дѣла, къ которымъ прикосновены лица военнаго званія, состоящія на дѣйствительной службѣ, или нижніе воинскіе чины, уволенные въ отпускъ и преждевременную отставку;

cyjnym są takie, jak w Sądach Poprawczych. Zobacz przytém objaśnienia do § 17 lit. *c* i *d* Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, t. I, str. 257 niniejszego Zbioru.

§ 2. Rozporządzenia szczegółowe co do prowadzenia śledztwa.

Wskazawszy rozporządzenia objaśniające lub uzupełniające przepisy postępowania w sprawach w ogólności, wypada zwrócić uwagę na przepisy odnoszące się do spraw szczególnych. W tytule II-im wyjaśnień do Działu II-go dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku wskazano przepisy z obydwóch procedur karnych, określające skład Sądu prowadzącego śledztwo. Wedle procedury austryackiéj, do kompletu prawnego w ważniejszych sprawach, oprócz członków Sądu, wchodzić winni dwaj wiarogodni assydenci.

Jakkolwiek zaś Kommissya Rządowa Sprawiedliwości reskryptem wyżéj powołanym z dnia 26 Sierpnia (7 Września) 1842 roku, N. 9,546, zaleciła, aby Sądy w sprawach policyjnych assydentów nie przybierały, jednakże jest wiele rodzajów spraw większéj i mniejszéj wagi, w których bywają interesowane władze wojskowe, administracyjne, skarbowe, duchowne i t. d., a w tych obecność assydentów przy śledztwie, pod nazwą deputatów lub delegatów, w skutku rozmaitych rozporządzeń lub niekiedy szczególnego rozkazu Namiestnika w Królestwie miewa miejsce. Do tego rodzaju spraw, w których, oprócz przepisów ogólnych, odnoszących się do wszystkich spraw, obowiązują szczególne rozporządzenia, należą:

1) sprawy, do których wpływają osoby wojskowe w czynnéj służbie zostające, lub też urlopowani i przed czasem dymisyonowani niższych stopni;

2) дѣла объ отставныхъ офицерахъ и чиновникахъ военнаго вѣдомства;
3) дѣла о болѣе важныхъ преступленіяхъ, совершенныхъ въ мѣстахъ расположенія войскъ;
4) дѣла о лицахъ духовнаго званія нѣкоторыхъ исповѣданій;
5) дѣла о нарушеніи таможеннаго устава, объ изслѣдованіи причинъ случившихся пожаровъ и другія, поименованныя ниже.

Слѣдствія по этимъ дѣламъ производятся при депутатахъ со стороны начальства, коему подвѣдомственно лицо, состоящее подъ слѣдствіемъ, или со стороны военныхъ, таможенныхъ, духовныхъ и т. п. властей.

Въ отношеніи порядка производства слѣдствія по вышеупомянутымъ дѣламъ, дѣйствуютъ нижеслѣдующія постановленія:

А. *Относительно дѣлъ, къ которымъ прикосновены лица военнаго званія, состоящія на дѣйствительной службѣ или нижніе воинскіе чины, уволенные въ отпускъ и преждевременную отставку:*

1) Постановленіе Намѣстника Царства отъ 28 Августа (9 Сентября) 1832 года, N. 2583 [1]), сообщенное Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 13 Сентября 1832 года, за № 8851, о приглашеніи депутатовъ къ слѣдствіямъ.
2) Постановленіе Намѣстника Царства отъ 30 Іюня (12 Іюля) 1834 года, № 2,674 [2]), сообщенное къ строгому руководству всѣмъ Уголовнымъ Судамъ, при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 14 Іюля того же года, № 6,246, о томъ, чтобы слѣдствія по такимъ дѣламъ, къ которымъ прикосновены лица военна-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 95 (т. XII, стр. 2).*
[2]) *См. прибавленіе N. 96 (т. XII, стр. 4).*

2) sprawy przeciwko dymisyonowanym oficerom i urzędnikom zarządu wojennego;
3) sprawy mające za przedmiot ważniejsze przestępstwa spełnione w miejscu konsystencyi wojska;
4) sprawy przeciwko osobom stanu duchownego niektórych wyznań;
5) sprawy o przestępstwa przeciwko Ustawie celnéj, sprawy dochodzenia przyczyny pogorzeli i inne, poniżéj wyszczególnione.

W sprawach tych śledztwa prowadzone są przy deputatach, bądź ze strony władzy, do któréj należy osoba pod śledztwem zostająca, bądź ze strony władz wojskowych, celnych, duchownych i t. p.

Co do śledztw w sprawach wyżéj wymienionych obowiązują następujące przepisy:

A. *Co do spraw, do których wpływają osoby wojskowe, w czynnéj służbie zostające, lub urlopowani i przed czasem dymisyonowani niższych stopni:*

1) Postanowienie Namiestnika Królestwa z dnia 28 Sierpnia (9 Września) 1832 roku, N. 2,583 [1]), o przybieraniu delegatów do śledztwa, zakomunikowane Sądom karnym przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 13 Września 1832 roku, N. 8,851.
2) Postanowienie Namiestnika Królestwa z dnia 30 Czerwca (12 Lipca) 1834 roku, N. 2,674 [2]), przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 14 Lipca tegoż roku, N. 6,246, wszystkim Sądom karnym dla ścisłego doń stosowania się zakomunikowane, zalecające odbywanie śledztw

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 95 (t. XII, str. 3).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 96 (t. XII, str. 5).*

го званія, производимы были при депутатѣ со стороны военнаго начальства.

3) Приказъ Военнаго Министра отъ 7 Декабря 1835 года, N. 117, объявляющій Высочайшую волю и сообщенный Правительственной Коммисіи Юстиціи при отношеніи Военнаго Начальника бывшаго Мазовецкаго воеводства отъ 5 (17) Мая 1836 года, за N. 966, а при предписаніи той же Правительственной Коммисіи отъ 18 (30) Мая того же года, за N. 5,174 [1]), переданный Уголовнымъ Судамъ, на основаніи котораго, въ случаѣ скоропостижной смерти нижнихъ воинскихъ чиновъ или нанесенія имъ ранъ внѣ казармъ, а также въ другихъ этого рода происшествіяхъ, случившихся съ нижними воинскими чинами внѣ казарменныхъ строеній, слѣдствіе должно производиться гражданскими начальствами, въ присутствіи военнаго депутата со стороны того военнаго отряда, который расположенъ въ мѣстности или округѣ, въ коемъ случилось происшествіе, подлежащее обслѣдованію, или отъ ближайшаго военнаго начальства, если отрядъ этотъ не находится на мѣстѣ.

Если же упомянутыя происшествія случатся въ казармахъ, то, на основаніи этого приказа, слѣдствіе производится военнымъ начальствомъ, при депутатѣ со стороны гражданскаго вѣдомства.

4) Приказъ Военнаго Министра отъ 19 Февраля 1836 гоза № 27 [2]), основанный также на Высочайшей волѣ и сообщенный Уголовнымъ Судамъ въ 1838 году, непосредственно бывшими Военными Начальниками, предписывающій: чтобы не только по происшествіямъ, случившимся съ нижними воинскими чинами, но также и по всѣмъ насильственнымъ дѣйствіямъ, которымъ под-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 97 (т. XII, стр. 6).*
[2]) *См. прибавленіе N. 98 (т. XII, стр. 16).*

w takich sprawach, do których wpływają wojsko wi, przy deputacie ze strony władz wojskowych.

3) Rozkaz Ministra Wojny z dnia 7 Grudnia 1835 r., N. 117, wolę Najwyższą objawiający, przy odezwie Naczelnika Wojennego byłego województwa Mazowieckiego z dnia 5 (17) Maja 1836 roku, N. 966, Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości nadesłany i przy reskrypcie téjże Kommissyi Rządowéj z dnia 18 (30) Maja tegoż roku, N. 5,174 [1]), Sądom karnym zakomunikowany, według którego, na przypadek nagłéj śmierci lub ranienia wojskowych niższych stopni po za obrębem koszar, tudzież w innych tego rodzaju zdarzeniach pomiędzy wojskowemi niższych stopni po za obrębem tych miejsc zaszłych, śledztwo prowadzić są obowiązane władze cywilne, przy obecności deputata wojskowego z tego oddziału wojska, jaki konsystuje w miejscu lub okręgu, w którym wypadek ulegający dochodzeniu nastąpił, lub téż z nabliższéj władzy wojskowéj, jeśli oddział taki w miejscu nie znajduje się.

Rozkazy te wskazują nadto, że gdyby wypadki namienione zaszły w koszarach, w takim razie prowadzenie śledztwa należy do władzy wojskowéj, przy deputacie cywilnym.

4) Rozkaz Ministra Wojny z dnia 19 Lutego 1836 r., N. 27 [2]), również na Najwyższéj woli oparty i Sądom karnym bezpośrednio przez byłych Naczelników Wojennych w roku 1838 komunikowany, zalecający: aby nie tylko w przypadkach między wojskowemi niższych stopni, ale także i we wszelkich czynach gwałtownych pomiędzy oficerami po za obrę-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 97 (t. XII, str. 7).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 98 (t. XII, str. 17).*

верглись офицеры внѣ казармъ, слѣдствіе производимо было въ присутствіи военнаго депутата, и, сверхъ того, чтобы къ такимъ слѣдствіямъ назначаемъ былъ всегда офицеръ корпуса жандармовъ, во всѣхъ тѣхъ мѣстностяхъ, гдѣ находятся жандармскія команды.

5) Циркуляръ Начальника Главнаго Штаба дѣйствующей арміи Командирамъ войскъ, расположенныхъ въ Царствѣ, изданный 14 Іюля 1844 года, и при отношеніи Главнаго Штаба дѣйствующей арміи отъ 3 Августа того же года, за N. 3,467, сообщенный Правительственной Коммисіи Юстиціи и затѣмъ, при предписаніи той же Коммисіи отъ 29 Августа (10 Сентября) 1844 года N. 11,393 [1]), переданный всѣмъ Уголовнымъ Судамъ и Помощникамъ Прокуроровъ, на основаніи котораго, происшествія, случившіяся между воинскими чинами въ лагеряхъ и на бивакахъ, считаются, въ отношеніи порядка производства слѣдствія, наравнѣ съ случившимися въ казармахъ.

6) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 30 Апрѣля (12 Мая) 1860 года, N. 8,491 [2]), изданное вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника Царства отъ 12 (24) Апрѣля того же года, за N. 2,245, объясняющее, что пограничные караульные посты не могутъ быть считаемы наравнѣ съ казармами и биваками, и что слѣдовательно, производство слѣдствія о происшествіяхъ, на нихъ случившихся, принадлежитъ гражданскимъ судебнымъ властямъ.

7) Циркуляръ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 16 (28) Февраля 1853 года, N. 25,094 [3]), предписывающій Уголовнымъ Судамъ, чтобы въ отношеніяхъ

---

[1]) *См. прибавленіе N. 99 (т. XII, стр. 20).*
[2]) *См. прибавленіе N. 100 (т. XII, стр. 26).*
[3]) *См. прибавленіе N. 101 (т. XII, стр. 30).*

bem koszar zaszłych, śledztwo prowadzoném było przy obecności deputata wojskowego, a oprócz tego, aby do takich śledztw przeznaczanym był zawsze oficer z korpusu żandarmów, w każdém miejscu, gdzie się oni znajdują.

5) Cyrkularz Naczelnika Sztabu Głównego czynnéj armii do Dowódców wojsk w Królestwie konsystujących, pod dniem 14 Lipca 1844 roku wydany, a przy odezwie Sztabu Głównego czynnéj armii z dnia 3 Sierpnia tegoż roku, N. 3,467, Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości przesłany i następnie przy reskrypcie téjże Kommissyi z dnia 29 Sierpnia (10 Września) 1844 roku, N. 11,393 [1]), wszystkim Sądom karnym i Podprokuratorom zakomunikowany, według którego wypadki w obozach i barakach pomiędzy wojskowemi wydarzone zarówno z temi co do sposobu prowadzenia śledztwa uważane być powinny, jakie w obrębie koszar nastąpiły.

6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 30 Kwietnia (12 Maja) 1860 r., N. 8,491 [2]), w skutku odniesienia się Wydziału Celnego przy biurze Namiestnika Królestwa z dnia 12 (24) Kwietnia t. r., N. 2,245, objaśniający, że stacye pograniczne za baraki i koszary uważane być nie mogą i że tém samém dochodzenie czynów w nich nastąpionych do Sądów należy.

7) Cyrkularz Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 16 (28) Lutego 1853 r., N. 25,094 [3]), zalecający Sądom karnym, aby w odezwach swych, czynio-

[1]) *Zobacz dodatek N. 99 (t. XII, str. 21).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 100 (t. XII, str. 27).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 101 (t. XII, str. 31).*

своихъ къ жандармскимъ офицерамъ о прибытіи для присутствованія при производствѣ слѣдствій положительно объясняли предметъ дѣла и поводъ требованія, такъ, чтобы приглашенный офицеръ могъ убѣдиться, что бытность его при слѣдствіи дѣйствительно нужна.

8) Постановленіе Намѣстника Царства отъ 7 (19) Мая 1860 года, N. 3,396 [1]), сообщенное при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 18 (30) Мая того же года, за N. 10,265, Уголовнымъ Судамъ для производства, и Прокурорамъ этихъ Судовъ для наблюденія, коимъ предписано Судамъ, чтобы по слѣдственнымъ дѣламъ о причинахъ смерти нижнихъ воинскихъ чиновъ, о нанесеніи имъ ранъ, побоевъ и о всякаго рода насильственныхъ дѣйствіяхъ или происшествіяхъ, случившихся внѣ казармъ, между лицами военнаго званія, какого бы чина они ни были, независимо отъ приглашенія военныхъ депутатовъ, увѣдомляли также жандармскихъ офицеровъ, съ означеніемъ времени и мѣста имѣющаго производиться слѣдствія, а равно поводовъ къ начатію его, не пріостанавливая однакожъ производства онаго, за неприбытіемъ жандармскаго офицера, если слѣдствіе не терпитъ отлагательства.

9) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 4 Декабря 1823 года, N. 14,060 [2]), о порядкѣ отобранія показаній отъ высшихъ военныхъ чиновъ, приглашаемыхъ къ слѣдствію въ качествѣ свидѣтелей.

10) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 31 Іюля (12 Августа) 1836 года, за N. 8,109 [3]),

---

[1]) *См. прибавленіе N. 102 (т. XII, стр. 36).*
[2]) *См. прибавленіе N. 103 (т. XII, стр. 40).*
[3]) *См. прибавленіе N. 104 (т. XII, стр. 42).*

nych do oficerów żandarmeryi o atentowanie przy śledztwach, wyrażały dokładnie przedmiot sprawy i powód żądania, tak, aby wezwany oficer był w możności ocenić, czyli obecność jego jest rzeczywiście potrzebną przy śledztwie.

8) Postanowienie Namiestnika Królestwa z dnia 7 (19) Maja 1860 roku, N. 3,396 [1]), przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 18 (30) Maja tegoż roku, N. 10,265, Sądom karnym do stosowania się i Prokuratorom przy tychże Sądach dla dopilnowania zakomunikowane, którém poleconém zostało, aby Sądy, przy dochodzeniach przyczyny śmierci wojskowych niższego stopnia, poranienia ich, pobicia i wszelkich gwałtownych czynów lub wypadków za obrębem koszar między wojskowemi jakiegokolwiekbądź stopnia nastąpionych, oprócz przybierania deputatów wojskowych, zawiadamiały także oficerów żandarmeryi, z oznaczeniem czasu i miejsca rozpocząć się mającego śledztwa i przyczyny takowego, nie wstrzymując się wszakże z prowadzeniem onego w razie nieprzybycia oficera żandarmeryi, jeśliby śledztwo nie mogło być odłożone.

9) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 4 Grudnia 1823 r., N. 14,060 [2]), w przedmiocie badania osób wojskowych wyższych stopni, w charakterze świadków do śledztwa potrzebnych.

10) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 31 Lipca (12 Sierpnia) 1836 r., N. 8,109 [3]), aby

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 102 (t. XII, str. 37).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 103 (t. XII, str. 41).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 104 (t. XII, str. 43).*

о томъ, чтобы, въ случаѣ встрѣтившейся надобности въ снятіи допросовъ съ нѣсколькихъ лицъ военнаго званія, посылаемы были каждому изъ нихъ особые вопросные пункты.

11) Постановленіе Совѣта Управленія Царства отъ 15 (27) Іюня 1846 года [1]), о порядкѣ привлеченія къ отвѣтственности отставныхъ воинскихъ чиновъ, имѣющихъ знаки отличія.

12) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 5 (17) Ноября 1846 года, N. 16,647 [2]), чтобы по дѣламъ о преступленіяхъ лицъ, показавшихъ себя военными дезертирами, повѣрка ихъ званія производима была посредствомъ Военныхъ Начальниковъ, отъ которыхъ Суды должны требовать свѣдѣнія, куда именно должны быть отосланы подобные преступники.

13) Приказъ Намѣстника, Главнокомандующаго Арміею, сообщенный въ отношеніи собственной его Канцеляріи отъ 16 (28) Марта 1854 года, N. 2,433, и переданный Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 22 Апрѣля (4 Мая) того же года, за N. 5,644 [3]), по предмету приглашенія переводчика, если допрашиваемое лицо военнаго вѣдомства не знаетъ языка, на которомъ производится слѣдствіе.

14) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 14 (26) Мая 1855 года, N. 5,051 [4]), о порядкѣ отбиранія показаній отъ нижнихъ воинскихъ чиновъ.

15) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 11 (23) Февраля 1861 года, за N. 2,599 [5]), ука-

---

[1]) *См прибавленіе. N. 105 (т. XII, стр. 44).*
[2]) *См прибавленіе. N. 106 (т. XII, стр. 50).*
[3]) *См прибавленіе. N. 107 (т. XII, стр. 52).*
[4]) *См прибавленіе. N. 108 (т. XII, стр. 54).*
[5]) *См прибавленіе. N. 109 (т. XII, стр. 60).*

w razie zachodzącéj potrzeby przesłuchania więcéj niż jednéj osoby wojskowéj, dla każdéj oddzielnie punkta zapytań były przesyłane.

11) Postanowienie Rady Administracyjnéj Królestwa z d. 15 (27) Czerwca 1846 r. [1]), o pociąganiu do odpowiedzialności dymisyonowanych wojskowych, znakami honorowemi ozdobionych.

12) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 5 (17) Listopada 1846 r., N. 16,647 [2]), aby w sprawach przeciwko osobom mieniącym się zbiegami wojskowemi, sprawdzanie ich stanu odbywało się przez pośrednictwo Naczelników Wojennych, od których Sądy żądać powinny wiadomości, gdzie tacy przestępcy mają być odsyłani.

13) Rozkaz Namiestnika, Głównodowodzącego Armią, odezwą Kancelaryi przybocznéj z dnia 16 (28) Marca 1854 r., N. 2,433 objawiony, a Sądom przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 22 Kwietnia (4 Maja) t. roku, N. 5,644 [3]), zakomunikowany, w przedmiocie przybierania tłomacza, jeśli badana osoba wojskowa nie rozumie języka, w którym się śledztwo prowadzi.

14) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 14 (26) Maja 1855 r., N. 5,051 [4]), w przedmiocie odbierania zeznań od wojskowych niższych stopni.

15) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 11 (23) Lutego 1861 r., N. 2,599 [5]), wskazujący,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 105 (t. XII, str. 45).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 106 (t. XII, str. 51).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 107 (t. XII, str. 53).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 108 (t. XII, str. 55).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 109 (t. XII, ssr. 61).*

зывающее, къ какимъ военнымъ начальствамъ должны быть отправляемы для наказанія преступники изъ отпускныхъ или состоящихъ въ преждевременной отставкѣ нижнихъ воинскихъ чиновъ, и какимъ порядкомъ, во время производства надъ ними слѣдствія, собираются справки о званіи ихъ.

16) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 16 (28) Марта 1862 года, за N. 6627 [1]), послѣдовавшее по отзыву Главнаго Штаба 1-й Арміи отъ 8 Марта того же года, за N. 1,015, о томъ, чтобы слѣдственныя дѣла, подлежащія передачѣ въ Военно-Судныя Коммисіи, отсылаемы были въ тѣ Коммисіи вполнѣ оконченными и съ переводомъ на русскій языкъ.

17) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 30 Апрѣля (12 Мая) 1863 года, N. 6,724 [2]), о томъ, чтобы находящіеся въ госпиталяхъ больные нижніе воинскіе чины не были вызываемы въ Судъ, но чтобы показанія отъ нихъ отбираемы были въ госпиталѣ посредствомъ командированнаго чиновника.

18) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 4 (16) Сентября 1864 года, за N. 11,197 [3]), послѣдовавшее по отношенію Управленія Начальника мѣстныхъ войскъ Варшавскаго Военнаго Округа отъ 28 Августа (9 Сентября) того же года, за N. 8,880, о томъ, чтобы Суды, по случаю упраздненія отдѣльнаго Корпуса Внутренней Стражи, по дѣламъ, касающимся нижнихъ воинскихъ чиновъ, какъ состоящихъ на службѣ, такъ равно и отпускныхъ, относились въ Управленіе Окружнаго Начальника мѣстныхъ войскъ Варшавскаго Военнаго Округа.

---

1) *См. прибавленіе N. 110 (т. XII, стр. 70).*
2) *См. прибавленіе N. 111 (т. XII, стр. 74).*
3) *См. прибавленіе N. 112 (т. XII, стр. 76).*

do jakich władz wojskowych Sądy mają odsyłać po ukaranie urlopowanych, dymisyonowanych przed czasem, i jaką drogą sprawdzenie podczas śledztwa ich stanu ma mieć miejsce."

16) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 16 (28) Marca 1862 r., N. 6,627 [1]), na skutek odezwy Głównego Sztabu 1-éj Armii z dnia 8 Marca tegoż roku, N. 1,015, wydany, aby w sprawach Kommissyom Wojennym odstępowanych śledztwa zupełnie już wykończone i wszelkie akta na język ruski przetłomaczone, tymże Kommissyom były przesyłane.

17) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 30 Kwietnia (12 Maja) 1863 r., N. 6,724 [2]), aby żołnierze chorzy, w szpitalach znajdujący się, nie byli wzywani do Sądu, ale iżby zeznania od nich za pośrednictwem delegowanego urzędnika w szpitalu były odbierane.

18) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 4 (16) Września 1864 r., N. 11,197 [3]), na skutek odezwy Zarządu Naczelnika wojsk miejscowych Warszawskiego Wojennego Okręgu z dnia 28 Sierpnia (9 Września) t. r., N. 8,880, wydany, aby Sądy, z powodu zwinięcia Oddzielnego Korpusu Straży Wewnętrznéj, w sprawach dotyczących wojskowych niższych stopni, tak w służbie zostających, jakotéż urlopowanych, odnosiły się do Zarządu Okręgowego Naczelnika Wojsk miejscowych Warszawskiego Okręgu.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 110 (t. XII, str. 71).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 111 (t. XII, str. 75).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 112 (t. XII, str. 77).*

19) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 27 Ноября (9 Декабря) 1864 года, за N. 14,503 [1]), данное Уголовнымъ Судамъ вслѣдствіе отношенія Начальника мѣстныхъ войскъ Варшавскаго Военнаго Округа отъ 17 Ноября того же года, за N. 13,437, съ поименованіемъ полковъ и командъ, входящихъ въ составъ мѣстныхъ войскъ Варшавскаго Округа.

20) Инструкція для Гминныхъ Судовъ, утвержденная Учредительнымъ въ Царствѣ Польскомъ Комитетомъ 30 Декабря (11 Января) 186⁵/₆ года, подчиняющая вѣдѣнію Гминныхъ Судовъ дѣла судебно-полицейскія объ отставныхъ нижнихъ чинахъ [2]).

По дѣламъ этого рода, Суды, производящіе слѣдствіе, обязаны, тотчасъ же по окончаніи его, выдавать копію слѣдственнаго дѣла военнымъ депутатамъ, согласно приказанію Намѣстника Царства, сообщенному Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, въ отзывѣ Начальника Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи отъ 24 Іюня 1837 года, за N. 2,597, и переданному ею Правительственной Коммисіи Юстиціи при отношеніи отъ 4 (16) Августа 1839 года, N. 12,453, объ исполненіи чего предписано всѣмъ Уголовнымъ Судамъ отъ 18 (30) Сентября 1839 года, N. 8,859 [3]).

Примѣчаніе. Первоначально, на основаніи постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 25 Іюля 1820 года, N. 6,004, слѣдствія надъ женами нижнихъ воинскихъ чиновъ производимы были при депутатѣ съ военной стороны, по тому уваженію, что и самыя дѣла этого рода подлежали разсмотрѣнію военныхъ властей. Однакожъ постановленіе это отмѣнено прика-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 113 (т. XII, стр. 80).*
[2]) *Дневникъ Законовъ т. 64, стр. 358.*
[3]) *См. прибавленіе N. 114 (т. XII, стр. 86).*

19) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 27 Listopada (9 Grudnia) 1864 r., N. 14,503 [1]), w skutku odezwy Naczelnika miejscowych wojsk Warszawskiego Wojennego Okręgu z dnia 17 Listopada tegoż roku, N. 13,437, wskazujący Sądom pułki i oddziały wojska do składu tego Okręgu Wojennego należące.

20) Instrukcya dla Sądów Gminnych w dniu 30 Grudnia (11 Stycznia) $18^{65}/_{66}$ r. przez Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém zatwierdzona, dymisyonowanych żołnierzy w sprawach policyjno-sądowych Sądom Gminnym poddająca [2]).

W sprawach tych Sądy śledztwo prowadzące obowiązane są natychmiast po uzupełnioném śledztwie, wydawać deputatom wojskowym odpisy z takowego, na zasadzie rozkazu Namiestnika Królestwa, w odezwie Naczelnika Sztabu Głównego czynnéj armii z dnia 24 Czerwca 1837 roku, N. 2,597, Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych objawionego, a Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, przy odezwie z dnia 4 (16) Sierpnia 1839 roku, N. 12,453, zakomunikowanego, co też wszystkim Sądom karnym reskryptem z dnia 18 (30) Września 1839 roku, N. 8,859 [3]), poleconém zostało.

Uwaga. Pierwiastkowo, na zasadzie postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 25 Lipca 1820 roku, N. 6,004, śledztwa przeciwko żonom wojskowych niższych stopni prowadzone były przy deputacie wojskowym, z powodu, że i same sprawy rozpoznaniu władz wojennych ulegały. Postanowienie jednak to zmienione zostało roz-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 113 (t. XII, str. 81).*
[2]) *Dziennik Praw t. 64-y, str. 359.*
[3]) *Zobacz dodatek N. 114 (t. XII, str. 87).*

заніемъ Намѣстника Царства отъ 16 (28) Апрѣля 1847 г., за N. 2,248, переданнымъ всѣмъ Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 16 (28) Мая 1847 г. N. 7,378, по которому рѣшеніе таковыхъ дѣлъ предоставлено исключительно гражданскимъ властямъ производство же слѣдствія при военныхъ депутатахъ постановлено въ тѣхъ лишь случаяхъ, когда къ дѣламъ этого рода прикосновены лица военнаго званія. Помянутое приказаніе развито подробно въ постановленіи Совѣта Управленія отъ 12 (24) Октября 1848 года [1]), имѣющемъ доселѣ обязательную силу.

B. Относительно дѣлъ о болѣе важныхъ преступленіяхъ, совершенныхъ въ мѣстахъ расположенія войскъ,

дѣйствуютъ:

a) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 25 Апрѣля (7 Мая) 1842 года, N. 3,113/3,723 [2]), послѣдовавшее по отзывамъ Главнаго Штаба дѣйствующей Арміи отъ 3 (15) Марта и 21 Марта (2 Апрѣля) того же года за NN. 953 и 1,232, вмѣняющее Уголовнымъ Судамъ въ строгую обязанность и поручающее Прокурорамъ этихъ Судовъ имѣть наблюденіе, чтобы Суды, производящіе слѣдствіе о болѣе важныхъ происшествіяхъ, случившихся въ мѣстахъ расположенія войскъ, требовали и допускали военныхъ депутатовъ, хотя бы къ дѣламъ этимъ и не были прикосновены лица военнаго званія, и съ этою цѣлью, о каждомъ такомъ происшествіи, послѣдовавшемъ въ мѣстахъ расположенія войскъ, увѣдомляли мѣстныя воинскія команды, не пріостанавливая однакожъ производства слѣдствія, впредь до прибытія депутата.

---

[1]) *См. приб. N. 115 (томъ XII, стр. 90).*
[2]) *См. приб. N. 116 (томъ XII, стр. 92).*

kazem Namiestnika Królestwa z dnia 16 (28) Kwietnia 1847 r., N. 2,248, przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 16 (28) Maja 1847 r., N. 7,378, wszystkim Sądom karnym komunikowanym, którym wyrokowanie w takich sprawach wyłącznie pozostawiono władzom cywilnym, a prowadzenie śledztwa przy deputatach o tyle tylko jest zastrzeżoném, o ile do spraw tego rodzaju osoby wojskowe wpływają. Rozkaz ten szczegółowo rozwiniętym został w postanowieniu Rady Administracyjnéj z dnia 12 (14) Października 1848 roku [1]), które dotychczas obowiązuje.

B. Co do spraw mających za przedmiot ważniejsze przestępstwa spełnione w miejscu konsystencyi wojska,

obowiązują:

a) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 25 Kwietnia (7 Maja) 1842 r., N. 3,113/3,723 [2]), na zasadzie odezwy Sztabu Głównego Czynnéj Armii z dnia 3 (15) Marca i 21 Marca (2 Kwietnia) tegoż roku, NN. 953 i 1,232, zalecający Sądom karnym ścisłe wykonywanie, a Prokuratorom przy tychże Sądach dopilnowanie, iżby Sądy instrukcyą śledczą prowadzące żądały i przyjmowały deputatów wojskowych w sprawach ważniejszych zdarzeń, trafiających się w miejscu konsystencyi wojska, chociażby wojskowi do nich nie wpływali, i w tym celu o każdém takiém zdarzeniu, w obrębie konsystencyi wojsk nastąpioném, zawiadamiały miejscowe komendy, nie wstrzymując się wszakże z dochodzeniem do czasu przybycia deputata.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 115 (t. XII, str. 91).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 116 (t. XII, str. 93).*

b) Приказъ Намѣстника Царства, изъясненный въ отношеніи Главнаго Штаба дѣйствующей Арміи отъ 14 Февраля 1848 года за N. 592, и сообщенный Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 27 Февраля (10 Марта) того же года, за N. 3,168 [1]), о томъ, чтобы по тѣмъ дѣламъ, къ которымъ не причастны лица военнаго званія, выдаваемы были Судами военнымъ депутатамъ только свидѣтельства въ томъ, что въ прикосновенности къ дѣлу, о которомъ производилось слѣдствіе, никто изъ воинскихъ чиновъ не обвиняется.

C. Относительно дѣлъ, по которымъ обвиняются отставные офицеры и чиновники военнаго вѣдомства.

Предписаніе Намѣстника Царства отъ 11 (23) Февраля 1860 года, за N. 968 [2]), сообщенное Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 27 Февраля (10 Марта) того же года, за N. 4,129, о томъ: что слѣдствія по дѣламъ о преступленіяхъ, совершенныхъ упомянутыми выше лицами по увольненіи ихъ отъ службы, должны быть производимы обыкновенными Уголовными Судами при депутатѣ съ военной стороны, и что, по окончаніи слѣдствія, таковыя дѣла подлежатъ разсмотрѣнію и рѣшенію Военныхъ Судовъ.

Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 23 Сентября (5 Октября) 1866 года за N. 11,032 [3]), объявляющее Уголовнымъ Судамъ постановленіе Намѣстника Царства, относительно подсудности обыкновеннымъ Уголовнымъ Судамъ дѣлъ о преступленіяхъ отставныхъ военныхъ чиновниковъ, совершенныхъ ими въ гражданской службѣ.

D. Относительно дѣлъ о лицахъ духовнаго званія.

По установленіи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, послѣдовалъ 26 Декабря

---

[1]) *См. приб. N. 117 (томъ XII, стр. 98).*
[2]) *См. приб. N. 118 (томъ XII, стр. 104).*
[3]) *См. приб. N. 119 (томъ XII, стр. 110).*

b) Rozkaz Namiestnika Królestwa, w odezwie Sztabu Głównego Czynnéj Armii z dnia 14 Lutego 1848 roku, N. 592, objawiony, a Sądom karnym przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 27 Lutego (10 Marca) tegoż roku, N. 3,168 [1]), komunikowany i zalecający, aby Sądy w sprawach, do których wojskowi nie wpływają, wydawały deputatom wojskowym tylko zaświadczenia, że z osób wojskowych nikt o czyn śledzony nie jest obwinionym.

C. Co do spraw przeciwko dymisyonowanym oficerom i urzędnikom zarządu wojskowego.

Reskrypt Namiestnika Królestwa z dnia 11 (23) Lutego 1860 roku, N. 968 [2]), przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 27 Lutego (10 Marca) tegoż roku, N. 4,129, Sądom Kryminalnym i Prokuratorom zakomunikowany, przepisujący: iż śledztwo przeciwko powyższym osobom o przestępstwa po wyjściu ze służby spełnione, mają prowadzić Sądy zwyczajne karne, w obec deputata ze strony wojskowéj, i że po wyprowadzeniu śledztwa, wyrokowanie w takich sprawach do Sądów wojennych należy.

Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 23 Września (5 Października) 1866 r., N. 11,032 [3]), objawiający Sądom karnym decyzyą Namiestnika Królestwa co do właściwości zwyczajnych Sądów karnych do sądzenia spraw dymisyonowanych wojskowych, o przestępstwa w służbie cywilnéj spełnione obwinionych.

D. Co do spraw przeciwko duchownym.

Po uorganizowaiu Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydanym był Najwyższy

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 117 (t. XII, str. 99).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 118 (t. XII, str. 105).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 119 (t. XII, str. 111).*

(7 Января) 1862/3 года Высочайшій указъ [1]), опредѣляющій порядокъ судопроизводства по дѣламъ о преступленіяхъ духовныхъ лицъ всѣхъ вѣроисповѣданій; но изданнымъ, на основаніи Высочайше предоставленной власти, постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 30 Іюня (12 Іюля) 1864 года [2]), дѣйствіе упомянутаго указа пріостановлено, впредь до дальнѣйшаго по сему предмету распоряженія.

Въ отношеніи порядка судопроизводства по дѣламъ о преступленіяхъ духовныхъ лицъ всѣхъ вообще исповѣданій, изданы слѣдующія распоряженія:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 19 Февраля 1824 года, за N. 514 [3]), указывающее порядокъ вызова въ Судъ духовныхъ лицъ.
2) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 24 Мая 1824 года, N. 6,399 [4]) воспрещающее Судамъ вызывать лицъ духовнаго званія для явки въ Судъ въ торжественные праздники и наканунѣ ихъ.
3) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 8 (20) Марта 1857 года, за N. 2,894 [5]), послѣдовавшее по отношенію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 1 (13) Февраля того же года, за N. 995, о томъ, чтобы о каждомъ дѣлѣ, производимомъ, какъ по жалобамъ духовныхъ лицъ, такъ равно и по взведеннымъ на нихъ обвиненіямъ, посылаемы были Судами донесенія въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ, съ доставленіемъ ей въ свое время и вступившихъ въ законную силу рѣшеній. Правило это подтверждено въ послѣдствіи Высо-

---

[1]) *См. приб. N. 120 (томъ XII, стр. 112).*
[2]) *См. приб. N. 121 (томъ XII, стр. 122).*
[3]) *См. приб. N. 122 (томъ XII, стр. 124).*
[4]) *См. приб. N. 123 (томъ XII, стр. 126).*
[5]) *См. приб. N. 124 (томъ XII, стр. 128).*

ukaz w dniu 26 Grudnia (7 Stycznia) 1862/3 roku [1]), wskazujący zasady postępowania w sprawach karnych przeciwko duchownym wszelkich wyznań; postanowieniem jednak Namiestnika w Królestwie z dnia 30 Czerwca (12 Lipca) 1864 roku [2]), na zasadzie Najwyższego upoważnienia wydaném, ukaz wspomniony jest zawieszony w wykonaniu do dalszego w tym przedmiocie wyrzeczenia.

Względem postępowania w sprawach karnych przeciwko duchownym wszystkich wyznań w ogólności, wydane zostały następujące rozporządzenia:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 19 Lutego 1824 roku, N. 514 [3]), wskazujący porządek zapozywania duchownych.

2) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 24 Maja 1824 roku, N. 6,399 [4]), zabraniający Sądom wzywać duchownych do Sądu w dni uroczyste i w wigilie takich świąt.

3) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 8 (20) Marca 1857 r., N. 2,894 [5]), na odezwę Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych z dnia 1 (13) Lutego t. r., N. 995, wydany i zalecający, aby o każdéj sprawie, czy to z zaskarżenia duchownych, czy przeciwko nim uformowanéj, donosić téjże Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i wyroki prawomocne jéj przesyłać. Co również postanowio-

---

1) *Zobacz dodatek N. 120 (t. XII, str. 113).*
2) *Zobacz dodatek N. 121 (t. XII, str. 123).*
3) *Zobacz dodatek N. 122 (t. XII, str. 125).*
4) *Zobacz dodatek N. 123 (t. XII, str. 127).*
5) *Zobacz dodatek N. 124 (t. XII, str. 129).*

чайшимъ указомъ отъ 26 Декабря (7 Января) 1862/3 года [1]).

4) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 10 (22) Мая 1858 года, за N. 8,177 [2]), объявляющее Судамъ, что лица духовнаго званія подлежащія по постановленію Суда заключенію въ слѣдственную тюрьму, должны, впредь до вступленія приговоровъ о нихъ въ законную силу, содержаться въ монастыряхъ.

5) Предписаніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 29 Апрѣля (11 Мая) 1858 года, N. 8,973/40,531 [3]), о порядкѣ удовлетворенія издержекъ на продовольствіе духовныхъ лицъ, содержащихся въ монастыряхъ, вмѣсто заключенія въ слѣдственной тюрьмѣ.

Примѣчаніе. Объясненіе касательно исполненія надъ духовными лицами уголовныхъ наказаній помѣщено при § 17, п. 4 Сборника постановленій объ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи, а именно въ томѣ I-мъ, на стр. 226.

Въ частности же:

а) Относительно дѣлъ о духовныхъ Православнаго исповѣданія.

1) Положеніе о дѣлахъ Греко-Россійской Церкви въ Царствѣ Польскомъ, одобренное Святѣйшимъ Правительствующимъ Синодомъ и Высочайше утвержденное въ 25 день Января 1829 года [4]), которымъ, въ статьѣ 5-ой постановлено: что производство слѣдствій по дѣ-

---

1) *См. приб. N. 120 (томъ XII, стр. 112).*
2) *См. приб. N. 125 (томъ XII, стр. 130).*
3) *См. приб. N. 126 (томъ XII, стр. 132).*
4) *См. приб. N. 127 (томъ XII, стр. 138).*

ném zostało później Najwyższym ukazem z dnia 26 Grudnia (7 Stycznia) 1862/3 roku [1]).

4) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 10 (22) Maja 1858 roku, N. 8,177 [2]), zawiadamiający Sądy, że duchowni do odpowiadania z domu badań zakwalifikowani, do daty prawomocności wyroku, mają być zatrzymywani w klasztorach.

5) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 29 Kwietnia (11 Maja) 1858 roku, N. 8,973/40,531 [3]), stanowiący względem ponoszenia kosztów żywienia duchownych, osadzonych po klasztorach zamiast w domu badań.

Uwaga. Co do egzekucyi kar głównych na duchownych, znajduje się objaśnienie przy § 17 ad 4 Zbioru przepisów dotyczących Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, mianowicie w tomie I-m, na str. 227.

W szczególności zaś:

a) co do spraw przeciwko duchownym wyznania Prawosławnego.

1) Urządzenie w przedmiocie postępowania w interesach kościoła Greko-Rossyjskiego w Królestwie Polskiém, przez Najświętszy Synod przyjęte, a przez Najjaśniejszego Pana pod dniem 25 Stycznia 1829 roku zatwierdzone [4]), które w artykule 5-m stanowi:

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 120 (t. XII, str. 113).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 125 (t. XII, str. 131).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 126 (t. XII, str. 133).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 127 (t. XII, str. 139).*

ламъ этого рода, подлежащимъ разсмотрѣнію Судовъ, можетъ происходить только при депутатѣ съ духовной стороны. Вслѣдствіе сего, Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніемъ отъ 31 Декабря 1829 года, N. 13,509 [1]), вмѣнила Прокурорамъ въ обязанность, чтобы приговоры, присуждающіе къ наказаніямъ духовныхъ лицъ этого вѣроисповѣданія, препровождаемы ими были, даже до вступленія ихъ въ законную силу, въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, и

2) Отношеніе Варшавской Духовной Православной Консисторіи отъ 9 Іюня 1861 года за N. 974 [2]), сообщенное Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Августа того же года, за N. 15,963, объ учрежденіи въ Варшавской епархіи Помощниковъ Благочинныхъ, которые вмѣстѣ съ тѣмъ обязаны ходатайствовать въ Судахъ, въ качествѣ депутатовъ, и присутствовать при производствѣ слѣдствій по всѣмъ дѣламъ, касающимся церквей и духовенства въ той же епархіи.

b) Относительно дѣлъ о духовныхъ Евангелическо-Аугсбургскаго вѣроисповѣданія:

1) Высочайше утвержденный въ 8 (20) день Февраля 1849 года [3]) Уставъ для Евангелическо-Аугсбургской Церкви въ Царствѣ Польскомъ, а также

2) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 28 Сентября (10 Октября) 1865 года за N. 16,892 [4]) послѣдовавшее въ дополненіе ст. 133 п. 21-го приведеннаго выше Устава и сообщенное Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи отъ 5 (17) Ноября 1865 г, N. 11,863,

---

1) *См. приб. N. 128 (томъ XII, стр. 146).*
2) *См. приб. N. 129 (томъ XII, стр. 148).*
3) *См. приб. N. 130 (томъ XII, стр. 152).*
4) *См. приб. N. 131 (томъ XII, стр. 164).*

że prowadzenie śledztw w takich sprawach, o ile te do rozpoznania Sądów należą, tylko przy deputacie ze strony duchownéj odbywać się może. W następstwie czego Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 31 Grudnia 1829 roku, N. 13,509 [1]), włożyła obowiązek na Prokuratorów, aby wyroki stanowiące kary na duchownych tego wyznania, nawet przed prawomocnością onych, Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego komunikowali, tudzież

2) Odezwa Warszawskiego Konsystorza Duchownego Prawosławnego z dnia 9 Czerwca 1861 r., N. 974 [2]), przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 12 (24) Sierpnia t. r., N. 15,963, Sądom karnym przesłana, zaprowadzająca w dyecezyi Warszawskiéj urzędy pomocników Dziekanów, którzy zarazem obowiązani są do stawania w Sądach jako delegaci, assystowania przy prowadzeniu śledztw w sprawach tyczących się cerkwi i duchowieństwa w téjże dyecezyi.

b) Co do spraw przeciwko duchownym wyznania Ewangelicko-Augsburskiego.

1) Najwyżéj zatwierdzona pod dniem 8 (20) Lutego 1849 roku [3]) Ustawa dla kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Królestwie, tudzież

2) Postanowienie Rady Administracyjnéj z d. 28 Września (10 Października) 1865 r., N. 16,892 [4]), w uzupełnieniu artykułu 133 ust. 21 powyższéj Ustawy wydane i Sądom karnym przy rozporządzeniu z dnia 5 (17) Listopada 1865 roku, N. 11,863, zakomuni-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 128 (t. XII, str. 147).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 129 (t. XII, str. 149).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 130 (t. XII, str. 153).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 131 (t. XII, str. 165).*

въ силу котораго духовныя лица этого вѣроисповѣданія, по всѣмъ дѣламъ о преступленіяхъ и проступкахъ, не иначе могутъ быть предаваемы суду, какъ только на основаніи предварительнаго рѣшенія Консисторіи, слѣдствія же надъ ними должны быть производимы только въ присутствіи депутата, назначеннаго отъ Консисторіи.

c) Относительно дѣлъ о Раввинахъ:

Правительственною Коммисіею Юстиціи издано предписаніе Прокурорамъ отъ 9 (21) Февраля 1852 года, за N. 18,500 [1]), о привлеченіи къ законной отвѣтственности Раввиновъ, совершившихъ обрядъ бракосочетанія надъ Евреями, недостигшими опредѣленнаго закономъ возраста.

d) Относительно дѣлъ о духовныхъ лицахъ Римско-Католическаго, Евангелическо-Реформатскаго и другихъ вѣроисповѣданій.

По дѣламъ этого рода никакія исключительныя правила не существуютъ. Духовныя лица по дѣламъ, не имѣющимъ никакой связи съ духовными ихъ обязанностями, подлежатъ, наравнѣ съ прочими жителями края, общимъ законамъ о судопроизводствѣ.

E. Относительно дѣлъ о преступленіяхъ и проступкахъ противъ таможеннаго Устава.

Въ прежнее время, всѣ дѣла о контрабандѣ, на основаніи дѣйствовавшихъ въ этомъ отношеніи особыхъ распоряженій, подлежали исключительному разсмотрѣнію финансовыхъ учрежденій; по этой причинѣ, ни въ уголовномъ Кодексѣ 1818 года, ни въ Уложеніи о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 1847 года, не было постановлено никакихъ наказаній за таковыя преступленія. Но уже утвержденный 5 Ноября 1850 года

---

[1]) *См. приб. N. 132 (томъ XII, стр. 178).*

kowane, według którego, duchowni tego wyznania we wszelkich sprawach karnych bez decyzyi Konsystorza sądzeni być nie mogą i śledztwa przeciwko nim tylko przy obecności deputata przez Konsystorz wyznaczonego winny być prowadzone.

c) Co do spraw przeciwko Rabinom.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości w dniu 9 (21) Lutego 1852 roku, za N. 18,500 [1]), wydała reskrypt co do pociągania do odpowiedzialności karnéj Rabinów za dawanie ślubu starozakonnym, prawem przepisanego wieku niemającym.

d) Co do spraw przeciwko duchownym wyznania Rzymsko-Katolickiego, Ewangelicko-Reformowanego i innych wyznań.

W sprawach tego rodzaju żadne wyłączenia nie istnieją. Duchowni tych wyznań, za czyny niemające związku z wykonywanemi przez nich obowiązkami religijnemi, ulegają wraz z innemi mieszkańcami kraju jednym i tym samym przepisom postępowania sądowego.

E. Co do spraw o przestępstwa i wykroczenia przeciwko Ustawie celnéj.

Dawniéj, wszelkie sprawy defraudacyjne, na zasadzie oddzielnych w téj mierze rozporządzeń, należały do rozpoznania wyłącznego władz skarbowych; ani więc Kodeks karny z roku 1818, ani Kodeks kar głównych i poprawczych z roku 1847, żadnych kar za przestępstwa te nie oznaczył. Dopiéro Ustawa celna dla Królestwa z dnia 5 Listopada 1850

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 132 (t. XII, str. 179).*

таможенный Уставъ для Царства Польскаго [1]), постановляя по сему предмету особыя правила, опредѣлилъ не только учрежденіе таможенныхъ властей и кругъ ихъ дѣйствія, но сверхъ того порядокъ судопроизводства, съ цѣлью огражденія казенныхъ доходовъ отъ ущерба и наложенія наказаній на нарушителей упомянутыхъ правилъ.

По смыслу этого Устава, изслѣдованіе по дѣламъ о тайномъ провозѣ товаровъ, а равно наложеніе на виновныхъ наказаній и взысканій за преступленія, предвидѣнныя тѣмъ Уставомъ и дополнительными къ нему постановленіями [2]), предоставлено таможеннымъ или судебнымъ властямъ.

Предметы вѣдомства тѣхъ и другихъ изложены въ главѣ второй о порядкѣ производства дѣлъ о контрабандѣ, а именно въ ст. 921 и послѣдующихъ таможеннаго Устава.

Въ дѣлахъ этого рода, производимыхъ судебнымъ порядкомъ согласно правиламъ, изложеннымъ въ статьяхъ 921, 926 и 980 помянутаго Устава, изслѣдованіемъ занимаются Суды Исправительной Полиціи при содѣйствіи Судовъ Простой Полиціи.

При слѣдствіяхъ, производимыхъ судебнымъ порядкомъ, присутствіе депутата, на основаніи ст. 928 таможеннаго Устава, допускается въ тѣхъ лишь случаяхъ, когда сіе признается нужнымъ по усмотрѣнію таможеннаго управленія.

Руководствомъ въ этомъ отношеніи служатъ:

1) Инструкція Судамъ и Прокурорамъ, изданная Правительственною Коммисіею Юстиціи отъ 7 (19) Марта 1851 года, за N. 5,125 [3]), въ исполненіе ст. 980 и 981 таможеннаго Устава.

---

[1]) *Таможенный Уставъ напечатанъ въ особой книгѣ.*

[2]) *Постановленія эти указаны выше, въ объясненіяхъ къ Отдѣлу II декрета Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, отъ 26 Іюля 1810 года, а именно въ главѣ 1-ой, о власти Уголовныхъ Судовъ на стр. 96.*

[3]) *См. прибавленіе N. 133 (томъ XII, стр. 180).*

roku [1]), rozwijając szczegółowo przepisy w téj mierze, nie tylko określiła organizacyą władz celnych i ich atrybucye, ale nadto przepisała formy postępowania, w celu zabezpieczenia dochodów skarbowych i ukarania tych, którzyby przeciwko rzeczonym przepisom wykroczyli.

W duchu téj Ustawy, dochodzenie w sprawach defraudacyjnych, jak niemniéj wymiar kar za przestępstwa tąż Ustawą i uzupełniającemi ją postanowieniami [2]) przewidziane, należy do władz celnych lub sądowych.

Określenie atrybucyj jednych i drugich władz mieści się w Rozdziale drugim, o postępowaniu w sprawach defraudacyjnych, mianowicie w art. 921 i następnych Ustawy celnéj.

W sprawach tego rodzaju na drodze sądowéj rozwiniętych, wyprowadzeniem śledztw, stosownie do przepisów artykułami 921, 926 i 980 pomienionéj Ustawy objętych, zajmują się Sądy Policyi Poprawczéj z pomocą Sądów Policyi Prostéj.

Przy każdém zaś śledztwie przez Sąd prowadzoném, według art. 928 Ustawy celnéj, obecny jest wtedy tylko deputat, gdy zarząd celny uzna tego potrzebę.

Za zasadę postępowania w sprawach tego rodzaju służą:

1) Instrukcya dla Sądów i Prokuratorów, wydana przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości pod d. 7 (19) Marca 1851 roku, N. 5,125 [3]), w wykonaniu art. 980 i 981 Ustawy celnéj.

---

[1]) *Ustawa celna oddzielnie drukiem jest ogłoszona.*

[2]) *Postanowienia te wskazane są powyżéj w objaśnieniach do Działu II-go dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku, mianowicie w tytule I-ym o władzy Sądu karnego, na str. 97.*

[3]) *Zobacz dodatek N. 133 (t. XII, str. 181).*

2) Постановленіе Намѣстника Царства, изданное въ развитіе ст. 252 и 259 таможеннаго Устава и сообщенное въ отношеніи Таможеннаго Отдѣленія отъ 10 (22) Іюля 1851 года, за N. 1,311 [1]), о томъ, чтобы чины пограничной стражи, поступившіе въ оную изъ воинскихъ командъ, не были содержимы въ гражданскихъ уголовныхъ тюрьмахъ, но чтобы, въ случаѣ встрѣченной надобности въ арестованіи ихъ, отправляемы были на гауптвахту, или передаваемы въ вѣдѣніе подлежащихъ ротныхъ командировъ. Постановленіе это сообщено Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 9 (21) Августа 1851 года, за N. 12,618.

3) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 28 Сентября (10 Октября) 1851 года, за N. 16,384 [2]), послѣдовавшее по отзыву Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника Царства отъ 17 (29) Сентября 1851 года, N. 2,038, о томъ, чтобы по дѣламъ, подлежащимъ военному Суду, слѣдствіе производимо было Уголовными Судами съ надлежащею полнотою и чтобы свидѣтели приводимы были къ присягѣ.

4) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 7 (19) Ноября 1851 года за N. 18,497 [3]), вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника Царства отъ 26 Октября (7 Ноября) 1851 года, N. 2,339, указывающее, куда должны быть передаваемы дѣла, по которымъ офицеры пограничной таможенной стражи обвиняются въ пре-

---

[1]) *См. приб. N. 134 (томъ XII, стр. 192).*
[2]) *См. приб. N. 135 (томъ XII, стр. 196).*
[3]) *См. приб. N. 136 (томъ XII, стр. 200).*

2) Rozkaz Namiestnika Królestwa, w rozwinięciu art. 252 i 259 Ustawy celnéj wydany, a w odezwie Wydziału Celnego z dnia 10 (22) Lipca 1851 roku, N. 1,311 [1]), objawiony, iżby oficyaliści straży celnéj pogranicznéj komend wojskowych nie byli w więzieniach karnych osadzani, lecz w razie zachodzącéj potrzeby aresztowania, odsyłani na odwachy lub trzymani pod zawiadywaniem właściwych dowódców kompanij. Rozkaz ten zakomunikowany został Sądom przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 9 (21) Sierpnia 1851 roku, N. 12,618.

3) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 28 Września (10 Października) 1851 r., N. 16,384 [2], na skutek odezwy Wydziału Celnego przy biurze Namiestnika Królestwa z dnia 17 (29) Września 1851 roku, N. 2,038, wydany, zalecający: aby w sprawach pod Sąd wojenny kwalifikujących się, Sądy karne śledztwo zupełnie wyczerpywały i od świadków przysięgę odbiérały.

4) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 7 (19) Listopada 1851 r., N. 18,497 [3]), na odezwę Wydziału Celnego przy biurze Namiestnika Królestwa z dnia 26 Października (7 Listopada) 1851 r., N. 2,339, wskazujący, do któréj władzy należy odsyłać akta spraw, jeżeli w nich oficerowie straży celnéj pogranicznéj są obwinieni o przestępstwa Kodeksem

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 134 (t. XII, str. 193).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 135 (t. XII, str. 197).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 136 (t. XII, str. 201).*

ступленіяхъ, за которыя они подлежатъ отвѣтственности на основаніи Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, и слѣдовательно, когда дѣло, по смыслу статей 251 и 1095 таможеннаго Устава, подлежитъ разсмотрѣнію военнаго Суда, или, когда по дѣламъ о контрабандѣ, въ коей обвиняются частныя лица, предстоитъ надобность въ испрошеніи разрѣшенія Намѣстника Царства относительно подсудности.

5) Приказаніе Намѣстника Царства, сообщенное въ отношеніи Таможеннаго Отдѣленія отъ 7 (19) Ноября 1851 года, за N. 2,494 [1]), и переданное Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 5 (17) Декабря 1851 года, за N. 19,325, постановляющее правила о порядкѣ судопроизводства по дѣламъ о контрабандѣ, подлежащимъ разсмотрѣнію военныхъ Судовъ.

6) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 17 (29) Мая 1852 года, за N. 5,656 [2]), указывающее порядокъ вызова въ Судъ чиновъ пограничной стражи, нужныхъ для снятія допросовъ.

7) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 21 Іюня (3 Іюля) 1852 года, за N. 11,363 [3]), послѣдовавшее по отношенію Таможеннаго Отдѣленія отъ 17 (29) Мая 1852 года, за N. 1,837, о томъ, чтобы совмѣстно съ рѣшеніями препровождаемы были къ Начальникамъ Таможенныхъ Округовъ и слѣдственныя дѣла.

8) Постановленіе Намѣстника Царства, сообщенное въ отношеніи Таможеннаго Отдѣленія отъ (28) Іюля (9 Ав-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 137 (т. XII, стр. 202).*
[2]) *См. прибавленіе N. 138 (т. XII, стр. 210).*
[3]) *См. прибавленіе N. 139 (т. XII, стр. 214).*

kar głównych i poprawczych przewidziane, a tém samém gdy sprawa, w myśl art. 251, 1,095 Ustawy celnéj, kwalifikuje się pod Sądy wojenne, lub jeżeli w sprawach defraudacyjnych przeciwko prywatnym osobom, zachodzi potrzeba wyjednania decyzyi Namiestnika Królestwa co do właściwości Sądu.

5) Rozkaz Namiestnika Królestwa, w odezwie Wydziału Celnego z dnia 7 (19) Listopada 1851 r., N. 2,494 [1]), objawiony, a Sądom karnym przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 5 (17) Grudnia 1851 r., N. 19,325, zakomunikowany, obejmujący przepisy co do postępowania w sprawach defraudacyjnych, ulegających rozpoznaniu Sądów wojennych.
6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 17 (29) Maja 1852 r., N. 5,656 [2]), wskazujący zasady co do sposobu wzywania straży celnéj, gdy ta do zeznania w Sądzie jest potrzebną.
7) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 21 Czerwca (3 Lipca) 1852 roku, N. 11,363 [3]), na odezwę Wydziału Celnego z dnia 17 (29) Maja 1852 roku, N. 1,837, aby nie tylko wyroki, ale i akta śledcze Naczelnikom Okręgów Celnych były komunikowane.

8) Postanowienie Namiestnika Królestwa, w odezwie Wydziału Celnego z dnia 28 Lipca (9 Sierpnia)

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 137 (t. XII, str. 203).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 138 (t. XII, str. 211).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 139 (t. XII, str. 215).*

густа) 1853 года, за N. 3,072 [1]), и переданное Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 18 (30) Августа 1853 года, N. 16,002, опредѣляющее, въ какихъ случаяхъ обвиняемыя въ контрабандѣ лица, подлежатъ арестованію во время слѣдствія, какое начальство въ правѣ ихъ арестовать, и въ какихъ мѣстахъ заключенія они должны содержаться подъ арестомъ, впредь до постановленія о нихъ окончательныхъ приговоровъ или рѣшеній.

Постановленіе это служитъ разъясненіемъ правилъ, изложенныхъ въ статьяхъ 935, 979, 983, 984 и 986 таможеннаго Устава.

9) Отзывъ Таможеннаго Отдѣленія отъ 4 (16) Сентября 1853 года, за N. 3,511 [2]), послѣдовавшій по приказанію Намѣстника Царства, объясняющій между прочимъ, что взысканія за переходъ границы не чрезъ установленные пункты, по ст. 648 таможеннаго Устава, Суды въ правѣ налагать въ тѣхъ именно случаяхъ, когда, по обвиненію въ томъ, долженъ быть постановленъ приговоръ совокупно съ прочими обвиненіями, подлежащими разсмотрѣнію Суда.

Изложенныя въ этомъ отзывѣ правила переданы къ руководству Судамъ и Прокурорамъ, при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 22 Сентября (3 Октября) 1853 года, за N. 18,553.

10) Постановленіе Намѣстника Царства, послѣдовавшее по соглашенію съ Министромъ Финансовъ и сообщенное въ отзывѣ Таможеннаго Отдѣленія отъ 1 (13) Октября 1853 года, за N. 3,857 [3]), объясняющее, какъ при-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 140 (т. XII, стр. 216).*
[2]) *См. прибавленіе N. 141 (т. XII, стр. 224).*
[3]) *См. прибавленіе N. 142 (т. XII, стр. 230).*

1853 roku, N. 3,072 [1]), objawione, a Sądom karnym przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 18 (30) Sierpnia 1853 r., N. 16,002, komunikowane, wskazujące w jakich przypadkach obwinieni o defraudacyą powinni być aresztowani w toku śledztwa, jaka władza może ich aresztować, i gdzie osadzenie ich do czasu wydania wyroku lub decyzyi ma mieć miejsce. Postanowienie to jest objaśnieniem przepisów art. 935, 979, 983, 984 i 986 Ustawy celnéj określonych.

9) Odezwa Wydziału Celnego z dnia 4 (16) Września 1853 roku, N. 3,511 [2]), z polecenia Namiestnika Królestwa wydana i wskazująca między innemi, że kary za przejście granicy punktem zakazanym, art. 648 Ustawy celnéj zagrożone, Sądy moene są wymierzać wtedy, gdy zarzut ten przychodzi pod łączne zawyrokowanie z innemi zarzutami do rozpoznania sądowego kwalifikującemi się.
Przepisy tą odezwą wskazane zakomunikowane zostały Sądom i Prokuratorom do stosowania się, przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 22 Września (3 Października) 1853 roku, N. 18,553.

10) Postanowienie Namiestnika Królestwa, po porozumieniu się z Ministrem Skarbu wydane i w odezwie Wydziału Celnego z dnia 1 (13) Października 1853 r., N. 3,857 [3]), objawione, obejmujące przepisy,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 140 (t. XII, str. 217).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 141 (t. XII, str. 225).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 142 (t. XII, str. 231).*

мѣнять правила, изложенныя въ ст. 858 — 861 таможеннаго Устава, къ дѣламъ о тайномъ провозѣ иностранныхъ игральныхъ картъ.

Постановленіе это передано Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ при этихъ Судахъ, при предписаніи отъ 13 (25) Октября 1853 года, за N. 20,422.

11) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 1 (13) Іюня 1854 года, N. 22,938 [1]), сообщенное въ выпискѣ изъ журнала засѣданія этого Совѣта, вмѣняющее въ обязанность всѣмъ Судамъ, а въ особенности пограничнымъ, чтобы, имѣя въ виду контрабандный промыселъ, соблюдали должную осмотрительность и, преимущественно по дѣламъ подозрительныхъ лицъ, дѣлали дознаніе о свойствѣ обязательствъ и происхожденіи спорнаго предмета, а во всякомъ случаѣ—извѣщали, по крайней мѣрѣ, о такихъ подозрительныхъ дѣлахъ Таможенныя Управленія.

12) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Іюня 1854 года, за N. 11,306 [2]), данное Уголовнымъ Судамъ въ развитіе предыдущаго постановленія Совѣта Управленія.

Примѣчаніе. Предписаніе по этому предмету дано было также и всѣмъ Гражданскимъ Трибуналамъ.

13) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 22 Сентября (4 Октября) 1854 года, за N.18,056 [3]), данное Уголовнымъ Судамъ вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника въ Царствѣ отъ 1 (13) Сентября того же года, за N. 4,045, о томъ, чтобы съѣзды судебныхъ чиновниковъ на мѣсто происшествія по дѣламъ о контра-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 143 (т. XII, стр. 238).*
[2]) *См. прибавленіе N. 144 (т. XII, стр. 246).*
[3]) *См. прибавленіе N. 145 (т. XII, стр. 250).*

jak stosować należy art. 858—861 Ustawy celnéj w sprawach o defraudacyą kart.
Rozporządzenie to przesłane zostało do Sądów karnych i Prokuratorów przy tychże Sądach pod datą 13 (25) Października 1853 r., N. 20,422.

11) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 1 (13) Czerwca 1854 r., N. 22,938 [1]), przez wypis z protokółu posiedzenia téjże Rady objawione, polecające wszystkim Sądom, szczególniéj pogranicznym, ażeby ze względu na defraudacye były przezornemi i zwłaszcza w sprawach osób podejrzanych, dochodziły natury zobowiązań i pochodzenia przedmiotu spornego, a w każdym razie, aby przynajmniéj zawiadamiały o takiéj podejrzanéj sprawie Urzędy Celne.

12) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 12 (24) Czerwca 1854 roku, N. 11,306 [2]), wydany do Sądów Kryminalnych, w rozwinięciu powyższego postanowienia Rady Administracyjnéj.
U w a g a. Reskrypt ten wydany był także i do wszystkich Trybunałów Cywilnych.

13) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 22 Września (4 Października) 1854 r., N. 18,056 [3]), na odezwę Wydziału Celnego przy biurze Namiestnika Królestwa z dnia 1 (13) Września tegoż roku, N. 4,045, wydany do Sądów Kryminalnych, aby w sprawach defraudacyjnych zjazdy na grunt urzędników sądowych były dopełniane tylko na żąda-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 143 (t. XII, str. 239).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 144 (t. XII, str. 247).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 145 (t. XII, str. 251).*

бандѣ, назначаемы были только по требованіямъ таможеннаго начальства, или же—въ особенно важныхъ случаяхъ.

14) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 1 (13) Ноября 1854 года, за N. 18,742 [1]), данное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника Царства отъ 10 (22) Сентября того же года, за N. 4,209, о томъ, чтобы Суды, при допрашиваніи чиновъ таможенной стражи, незнающихъ польскаго языка, руководствовались правилами о приглашеніи переводчиковъ во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда таможенное начальство признаетъ нужнымъ пригласить ихъ и отнесется о томъ въ Судъ.

15) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 28 Іюля (9 Августа) 1855 года, за N. 14,627 [2]), о томъ, чтобы въ приговорахъ, присуждающихъ по одному дѣлу нѣсколькихъ контрабандистовъ къ денежному штрафу, помѣщаема была всегда оговорка о круговой ихъ отвѣтственности въ уплатѣ наложеннаго на нихъ взысканія.

16) Постановленіе Намѣстника Царства, сообщенное въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 24 Января (5 Февраля) 1857 года, за N. 17,643 [3]), и переданное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ, Апелляціонному Суду и Прокурорамъ этихъ Судовъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 20 Февраля (4 Марта) 1857 года, за N. 2,158, о томъ, что, въ случаѣ несостоятельности осужденна-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 146 (т. XII, стр. 252).*
[2]) *См. прибавленіе N. 147 (т. XII, стр. 256).*
[3]) *См. прибавленіе N. 148 (т. XII, стр. 258).*

nie władz celnych, lub w ważnych jedynie wypadkach.

14) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 1 (13) Listopada 1854 roku, N. 18,742 [1]), na skutek odezwy Wydziału Celnego przy biurze Namiestnika Królestwa z dnia 10 (22) Września tegoż roku, N. 4,209, do wszystkich Sądów karnych wydany, aby przy badaniach osób straży celnéj, języka polskiego nieznających, stosowały się do przepisów o przybiéraniu tłomaczów w każdym razie, gdy władza celna przybranie tłomacza uzna za stosowne i o to Sąd zawezwie.

15) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 28 Lipca (9 Sierpnia) 1855 r., N. 14,627 [2]), aby w razie skazania kilku przestępców za jednę i tę samę defraudacyą na karę pieniężną, zawsze zastrzeganym był w wyrokach obowiązek solidarności w uiszczeniu téj kary.

16) Postanowienie Namiestnika Królestwa, w odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 24 Stycznia (5 Lutego) 1857 roku, N. 17,643 [3]), objawione i wszystkim Sądom Kryminalnym, Sądowi Apellacyjnemu i Prokuratorom przy tychże Sądach, przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 20 Lutego (4 Marca) 1857 roku, N. 2,158, komunikowane, że koszta na zjazdy

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 146 (t. XII, str. 253).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 147 (t. XII, str. 257).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 148 (t. XII, str. 259).*

го къ уплатѣ издержекъ на съѣзды и прочіе расходы по дѣламъ о контрабандѣ, таковыя издержки должны быть безусловно слагаемы со счетовъ.

17) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 3 (15) Января 1858 года, за N. 19,003 [1]), данное Прокурорамъ при Уголовныхъ Судахъ вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія отъ 17 (29) Ноября 1857 года, за N. 9,919, о томъ, чтобы дѣла о преступленіяхъ нижнихъ чиновъ таможенной стражи, въ случаѣ послѣдовавшаго опредѣленія о передачѣ ихъ Военному Суду, отсылаемы были посредствомъ Начальниковъ подлежащихъ таможенныхъ округовъ.

18) Инструкція, изданная Правительственною Коммисіею Юстиціи отъ 10 (22) Мая 1858 года, N.6,998/7,735. [2]), относительно принесенія Прокурорами протестовъ на рѣшенія по дѣламъ о контрабандѣ и сообщенія ими свѣдѣній Начальникамъ Таможенныхъ Округовъ о каждомъ дѣлѣ, рѣшенномъ несогласно съ его заключеніемъ, а равно и о причинахъ, по которымъ принесенъ апелляціонный протестъ, или же подача таковаго признана излишнею.

19) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 18 (30) Октября 1858 года, за N. 21,097 [3]), данное Уголовнымъ Судамъ вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника Царства отъ 16 (28) Октября того же года, за N. 8,526, о томъ, чтобы требованія таможенныхъ властей о командированіи чиновниковъ для производства слѣдствій, исполняемы были въ самоскорѣйшемъ времени.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 149 (т. XII, стр. 260).*
[2]) *См. прибавленіе N. 150 (т. XII, стр. 264).*
[3]) *См. прибавленіе N. 151. (т. XII, стр. 268).*

i inne wydatki w sprawach defraudacyjnych, w razie gdy skazany okaże się niezamożnym, mają być bezwarunkowo umarzane.

17) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 3 (15) Stycznia 1858 roku, N. 19,003 [1]), do Prokuratorów przy Sądach karnych, na odezwę Wydziału Celnego z dnia 17 (29) Listopada 1857 r., N. 9,919, wyszły, aby w razie wydania decyzyi w sprawach przeciwko niższym stopniom straży celnéj, odstąpienie akt Sądom wojennym stanowiącéj, też akta za pośrednictwem właściwych Naczelników Okręgów Celnych były przesyłane.

18) Instrukcya przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości z dnia 10 (22) Maja 1858 roku, N. 6,998/7,735 [2]), co do odwoływania się Prokuratorów od wyroków w sprawach defraudacyjnych i zawiadamiania Naczelników Okręgów Celnych o każdéj sprawie niezgodnie z wnioskami osądzonéj, wraz ze wskazaniem powodów, dla których apellacyą założono, lub założenie takowéj zaniechaném zostało.

19) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 18 (30) Października 1858 r., N. 21,097 [3]), na skutek odezwy Wydziału Celnego przy biurze Namiestnika Królestwa z dnia 16 (28) Października tegoż roku, N. 8,526, do Sądów Kryminalnych wydany, aby wezwania władz celnych względem delegowania urzędników do prowadzenia śledztwa jak najspieszniéj były załatwiane.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 149 (t. XII, str. 261).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 150 (t. XII, str. 265).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 151 (t. XII, str. 269).*

20) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 28 Января (10 Февраля) 1859 года, за N. 25,361 [1]), данное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника Царства отъ 18 (30) Декабря 1858 года, за N. 10,645, о томъ, чтобы въ случаѣ встрѣтившейся надобности въ допросѣ нижнихъ воинскихъ чиновъ пограничной стражи, въ повѣсткахъ о высылкѣ ихъ въ Судъ, поясняемо было, по какому именно дѣлу и въ какомъ качествѣ вызываются эти лица, для того, чтобы таможенное начальство могло сообразить, нужно ли назначить депутата для присутствованія при допросахъ, или нѣтъ.

21) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 13 (25) Августа 1859 года, за N. 16,811 [2]), данное вслѣдствіе отношенія Таможеннаго Отдѣленія отъ 7 (19) Августа того же года, за N. 4,030, всѣмъ Уголовнымъ Судамъ о томъ, чтобы въ повѣсткахъ, посылаемыхъ таможеннымъ управленіямъ, о вызовѣ въ Судъ чиновниковъ таможеннаго вѣдомства, поясняли, по какому дѣлу и для какой цѣли требуется явка чиновника.

22) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 15 (27) Марта 1860 года, за N. 6,198 [3]), данное Уголовнымъ Судамъ о томъ, чтобы, въ случаѣ надобности въ отобраніи показаній отъ чиновниковъ таможенъ или таможенныхъ управленій, не вызывали къ одному сроку всего ихъ состава, или столь значительнаго числа лицъ, чтобы отъ этого могла послѣдовать остановка въ отправленіи службы.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 152 (т. XII, стр. 270).*
[2]) *См. прибавленіе N. 153 (т. XII, стр. 274).*
[3]) *См. прибавленіе N. 154 (т. XII, стр. 278).*

20) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 28 Stycznia (10 Lutego) 1859 roku, N. 25,361 [1]), na odezwę Wydziału Celnego przy biurze Namiestnika Królestwa z dnia 18 (30) Grudnia 1858 r., N. 10,645, do wszystkich Sądów karnych wyszły, aby w razie zachodzącéj potrzeby zbadania wojskowych niższych stopni straży pogranicznéj, wezwania o nakazanie stawiennictwa obejmowały w sobie wiadomość, w jakiego rodzaju sprawie i w jakim charakterze stawiennictwo rzeczonéj osoby jest potrzebne, a to dla postawienia władz celnych w możności ocenienia, czyli wyznaczenie deputata do atentowania przy badaniu jest koniecznéem lub przeciwnie.

21) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 13 (25) Sierpnia 1859 r., N. 16,811 [2]), na odezwę Wydziału Celnego z dnia 7 (19) Sierpnia tegoż roku, N. 4,030, do wszystkich Sądów Kryminalnych wydany, aby w odezwach do władz celnych czynionych o nakazanie stawiennictwa w Sądzie urzędnikom do służby celnéj należącym, wyjaśniały, w jakiéj sprawie i w jakim celu stawiennictwo urzędnika jest wymagane.

22) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 15 (27) Marca 1860 roku, N. 6,198 [3]), do Sądów karnych, aby w razie potrzeby złożenia zeznań przez urzędników komór lub władz celnych, nie wzywały do stawienia się na jeden termin całego składu lub tak znacznéj liczby osób, iżby przez to bieg służby był zatamowany.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 152 (t. XII, str. 271).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 153 (t. XII, str. 275).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 154 (t. XII, str. 279).*

23) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 7 (19) Сентября 1859 года, за N. 17,965 [1]), данное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ, о своевременномъ представленіи подлежащимъ таможнямъ счетовъ расходамъ, произведеннымъ изъ отпускаемаго сими послѣдними аванса, на выдачу прогонныхъ и суточныхъ денегъ судебнымъ чиновникамъ, командированнымъ для производства слѣдствій, руководствуясь въ этомъ отношеніи Высочайше утвержденными 20 Іюня (1 Іюля) 1850 года [2]), правилами о прогонныхъ и суточныхъ деньгахъ.

24) Постановленіе Департамента Внѣшней Торговли, сообщенное въ отзывѣ Таможеннаго Отдѣленія отъ 9 (21) Іюня 1860 года, за N. 4,157, и переданное Уголовнымъ Судамъ и состоящимъ при нихъ Прокурорамъ, при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 18 (30) Іюня того же года, за N. 12,765 [3]), о томъ, какъ поступать въ случаѣ, когда, послѣ задержанія контрабандныхъ товаровъ, является иностранный подданный съ требованіемъ о выдачѣ ему таковыхъ, будто бы похищенныхъ у него.

Примѣчаніе I. Порядокъ примѣненія Всемилостивѣйшихъ Манифестовъ отъ 27 Марта 1855 года и отъ 26 Августа 1856 года къ дѣламъ о тайномъ провозѣ товаровъ и къ лицамъ, осужденнымъ за контрабанду, опредѣленъ Высочайшимъ повелѣніемъ, объявленнымъ выпискою изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія отъ 25 Октября (6 Ноября) 1857 года, за N. 24,069 [4]), и переданнымъ всѣмъ Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи Пра-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 155 (т. XII, стр. 280).*
[2]) *Дневникъ Законовъ т. 43, стр. 248.*
[3]) *См. прибавленіе N. 156 (т. XII, стр. 282).*
[4]) *См. прибавленіе N. 157 (т. XII, стр. 286).*

23) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 7 (19) Września 1859 r., N. 17,965 [1]), do wszystkich Sądów Kryminalnych, w przedmiocie przesyłania właściwym komorom celnym likwidacyi wydatku z forszusowanego przez też komory zaliczenia na koszta podróży i dyety dla urzędników sądowych, na śledztwo delegowanych, przy zastosowaniu się w téj mierze do przepisów Najwyżéj pod dniem 20 Czerwca (1 Lipca) 1850 roku [2]) zatwierdzonych o kosztach podróży i dyetach.

24) Postanowienie Departamentu Handlu Zewnętrznego, w odezwie Wydziału Celnego z dnia 9 (21) Czerwca 1860 roku, N. 4,157, objawione i Sądom karnym oraz Prokuratorom przy tychże Sądach, przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 18 (30) Czerwca tegoż roku, N. 12,765 [3]) komunikowane, przepisujące porządek postępowania, jeżeli po ujęciu towarów defraudowanych zgłasza się poddany obcego Państwa z żądaniem ich wydania, jakoby mu skradzionych.

Uwaga I. W jaki sposób stosowane być winny Najmiłościwsze Manifesty z dnia 27 Marca 1855 roku i z dnia 26 Sierpnia 1856 roku do spraw defraudacyjnych i przestępców za defraudacye skazanych, objawioném zostało rozkazem Najwyższym, przez wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj z dnia 25 Października (6 Listopada) 1857 roku, N. 24,069 [4]), objawionym, a wszystkim Sądom karnym

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 155 (t. XII, str. 281).*
[2]) *Dziennik Praw t. 43-ci str. 249.*
[3]) *Zobacz dodatek N. 156 (t. XII, str. 283).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 157 (t. XII, str. 287).*

вительственной Коммисіи Юстиціи отъ 14 (26) Ноября того же года, за N. 18,303.

Примѣчаніе II. Упраздненіе Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника Царства, на основаніи Высочайшаго повелѣнія, сообщеннаго въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 17 (29) Іюля 1864 года, N. 5,593 [1]), не повлекло за собою никакого измѣненія въ порядкѣ судопроизводства по дѣламъ о нарушеніи таможеннаго Устава, предписанномъ обыкновеннымъ Уголовнымъ Судамъ, изложенными выше распоряженіями, исключая лишь, что Суды эти, въ опредѣленныхъ случаяхъ, въ коихъ, на основаніи прежнихъ правилъ, слѣдовало испрашивать разрѣшеніе Таможеннаго Отдѣленія, обращаются нынѣ по сему предмету прямо къ Начальникамъ Таможенныхъ Округовъ, въ каковомъ смыслѣ дано Судамъ общее предписаніе отъ 23 Іюля (4 Августа) 1864 г., за N. 9,483.

Въ связи съ этимъ находится предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 2 (14) Апрѣля 1866 года, за N. 3,761 [2]), данное Уголовнымъ Судамъ вслѣдствіе отзыва Начальника Завихосткаго Таможеннаго Округа, о томъ, чтобы Суды, производящіе слѣдствіе, въ свидѣтельствахъ, выдаваемыхъ депутатамъ, назначаемымъ отъ таможеннаго вѣдомства для присутствованія при слѣдствіяхъ, поясняли, когда депутатъ прибылъ въ Судъ и въ продолженіе сколькихъ дней находился при слѣдствіи.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 158 (т. XII, стр. 298).*
[2]) *См. прибавленіе N. 159 (т. XII, стр. 302).*

przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 14 (26) Listopada tegoż roku, za N. 18,303, komunikowanym.

Uwaga II. Zwinięcie Wydziału Celnego przy Kancelaryi Namiestnika Królestwa, na mocy decyzyi Najwyższéj, w odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 17 (29) Lipca 1864 roku, N. 5,593 [1]), objawionéj, nie zmieniło w niczém porządku postępowania, Sądom karnym zwyczajnym w sprawach o czyny przeciwko Ustawie celnéj powyższemi rozporządzeniami zaleconego, wyjąwszy, że Sądy te, w razie zachodzącéj potrzeby, zamiast wyjednywania decyzyi, jak to dawniéj miało miejsce, od Wydziału Celnego, odnoszą się obecnie w tym przedmiocie do Naczelników Celnych Okręgów, w jakim to duchu ogólne rozporządzenie pod datą 23 Lipca (4 Sierpnia) 1864 roku, za N. 9,483, do Sądów wydaném zostało.

W związku z tém jest reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 2 (14) Kwietnia 1866 r., N. 3,761 [2]), wydany do Sądów Kryminalnych na skutek odezwy Naczelnika okręgu celnego Zawichostskiego, aby Sądy śledztwa prowadzące, wydając świadectwa deputatom delegowanym ze strony władz celnych do atentowania przy śledztwach, zamieszczały w tychże świadectwach, którego dnia deputat zgłosił się i w ciągu ilu dni obecnym był przy czynności.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 158 (t. XII, str. 299).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 159 (t. XII, str. 303).*

F. Относительно дѣлъ, производимыхъ судебно-административнымъ порядкомъ вообще.

По вышеозначеннымъ дѣламъ, или такимъ, въ которыхъ по распоряженію высшаго начальства наряжено слѣдствіе административное, при содѣйствіи судебныхъ властей, а также по дѣламъ объ изслѣдованіи причинъ случившихся пожаровъ, или тѣлесныхъ поврежденій, о которыхъ говорится ниже, слѣдственное производство принадлежитъ всегда судебному чиновнику, назначенному въ составъ судебно-административной или такъ называемой смѣшанной Коммисіи (*mixti fori*). Руководствомъ въ этомъ отношеніи служитъ приказаніе Намѣстника въ Царствѣ отъ 12 (24) Февраля 1840 года, N. 534 [1]), переданное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ этихъ Судовъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 27 Февраля (10 Марта) того же года за N. 2,353.

Дѣла этого рода, въ отношеніи производства слѣдствія, подчиняются вообще тѣмъ же правиламъ, коимъ подчинены прочія уголовныя дѣла, а сверхъ того, собственно къ нимъ относятся слѣдующія роспоряженія:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 1 (13) Марта 1838 года, за N. 2,222 [2]), послѣдовавшее по отношенію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, о томъ, чтобы смѣшанныя Коммисіи для мѣстныхъ дознаній назначаемы были только въ необходимыхъ случаяхъ.
2) Предписаніе той же Правительственной Коммисіи отъ 20 Іюля (1 Августа) 1842 года, за N. 8,168 [3]), о томъ, чтобы чиновники, командируемые для судебно-административныхъ слѣдствій, были въ одинаковомъ классѣ.

---

[1]) *См. приб. N. 160 (томъ XII, стр. 306).*
[2]) *См. приб. N. 161 (томъ XII, стр. 308).*
[3]) *См. приб. N. 162 (томъ XII, стр. 312).*

F. Co do spraw mixti fori w ogólności.

W sprawach wyżéj wymienionych, lub takich, w których z rozporządzenia władzy wyższéj zarządzone jest śledztwo administracyjne przy współudziale władz sądowych, a nadto w sprawach dochodzenia przyczyny pogorzeli i obrażeń ciała, o których poniżéj będzie mowa, instrukcya śledcza zawsze należy do urzędnika sądowego, w skład Kommissyi tak zwanéj *mixti fori* przeznaczonego. Za zasadę w téj mierze służy rozkaz Namiestnika w Królestwie z dnia 12 (24) Lutego 1840 roku, N. 534 [1]), przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 27 Lutego (10 Marca) t. r., za N. 2,353, wszystkim Sądom Kryminalnym i Prokuratorom przy tychże Sądach komunikowany.

Sprawy tego rodzaju, co do prowadzenia śledztwa ulegają w ogólności tym samym przepisom proceduralnym, jak inne sprawy karne, a nadto co do nich wydane zostały następujące rozporządzenia:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 1 (13) Marca 1838 roku, N. 2,222 [2]), na odniesienie się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych wydany, iżby delegacye *mixti fori* tylko w razach niezbędnych na grunt były wyznaczane.
2) Reskrypt téjże Kommissyi Rządowéj z dnia 20 Lipca (1 Sierpnia) 1842 roku, N. 8,168 [3]), aby urzędnicy delegowani do śledztw byli równego sobie stopnia.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 160 (t. XII, str. 307).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 161 (t. XII, str. 309).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 162 (t. XII, str. 313).*

3) Циркуляръ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 14 (26) Іюля 1861 года, за N. 14,517 [1]), подробно разъясняющій правила, которыя должны быть соблюдаемы при слѣдствіяхъ, производимыхъ судебно-административнымъ порядкомъ.

Подобныя слѣдствія, по мѣрѣ надобности и по усмотрѣнію начальства, требующаго ихъ назначенія, производятся или въ вмѣстѣ пребыванія Суда, или же на мѣстѣ случившагося происшествія, подлежащаго изслѣдованію, сообразно тому, какія о семъ послѣдуютъ распоряженія въ каждомъ особомъ случаѣ. Въ первомъ изъ этихъ случаевъ командированіе судебнаго чиновника не влечетъ за собою никакихъ издержекъ, тогда какъ, при необходимости поѣздки его на мѣсто происшествія, таковыя издержки неизбѣжны.

Въ семъ послѣднемъ случаѣ, согласно статьямъ 20 и 21 Высочайшаго указа отъ 20 Іюня (2 Іюля) 1850 года [2]), издержки на выдачу камандируемымъ чиновникамъ прогонныхъ и суточныхъ денегъ несетъ то начальство, [по требованію котораго наряжается смѣшанная Коммисія и командируется въ составъ оной судебный чиновникъ.

Такъ какъ однакожъ случалось, что, по поводу отказа въ платежѣ издержекъ со стороны начальства, требовавшаго назначенія Коммисіи, Уголовные Суды вынуждены были удовлетворять таковыя на счетъ суммы, предоставленной въ ихъ распоряженіе на производство уголовныхъ дѣлъ о неимущихъ преступникахъ [3]), то Правительственная Коммисія Юстиціи, въ предотвращеніе сего на будущее время, отъ 7 (19) Августа 1851 года, за N. 10,496 [4]), предписала къ руководству правила о порядкѣ взысканія денегъ, причитающихся судебнымъ чиновникамъ, командированнымъ для совмѣстнаго производства

---

[1]) *См. приб. N. 163 (томъ XII, стр. 314).*
[2]) *Дневн. Закон. Царства томъ 43, стр. 248.*
[3]) *Относительно этой суммы, объясненіе находится ниже.*
[4]) *См. приб. N. 164 (томъ XII, стр. 326).*

3) Cyrkularz Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 14 (26) Lipca 1861 roku, N. 14,517 [1]), objaśniający szczegółowo przepisy, jakie mają być zachowane przy śledztwach *mixti fori*.

Śledztwa takie, w miarę zachodzącéj potrzeby lub uznania władzy domagającéj się ich wyprowadzenia, dopełniane bywają, bądź w miejscu posiedzeń Sądu, bądź w miejscu nastąpionego wypadku, przedmiotem dochodzenia będącego, stosownie do tego, jak na każdy raz szczegółowemi rozporządzeniami zaleconém to zostanie. W pierwszym razie żadnych kosztów delegacya urzędnika sądowego nie pociąga za sobą, gdy przeciwnie przy konieczności wyjazdu jego na miejsce wypadku, koszta te są nieuniknione.

W tym ostatnim razie, odpowiednio do art. 20-go i 21-go Najwyższego ukazu z dnia 20 Czerwca (2 Lipca) 1850 r. [2]), koszta podróży i dyety dla delegowanych urzędników ponosi ta władza, która delegacyą *mixti fori* zarządza i przeznaczenia urzędnika sądowego do jéj składu domaga się.

Ponieważ jednak zdarzało się, że Sądy Kryminalne, z powodu odmówienia zapłaty kosztów przez władze delegacyi żądające, same zaspakajać je musiały z funduszu na sprawy kryminalne ubogich przeznaczonego [3]), przeto Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, dla zapobieżenia temu w przyszłości, reskryptem z dnia 7 (19) Sierpnia 1851 roku, N. 10,496 [4]), przepisała zasady postępowania w ściąganiu kosztów należnych dla urzędników sądowych do współudziału w tych śledztwach delegowanych, a nawet upoważniła Sądy Kryminalne, iżby na przypadek wniesionego do nich żądania o delegowanie urzę-

---

1) *Zobacz dodatek N. 163 (t. XII, str. 315).*
2) *Dziennik Praw t. 43-ci, str. 249.*
3) *Co do funduszu tego objaśnienie znajduje się poniżéj.*
4) *Zobacz dodatek N. 164 (t. XII, str. 327).*

помянутыхъ слѣдствій, и даже предоставила Уголовнымъ Судамъ, въ случаѣ вступившаго къ нимъ требованія о командированіи чиновника и сопряженной съ этимъ необходимости отлучки его изъ мѣста служенія, предварительно входить въ сношеніе объ отпускѣ впередъ примѣрнаго количества денегъ на путевыя его издержки и суточное содержаніе.

Примѣчаніе I. Относительно отпуска денегъ, причитающихся по этому поводу отъ военныхъ начальствъ въ случаѣ назначенія по ихъ требованію смѣшанныхъ слѣдственныхъ Коммисій, дѣйствуетъ постановленіе Намѣстника Царства сообщенное въ отзывѣ собственной его Канцеляріи отъ 8 (20) Сентября 1857 года, за N. 8,604 [1]), и переданное къ исполненію Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 17 (29) Октября 1857 года, за N. 14,906, въ которомъ опредѣленъ срокъ, въ какой слѣдуетъ обращаться къ военнымъ начальствамъ съ требованіями объ удовлетвореніи таковыхъ издержекъ.

Примѣчаніе II. Правила относительно опредѣленія размѣра путевыхъ издержекъ и суточнаго содержанія чиновниковъ, командируемыхъ для производства слѣдствій, предписаны подробно въ вышеупомянутомъ Высочайшемъ указѣ отъ 20 Іюня (2 Іюля) 1850 года.

Говоря о распоряженіяхъ, опредѣляющихъ порядокъ судопроизводства по дѣламъ вообще, а также по дѣламъ смѣшанной подсудности, какъ о лицахъ, содержащихся подъ арестомъ, такъ и оставленныхъ на свободѣ, нельзя умолчать о правилахъ, которыя относятся только къ дѣламъ особаго рода и имѣютъ доселѣ обязательную силу, а именно:

---

[1]) *См. приб. N. 165 (томъ XII, стр. 330).*

dnika i połączonéj z tém konieczności wydalenia się jego po za obręb urzędowania, przedewszystkiém domagały się na koszta podróży i dyety wyasygnowania odpowiedniego w tym celu forszusu.

Uwaga I. Co do kosztów przynależnych z tego powodu od władz wojskowych, jeżeli na ich żądanie śledztwa *mixti fori* są zarządzane, obowiązuje decyzya Namiestnika Królestwa, w odezwie Kancelaryi Przybocznéj z d. 8 (20) Września 1857 r., N. 8,604 [1]), objawiona, a Sądom Kryminalnym reskryptem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 17 (29) Października 1857 roku, N. 14,906, do wykonania zalecona, w któréj oznaczony jest termin, w jakim upominanie się od władz wojskowych o zwrot tych kosztów może mieć miejsce.

Uwaga II. Zasady w przedmiocie ustanawiania kosztów podróży i dyet dla urzędników na śledztwa delegowanych, wskazane są szczegółowo we wzmiankowanym wyżéj Najwyższym ukazie z dnia 20 Czerwca (2 Lipca) 1850 roku.

Mówiąc o rozporządzeniach, przepisujących zasady postępowania w sprawach w ogólności oraz w sprawach *mixti fori*, czy to przeciwko osobom z więzienia odpowiadającym, czy téż na wolności zostającym, nie można pominąć przepisów, które tylko do szczególnych spraw odnoszą się i dotąd są obowiązującemi, a mianowicie:

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 165 (t. XII, str. 331).*

G. Относительно дѣлъ объ изслѣдованіи причинъ пожаровъ.

Порядокъ слѣдственнаго производства въ этихъ дѣлахъ, ничѣмъ не отличается отъ порядка уголовнаго судопроизводства по другимъ дѣламъ. Правила относительно опредѣленія сущности событія въ случаяхъ пожаровъ достаточно указаны дѣйствующими уставами уголовнаго судопроизводства, Прусскимъ и Австрійскимъ. Независимо отъ этихъ правилъ, имѣютъ обязательную силу слѣдующія постановленія:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 11 (23) Октября 1839 года, за N. 10,446 [1]), послѣдовавшее по отношенію бывшаго Управленія Страховаго отъ огня Общества (нынѣ Страховое Управленіе) отъ 18 (30) Сентября того же года, за N. 10,304, вмѣняющее Уголовнымъ Судамъ въ обязанность, въ случаѣ если представится необходимымъ произвести слѣдствіе на мѣстѣ происшествія, отправляться туда совмѣстно съ установленными для сего чиновниками общества, которымъ одновременно дано по сему предмету соотвѣтственное предписаніе со стороны ихъ начальства.

2) Приказаніе Намѣстника Царства, сообщенное въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 9 (21) Октября 1845 года, за N. 27,203 [2]), и переданное къ исполненію Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ посредствомъ распоряженія Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 10 (22) Октября 1845 года, за N. 15,303, о томъ, чтобы дѣла о пожарахъ были разсматриваемы и рѣшаемы не въ очередь, а предпочтительно передъ всѣми прочими дѣлами.

3) Циркуляръ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ

---

[1]) *См. прибав. N. 166 (томъ XII, стр. 334).*
[2]) *См. прибавленіе N. 167 (томъ XII, стр. 338).*

G. Co do spraw dochodzenia przyczyny pogorzeli.

Instrukcya śledcza w tych sprawach w niczém się nie różni od postępowania sądowego karnego w innych sprawach. W jakim zaś sposobie istota czynu ma być ustanowiona na wypadek nastąpionéj pogorzeli, to przepisy obydwóch procedur kryminalnych, pruskiéj i austryackiéj, dostatecznie wskazują. Obok tych przepisów obowiązują nadto:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 11 (23) Października 1839 roku, N. 10,446 [1]), na odezwę b. Dyrekcyi Towarzystwa Ogniowego (obecnie Dyrekcyi Ubezpieczeń) z dnia 18 (30) Września t. r., N. 10,304, zalecający, aby Sądy karne, w razie potrzeby prowadzenia śledztwa na miejscu pogorzeli, dopełniały zjazdy łącznie z właściwemi urzędnikami tegoż Towarzystwa, którzy stosowne w téj mierze zarządzenie równocześnie od swéj władzy otrzymali.

2) Rozkaz Namiestnika Królestwa, w odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 9 (21) Października 1845 roku, N. 27,203 [2]), objawiony i Sądom karnym oraz Prokuratorom do wykonania przez rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 10 (22) Października 1845 roku, N. 15,303, zalecony, aby sprawy o pogorzele nie z kolei, ale przed wszystkiemi innemi były rozpoznawane i sądzone.

3) Cyrkularz Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 166 (t. XII, str. 335).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 167 (t. XII, str. 339).*

16 (28) Декабря 1852 года, за N. 19,487 [1]), ко всѣмъ Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ, указывающій, на какія именно обстоятельства они обязаны обращать особенное вниманіе по дѣламъ о поджогѣ, и предписывающій, чтобы дѣла этого рода, по возможности, поручаемы были, въ каждомъ Судѣ, только одному или двумъ дѣлопроизводителямъ.

4) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 6 (18) Іюня 1853 года, за N. 10,001 [2]), о томъ, чтобы по дѣламъ о пожарахъ, по которымъ для совмѣстнаго дѣйствія командированы административные чиновники, Суды, производящіе слѣдствіе, разсматривали всѣ представляемыя этими чиновниками соображенія и замѣчанія и удовлетворяли имъ, если они согласуются съ закономъ и положеніемъ дѣла.

5) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 11 (23) Апрѣля 1856 года, за N. 6,971 [3]), данное Прокурорамъ Уголовныхъ Судовъ вслѣдствіе отношенія Страховаго Управленія отъ 23 Марта (4 Апрѣля) того же года, за N. 4,338/851, о томъ, чтобы по дѣламъ о пожарахъ, подлежащимъ контролю Страховаго Управленія, увѣдомляли это Управленіе о состоявшихся приговорахъ, если же таковые постановлены несогласно съ ихъ заключеніями, то чтобы не оставляли приносить на оные апелляціонные протесты въ Суды высшей инстанціи.

6) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 1 (13) Ноября 1856 года, за N. 17,084 [4]), данное Уголовнымъ Судамъ вслѣдствіе отношенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ

---

[1]) *См. прибавленіе N. 168 (томъ XII, стр. 344).*
[2]) *См. прибавленіе N. 169 (томъ XII, стр. 350).*
[3]) *См. приб. N. 170 (т. XII, стр. 354).*
[4]) *См. приб. N. 171 (т. XII, стр. 356).*

z dnia 16 (28) Grudnia 1852 roku, N. 19,487 [1]), do wszystkich Sądów karnych i Prokuratorów, wskazujący, na co przy dochodzeniach w sprawach o podpalenie zwracać mają obowiązek, i aby sprawy tego rodzaju w każdym Sądzie, o ile możności, poruczane były jednemu tylko lub dwóm referentom.

4) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 6 (18) Czerwca 1853 roku, N. 10,001 [2]), którym zaleconém zostało, aby w sprawach o pogorzele, gdzie do współdziałania urzędnicy administracyjni są delegowani, Sądy prowadzące śledztwa, wszelkie wnioski i uwagi czynione przez delegatów załatwiały, o ile te będą zgodne z prawem i położeniem rzeczy.

5) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 11 (23) Kwietnia 1856 roku, N. 6,971 [3]), na odezwę Dyrekcyi Ubezpieczeń z dnia 23 Marca (4 Kwietnia) t. r., N. 4,338/851, do Prokuratorów przy Sądach karnych wydany, aby w sprawach pogorzelowych, przez Dyrekcyą Ubezpieczeń kontrolowanych, zawiadamiali ją o wyrokach, i jeśli te niezgodnie z ich wnioskami wydane zostały, aby nie zaniedbywali odwoływać się od takowych do wyższych instancyj.

6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 1 (13) Listopada 1856 r., N. 17,084 [4]), na odniesienie się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 7 (19) Września tegoż roku,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 168 (t. XII, str. 345).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 169 (t. XII, str. 351).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 170 (t. XII, str. 355).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 171 (t. XII, str. 357).*

Дѣлъ отъ 7 (19) Сентября того же г., за N. 8,845/37,529, и объясняющее, въ какихъ именно случаяхъ надлежитъ производить изслѣдованіе на мѣстѣ происшедшаго пожара.

7) Сюда относится распоряженіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 15 (27) Января 1857 года, за N. 11,575/46,383 [1]), данное административнымъ начальствамъ о томъ, чтобы въ донесеніяхъ своихъ Суду о случившемся пожарѣ объясняли причину пожара и вмѣстѣ съ тѣмъ доставляли подводы подъ проѣздъ членовъ Суда на мѣсто произшествія; о каковой обязанности, лежащей на административныхъ властяхъ, увѣдомлены Уголовные Суды предписаніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 28 Января (9 Февраля) 1857 года, за N. 1,616.

8) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 5 (17) Іюня 1857 года, за N. 5,225 [2]), послѣдовавшее по отношенію Страховаго Управленія отъ 12 (24) Марта того же года за NN. 5,023/969 и 5,994/1,159, о томъ, чтобы, въ случаѣ истребленія пожаромъ застрахованнаго движимаго имущества, лица, потерпѣвшія отъ пожара, не были приводимы Судами къ присягѣ относительно размѣра понесенныхъ ими убытковъ, до тѣхъ поръ пока о семъ не послѣдуетъ требованіе со стороны Страховаго Управленія или уполномоченныхъ отъ него лицъ.

9) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 29 Мая (10 Іюня) 1858 года, за N. 9,907 [3]), данное Судамъ и Прокурорамъ вслѣдствіе отношенія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначей-

---

[1]) *См. приб. N. 172 (т. XII, стр. 360).*
[2]) *См. приб. N. 173 (т. XII, стр. 366).*
[3]) *См. приб. N. 174 (т. XII, стр. 372).*

N. 8,845/37,529, do Sądów karnych wydany, z objaśnieniem, w jakich wypadkach dochodzenie na miejscu nastąpionéj pogorzeli dopełniać należy.

7) W związku z tém jest rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 15 (27) Stycznia 1857 roku, N. 11,575/46,383 [1]), wydane do władz administracyjnych, aby te, donosząc Sądowi o pogorzeli, wyjaśniały zarazem przyczynę pożaru i dostarczały furmanki do zjazdu na grunt; o jakim to obowiązku, władze administracyjne ciążącym, Sądy karne przez reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 28 Stycznia (9 Lutego) 1857 roku, N. 1,616, zawiadomione zostały.

8) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 5 (17) Czerwca 1857 roku, N. 5,225 [2]), na odezwę Dyrekcyi Ubezpieczeń z dnia 12 (24) Marca t. r., N. 5,023/969 i 5,994/1,159, wydany, aby w razie wydarzonéj pogorzeli ubezpieczonych ruchomości, Sądy nie odbierały od poszkodowanych przysięgi na wysokość poniesionéj szkody, dopóki przez Dyrekcyą Ubezpieczeń lub upoważnione przez nią osoby wezwane w téj mierze nie zostaną.

9) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 29 Maja (10 Czerwca) 1858 r., N. 9,907 [3]), do Sądów i Prokuratorów, w skutek odezwy Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu z dnia 7 (19) Maja

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 172 (t. XII, str. 361).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 173 (t. XII, str. 367).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 174 (t. XII, str. 373).*

ства отъ 7 (19) Мая того же года, за N. 27,736 и 13,073, относительно слѣдствій, производимыхъ при депутатѣ по дѣламъ о лѣсныхъ пожарахъ въ казенныхъ лѣсахъ.

10) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 19 (31) Іюля 1858 года, за N. 14,430 [1]), всѣмъ Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ, о томъ, какія обстоятельства надлежитъ имѣть въ виду при слѣдствіяхъ о пожарахъ, возникшихъ отъ неосторожности.

11) Въ связи съ этимъ состоитъ предписаніе, данное Люблинскому Уголовному Суду отъ 2 (14) Іюня 1859 года, за N. 10,038 [2]), и объясняющее порядокъ судопроизводства на основаніи правилъ австрійскаго устава.

Примѣчаніе. По дѣламъ этого рода, Суды, производящіе первоначальное слѣдствіе, обязаны были, одновременно съ заведеніемъ дѣла, доводить о немъ до свѣдѣнія Правительственной Коммисіи Юстиціи. Но они освобождены отъ этой обязанности распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Августа 1864 года, за N. 12,860 [3]).

Н. Относительно дѣлъ объ изслѣдованіи причинъ случайной смерти и тѣлесныхъ поврежденій.

Порядокъ судопроизводства указанъ подробно въъ Прусскомъ и Австрійскомъ уставахъ судопроизводства. Во всѣхъ дѣлахъ этого рода, опредѣленіе сущности событія состоитъ главнымъ образомъ въ повѣркѣ происшествія и свойства тѣлеснаго поврежденія, а въ случаѣ послѣдовавшей смерти, въ обнаруженіи

---

[1]) *См. приб. N. 175 (т. XII, стр. 374).*
[2]) *См. приб. N. 176 (т. XII, стр. 378).*
[3]) *См. приб. N. 165 къ Учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи, помѣщенное въ т. V. настоящаго Сборника на стр. 2.*

tegoż roku, N. 27,736/13,073, wydany, w przedmiocie śledztw prowadzonych przy deputacie w sprawach o pożary w lasach rządowych.

10) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 19 (31) Lipca 1858 roku, N. 14,430 [1]), do wszystkich Sądów i Prokuratorów, na co zwracać należy uwagę przy śledztwach co do pogorzeli z nieostrożności wynikłych.

11) W związku z tém jest rozporządzenie wydane do Sądu Kryminalnego w Lublinie dnia 2 (14) Czerwca 1859 roku, N. 10,038 [2]), z objaśnieniem postępowania sądowego w duchu przepisów procedury austryackiéj.

U w a g a. W sprawach tych, Sądy, pierwiastkowe śledztwa prowadzące, obowiązane były składać Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości o każdéj nowéj sprawie raporta, równocześnie z jéj uformowaniem. Wszakże rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 12 (24) Sierpnia 1864 roku, N. 12,860 [3]), od obowiązku tego uwolnione zostały.

H. *Co do spraw dochodzenia przyczyny śmierci i obrażeń ciała.*

Przepisy postępowania sądowego wskazane są w procedurach pruskiéj i austryackiéj. We wszystkich tego rodzaju sprawach, ustanowienie istoty czynu polega głównie na sprawdzeniu wypadku i jakości obrażenia, a w razie nastąpionéj śmierci, na wyjaśnieniu przyczyny, która takową spowodo-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 175 (t. XII, str. 375).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 176 (t. XII, str. 379).*

[3]) *Zobacz dodatek N. 165 do Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, zamieszczony w tomie V-tym niniejszego Zbioru, na str. 3.*

причины, отъ которой таковая произошла. Для разрѣшенія относящихся сюда вопросовъ, соотвѣтственными экспертами, по правиламъ обоихъ уставовъ уголовнаго судопроизводства, признаются врачи, и истребованіе ихъ заключеній считается безусловно необходимымъ. Преимущественно предписано приглашать для сего врачей, состоящихъ въ государственной службѣ; дабы однакожъ представляемыя ими въ этомъ отношеніи заключенія имѣли силу неоспоримаго доказательства, Правительственная Коммисія Юстиціи, отъ 29 Января 1827 года, за N. 141 [1]), предписала всѣмъ Уголовнымъ Судамъ, чтобы въ началѣ протоколовъ о судебно медицинскихъ изслѣдованіяхъ прописываемы были члены, входящіе въ составъ слѣдственнаго отдѣленія Суда, а также фамилія врача, приглашеннаго для освидѣтельствованія, съ означеніемъ его ученой степени.

За симъ послѣдовало приказаніе Князя Намѣстника Царства отъ 30 Іюня (12 Іюля) 1834 года, за N. 2,659 [2]), сообщенное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 2 (14) Іюля того же года, за N. 6,247, которымъ предписано, чтобы судебно-медицинскія освидѣтельствованія производились даже въ воскресные и праздничные дни.

Послѣ преобразованій въ управленіи гражданскою медицинскою частью, Положеніе о которомъ Высочайше утверждено было, въ видѣ опыта отъ 21 Іюня (3 Іюля) 1838 года [3]), Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 8 (20) Апрѣля 1839 года, за N. 3,589 [4]), предписалъ Уголовнымъ Судамъ, инструкцію, въ которой указаны основанія, коими Суды эти должны

---

[1]) *См. приб. N. 177 (т. XII, стр. 388).*

[2]) *См. приб. N. 178 (т. XII, стр. 392).*

[3]) *Уставъ этотъ утвержденъ былъ окончательно Высочайшимъ указомъ отъ 16 (28) Января 1840 года (Дневн. Закон. томъ 25, стр. 122, самый же Уставъ находится въ томъ же томѣ на стр. 366.*

[4]) *См. приб. N. 179 (томъ XII, стр. 394).*

wała. Do ocenienia tego, na zasadzie przepisów obydwóch procedur, właściwemi biegłemi są lekarze, i ściąganie od nich opinii bezwarunkowo jest koniecznem. Przedewszystkiem użycie do tego lekarzy rządowych jest zaleconem; aby jednak dowód w téj mierze był pewnym, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 29 Stycznia 1827 r., N. 141 [1]), włożyła obowiązek na wszystkie Sądy karne, aby na czele protokółów czynności sądowo-lekarskich zamieszczany był komplet Sądu śledczego, oraz nazwisko lekarza do czynności użytego, z oznaczeniem jego kwalifikacyi.

Późniejszym zaś rozkazem Księcia Namiestnika Królestwa z dnia 30 Czerwca (12 Lipca) 1834 r., N. 2,659 [2]), wszystkim Sądom karnym przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj z dnia 2 (14) Lipca t. r., N. 6,247, zakomunikowanym, polecono, aby dochodzenia sądowo-lekarskie dopełniane były nawet w niedziele i dni świąteczne.

Z reorganizacyą służby zdrowia, któréj Ustawa Najwyższéj pod dniem 21 Czerwca (3 Lipca) 1838 r. sposobem próby zatwierdzoną została [3]), Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości wydał dla Sądów karnych Instrukcyą w dniu 8 (20) Kwietnia 1839 roku, N. 3,589 [4]), wskazującą zasady, jakich też Sądy z powodu spraw

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 177 (t. XII, str. 389).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 178 (t. XII, str. 393).*

[3]) *Ustawa ta zyskała ostateczne zatwierdzenie Monarsze Najwyższym ukazem z d. 16 (28) Stycznia 1840 r. (Dz. Praw t. 25, str. 123; sama zaś Ustawa znajduje się w tymże tomie, na str. 366).*

[4]) *Zobacz dodatek N. 179 (t. XII, str. 395).*

руководствоваться въ сношеніяхъ своихъ съ медицинскимъ вѣдомствомъ по дѣламъ уголовнымъ.

Относящіяся сюда правила о судебно-медицинскихъ осмотрахъ и освидѣтельствованіяхъ мертвыхъ тѣлъ, изложены въ постановленіи Совѣта Управленія отъ 28 Іюня (10 Іюля) 1840 г.[1]).

Въ разъясненіе этихъ правилъ, Правительственная Коммисія Юстиціи, отъ 5 (17) Октября 1842 года, за N. 11,588[2]), предписала всѣмъ Уголовнымъ Судамъ, чтобы вскрытіе мертвыхъ тѣлъ производимо было на мѣстѣ слѣдимаго происшествія, безъ перевозки ихъ въ другія мѣста, предписаніемъ же, послѣдовавшимъ отъ 10 (22) Мая 1844 года, за N. 6,233[3]), вслѣдствіе отношенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 28 Апрѣля (10 Мая) того же года, за N. 430/5,733, вмѣнила Уголовнымъ Судамъ въ обязанность, чтобы при судебно-медицинскихъ освидѣтельствованіяхъ и вскрытіи тѣлъ умершихъ лицъ военнаго званія, они допускали присутствующимъ военнымъ лекарямъ излагать свои замѣчанія, если они сочтутъ нужнымъ сдѣлать возраженіе противъ заключенія, выведеннаго врачемъ, производившимъ освидѣтельствованіе, и чтобы таковыя замѣчанія помѣщаемы ими были въ протоколахъ.

Въ связи съ этимъ находится предписаніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 23 Іюня (4 Іюля) 1845 года, за N. 11,963/23,878[4]), данное Губернскимъ Правленіямъ и сообщенное Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Іюля 1845 года, за N. 9,447, разъясняющее, что въ случаѣ встрѣтившейся необходимости съѣзда членовъ Суда на мѣсто происшествія, гмины обязаны доставлять подводы для членовъ

---

[1]) *Дневникъ Законовъ, томъ 25, стр. 202.*
[2]) *См. прибавленіе N. 180 (т. XII, стр. 406).*
[3]) *См. прибавленіе N. 181 (т. XII, стр. 410).*
[4]) *См. прибавленіе N. 182 (т. XII, стр. 414).*

karnych mają trzymać się w stosunkach z zarządem lekarskim.

Przepisy pod tym względem dochodzeń sądowo-lekarskich na trupach objęte są postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1840 roku [1].

W objaśnieniu tych przepisów, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 5 (17) Października 1842 roku, N. 11,588 [2]) zaleciła, wszystkim Sądom karnym, aby sekcye na zwłokach, bez przenoszenia trupów, na miejscu dochodzonego wypadku były dopełniane. Późniejszym zaś reskryptem z dnia 10 (22) Maja 1844 roku, N. 6,233 [3]), na odniesienie się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 28 Kwietnia (10 Maja) tegoż roku, N. 430/5,733, zobowiązała Sądy karne, aby w dochodzeniach sądowo-lekarskich na zwłokach osób wojskowych, dozwalały assystującym lekarzom wojskowym domieszczać swoje uwagi, jeśli mają co do przytoczenia przeciwko opinii przez lekarza działającego udzielonéj i aby takowe uwagi w protokółach zamieszczały.

W związku z tém jest rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 23 Czerwca (4 Lipca) 1845 r., N. 11,963/23,878 [4]), do Rządów Gubernialnych wydane, a Sądom Kryminalnym przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 12 (24) Lipca 1845 r., N. 9,447, zakomunikowane, objaśniające, że gminy, w razie potrzeby zjazdu Sądów na grunt, obowiązane są dostarczyć furmanek pod Sąd i lekarza; gdyby zaś furmanek

---

[1]) *Dziennik Praw tom 25-y, str. 203.*
[2]) *Zobacz dodatek N. 180 (t. XII, str. 407).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 181 (t. XII, str. 411).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 182 (t. XII, str. 415).*

Суда и врачей; если же подводы не будутъ доставлены, или если доставленныя окажутся несоотвѣтственными, то членамъ Суда разрѣшено нанимать почтовыхъ лошадей на счетъ уклоняющейся гмины.

Примѣчаніе. Постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 7 (19) Декабря 1855 года [1]), селенія и колоніи, расположенныя на разстояніи одной мили вокругъ города Варшавы, значащіяся въ приложенномъ къ тому постановленію росписаніи, освобождены отъ доставки подводъ подъ проѣздъ судебно-медицинскихъ чиновниковъ.

Независимо отъ поименованныхъ выше постановленій и распоряженій, имѣютъ также обязательную силу:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 14 (26) Сентября 1846 года, за N. 13,951 [2]), изданное вслѣдствіе отношенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 31 Августа (12 Сентября) того же года, за N. 40,617/22,198, чтобы при изслѣдованіи причинъ смерти утопленниковъ, обращаемо было Уголовными Судами вниманіе на то, соблюдаются ли мѣстными властями полицейскія правила о мѣрахъ предосторожности, для предупрежденія случаевъ утопленія.
2) Инструкція, изданная Правительственною Коммисіею Юстиціи отъ 25 Іюня (7 Іюля) 1848 года, N. 8,633 [3]), по соглашенію съ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ, съ указаніемъ случаевъ, въ которыхъ судебное слѣдствіе на мѣстѣ произшествія должно быть производимо въ присутствіи врача, и въ которыхъ безъ его участія.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 291 (т. XIII. стр. 316).*
[2]) *См. прибавленіе N. 183 (т. XII, стр. 418).*
[3]) *См. прибавленіе N. 184 (т. XII, стр. 424).*

nie dostarczono lub dostarczono nieodpowiednie, Sądy władne będą nająć konie pocztowe na koszt gminy.

Uwaga. Postanowieniem Rady Administracyjné Królestwa z dnia 7 (19) Grudnia 1855 r. [1]), wsie i osady w obrębie jednomilowym od Warszawy leżące, dołączonym do tegoż postanowienia wykazem objęte, uwolnione zostały od dostarczania podwód na zjazdy sądowo-lekarskie.

Obok powyższych przepisów i rozporządzeń obowiązują nadto:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 14 (26) Września 1846 roku, N. 13,951 [2]), wydany w skutku odniesienia się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych z dnia 31 Sierpnia (12 Września) tegoż roku, N. 40,617/22,198, aby przy dochodzeniach wypadku śmierci z utonienia, zwracać uwagę, jak dalece przepisy policyjne co do zapobieżenia takim wypadkom przez władze miejscowe były wykonywane.

2) Instrukcya przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości z dnia 25 Czerwca (7 Lipca) 1848 roku, N. 8,633 [3]), po zniesieniu się z Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych wydana i wskazująca, w jakich przypadkach dochodzenie sądowe na gruncie ma być dopełniane z lekarzem, a w jakich obecność jego jest zbyteczną.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 291 (t. XIII, str. 317).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 183 (t. XII, str. 419).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 184 (t. XII, str. 425).*

3) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 10 (22) Сентября 1849 года, за N. 9,461 [1]), послѣдовавшее по отношенію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1849 года, за N. 10,587/18,184, и объясняющее порядокъ дѣйствія по взысканію денегъ, причитающихся съ гминъ за наемъ почтовыхъ лошадей въ тѣхъ случаяхъ, когда гмины, уклоненіемъ отъ исполненія дѣйствующихъ постановленій, вызовутъ необходимость нанять подводы подъ съѣздъ судебныхъ чиновниковъ для производства слѣдствія на мѣстѣ.
4) Правила о судебно-медицинскихъ изслѣдованіяхъ въ случаяхъ скоропостижной смерти, изданныя въ 1852 году Медицинскимъ Совѣтомъ [2]).
5) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 28 Іюня (10 Іюля) 1858 года, за N. 11,073 [3]), изданное на основаніи отношенія Почтоваго Управленія отъ 3 (15) Іюня того же года, за N. 10,614, о порядкѣ пересылки по почтѣ жидкостей, подлежащихъ судебному изслѣдованію.
6) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 19 (31) Августа 1858 года, за N. 16,845 [4]), вмѣняющее въ обязанность Судамъ низшей инстанціи, не только производить строгое изслѣдованіе о причинахъ скоропостижной смерти, но сверхъ того, дѣлъ этого рода не признавать окончательно рѣшенными безъ предварительной ревизіи.
7) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 16 (28) Ноября 1859 года, за N. 21,360 [5]),

---

[1]) *См. прибавленіе N. 185 (т. XII, стр. 430).*
[2]) *Правила эти отдѣльно напечатаны.*
[3]) *См. прибавленіе N. 186 (т. XII, стр. 434).*
[4]) *См. прибавленіе N. 187 (т. XII, стр. 436).*
[5]) *См. прибавленіе N. 188 (т. XII, стр. 442).*

3) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 10 (22) Września 1849 r., N. 9,461 [1]), na odniesienie się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1849 r., N. 10,587/18,184, objaśniający sposób postępowania w ściąganiu należności od gmin za wynajęcie koni pocztowych przez Sąd, w razie gdy gminy niestosowaniem się do przepisów spowodują, iż dla dopełnienia śledztwa na gruncie wynajęcie koni będzie miało miejsce.

4) Zasady dochodzeń sądowo-lekarskich w przypadkach nagłych śmierci przez Radę Lekarską w r. 1852 wydane [2]).

5) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 28 Czerwca (10 Lipca) 1858 r., N. 11,073 [3]), na zasadzie odezwy Zarządu Pocztowego z dnia 3 (15) Czerwca tegoż roku, N. 10,614, w przedmiocie przesyłania pocztą płynów, sądowemu dochodzeniu poddanych.

6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 19 (31) Sierpnia 1858 roku, N. 16,845 [4]), zalecający nie tylko ścisłe prowadzenie śledztw w sprawach dochodzenia przyczyny śmierci, ale nadto, aby Sądy niższe spraw takich stanowczo nie reponowały.

7) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 16 (28) Listopada 1859 roku, N. 21,360 [5]), aby

---

1) *Zobacz dodatek N. 185 (t. XII, str. 431).*
2) *Zasady te oddzielnie drukiem są ogłoszone.*
3) *Zobacz dodatek N. 186 (t. XII, str. 435).*
4) *Zobacz dodatek N. 187 (t. XII, str. 437).*
5) *Zobacz dodatek N. 188 (t. XII, str. 443).*

о томъ, чтобы по дѣламъ объ изслѣдованіи причинъ самоубійства Суды, въ рѣшеніяхъ своихъ, не упускали изъ вида опредѣлять, слѣдуетъ ли лишить самоубійцу христіанскаго погребенія, или нѣтъ, и чтобы въ отзывахъ своихъ о преданіи тѣла землѣ помѣщали сущность своихъ рѣшеній.

Въ чемъ именно должно состоять слѣдствіе по такимъ дѣламъ, указано въ ст. 39 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ.

8) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 6 (18) Ноября 1863 года, за N. 12,375 [1]), измѣняющее распоряженіе, приведенное въ предыдущемъ 7-мъ пунктѣ, въ томъ, чтобы Суды, въ случаяхъ доказаннаго самоубійства, ни въ рѣшеніяхъ своихъ, ни отдѣльно, не предписывали Священникамъ совершенія духовнаго обряда при погребеніи самоубійцы, предоставляя это усмотрѣнію духовныхъ лицъ.

9) Въ отношеніи изслѣдованій о причинахъ смерти лицъ, умершихъ скоропостижно на постахъ пограничной стражи, распоряженіе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 30 Апрѣля (12 Мая) 1860 года, N. 8,491 [2]).

Примѣчаніе I. Относительно изслѣдованія причинъ смерти воинскихъ чиновъ, смотри распоряженія, касающіяся дѣлъ о лицахъ военнаго званія.

Примѣчаніе II. Въ отношеніи судебно-медицинскихъ изслѣдованій, имѣющихъ цѣлью освидѣтельствованіе поврежденій въ здоровьи или на тѣлѣ и другихъ къ нимъ относящихся, имѣютъ дѣйствующую силу:

1) Общія правила о производствѣ полицейско-судебно-химическихъ изслѣдованій, составленныя Медицинскимъ

---

[2]) *См. прибавленіе N. 189 (т. XII, стр. 448).*
[2]) *См. прибавленіе N. 100 (т. XII, стр. 26).*

Sądy, w sprawach mających za przedmiot dochodzenie samobójstwa, wydając decyzyą co do pochowania zwłok, nie pomijały rozpoznania, czy samobójca ma być pozbawiony obrzędu pogrzebowego lub przeciwnie, i aby w wezwaniach o pochowanie zwłok zamieszczały osnowę téj decyzyi.

Na czém instrukcya śledcza ma polegać w takich sprawach, wskazane jest w artykule 39 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych.

8) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 6 (18) Listopada 1863 roku, N. 12,375 [1]), modyfikujący rozporządzenie poprzednie, powyżéj pod N. 7 wymienione, w tém, iżby Sądy, w wypadkach dowiedzionego samobójstwa, ani w decyzyach, ani oddzielnie nie przepisywały duchownym dopełnienia obrządku religijnego przy pochowaniu samobójcy, ale to ich uznaniu pozostawiały.

9) Co do dochodzeń przyczyny śmierci zmarłych na stacyach granicznych, rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 30 Kwietnia (12 Maja) 1860 r., N. 8,491 [2]).

Uwaga I. Co do dochodzenia przyczyny śmierci wojskowych, zobacz urządzenia w sprawach przeciwko wojskowym.

Uwaga II. Co do dochodzeń sądowo-lekarskich, mających na celu sprawdzenie uszkodzeń na zdrowiu lub na ciele i innych związek z niemi mających, obowiązują:

1) Przepisy ogólne co do odbywania dochodzeń policyjno-sądowo-chemicznych, przez Radę Lekarską

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 189 (t. XII, str. 449).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 100 (t. XII, str. 27).*

Совѣтомъ и предписанныя къ руководству врачамъ и аптекарямъ, постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 11 (23) Февраля 1844 года. Правила эти сообщены Уголовнымъ Судамъ при предписаніи отъ 8 (20) Іюля 1844 года, за N. 9,328.

2) Правила о судебно-медицинскомъ освидѣтельствованіи лицъ, находящихся въ сомнительномъ состояніи здоровья, утвержденныя постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 22 Мая (3 Іюня) 1845 года и переданныя Уголовнымъ Судамъ при предписаніи отъ 25 Августа (6 Сентября) 1845 года, за N. 11,866.

3) Правила о судебно-медицинскихъ освидѣтельствованіяхъ въ случаяхъ тѣлесныхъ поврежденій, предписанныя къ руководству постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 27 Мая (8 Іюня) 1847 года.

4) Правила о судебно-медицинскомъ освидѣтельствованіи лицъ въ отношеніи возраста, пола, половыхъ отправленій и тождества лицъ, изданныя Медицинскимъ Совѣтомъ въ 1859 году.

Примѣчаніе. Вышеизложенныя правила помѣщены въ Сборникѣ административныхъ постановленій по вѣдомству Внутреннихъ Дѣлъ, а именно по части медицинской.

По дѣламъ о покушеніи на самоубійство, Суды, на основаніи ст. 55 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ [1]), обязаны увѣдомлять о подобныхъ случаяхъ Духовную Консисторію.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 28 (т. X, стр. 232).*

ułożone i postanowieniem Rady Administracyjnéj z d. 11 (23) Lutego 1844 roku za wskazówkę dla lekarzy i aptekarzy przepisane, a Sądom karnym przy reskrypcie z dnia 8 (20) Lipca 1844 r., za N. 9,328, zakomunikowane.

2) Zasady dochodzeń sądowo-lekarskich co do wątpliwego stanu zdrowia, postanowieniem Rady Administracyjnéj z dnia 22 Maja (3 Czerwca) 1845 roku zatwierdzone i Sądom karnym przy reskrypcie z d. 25 Sierpnia (6 Września) 1845 roku, N. 11,866, przesłane.

3) Zasady dochodzeń sądowo-lekarskich w przypadkach uszkodzeń ciała, przez postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 27 Maja (8 Czerwca) 1847 r. do stosowania się zalecone.

4) Zasady dochodzeń sądowo-lekarskich co do wieku, płci i funkcyj płciowych oraz tożsamości osób, przez Radę Lekarską w roku 1859 wydane.

Uwaga. Przepisy powyższe zobacz w Zbiorze przepisów administracyjnych z wydziału Spraw Wewnętrznych, a w szczególności w oddziale służby lekarskiéj.

W sprawach o usiłowanie samobójstwa, Sądy, na zasadzie art. 55 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar gł. i popr. [1]), obowiązane są donieść o tém Konsystorzowi.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 28 (t. X, str. 233).*

I. *Относительно дѣлъ о выходцахъ.*

Дѣйствующія въ этомъ отношеніи правила и распоряженія изложены подробно въ объясненіяхъ къ § 17 пункту 5 Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи въ томѣ 1-мъ настоящаго Сборника, на стр. 242. Слѣдственное же производство по этимъ дѣламъ основывается на общихъ правилахъ судопроизводства.

K. *Относительно дѣлъ о поддѣлкѣ монеты.*

Правилами обоихъ уставовъ уголовнаго судопроизводства постановлено, что, въ случаѣ обнаруженія поддѣлки монеты, или государственныхъ кредитныхъ бумагъ, власть, выпустившая ихъ въ обращеніе, должна предварительно засвидѣтельствовать письменно, что монета или бумаги, вызвавшія производство слѣдствія, дѣйствительно поддѣльны.

Руководствуясь этими правилами, Уголовные Суды, при изслѣдованіи этого рода, требуютъ прежде всего отъ подлежащихъ властей заключенія о томъ, что подозрительныя монеты или кредитныя бумаги дѣйствительно поддѣльны. Если подлинная монета или кредитная бумага выпущены въ обращеніе подлежащими установленіями въ Имперіи, то Суды объ истребованіи отъ нихъ заключеній о поддѣлкѣ ихъ входятъ на основаніи общихъ распоряженій съ представленіями въ Правительственную Коммисію Юстиціи, съ приложеніемъ наличнаго; Коммисія же, входитъ по этому предмету въ сношеніе съ правительственными мѣстами Имперіи, посредствомъ Министра Статсъ-Секретаря Царства Польскаго.

Въ случаѣ же, если монета или кредитная бумага мѣстнаго выпуска, Суды входятъ въ непосредственную переписку съ мѣстными учрежденіями.

Сознавая всю важность этого рода дѣлъ, въ коихъ заинтересованы Правительство и общество, Правительственная Коммисія Юстиціи, изданными по требованію Финансоваго вѣдомства распоряженіями, предписала соблюдать при слѣдствіяхъ нѣкоторыя мѣры предосторожности, а именно:

I. *Co do spraw przeciwko wychodźcom.*

Przepisy i rozporządzenia w tym względzie wyjaśnione są szczegółowo przy § 17-m ad 5 Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości w tomie I-ym niniejszego Zbioru, na str. 243. Postępowanie zaś śledcze w tych sprawach polega na ogólnych przepisach proceduralnych.

K. *Co do spraw o fałszowanie monety.*

Przepisy obydwóch procedur karnych wskazują, że w przypadkach wykrycia sfałszowania monety lub papierów publicznych, przedewszystkiém władza, która je w obieg wypuściła, poświadczyć powinna na piśmie, czy moneta lub papiery, które dały powód do śledztwa, są istotnie fałszywe.

W duchu tych to przepisów, Sądy karne przy tego rodzaju dochodzeniach, przedewszystkiém żądają opinii od właściwych władz co do fałszywości zakwestyonowanéj monety lub papieru publicznego. Jeśli moneta lub papier publiczny wypuszczony był przez władze Cesarstwa, Sądy o wyjednanie udzielenia co do nich opinii, przy nadesłaniu *corporis delicti*, czynią przedstawienie do Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, w myśl ogólnych rozporządzeń, która znowu odnosi się w téj mierze do władz Cesarstwa, za pośrednictwem Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego.

W przypadku zaś, jeśli moneta lub papier publiczny jest tutejszo-krajowy, Sądy bezpośrednio z władzami tutejszo-krajowemi korespondencyą rozwijają.

Ze względu na ważność tego rodzaju spraw, Rząd i ogół obchodzących, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, rozporządzeniami swemi na żądanie władz skarbowych, zaleciła zachowanie w dochodzeniach pewnych środków ostrożności, a mianowicie:

1) Отъ 12 (24) Мая 1843 года, за N. 5,829 [1]), чтобы Суды, въ публикуемыхъ сыскныхъ статьяхъ о задержаніи обвиненныхъ въ поддѣлкѣ кредитныхъ билетовъ, ограничивались изложеніемъ въ газетахъ обстоятельствъ, относящихся къ ихъ личности.

2) Отъ 17 (29) Марта 1844 года, за N. 4,206 [2]), чтобы о каждомъ случаѣ поддѣлки билетовъ Польскаго Банка, Суды, прежде опубликованія объявленій, доносили прямо этому Банку.

3) Отъ 12 (24) Мая 1846 года, за N. 5,549 [3]), чтобы Суды, производящіе дѣла о поддѣлкѣ монеты или банковыхъ кредитныхъ билетовъ, испрашивали мнѣнія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства о дѣйствительной ихъ поддѣлкѣ, донеся вмѣстѣ съ тѣмъ этой Коммисіи о всѣхъ обстоятельствахъ, касающихся лица, у котораго замѣчена была поддѣльная монета; наконецъ

4) Отъ 18 (30) Ноября 1846 года, за N. 17,182 [4]), чтобы Суды не уничтожали сами поддѣльной монеты, но отсылали ее на Варшавскій Монетный Дворъ, увѣдомляя о томъ одновременно подлежащія Губернскія Правленія.

Примѣчаніе. Если предметъ судебнаго изслѣдованія составляетъ поддѣлка государственной кредитной бумаги Имперіи, въ такомъ случаѣ бумага эта, по признаніи ея поддѣльною и по окончательномъ рѣшеніи дѣла, на основаніи тѣхъ же постановленій, должна быть отослана, посредствомъ Правительственной Коммисіи Юстиціи, въ Экспедицію заготовленія государственныхъ кредитныхъ билетовъ.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 190 (т. XII, стр. 452).*
[2]) *См. прибавленіе N. 191 (т. XII, стр. 456).*
[3]) *См. прибавленіе N. 192 (т. XII, стр. 458).*
[4]) *См. прибавленіе N. 193 (т. XII, стр. 460).*

1) reskryptem z d. 12 (24) Maja 1843 r., N. 5,829 [1]), iżby Sądy w ogłoszeniach publicznych o ujęcie sprawców sfałszowanych papierowych pieniędzy, zamieszczały tylko w pismach publicznych szczegóły osobistości ich dotyczące;

2) reskryptem z dnia 17 (29) Marca 1844 r., N. 4,206 [2]), iżby o każdéj sprawie, mającéj za przedmiot dochodzenie sfałszowania biletu Banku Polskiego, przed wydaniem ogłoszeń, Sądy donosiły wprost temuż Bankowi;

3) reskryptem z dnia 12 (24) Maja 1846 r., N. 5,549 [3]), aby Sądy w sprawach o fałszowanie monety lub biletów bankowych, odnosiły się do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu o opinią co do ich fałszywości, donosząc zarazem téjże władzy o wszelkich szczegółach dotyczących osoby, u któréj moneta fałszywa wynalezioną została, wreszcie

4) reskryptem z dnia 18 (30) Listopada 1846 roku, N. 17,182 [4]), iżby fałszywéj monety Sądy nie niszczyły, ale odsyłały ją do Mennicy Warszawskiéj i o tém właściwe Rządy Gubernialne zawiadamiały.

Uwaga. Jeżeli przedmiotem dochodzenia jest papier publiczny Cesarstwa o fałsz podejrzany, w takim razie, po uznaniu jego fałszywości i prawomocném osądzeniu sprawy, w duchu tych samych przepisów, za pośrednictwem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości papier ten odesłanym być winien Ekspedycyi biletów kredytowych Cesarstwa.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 190 (t. XII, str. 453).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 191 (t. XII, str. 457).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 192 (t. XII, str. 459).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 193 (t. XII, str. 461).*

L. *Относительно дѣлъ о подлогѣ оффиціальныхъ и частныхъ бумагъ.*

1) Распоряженіемъ отъ 18 (30) Мая 1840 года, за N. 4,113 [1]), послѣдовавшимъ по отзыву Попечителя Варшавскаго Учебнаго Округа, Правительственная Коммисія Юстиціи предписала, чтобы Суды, приглашая Учителей чистописанія и рисованія, въ качествѣ свѣдущихъ людей для повѣрки оспоренныхъ въ подлогѣ документовъ, назначали имъ срокъ для сего, въ свободное отъ учебныхъ занятій время.

2) Распоряженіемъ той же Правительственной Коммисіи отъ 10 (22) Мая 1846 года, за N. 5,884 [2]), изданнымъ вслѣдствіе отзыва Попечителя Варшавскаго Учебнаго Округа отъ 13 (25) Апрѣля того же года, за N. 1,797, постановлено правиломъ, что Учители казенныхъ учебныхъ заведеній обязаны, наравнѣ съ частными лицами, исполнить присягу во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда отъ нихъ требуется заключеніе по уголовному дѣлу.

3) Распоряженіемъ отъ 8 (20) Апрѣля 1849 года, за N. 2,984 [3]), предписано Уголовнымъ Судамъ не требовать отъ тѣхъ же Учителей представленія отдѣльныхъ счетовъ о причитающемся имъ вознагражденіи за исполненныя ими дѣйствія, но заявленныя ими о томъ требованія принимать отъ нихъ протоколярно и затѣмъ присуждать вознагражденіе.

4) Предписаніемъ отъ 11 (23) Іюня 1852 года, за N. 8,878 [3]), вмѣнено въ обязанность Судамъ, чтобы вознагражденіе экспертамъ выдаваемо было на счетъ

---

[1]) *См. прибавленіе N. 194 (т. XII, стр. 462).*
[2]) *См. прибавленіе N. 195 (т. XII ,стр. 466).*
[3]) *См. прибавленіе N. 196, (т. XII, стр. 472).*
[4]) *См. прибавленіе N. 197 (т. XII, стр. 476).*

L. *Co do spraw o fałszowanie pism urzędowych lub prywatnych.*

1) Reskryptem z d. 18 (30) Maja 1840 r., N. 4,113 [1]), na odezwę Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości zaleciła, aby nauczycielom kaligrafii i rysunków, na biegłych do ocenienia pisma o fałsz zaskarżonego wzywanym, naznaczane były termina w godzinach wolnych od zatrudnień szkolnych.

2) Reskryptem téjże Kommissyi Rządowéj z dnia 10 (22) Maja 1846 roku, N. 5,884 [2]), na odezwę Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego z dnia 13 (25) Kwietnia tegoż roku, N. 1,797, wskazano, iż nauczyciele rządowi, tak jak prywatne osoby, wykonywać powinni przysięgę w każdym razie, gdy jest żądaną od nich opinia w sprawie karnéj.

3) Reskryptem z dnia 8 (20) Kwietnia 1849 roku, N. 2,984 [3]), polecono, aby od tychże nauczycieli nie wymagać składania oddzielnych likwidacyj przypadającéj im należności za czynność przez nich odbytą, ale żądania ich w tym przedmiocie wnoszone, o ile dotyczą wynagrodzenia, wprost do protokółu przyjmować, a następnie wynagrodzenie przysądzać.

4) Reskryptem z dnia 11 (23) Czerwca 1852 roku, N. 8,878 [4]), włożono obowiązek na Sądy, aby należności dla biegłych wypłacane były z funduszów

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 194 (t. XII, str. 463).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 195 (t. XII, str. 467).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 196 (t. XII, str. 473).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 197 (t. XII, str. 477).*

суммы, назначенной на производство уголовныхъ дѣлъ [1]); при чемъ указанъ порядокъ дальнѣйшихъ въ этомъ отношеніи дѣйствій, по взысканію таковаго вознагражденія съ тѣхъ лицъ, которыя окажутся виновными въ совершеніи преслѣдуемаго преступленія; наконецъ

5) Предписаніемъ отъ 13 (25) Апрѣля 1864 года, за N. 3,444 [2]), Правительственная Коммисія пояснила Судамъ, что для повѣрки документовъ, могутъ быть приглашаемы въ качествѣ экспертовъ, не только Учители казенныхъ учебныхъ заведеній, но и частныя лица, имѣющія требуемыя для свидѣтелей качества.

Ѣ. Относительно дѣлъ о чиновникахъ.

Правила, о преданіи Суду чиновниковъ за преступленія, совершенныя по службѣ о подачѣ, ими апелляціонныхъ жалобъ на рѣшенія, состоявшіяся дисциплинарнымъ порядкомъ, а равно о формахъ, долженствующихъ соблюдаться при внесеніи обвинительнаго акта противъ чиновниковъ судебнаго вѣдомства, помѣщены въ объясненіяхъ къ § 7 пункту *c*, § 15 пункта *g*, и § 17 пун. 5, Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи, въ томѣ I-мъ настоящаго Сборника постановленій вѣдомства Юстиціи, на стр. 30, 176, 234 и послѣдующихъ.

Въ совокупности съ этими правилами, по дѣламъ, возбужденнымъ, какъ противъ судебныхъ чиновниковъ, такъ равно и противъ чиновниковъ всѣхъ вѣдомствъ мѣстной администраціи, производство которыхъ получило уголовное направленіе, и которыя, въ такомъ случаѣ, подлежатъ уже обыкновеннымъ правиламъ судопроизводства, имѣютъ обязательную силу:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 7 Ноября 1821 года, за N. 10,622 [3]), данное

---

[1]) *Сообразить помѣщенное ниже объясненіе и распоряженіе относительно суммы на производство уголовныхъ дѣлъ.*

[2]) *См. приб. N. 198 (томъ XII, стр. 482).*

[3]) *См. приб. N. 199 (томъ XII, стр. 484).*

na sprawy kryminalne [1]); przyczém określono dalsze w téj mierze postępowanie przy ściąganiu takowych należności od tych, którzy winnemi dochodzonego przestępstwa okażą się. Wreszcie

5) Reskryptem z dnia 13 (25) Kwietnia 1864 roku, N. 3,444 [2]), Kommissya Rządowa objaśniła Sądy, że na biegłych do sprawdzania pism, nie tylko nauczyciele szkół rządowych, ale i inne osoby, przymioty świadków mające, użyte być mogą.

Ł. Co do spraw przeciwko urzędnikom.

Przepisy dotyczące oddawania pod Sąd urzędników za przestępstwa w urzędowaniu spełnione, odwoływania się tychże od decyzyj w drodze porządkowéj zapadłych, oraz form zachować się winnych przy wniesieniu aktu oskarżenia przeciwko urzędnikom linii sądowéj, zamieszczone są w objaśnieniach do § 7 ad *c*, § 15 ad *g* i § 17 ad 5 Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, w tomie I-m niniejszego Zbioru przepisów wydziału Sprawiedliwości, na str. 31, 177, 235 i następnych.

W związku z temi przepisami co do spraw, czy to przeciwko urzędnikom sądowym, czy przeciwko urzędnikom wszelkich wydziałów administracyi krajowéj, po zwróceniu ich na drogę karną, które wtedy już zwyczajnym proceduralnym przepisom ulegają, obowiązują:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 7 Listopada 1821 roku, N. 10,622 [3]), do Prokura-

---

[1]) *Porównać zamieszczone poniżéj wyjaśnienia i rozporządzenia odnoszące się do funduszu na sprawy kryminalne ubogich przeznaczonego.*

[2]) *Zobacz dodatek N. 198 (t. XII, str. 483).*

[3]) *Zobacz dodatek N. 199 (t. XII, str. 485).*

Прокурору при Апелляціонномъ Судѣ и Прокурорамъ при Судахъ Уголовныхъ о томъ, чтобы они заключенія свои основывали на постановленіяхъ о преданіи чиновника Суду, или же если поддерживаютъ противное мнѣніе, то, чтобы прежде представленія своихъ заключеній, сообщали свое мнѣніе начальству, постановившему рѣшеніе о преданіи чиновника или служителя Суду.

2) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 5 Іюля 1827 года, за N. 6,785 [1]), о томъ, чтобы Прокуроры подавали апелляціонные протесты противъ приговоровъ, даже и въ такомъ случаѣ хотябы и не было ими получено мнѣнія подлежащаго начальства въ отношеніи этихъ приговоровъ, во избѣжаніе просрочки времени, опредѣленнаго для подачи апелляціонныхъ протестовъ.

3) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 12 Декабря 1827 года, за N. 13,465 [2]), о томъ, чтобы слѣдственныя дѣла о чиновникахъ и такія, въ которыхъ заинтересована Казна, сообщаемы были административнымъ властямъ по каждому ихъ требованію.

4) Предписаніе отъ 18 Октября 1828 года, за N. 10,413 [3]) о томъ, чтобы Прокуроры въ приговорахъ, сообщенныхъ начальствамъ для заявленія въ отношеніи оныхъ мнѣнія, помѣщали и выписку изъ дѣла, разъясняющую обстоятельства онаго.

5) Предписаніе Коммисіи отъ 21 Ноября 1829 года, за N. 12,014 [4]), вмѣняющее Судамъ въ обязанность увѣдомлять Губернскія Правленія объ уголовныхъ дѣлахъ, производимыхъ надъ административными чиновниками.

---

[1]) *См. приб. N. 200 (томъ XII, стр. 488).*
[2]) *См. приб. N. 201 (томъ XII, стр. 490).*
[3]) *См. приб. N. 202 (томъ XII, стр. 494).*
[4]) *См. приб. N. 203 (томъ XII, стр. 496).*

tora przy Sądzie Apellacyjnym i Prokuratorów przy Sądach Kryminalnych wydany, aby wnioski swe gruntowali na decyzyach kwalifikacyjnych, a jeśli są przeciwnego zdania, iżby przed uczynieniem wniosków, opinią swą władzy, pod Sąd urzędnika lub oficyalistę oddającéj, komunikowali.

2) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 5 Lipca 1827 roku, N. 6,785 [1]), polecający, aby Prokuratorowie odwoływali się od wyroków, choćby deklaracya właściwéj władzy nie była im zakomunikowaną, a to dla zapobieżenia upadkowi terminu do apellacyi służącego.

3) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 12 Grudnia 1827 roku, N. 13,465 [2]), aby w sprawach przeciwko urzędnikom, lub Skarb interesujących, akta na każde żądanie władz administracyjnych były im komunikowane.

4) Reskrypt z d. 18 Października 1828 r., N. 10,413 [3]), aby wyroki, komunikowane władzom dla złożenia co do nich deklaracyi, mieściły w sobie i relacyą, stan sprawy wyjaśniającą.

5) Reskrypt Kommissyi z dnia 21 Listopada 1829 roku, N. 12,014 [4]), w przedmiocie obowiązku uwiadamiania Rządów Gubernialnych o sprawach karnych przeciwko urzędnikom uformowanych.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 200 (t. XII, str. 489).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 201 (t. XII, str. 491).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 202 (t. XII, str. 495).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 203 (t. XII, str. 497).*

6) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 2 (14) Сентября 1838 года, за N. 9,782 [1]), послѣдовавшее по приказанію Намѣстника въ Царствѣ о томъ, чтобы, по дѣламъ о преступленіяхъ и проступкахъ по службѣ должностныхъ лицъ, мнѣнія членовъ Суда, произносящаго приговоръ, были записываемы въ особый протоколъ, или въ заведенную для сего книгу, и хранились при дѣлахъ.
7) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 21 Декабря (2 Января) 1842/3 года, за N. 15,064 [2]), о томъ, чтобы по дѣламъ арестантскимъ, если предстоитъ надобность въ постановленіи подлежащимъ начальствомъ опредѣленія о преданіи Суду должностнаго лица, не были препровождаемы Судами самыя дѣла, а только выписки изъ нихъ.
8) Отношеніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 8 (20) Сентября 1850 года, за N. 19,428/36,735 [3]), переданное къ точному руководству Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 5 (17) Октября того же года, о томъ, что въ случаѣ надобности въ исходатайствованіи разрѣшенія о преданіи Суду чиновниковъ, опредѣляемыхъ къ должностямъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, слѣдственныя объ нихъ дѣла должны быть препровождаемы въ подлежащія Губернскія Правленія.
9) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 9 (21) Іюня 1853 года, за N. 10,230 [4]), данное Прокурорамъ о томъ, чтобы одновременно съ безотлагательною отсылкою рѣшенія вмѣстѣ съ дѣломъ къ

[1]) *См. приб. N. 204 (томъ XII, стр. 498).*
[2]) *См. приб. N. 205 (томъ XII, стр. 502).*
[3]) *См. приб. N. 206 (томъ XII, стр. 506).*
[4]) *См. приб. N. 207 (томъ XII, стр. 510).*

6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 2 (14) Września 1838 roku, N. 9,782 [1]), w wykonaniu postanowienia Namiestnika Królestwa wydany, aby w sprawach przeciwko urzędnikom i oficyalistom rządowym, o przekroczenia w urzędzie, zdania członków Sądu wyrokującego były zapisywane i zachowywane w oddzielnym protókóle lub księdze na to przeznaczonéj.

7) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 21 Grudnia (2 Stycznia) 1842/3 roku, N. 15,064 [2]), aby w sprawach więziennych, jeśli zajdzie potrzeba wyjednania decyzyi kwalifikacyjnéj co do osoby zostającéj w służbie rządowéj, nie posyłać akt, ale tylko odpisy z takowych.

8) Odezwa Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 8 (20) Września 1850 roku, N. 19,428/36,735 [3]), Sądom Kryminalnym, dla ścisłego do niéj stosowania się, przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 5 (17) Października tegoż roku zakomunikowana, według któréj to odezwy, w razie zachodzącéj potrzeby wyjednania decyzyi kwalifikacyjnéj co do urzędników od nominacyi Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych zawisłych, akta Rządom Gubernialnym właściwym mają być przesyłane.

9) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 9 (21) Czerwca 1853 r., N. 10,230 [4]), do Prokuratorów, aby obok niezwłocznego przesyłania władzy nad oddanym pod Sąd urzędnikiem przełożo-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 204 (t. XII, str. 499).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 205 (t. XII, str. 503).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 206 (t. XII, str. 507).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 207 (t. XII, str. 511).*

начальству, преданнаго Суду чиновника, сообщали также свѣдѣніе о времени передачи имъ рѣшенія, а равно и о томъ, когда истекаетъ срокъ, опредѣленный закономъ для обжалованія рѣшенія.

10) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 29 Августа (10 Сентября) 1862 года, за N. 15,746 [1]), о томъ, чтобы о приговорахъ, присуждающихъ къ наказаніямъ, влекущимъ за собою лишеніе получаемыхъ отъ казны пенсій, по вступленіи тѣхъ приговоровъ въ законную силу, увѣдомляема была Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, независимо отъ сообщенія о томъ свѣдѣнія начальству, предавшему чиновника Суду.

11) Циркуляръ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 7 (19) Января 1865 года, за N. 470 [2]), послѣдовавшій по отношенію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, и предписывающій Прокурорамъ наблюдать, чтобы на бывшихъ Гминныхъ Войтовъ, въ замѣнъ отрѣшенія отъ должности, налагаемы были по приговорамъ соотвѣтственныя тому наказанія, постановленныя въ Уложеніи.

Примѣчаніе I. Опредѣленіе о преданіи Суду классныхъ чиновъ по табачной части, а равно изъявленіе согласія или несогласія на состоявшіяся о нихъ рѣшенія, зависитъ отъ усмотрѣнія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства; постановленіе же въ подобныхъ случаяхъ опредѣленія въ отношеніи табачныхъ стражниковъ предоставлено Администраціи Казенными Табачными Сборами, согласно распоряженію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 29 Іюня (11 Іюля) 1860 года, за N.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 208 (томъ XII, стр. 512).*
[2]) *См. прибавленіе N. 209 (томъ XII, стр. 516).*

néj wyroku z aktami, zawiadamiali zarazem o dacie, w któréj wyrok był im komunikowany i kiedy upływa termin do odwołania się prawem oznaczony.

10) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 29 Sierpnia (10 Września) 1862 roku, N. 15,746 [1]), aby o wyrokach skazujących na kary pociągające za sobą utratę płac ze skarbu pobieranych, po ich uprawomocnieniu, zawiadamianą była Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, niezależnie od udzielenia wiadomości w téj mierze téj władzy, która urzędnika pod Sąd zakwalifikowała.

11) Cyrkularz Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 7 (19) Stycznia 1865 r., N. 470 [2]), na odniesienie się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, zalecający Prokuratorom przestrzeganie, aby na byłych Wójtów gmin, w zamian kary złożenia z urzędu, odpowiednie kary Kodeksem przepisane, były wyrokami stanowione.

Uwaga I. Wydawanie decyzyj kwalifikacyjnych, jak niemniéj składanie deklaracyi względem zapadłych wyroków co do oficyalistów tabacznych klasowych, należy do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, a co do strażników tabacznych— do Administracyi Rządowéj dochodów skarbowych tabacznych, a to stosownie do zarządzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu z d. 29

[1]) *Zobacz dodatek N. 208 (t. XII, str. 513).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 209 (t. XII, str. 517).*

38,779 [1]), о чемъ увѣдомлены Прокуроры при Судахъ Уголовныхъ, предписаніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 25 Августа (6 Сентября) того же года, за N. 15,016.

Примѣчаніе II. Въ отношеніи подсудности дѣлъ этого рода сравнить объясненія, находящіяся въ томѣ I-мъ, на стр. 30 и слѣд. настоящаго Сборника постановленій по вѣдомству Юстиціи, а также помѣщенныя ниже сего объясненія къ Отдѣлу III-му декрета отъ 26 Іюля 1810 года, а именно въ главѣ II, § 5, пунктѣ *c*.

M. Относительно дѣлъ о сопротивленіи судебнымъ Приставамъ при исполненіи ими актовъ.

Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 21 Августа (2 Сентября) 1843 года, N. 4,904 [2]), данное Прокурорамъ при Гражданскихъ Трибуналахъ и при Уголовныхъ Судахъ, и вмѣняющее первымъ въ обязанность, чтобы они назначали въ помощь вооруженную силу только въ случаѣ дѣйствительнаго сопротивленія, оказаннаго судебнымъ Приставамъ и чтобы протоколы, удостовѣряющіе о таковомъ сопротивленіи, препровождали по принадлежности для привлеченія виновныхъ къ уголовной отвѣтственности,—послѣднимъ же, чтобы они имѣли наблюденіе за присужденіемъ виновныхъ къ наказанію, постановленному закономъ и о состоявшихся приговорахъ увѣдомляли Прокурора при Гражданскомъ Трибуналѣ.

N. Относительно дѣлъ о побѣгѣ арестантовъ.

Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 6 (18) Ноября 1844 года, за N. 14,760 [3]), вмѣняющее въ обя-

---

[1]) *См. приб. N. 210 (томъ XII, стр. 518).*
[2]) *См. приб. N. 211 (томъ XII, стр. 522).*
[3]) *См. приб. N. 212 (томъ XII, стр. 528).*

Czerwca (11 Lipca) 1860 r., N. 38,779 [1]), o czém Prokuratorowie przy Sądach Kryminalnych, reskryptem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 25 Sierpnia (6 Września) tegoż roku, N. 15,016, zawiadomieni zostali.

Uwaga II. Co do właściwości instancyi w sprawach tego rodzaju, porównać wyjaśnienia znajdujące się w tomie I-m na str. 31 i nast. niniejszego Zbioru przepisów wydziału Sprawiedliwości, oraz zamieszczone poniżéj wyjaśnienia do Działu III-go dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku, mianowicie w Tytule II-m, § 5-m, ad *c.*

M. Co do spraw o opór komornikowi stawiany w egzekucyi sądowéj.

Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 21 Sierpnia (2 Września) 1843 roku, N. 4,904 [2]), do Prokuratorów przy Trybunałach Cywilnych i Sądach Kryminalnych, zalecający pierwszym, aby pomoc wojskową tylko w razie rzeczywistego oporu Komornikom sądowym dodawali i protokóły oporu, dla pociągnięcia winnych takowego do odpowiedzialności, na drogę karną odsyłali; a ostatnim, iżby ścisłego wymiaru kary przestrzegali i o zapadłych wyrokach Prokuratora przy Trybunale Cywilnym uwiadamiali.

N. Co do spraw o puszczenie aresztanta.

Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 6 (18) Listopada 1844 roku, N. 14,760 [3]), zalecający Sądom,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 210 (t. XII, str. 519).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 211 (t. XII, str. 523).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 212 (t. XII, str. 529).*

занность Судамъ, при разсмотрѣніи дѣлъ этого рода, входить въ строгое разбирательство, не способствовали ли къ побѣгу пересыльнаго арестанта, и въ какой именно степени, упущенія со стороны чиновниковъ, завѣдывающихъ пересылкою, и собранныя о каждомъ отдѣльномъ случаѣ свѣдѣнія сообщать немедленно на усмотрѣніе того начальства, въ вѣдѣніи коего состоитъ обвиняемый чиновникъ.

Примѣчаніе. О содержаніи этого распоряженія, для неупустительнаго наблюденія за точнымъ его исполненіемъ, поставлены одновременно въ извѣстность Прокуроры при Уголовныхъ Судахъ.

O. Относительно дѣлъ о разбояхъ и грабежахъ.

Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 24 Января (5 Февраля) 1853 года, за N. 1,806 [1]), данное Уголовнымъ Судамъ, о томъ, чтобы они въ случаѣ обнаруженнаго слѣдствіемъ неисполненія полиціею лежащей на ней обязанности по прекращенію нападеній и разбоевъ, о виновныхъ въ бездѣйствіи доносили Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

P. Относительно порядка дѣйствія по дѣламъ о сумасшедшихъ.

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 24 Января (5 Февраля) 1848 года, N. 20,631 [2]), указывающее, какія свѣдѣнія должны быть сообщаемы больницамъ, при отправленіи въ оныя сумасшедшихъ арестантовъ.
2) Постановленіе Намѣстника Царства, сообщенное въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ

---

[1]) *См. приб. N. 213 (томъ XII, стр. 540).*
[2]) *См. приб. N. 214 (томъ XII, стр. 554).*
[3]) *См. приб. N. 215 (томъ XII, стр. 556).*

aby w sprawach tego rodzaju z całą ścisłością śledziły, czyli i jak dalece uchybienia urzędników transportami zarządzających na ucieczkę transportowanego wpłynęły i aby o każdym pojedynczym wypadku zebrane wiadomości, władzom nad temi urzędnikami przełożonym niezwłocznie komunikowały.

Uwaga. Podobneż rozporządzenie, z zaleceniem ścisłego dopilnowania powyższego rozporządzenia, otrzymali równocześnie i Prokuratorowie przy Sądach karnych.

O. *Co do spraw o rabunki i rozboje.*

Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 24 Stycznia (5 Lutego) 1853 roku, N. 1,806 [1]), do Sądów karnych, zalecający, iżby w każdym razie, gdy ze śledztwa okaże się zaniedbanie ze strony policyi wykonawczéj obowiązków w poskramianiu napadów i rozbojów, o uchybiających w téj mierze Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych donosiły.

P. *Co do postępowania w sprawach przeciwko obłąkanym na umyśle.*

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 24 Stycznia (5 Lutego) 1848 roku, N. 20,631 [2]), wskazujący, jakie wiadomości komunikowane być mają szpitalom przy odsyłaniu do nich więźni na umyśle obłąkanych.
2) Decyzya Namiestnika Królestwa, w odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z dnia 11 (23) Listopada 1858 roku, N. 7,136 [3]), objawiona,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 213 (t. XII, str. 541).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 214 (t. XII, str. 555).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 215 (t. XII, str. 557).*

11 (23) Нобря 1858 года, за N. 7,136 [3]), и переданное Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ этихъ Судовъ при распоряжении Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 14 (26) Марта 1859 года, за N. 5,703, о томъ, какъ поступать съ сумасшедшими арестантами, возвращающимися въ нормальное состояніе.

R. Относительно дѣлъ о скопищахъ.

Порядокъ дѣйствій по дѣламъ этого рода опредѣленъ въ постановленіи Совѣта Управленія отъ 27 Марта (8 Апрѣля) 1861 года [1]). Обязанности же судебныхъ чиновниковъ при исполненіи упомянутаго постановленія указаны въ циркулярѣ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 17 (29) Мая 1861 г., за N. 9,652 [2]).

S. Относительно порядка судопроизводства по дѣламъ объ укрывающихся отъ слѣдствія и суда.

Порядокъ дѣйствія, который долженъ быть соблюдаемъ по дѣламъ этого рода, на основаніи обоихъ уставовъ уголовнаго судопроизводства, зависитъ преимущественно отъ того, находится ли преступникъ въ неизвѣстной отлучкѣ и, не смотря на всѣ розысканія, произведенныя посредствомъ подлежащихъ властей, не могъ быть отысканъ, или же онъ, по совершеніи преступленія, для уклоненія отъ отвѣтственности, постановленной закономъ, бѣжалъ за границу края.

Въ первомъ изъ этихъ случаевъ Суды, на которые возложено преслѣдованіе преступниковъ, имѣютъ право употребить всѣ мѣры къ задержанію ихъ. Мѣры эти, въ отношеніи вида и порядка ихъ примѣненія предоставленныя исключительному усмотрѣнію Судовъ, производящихъ слѣдствіе, состоятъ: или въ опубликованіи сыскныхъ статей, что должно имѣть мѣсто преимущественно въ тѣхъ случаяхъ, когда есть основаніе къ личному задержанію преступника; или въ опубликованіи вызововъ къ возврату на родину которые составляются тогда только, ко-

---

1) *См. приб. N. 48 (томъ X, стр. 504).*
2) *См. приб. N. 216 (томъ XII, стр. 560).*

a Sądom karnym i Prokuratorom przy tychże Sądach, przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 14 (26) Marca 1859 r., N. 5,703, komunikowana, wskazująca formy postępowania z obłąkanemi więźniami po powrocie ich do zdrowia.

R. Co do spraw o zbiegowiska.

Postępowanie w sprawach tego rodzaju określone jest w postanowieniu Rady Administracyjnéj z dnia 27 Marca (8 Kwietnia) 1861 roku [1]). Jakie zaś są obowiązki urzędników sądowych przy wykonywaniu rzeczonego postanowienia, wskazuje cyrkularz Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 17 (29) Maja 1861 roku, N. 9,652 [2]).

S. Co do postępowania w sprawach przeciwko ukrywającym się przed wymiarem sprawiedliwości.

Postępowanie, jakie w sprawach tego rodzaju na zasadzie obydwóch procedur kryminalnych zachowane być winno, zależy głównie od tego, czy przestępca, z pobytu będąc niewiadomym, pomimo zarządzonych poszukiwań przez pośrednictwo władz właściwych wyśledzonym być nie mógł, lub téż czy po spełnieniu przestępstwa, w celu uniknięcia odpowiedzialności na drodze prawa, zbiegł za granicę kraju.

W pierwszym razie Sądy, do których należy ściganie przestępców, upoważnione są do użycia wszelkich środków, przytrzymanie ich zapewnić mogących. Środki te, co do rodzaju sposobu ich użycia, pozostawione wyłącznie uznaniu Sądów śledczych, ograniczają się na wydaniu bądź listów gończych, co głównie musi mieć miejsce, gdy jest zasada do uwięzienia przestępcy; bądź pozwów edyktalnych, które wtedy tylko mają miejsce, gdy przyaresztowanie, ze względu na rodzaj kary wyrzeczonéj lub przestępcy zagrażającéj, nie jest bez-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 48 (t. X, str. 505).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 216 (t. XII, str. 561).*

гда, въ виду присужденнаго, или угрожающаго преступнику наказанія, личное задержаніе его не признается безусловно необходимымъ; или же наконецъ въ снабженіи преступника охранительнымъ листомъ, когда, несмотря на публикацію сыскныхъ статей, нѣтъ другого способа къ поимкѣ и доставленію въ Судъ скрывающагося преступника.

Къ этой послѣдней мѣрѣ Суды могутъ прибѣгать въ такомъ лишь случаѣ, когда требованіе о томъ заявлено будетъ — или самимъ обвиняемымъ съ мѣста его укрывательства, или его защитникомъ.

Правила въ этомъ отношеніи указаны въ §§ 237—243, 246—259 и 577—587 Прусск., а также въ §§ 482—499 части І-ой Австр. уставовъ уголовнаго судопроизводства [1]).

Дѣло принимаетъ совершенное иное направленіе, когда уличенный въ преступленіи, или сильно подозрѣваемый въ совершеніи таковаго, бѣжитъ за границу, чтобы избавиться отъ наказанія. Въ такихъ случаяхъ сыскныя статьи сами по себѣ недостаточны, и Суды, для поимки и доставленія въ оные бѣглыхъ преступниковъ, обязаны въ точности руководствоваться правилами, положительно опредѣленными въ особыхъ международныхъ договорахъ.

Какъ уже объяснено въ примѣчаніяхъ къ § 17 пункту *i*, Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи [2]), по предмету взаимной выдачи преступниковъ между здѣшними Судами

---

[1]) *По предмету публикованія сыскныхъ статей о преступникахъ, обвиняемыхъ въ подделкѣ монеты, сравнить объясненіе, помѣщенное выше въ отношеніи этого рода дѣлъ. О томъ же, какія формальности соблюдаются при публикаціи вызововъ о лицахъ, пребывающихъ за границею края безъ разрѣшенія Правительства, смотри объясненіе къ § 17 пунк. 5 Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи, томъ I, настоящаго Сборника, стр. 242 и слѣдующія, и приведенныя тамъ распоряженія.*

[1]) *См. томъ І-й настоящаго Сборника постановленій по вѣдомству Юстиціи, стр. 282.*

warunkowo koniecznêm; bądź wreszcie listu żelaznego, gdy pomimo listów gończych nie ma innego sposobu ujęcia i dostawienia ukrywającego się przestępcy.

Do użycia tego ostatniego środka, Sądy wtedy tylko przystępować mogą, gdy żądanie w tym przedmiocie przez samego obwinionego z miejsca ukrycia lub przez jego obrońcę wniesione zostanie.

Przepisy w téj mierze objęte są w §§ 237 do 243, 246 do 259 i 577 do 587 Ordynacyi krym. prus. oraz w §§ 482 do 499 proc. austr. części I-éj [1]).

Inne zupełnie jest położenie, gdy przekonany o przestępstwo lub o spełnienie jego silnie poszlakowany, dla uchronienia się od kary, zbiegnie za granicę kraju. W takich razach listy gończe same przez się nie są dostatecznemi. Pod tym względem Sądy, dla ujęcia i dostawienia zbiegłych przestępców, obowiązane są ściśle stosować się do przepisów, jakie oddzielnemi umowami międzynarodowemi wyraźnie są zastrzeżone.

Jak już wyjaśniono przy § 17 ad *i* Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości [2]), w przedmiocie wzajemnego wydawania przestępców między Sądami krajowemi

---

[1]) *W przedmiocie wydawania listów gończych za przestępcami o fałszowanie monety obwinionemi, porównać należy wyjaśnienie zamieszczone powyżéj co do spraw tego rodzaju. Jakim zaś formalnościom ulegają pozwy edyktalne po osoby za granicą kraju bez pozwolenia Rządu przebywające, zobacz wyjaśnienie do § 17 ad 5 Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, tom I-y niniejszego Zbioru, str. 243 i nast., oraz powołane tam rozporządzenia.*

[2]) *Zobacz tom I-y niniejszego Zbioru przepisów wydziału Sprawiedliwości, str. 283.*

и немѣстными властями, существуютъ только постановленія въ отношеніи подданныхъ Имперіи и прусскихъ подданныхъ, укрывающихся въ Царствѣ по совершеніи преступленія, и на оборотъ, въ отношеніи здѣшнихъ подданныхъ, скрывающихся въ сказанныхъ государствахъ отъ суда и заслуженнаго наказанія.

Относительно подданныхъ Имперіи имѣютъ обязательную силу:

a) Высочайшее постановленіе, состоявшееся 2 (14) Октября 1833 года [1], о томъ, что подданные Царства Польскаго, совершившіе преступленіе въ Имперіи, а потомъ бѣжавшіе въ Царство, равно какъ и подданные Имперіи, скрывающіеся въ Царствѣ по совершеніи преступленія, имѣютъ быть выдаваемы подлежащимъ властямъ, по мѣрѣ поступившихъ о томъ требованій.

b) Высочайше утвержденное 6 Іюня 1834 года Положеніе [2], опредѣляющее не только подсудность преступленій, совершенныхъ жителями Царства Польскаго въ Имперіи, но также и порядокъ сношеній между властями по сему предмету.

c) Высочайше утвержденное 6 Февраля 1861 года [3] Мнѣніе Государственнаго Совѣта, измѣняющее порядокъ сношеній относительно поимки и выдачи преступниковъ, скрывающихся въ городѣ Ковно и смежной съ нимъ деревнѣ Алексотѣ, а равно и въ другихъ пограничныхъ мѣстахъ Имперіи и Царства Польскаго, гдѣ, по сношеніи Намѣстника Царства съ Виленскимъ Военнымъ, Гродненскимъ и Ковенскимъ Генералъ-Губернаторомъ, сіе будетъ признано удобнымъ.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 217 (т. XII, стр. 570).*
[2]) *См. прибавленіе N. 218 (т. XII, стр. 574).*
[3]) *См. прибавленіе N. 219 (т. XII, стр. 588).*

a władzami niemiejscowemi, istnieją przepisy tylko co do poddanych Cesarstwa i poddanych pruskich, w Królestwie po spełnioném przestępstwie ukrywających się, i nawzajem poddanych tutejszych, w rzeczonych państwach przed wymiarem sprawiedliwości chroniących się.

Co do poddanych Cesarstwa obowiązują:

a) Najwyższe postanowienie z dnia 2 (14) Października 1833 roku [1]), przepisujące, iż zarówno poddani Królestwa Polskiego, popełniający przestępstwa w Cesarstwie, a następnie zbiegli do Królestwa, jakotéż poddani Cesarstwa, po spełnioném przestępstwie ukrywający się w Królestwie, mają być wydawanemi władzom właściwym, o ile w téj mierze rekwizycya uczynioną zostanie.

b) Ustawa Najwyżéj pod dniem 6 Czerwca 1834 r. zatwierdzona [2]), oznaczająca nie tylko jurisdykcyą Sądów w przypadkach przestępstw popełnionych przez mieszkańców Królestwa Polskiego w Cesarstwie, ale nadto wskazująca, w jakiéj drodze znoszenie się władz w téj mierze ma następować.

c) Zdanie Rady Państwa, Najwyżéj pod dniem 6 Lutego 1861 roku [3]) do wykonania zalecone, przepisujące wyjątek od ogólnéj zasady w ściganiu i wydawaniu przestępców, ukrywających się w mieście Kownie i wsi Aleksocie, oraz w innych pogranicznych miejscach Cesarstwa i Królestwa Polskiego, gdzie to, po zniesieniu się Namiestnika Królestwa z Wileńskim Wojennym, Grodzieńskim i Kowieńskim Jenerał-Gubernatorem, uznaném zostanie.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 217 (t. XII, str. 571).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 218 (t. XII, str. 575).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 219 (t. XII, str. 589).*

Относительно же прусскихъ подданныхъ имѣютъ обязательную силу Картельная Конвенція между Его Величествомъ Императоромъ Всероссійскимъ, Царемъ Польскимъ и Его Величествомъ Королемъ Прусскимъ, заключенная въ Берлинѣ 27 Іюля (8 Августа) 1857 года [1]).

Въ упомянутомъ выше Высочайшемъ постановленіи и въ Картельной Конвенціи указанъ подробно порядокъ дѣйствій Уголовныхъ Судовъ въ опредѣленныхъ тамъ же случаяхъ.

О томъ же, какое участіе принимаетъ Правительственная Коммисія Юстиціи въ дѣйствіяхъ тѣхъ же Судовъ, для обезпеченія строгаго отправленія правосудія, объяснено въ примѣчаніяхъ къ § 17 п. *i* Учрежденія той же Правительственной Коммисіи (настоящаго Сборника томъ I, стр. 282).

Къ сему слѣдуетъ только присовокупить, что непосредственное сношеніе съ прусскими властями о выдачѣ бѣглыхъ преступниковъ предоставлено Уголовнымъ Судамъ, на основаніи отзыва Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 11 (23) Ноября 1857 года, за N. 23,829 [2]).

Къ какимъ же Судамъ и властямъ въ Пруссіи разрѣшено обращаться съ подобными требованіями, это явствуетъ изъ списка этимъ Судамъ и властямъ, имѣющимъ право входить въ непосредственную переписку съ здѣшними Судами, препровожденнаго при отношеніи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 1 (13) Февраля 1859 года, за N. 1,769/4,204 [3]), и переданнаго Уголовнымъ Судамъ къ свѣдѣнію и руководству при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 5 (17) Марта того же года, за N. 2,554.

Примѣчаніе I. По несуществованію въ этомъ отношеніи международныхъ договоровъ съ прочими державами, требованія о выдачѣ преступниковъ,

---

[1]) *См. прибавленіе N. 220 (т. XII, стр. 592).*
[2]) *См. прибавленіе N. 221 (т. XII, стр. 618).*
[3]) *См. прибавленіе N. 222 (т. XII, стр. 620).*

Zaś co do poddanych pruskich obowiązuje Konwencya Kartelowa między Najjaśniejszym Cesarzem Wszech Rossyi, Królem Polskim i Najjaśniejszym Królem Pruskim na dniu 27 Lipca (8 Sierpnia) 1857 roku [1]) w Berlinie zawarta.

Powyżéj namienione Najwyższe postanowienie oraz Konwencya Kartelowa wskazują szczegółowo sposób postępowania Sądów karnych w przypadkach tamże określonych.

Jaki zaś udział przyjmuje Kommissya Rządowa Sprawiedliwości w działaniach tychże Sądów dla zapewnienia ścisłego wymiaru sprawiedliwości, to wyjaśniono już przy § 17 ad *i* Organizacyi téjże Kommissyi Rządowéj (t. I niniejszego Zbioru, str. 283).

Tu tylko wypada nadmienić, że do bezpośredniego znoszenia się z władzami pruskiemi o wydanie zbiegłego przestępcy upoważnione są Sądy Kryminalne, a to na zasadzie odezwy Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj z d. 11 (23) Listopada 1857 roku, N. 23,829 [2]).

Do których zaś Sądów lub władz pruskich podobne rekwizycye mogą być czynione, objaśnia wykaz tychże Sądów i władz, do bezpośredniéj korespondencyi z Sądami tutejszemi upoważnionych, przy odezwie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 1 (13) Lutego 1859 r., N. 1,769 /4,204 [3]), zakomunikowany, a Sądom karnym, dla wiadomości i stosowania się, przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 5 (17) Marca tegoż roku, za N. 2,554 przesłany.

Uwaga I. Z powodu braku w tym przedmiocie umów międzynarodowych z innemi państwami, żądania o wydanie przestępcy

---

1) *Zobacz dodatek N. 220 (t. XII, str. 593).*
2) *Zobacz dodatek N. 221 (t. XII, str. 619).*
3) *Zobacz dodatek N. 222 (t. XII, str. 621).*

скрывающихся отъ дѣйствія правосудія, равно какъ и самая ихъ выдача, происходятъ единственно въ видѣ взаимности.

Однако же Суды, сами собою, не въ правѣ входить о томъ въ непосредственное сношеніе съ заграничными Судами, но въ случаѣ надобности дѣлаютъ представленія въ Правительственную Коммисію Юстиціи, которая ведетъ дальнѣйшую переписку установленнымъ порядкомъ, какъ это изложено въ объясненіи къ § 17 п. *г* Учрежденія той же Коммисіи (настоящаго Сборника томъ I, стр. 286).

Примѣчаніе II. Независимо отъ упомянутыхъ выше правилъ, имѣютъ обязательную силу постановленія, принятыя по взаимному соглашенію между Россіею, Австріею и Пруссіею, и Высочайше утвержденныя 6 Февраля 1834 года [1]), о взаимной выдачѣ лицъ, обвиняемыхъ въ государственныхъ преступленіяхъ.

Т. *Относительно дѣлъ, производимыхъ лишь по жалобѣ частныхъ лицъ.*

Дѣйствующія постановленія суть слѣдующія:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 7 (19) Мая 1853 года, за N. 10,656 [2]), о томъ, чтобы Суды не приступали къ производству слѣдствія по дѣламъ этого рода впредь до протоколярнаго подтвержденія жалобы въ Судѣ самими истцами, а равно и о формѣ судопроизводства въ этомъ отношеніи.
2) Предписаніе той же Коммисіи отъ 1 (13) Ноября 1858 года, за N. 21,256 [3]), о томъ, какъ поступать

---

[1]) *См. прибавленіе N. 223 (т. XII, стр. 638).*
[2]) *См. прибавленіе N. 224 (т. XII, стр. 644).*
[3]) *См. прибавленіе N. 225 (т. XII, стр. 646).*

przed wymiarem sprawiedliwości ukrywającego się, jakotéż samo jego wydanie ma miejsce jedynie na drodze wzajemności.

W tym celu Sądy bezpośredniego znoszenia się z Sądami zagranicznemi dopełniać nie są władne, ale w razie potrzeby czynią przedstawienia do Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, która, stosownie do wyjaśnienia zamieszczonego przy § 17 ad *i* Ustawy Organicznéj téjże Kommissyi, dalsze korespondencye na właściwéj drodze rozwija (tom I-y niniejszego Zbioru, str. 287).

Uwaga II. Obok powyżéj namienionych przepisów w przedmiocie wydawania osób poszlakowanych o przestępstwa stanu, między Rossyą, Austryą i Prussami, obowiązuje układ zawarty w r. 1834, a w d. 6 Lutego t. r. [1]) Najwyżéj zatwierdzony.

T. *Co do spraw na żądanie skarżącego dochodzeniu ulegających.*

Obowiązującemi są:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 7 (19) Maja 1853 r., N. 10,656 [2]), przepisujący, iżby śledztwa nie były w sprawach tego rodzaju przedsiębrane, dopóki protokólarnie skarga nie zostanie zatwierdzoną, i wskazujący formę postępowania w téj mierze.

2) Reskrypt téjże Kommissyi Rządowéj z dnia 1 (13) Listopada 1858 r., N. 21,256 [3]) co do sposobu po-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 223 (t. XII, str. 639).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 224 (t. XII, str. 645).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 225 (t. XII, str. 647).*

въ отношеніи принесенныхъ жалобъ, въ подтвержденіе коихъ не представлено истцами въ Судъ никакихъ доказательствъ.

Примѣчаніе I. Срокъ для принесенія осужденными апелляціи на приговоры, постановляющіе наказаніе за преступленія и проступки, подлежащіе судебному преслѣдованію только по жалобѣ лицъ, потерпѣвшихъ отъ преступленія, опредѣленъ въ ст. 51 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ [1]).

Примѣчаніе II. О томъ, что осужденные по такимъ дѣламъ не пользуются правомъ приносить просьбы о помилованіи, объяснено въ циркулярѣ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 29 Января (10 Февраля) 1863 года, за N. 2,051 [2]), послѣдовавшемъ ко всѣмъ Уголовнымъ Судамъ.

§ 3. О приводѣ къ присягѣ по дѣламъ уголовнымъ.

По правиламъ обоихъ уставовъ уголовнаго судопроизводства, приводъ къ присягѣ въ справедливости показаній лицъ, призванныхъ для опредѣленія сущности преступленія или для свидѣтельства по дѣламъ, въ случаяхъ, въ коихъ это дозволено или предписано закономъ, предоставленъ исключительно вѣдѣнію Судьи, производящаго слѣдствіе, который, при соблюденіи формъ, установленныхъ сказанными уставами, въ такомъ только случаѣ въ правѣ пригласить духовное лицо для присутствованія при исполненіи присяги, когда данное показаніе касается важнаго преступленія. Однако, во всякомъ случаѣ, Судья обязанъ согласоваться съ правилами той Церкви, къ которой принадлежитъ лицо, подлежащее приводу къ присягѣ.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 28 (т. X, стр. 232).*

[2]) *См. прибавленіе N. 34 къ Учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи (настоящаго Сборника томъ II-й, стр. 362).*

stępowania, gdy skarga, pomimo jéj wniesienia, usubstancyonowaną nie zostanie.

Uwaga I. Jaki termin służy skazanym do odwołania się od wyroków skazujących na kary za przestępstwa i wykroczenia, które tylko na żądanie pokrzywdzonych dochodzeniu ulegają, wskazuje art. 51 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych [1]).

Uwaga II. Że odwołanie się do łaski w takich sprawach nie służy skazanym, wyjaśnia cyrkularz Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 29 Stycznia (10 Lutego) 1863 roku, N. 2,051 [2]), do wszystkich Sądów karnych wydany.

§ 3. *O odbieraniu przysięgi w sprawach karnych.*

Według przepisów obydwóch procedur karnych, odbieranie przysięgi na zeznania, czy do ustanowienia istoty czynu, czy za świadectwo posłużyć mające, w przypadkach prawem dozwolonych lub nakazanych, należy wyłącznie do atrybucyi Sędziego śledztwo prowadzącego, który, obok zachowania form tamże postanowionych, wtedy tylko upoważnionym jest do przyzwania osoby duchownéj, dla atentowania wykonać się mającéj przysiędze, gdy złożone zeznanie dotyczy ważnego przestępstwa. W każdym jednak razie, obowiązkiem jest Sędziego stosować się do przepisów kościoła, do którego należy osoba przysięgę składać mająca.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 28 (t. X, str. 233).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 34 do Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości (tom II-gi niniejszego Zbioru, str. 363).*

Здѣсь слѣдуетъ пояснить, что лица Моисеева закона должны быть приводимы къ присягѣ не только въ присутствіи Раввина или заступающаго его мѣсто, но, сверхъ того, для совершенія этого обряда долженъ быть употребленнымъ родалъ.

Основаніемъ въ этомъ отношеніи служитъ Высочайшій указъ отъ 24 Мая (5 Іюня) 1862 года [1]) о правахъ евреевъ, которымъ не только отмѣнены постановленія § 335 п. 7, 336 и 357 п. 8 прусской уголовной ординаціи [2]), но, сверхъ того, въ ст. 6 установлена новая форма присяги, по которой евреи обязаны исполнять оную [3]).

При приведеніи евреевъ къ присягѣ, слѣдуетъ обращать вниманіе на то, чтобы родалъ былъ не поврежденъ, о строгомъ соблюденіи чего предписано было Уголовнымъ Судамъ отъ 23 Марта (4 Апрѣля) 1840 года, за N. 2,419 [4]).

Примѣчаніе. Независимо отъ присяги въ дѣлахъ уголовныхъ, Суды обязаны еще приводить къ присягѣ по дѣламъ, производимымъ административнымъ порядкомъ, по заявленнымъ о томъ требованіямъ, на основаніи Высочайшаго декрета отъ 30 Апрѣля (11 Мая) 1817 года [5]).

---

[1]) *Дневникъ Законовъ т. 60, стр. 18.*

[2]) *Отмѣна эта постановлена въ ст. 5 помянутаго указа, содержаніе которой слѣдующее:*

„Отнынѣ въ дѣлахъ уголовныхъ не будетъ дѣлаемо никакого различія между показаніями христіанъ и показаніями евреевъ, и потому постановленія, изложенныя въ 7-мъ пунктѣ 335 § и 8-го пункта 357 § дѣйствующей Прусской Уголовной Ординаціи, симъ отмѣняются.“

[3]) *Статья 6 слѣдующаго содержанія:*

„Вмѣсто бывшей до сихъ поръ формы присяги для евреевъ, употребляемой при дачѣ показаній по дѣламъ гражданскимъ и уголовнымъ, а равно и въ присягахъ, предлагаемыхъ однимъ тяжущимся другому, Судами назначаемыхъ, даваемыхъ при описи имуществъ, установляется для евреевъ форма присяги, къ сему указу приложенная.“ Смотри прибавленіе N. 226 (т. XII, стр. 650).

[4]) *См. прибавленіе N. 227 (т. XII, стр. 654).*

[5]) *Дневникъ Законовъ Царства Польск. т. 3-й, стр. 176.*

Tu wypada nadmienić, że od osób wyznania mojżeszowego przysięga odbieraną być musi nie tylko przy asystencyi rabina lub jego zastępcy, ale nadto przy użyciu do tego aktu rodału.

Zasadę w téj mierze stanowi Najwyższy ukaz z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1862 roku [1], o uprawnieniu żydów, którym, nie tylko zniesione zostały przepisy § 335 ad 7, 336 i 357 ad 8 Ordynacyi kryminalnéj pruskiéj [2], ale nadto w artykule 6-m przepisaną została nowa forma przysięgi, podług któréj żydzi składać takową są obowiązani [3].

Przy odbieraniu przysięgi od żydów zwracać należy uwagę na to, aby rodał nie był uszkodzony, ściśłe przestrzeganie czego Sądy karne, reskryptem z dnia 23 Marca (4 Kwietnia) 1840 roku, N. 2,419 [4], miały sobie zalecone.

Uwaga. Obok przysiąg w sprawach karnych, Sądy obowiązane są nadto odbierać przysięgi i w sprawach na drodze administracyjnéj prowadzonych, jak skoro o to wezwane zostaną, a to na zasadzie dekretu Królewskiego z d. 30 Kwietnia (11 Maja) 1817 roku [5].

---

[1] *Dziennik praw tom 60-y, str. 19.*

[2] *Zmianę tę stanowi art. 5 rzeczonego ukazu, którego osnowa jest następująca: „Nie będzie także odtąd w sprawach kryminalnych czynioną różnica pomiędzy zeznaniami chrześcian a żydów, i dla tego rozporządzenia § 335 w ustępie 7, tudzież 357 w ustępie 8 obowiązującéj dotąd Ordynacyi kryminalnéj pruskiéj, niniejszém uchylają się."*

[3] *Artykuł 6-y jest téj treści:*

„W miejsce teraźniejszéj formy przysięgi dla żydów, używanéj przy świadczeniu w sprawach cywilnych i kryminalnych, niemniéj w przysięgach deferowanéj i referowanéj, z urzędu naznaczonéj, i przy inwentarzach, ustanawia się forma przysięgi dla żydów, w osnowie do ukazu niniejszego dołączonéj." Zobacz dodatek N. 226 (t. XII, str. 651).

[4] *Zobacz dodatek N. 227 (t. XII, str. 655).*

[5] *Dziennik Praw Król. Pols. t. 3-ci, str. 176.*

Однакожъ, во всякомъ случаѣ, при приведеніи къ присягѣ должны быть принимаемы въ соображеніе общія въ этомъ отношеніи постановленія, чтобы къ присягѣ были допускаемы тѣ только лица, въ отношеніи которыхъ не встрѣчается никакихъ законныхъ препятствій. Поэтому, во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда Судъ, по разсмотрѣніи препровожденнаго къ нему дѣла, признаетъ, что приводъ къ присягѣ, по поводу представляющихся законныхъ препятствій, не можетъ быть совершенъ, онъ обязанъ немедленно увѣдомить о томъ то присутственное мѣсто, которымъ требовалось приведеніе къ присягѣ.

§ 4. О составленіи вѣдомостей о прежней подсудности обвиняемыхъ.

Одно изъ важнѣйшихъ обстоятельствъ, въ отношеніи опредѣленія степени наказанія, есть повтореніе преступленій, которымъ, какъ по прежнему уголовному Кодексу, такъ и по дѣйствующему нынѣ Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, обусловливается постепенность присуждаемыхъ наказаній; по этой именно причинѣ Суды, производящіе слѣдствіе, обязаны, прежде внесенія дѣла на разсмотрѣніе и рѣшеніе, собрать о томъ свѣдѣнія слѣдственнымъ порядкомъ.

Въ этомъ смыслѣ Министръ Юстиціи, отъ 20 Декабря 1810 года, за N. 14,681, предписалъ всѣмъ Уголовнымъ Судамъ, чтобы по каждому дѣлу требуемы были отъ полицейскихъ властей свѣдѣнія о томъ, въ который разъ совершено преступленіе обвиняемыхъ.

Впослѣдствіи, когда судебныя мѣста приведены были въ совершенное устройство, и когда въ каждомъ изъ нихъ заведены были установленныя книги о обвиняемыхъ и дѣлахъ, поступающихъ на разсмотрѣніе, надобность въ собираніи этихъ свѣдѣній сама собою миновала. Содержимый въ каждомъ Судѣ реестръ дѣлъ вмѣстѣ съ алфавитнымъ спискомъ обвиняемыхъ служатъ основаніемъ для надлежащихъ вымѣтокъ въ дѣлахъ; а дабы въ этомъ отношеніи соблюдаема была строгая акуратность, Прави-

Zawsze jednak przed przystąpieniem do odbioru przysięgi, zwracaną być musi uwaga na ogólne w téj mierze przepisy, iżby do przysięgi byli dopuszczani ci tylko, względem których żadne prawne przeszkody nie istnieją. I dla tego w każdym razie, gdy Sąd, po rozpoznaniu nadesłanych mu akt, uzna, że odebranie przysięgi dla przyczyn prawnych nastąpić nie może, jest w obowiązku natychmiast władzę żądającą odebrania przysięgi o tém zawiadomić.

§ 4. *O sporządzeniu regestratury obwinionego.*

Jedną z ważniejszych okoliczności pod względem oznaczenia wysokości kary jest powtarzanie przestępstw. Tak dawne prawo karne, jak i obecnie obowiązujący Kodeks kar głównych i poprawczych, wymiar kary od tego czyni zawisłym; dla tego to Sądy instrukcyą spraw prowadzące, są w obowiązku zebrać wiadomości te na drodze śledztwa, zanim sprawa do osądzenia przygotowaną i pod zawyrokowanie oddaną zostanie.

W tym celu, Minister Sprawiedliwości już reskryptem z d. 20 Grudnia 1810 roku, N. 14,681, zalecił wszystkim Sądom karnym, aby w każdéj sprawie ściąganą była wiadomość od władz policyjnych, po który raz obwiniony dopuszcza się przestępstwa.

Po kompletném uorganizowaniu się Sądów i zaprowadzeniu w każdym z nich odpowiednich kontrol spraw i obwinionych, pod osądzenie przychodzących, potrzeba ściągania tych wiadomości sama przez się ustała. Lista spraw, utrzymywana w każdym Sądzie, obok alfabetycznego spisu obwinionych, stanowi podstawę do stosownych zaznaczeń w aktach; aby zaś wszelka ścisłość pod tym względem była zachowaną, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryp-

тельственная Коммисія Юстиціи, въ предписаніи отъ 29 Іюня (11 Іюля) 1863 года, за N. 9,650 [1]), указала порядокъ дѣйствій по сему предмету.

ГЛАВА III.

Слушаніе дѣла въ судебномъ засѣданіи.

§ 1. Въ отношеніи публичности судебныхъ засѣданій.

Относительно публичнаго слушанія дѣлъ въ судебныхъ засѣданіяхъ, правило ст. 11 имѣетъ до настоящаго времени дѣйствующую силу.

Изъ этого правила изъемлются дѣла, оскорбляющія приличіе и предосудительныя для нравственности, докладъ и пренія по которымъ происходятъ при закрытыхъ дверяхъ, на основаніи предписанія Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 3 (15) Апрѣля 1837 года, за N. 3,256 [2]), даннаго Прокурорамъ при Уголовныхъ Судахъ, на которыхъ возложено строгое наблюденіе за исполненіемъ сего правила.

§ 2. О докладѣ дѣла.

По окончаніи слѣдственнаго производства, докладчикъ обязанъ изготовить по дѣлу сжатый и вѣрный докладъ, по правиламъ, указаннымъ въ предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 1 (13) Декабря 1866 года, за N. 12,937 [3]). Прочтеніемъ этого доклада ограничивается самое слушаніе дѣла, за исключеніемъ случаевъ, когда Судъ, для разъясненія нѣкоторыхъ обстоятельствъ, потребуетъ представленія ему показаній лицъ, спрошенныхъ въ качествѣ обвиняемыхъ, или въ качествѣ свидѣтелей; ибо въ такихъ случаяхъ докладчикъ, по представленіи доклада, прочитываетъ также данныя протоколярно показанія.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 228 (т. XII, стр. 660).*
[2]) *См. прибавленіе N. 229 (т. XIII, стр. 2).*
[3]) *См. прибавленіе. N. 230 (т. XIII, стр. 4).*

tem z dnia 29 Czerwca (11 Lipca) 1863 r., N. 9,650, wskazała sposób w téj mierze postępowania [1]).

TYTUŁ III.

Wprowadzenie sprawy na audyencyą.

§ 1. Co do jawności audyencyi.

Co do publicznego wprowadzania spraw na audyencyą Sądu, przepis art. 11-go po dziśdzień ma moc obowiązującą.

Wyjątek w téj mierze stanowią sprawy przyzwoitość i moralne uczucia obrażające, które to sprawy przy zamkniętych drzwiach są wprowadzane, a to na zasadzie reskryptu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 3 (15) Kwietnia 1837 r., N. 3,256 [2]), do Prokuratorów przy Sądach karnych wydanego, którym ścisłe przestrzeganie tego najwyraźniéj jest zaleconém.

§ 2. O relacyi.

Po ukończeniu instrukcyi śledczéj, do referenta sprawy należy spisanie dokładnéj i treściwéj relacyi, podług prawideł wskazanych reskryptem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 1 (13) Grudnia 1866 r., N. 12,937 [3]), na odczytaniu któréj ogranicza się samo jéj wprowadzenie, wyjąwszy gdyby Sąd, w objaśnieniu niektórych szczegółów, zażądał przedstawienia sobie zeznań osób, czy to w charakterze obwinionych, czy jako świadków słuchanych. W takich bowiem razach referent, po przedstawieniu relacyi, odczytuje także zeznania protokólarnie złożone.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 228 (t. XII, str. 661).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 229 (t. XIII, str. 3).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 230 (t. XIII, str. 5).*

Такъ какъ однакожъ случалось, что высшія судебныя мѣста составленіе доклада возлагали на низшіе Суды, не взирая на то, что дѣло подлежало разсмотрѣнію высшихъ Судовъ; то, въ предупрежденіе такого неправильнаго дѣйствія, Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніями отъ 14 Августа 1833 года, за N. 6,995 [1]), и отъ 12 (24) Мая 1841 года, за N. 5,341 [2]), постановила правиломъ, что составленіе доклада лежитъ на обязанности того Суда, которымъ разсматривается дѣло въ первой инстанціи.

Примѣчаніе. Изъятіе въ этомъ отношеніи составляютъ дѣла, подлежащія разсмотрѣнію Судовъ Полицейскихъ, каковыя дѣла, согласно положительному постановленію ст. II-й, по настоящее время докладываются въ судебномъ засѣданіи безъ письменнаго доклада, и Судъ, по прочтеніи лишь дѣла, приступаетъ прямо къ постановленію приговора.

§. 3. Объ изустномъ объясненіи обвиненнаго въ Судѣ.

Въ статьѣ 54 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ опредѣленъ порядокъ, въ какомъ должны быть представляемы изустныя объясненія, въ случаѣ, когда встрѣчается препятствіе въ доставленіи содержащагося подъ стражею обвиняемаго, къ сроку, назначенному для рѣшенія дѣла, при чемъ предоставляется во всякомъ случаѣ усмотрѣнію Суда опредѣлить, нужно ли, или нѣтъ доставленіе самаго обвиняемаго въ присутствіи Суда.

Для исполненія сего узаконенія, Судъ, производящій слѣдствіе, обязанъ при окончаніи онаго требовать отъ обвиняемыхъ заявленія, желаютъ ли они воспользоваться правомъ изустнаго объясненія; каковое заявленіе, также какъ и въ отношеніи за-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 231 (т. XIII, стр. 18).*
[2]) *См. прибавленіе N. 232 (т. XIII, стр. 24).*

Ponieważ jednak zdarzało się, że Sądy wyższe wyręczały się w spisaniu relacyi Sądami niższemi, chociaż sama sprawa właściwie pod wyrok Sądu wyższego kwalifikowała się, przeto, dla zapobieżenia takiemu niewłaściwemu postępowaniu, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptami z dnia 14 Sierpnia 1833 roku, N. 6,995 [1]), i z dnia 12 (24) Maja 1841 roku, N. 5,341 [2]), przepisała, że ten Sąd ma obowiązek sporządzania relacyi, do którego sprawa pod wyrok w I-éj instancyi przychodzi.

Uwaga. Wyjątek w téj mierze stanowią sprawy rozpoznaniu Sądów Policyjnych ulegające, które, jak to wyraźnie w art. 11-tym jest zastrzeżoném, po dziśdzień przedstawiane są bez relacyi, i Sąd, jedynie po odczytaniu akt, przystępuje wprost do wydania w nich wyroku.

§ 3. O ustném przymówieniu się obwinionego.

Ustawa przechodnia do Kodeksu kar głównych i poprawczych w artykule 54-m oznaczyła formę, w jakiéj ustne przymówienie się ma mieć miejsce, na wypadek, gdy zachodzi przeszkoda w dostawieniu obwinionego, w więzieniu osadzonego, na termin do osądzenia sprawy, pozostawiając w każdym razie uznaniu Sądu, czyli dostawienie w tym razie jest konieczném lub przeciwnie.

Celem wykonania tego przepisu, obowiązkiem jest Sądu śledzącego, przy zakończeniu śledztwa, żądać od obwinionych deklaracyi, czyli przymawiać się pragną, która to deklaracya, podobnie jak co do obrony i uznania śledztwa za ukoń-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 231 (t. XIII, str. 19).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 232 (t. XIII, str. 25).*

щиты и признанія слѣдствія оконченнымъ, должно быть отобрано протоколярно. Послѣ чего, въ случаѣ заявленнаго желанія представить изустныя объясненія, назначается срокъ для рѣшенія дѣла, смотря по разстоянію мѣстожительства обвиняемаго, если онъ остается на свободѣ; самое же слушаніе дѣла въ судебномъ засѣданіи можетъ послѣдовать не прежде, какъ по представленіи Суду удостовѣренія о врученіи лицамъ, желающимъ объясняться изустно, повѣстокъ, заключающихъ въ себѣ извѣщеніе о срокѣ рѣшенія дѣла.

Если обвиняемый содержится подъ стражею, то требованіе по этому предмету сообщается посредствомъ тюремнаго Смотрителя, который обязанъ доставить арестанта, или донести Суду о препятствіяхъ, по которымъ доставленіе его невозможно.

Случается однакожъ, что арестантъ, заявившій желаніе представить Суду изустныя объясненія, отправленъ въ другую тюрьму, или въ арестантскія роты; въ такихъ случаяхъ доставленіе его должно происходить порядкомъ, указаннымъ въ предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 1 (13) Сентября 1841 года, за N. 7,872 [1]), данномъ Уголовнымъ Судамъ, вслѣдствіе отношенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 20 Мая (1 Іюня) 1841 года, за N. 9,460/2,315.

§. 4. *Защита обвиняемаго.*

Различіе, допускаемое закономъ въ ст. 12 декрета 26 Іюля 1810 года, въ отношеніи предоставленной обвиняемому защиты личной, или посредствомъ избраннаго имъ самимъ, для этой цѣли, защитника, примѣнялось на практикѣ только въ началѣ учрежденія Уголовныхъ Судовъ; ибо въ послѣдствіи, съ увеличеніемъ числа защитниковъ, имъ исключительно поручалось представленіе защиты въ пользу обвиняемыхъ по всѣмъ дѣламъ уголовнымъ, какъ въ низшихъ, такъ и въ высшихъ

---

[1]) *См. приб. N. 233 (томъ XIII, стр. 48).*

czone, protokólarnie spisaną być musi. Poczém, w razie wniesionego żądania co do ustnego przymówienia się, termin do sądzenia sprawy oznaczanym bywa w stosunku odległości miejsca zamieszkania obwinionego, jeśli ten na wolności pozostaje; samo zaś wprowadzenie sprawy nie wprzód może mieć miejsce, aż po przedstawieniu Sądowi dowodu doręczenia osobom przymówienie się zastrzegającym, wezwania, obejmującego w sobie zawiadomienie o terminie jéj wprowadzenia.

Jeśli obwiniony pozostaje w więzieniu, wezwanie w téj mierze czynione jest za pośrednictwem Nadzorcy, który aresztanta dostawić, lub o niemożności dostawienia dla jakichbądź przyczyn donieść Sądowi jest obowiązany.

Zdarza się jednak, że aresztant, ustne przymówienie się zastrzegający, odesłany jest bądź do innego więzienia, bądź do rot aresztanckich; w takich razach dostawienie go następować musi według zasad wskazanych w reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 1 (13) Września 1841 roku, Nr. 7,872 [1]), na odniesienie się Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych z dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1841 roku, N. 9,460/2,315, do Sądów karnych wydanym.

§. 4. Obrona obwinionego.

Różnica, jaką prawo czyni w artykule 12-tym dekretu z d. 26 Lipca 1810 roku co do możności bronienia osobiście się przez samego obwinionego lub przez obrońcę, w tym celu przez niego samego wybranego, tylko w początku organizacyi Sądów karnych w praktyce miała zastosowanie. Później bowiem, z powiększeniem liczby obrońców, wyłącznie im tylko poruczano przynoszenie obrony za obwinionemi we wszelkich sprawach

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 233 (t. XIII, str. 49).*

судебныхъ инстанціяхъ, каковой порядокъ имѣетъ мѣсто и по настоящее время.

Такъ какъ при Судахъ Уголовныхъ не состоитъ и не состояло прежде особыхъ защитниковъ, а назначались они только при Судахъ Гражданскихъ, подъ наименованіемъ Защитниковъ, Патроновъ, Адвокатовъ и Меценасовъ [1]), то Министръ Юстиціи, при первоначальномъ учрежденіи судебныхъ мѣстъ, основываясь на министерской инструкціи отъ 17 Мая 1808 года, предписаніемъ отъ 13 Ноября 1809 года, за N. 6,095 [2]), изготовленіе защиты по дѣламъ уголовнымъ возложилъ на обязанность Защитниковъ, установленныхъ при Судахъ Гражданскихъ.

Изъятіе въ этомъ отношеніи составляютъ единственно Защитники Прокураторіи, которые освобождены отъ этой обязанности распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 23 Іюля 1817 года, за N. 5,521 [3]).

Отъ обязательной защиты по дѣламъ уголовнымъ освобождаются также и другіе защитники, по особымъ о томъ распоряженіямъ Правительственной Коммисіи Юстиціи, но это допускается въ такихъ только случаяхъ, когда служебныя, или сопряженныя съ должностію защитниковъ занятія требуютъ освобожденія ихъ отъ таковыхъ дѣйствій. О чемъ однакожъ увѣдомляются каждый разъ Уголовные Суды, съ поименованіемъ фамиліи освобожденнаго защитника.

Защита обвиняемыхъ, на основаніи правилъ судопроизводства, представляется въ видѣ писанной защитительной рѣчи, для изготовленія которой, по принятому во всѣхъ Судахъ порядку, дѣла тотчасъ по окончаніи слѣдственнаго производства

---

[1]) *Смотри объясненіе къ ст. 45 Учрежденія Гражданскихъ Судебныхъ мѣстъ отъ 13 Мая 1808 года настоящаго Сборника, томъ VI стр. 194.*

[2]) *См. приб. N. 234 (томъ XIII, стр. 50).*

[3]) *См. приб. N. 235 (томъ XIII, стр. 52).*

karnych, czy to w niższych, czy w wyższych instancyach sądowych, co po obecną chwilę ma miejsce.

Ponieważ przy Sądach karnych nie ma i nie było oddzielnych obrońców, i tylko mianowani byli oni przy Sądach cywilnych, pod nazwą Obrońców, Patronów, Adwokatów i Mecenasów [1]) przeto Minister Sprawiedliwości, zaraz przy pierwiastkowéj organizacyi Sądów, na zasadzie instrukcyi ministeryalnéj z dnia 17 Maja 1808 roku, reskryptem z dnia 13 Listopada 1809 r., N. 6,095 [2]), obowiązek przynoszenia obron w sprawach karnych włożył na obrońców, ustanowionych przy Sądach cywilnych.

Wyjątek w téj mierze stanowią jedynie Obrońcy Prokuratoryi, którzy rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 23 Lipca 1817 roku, N. 5,521 [3]), od tego obowiązku zwolnieni zostali.

Podobnież i inni obrońcy zwalniani bywają od przynoszenia obron w sprawach karnych, za oddzielnemi w téj mieze decyzyami Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, lecz tor wtedy tylko ma miejsce, gdy zajęcia ich, bądź służbowe, bądź związek ze służbą mające, wymagają uwolnienia ich od tych czynności. O czém jednak Sądy karne za każdym razem, z wymienieniem nazwiska zwolnionego obrońcy, zawiadamiane bywają.

Obrony za obwinionemi przynoszone, na zasadzie przepisów proceduralnych, składane są w formie pisma obrończego, dla sporządzenia którego, według przyjętego we wszystkich Sądach porządku, akta spraw, zaraz po ukończeniu

---

[1]) *Zobacz wyjaśnienie do art. 45 Organizacyi Sądownictwa cywilnego z dnia 13 Maja 1808 roku, tom VI niniejszego Zbioru, str. 195.*

[2]) *Zobacz dodatek N. 234 (t. XIII, str. 51).*

[3]) *Zobacz dodatek N. 235 (t. XIII, str. 53).*

и составленіи доклада, передаются избраннымъ сторонами, или назначеннымъ Судами защитникамъ.

Обязанности защитниковъ въ этомъ отношеніи указаны подробно въ обоихъ уставахъ уголовнаго судопроизводства. Независимо же отъ сего, въ видахъ соблюденія однообразнаго порядка въ отношеніи назначенія защитниковъ, истребованія отъ нихъ защитительныхъ рѣчей и ускоренія движенія дѣлъ арестантскихъ, изданы еще слѣдующія распоряженія:

1) Инструкція, данная Правительственною Коммисіею Юстиціи, Уголовнымъ Судамъ отъ 12 (24) Мая 1841 года, за N. 5,341 [1]), и заключающая въ § 10 правила по настоящему предмету.

2) Предписаніе той же Коммисіи отъ 12 (24) Іюня 1846 года, за N. 7,669 [2]), о томъ, чтобы Суды не сообшали защитникамъ слѣдственныхъ дѣлъ, въ случаѣ принесенія обвиняемыми апелляціи на опредѣленія о задержаніи ихъ въ слѣдственной тюрьмѣ.

3) Предписаніе отъ 5 (17) Ноября 1859 года, за N. 23,251 [3]), по предмету наложенія взысканій на нерадивыхъ защитниковъ.

4) Предписаніе отъ 11 (23) Ноября 1861 года, за N. 20,192/23,411 [4]), объясняющее, что назначенные Защитниками при Государственномъ Совѣтѣ не освобождаются отъ обязательнаго изготовленія защитительныхъ рѣчей по дѣламъ уголовнымъ.

Примѣчаніе I. На основаніи этихъ узаконеній и распоряженій, и по точному смыслу самаго декрета 1810 года, защита по дѣламъ уголовнымъ, подлежащимъ разсмотрѣнію Судовъ Полиціи Простой, представляется Защитни-

---

[1]) *См. приб. N. 232 (томъ XIII, стр. 24).*
[2]) *См. приб. N. 236 (томъ XII, стр. 54).*
[3]) *См. приб. N. 237 (томъ XIII, стр. 56).*
[4]) *См. приб. N. 238 (томъ XIII, стр. 64).*

w nich instrukcyi śledczéj i sporządzeniu relacyi, komunikowane są obrońcom, czy to przez strony wybranym, czy z urzędu wyznaczonym.

Szczegółowo pod tym względem obowiązki obrońców wskazują obydwie procedury karne. Obok tego, dla zachowania jednostajnego postępowania w przeznaczaniu obrońców i ściąganiu obron, niemniéj dla zapewnienia należytego pospiechu w sprawach osób aresztowanych, wydane zostały:

1) Instrukcya przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości dla Sądów karnych pod datą 12 (24) Maja 1841 roku, N. 5,341 [1]), przepisana i w § 10-m rozporządzenia pod tym względem obejmująca.
2) Reskrypt téjże Kommissyi z dnia 12 (24) Czerwca 1846 roku, N. 7,669 [2]), aby akta spraw nie były komunikowane obrońcom przy odwoływaniu się obwinionych od decyzyj kwalifikacyjnych.
3) Reskrypt z d. 5 (17) Listopada 1859 r., N. 23,251 [3]), w przedmiocie wymierzania kar na opieszałych obrońców.
4) Reskrypt z dnia 11 (23) Listopada 1861 r., N. 20,192/23,411 [4]), objaśniający, że nominacya na Obrońców przy Radzie Stanu nie uwalnia od wyrabiania obron w sprawach karnych.

Uwaga I. Na zasadzie tych to przepisów i rozporządzeń, oraz w duchu samego dekretu z roku 1810, obrony w sprawach karnych, pod rozpoznanie Sądów Policyi Prostéj przy-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 232 (t. XIII, str. 25).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 236 (t. XIII, str. 55).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 237 (t. XIII, str. 57).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 238 (t. XIII, str. 65).*

ками, установленными при Мировыхъ Судахъ.

По дѣламъ, разсматриваемымъ Судами Полиціи Исправительной, изготовленіе защитительной рѣчи лежитъ на обязанности тѣхъ же Защитниковъ, а равно и Патроновъ при Гражданскихъ Трибуналахъ. Наконецъ по дѣламъ, рѣшаемымъ Уголовными Судами, защита подсудимыхъ возложена на Патроновъ, состоящихъ при Трибуналахъ [1]).

Однакожъ порядокъ этотъ относится только къ защитникамъ, назначаемымъ Судами для защиты подсудимыхъ; потому что если обвиненный изъявитъ желаніе, чтобы защита по его дѣлу представлена была въ какой-либо инстанціи защитникомъ высшаго или низшаго званія, то правила, изложенныя, какъ въ уставахъ о судопроизводствѣ, такъ равно и въ ст. 12 декрета 26 Іюля 1810 года, соблюдаются во всей точности.

Примѣчаніе II. Правило, изложенное въ послѣднемъ пунктѣ ст. 12, чтобы никто не былъ судимъ Уголовнымъ Судомъ безъ защиты, имѣло обязательную силу до тѣхъ поръ, пока окончательное рѣшеніе дѣлъ уголовныхъ предоставлено было Уголовнымъ Судамъ.

Отмѣна этого права Уголовныхъ Судовъ и установленіе судебныхъ инстанцій

---

[1]) *Если въ томъ городѣ, гдѣ имѣетъ свое пребываніе Судъ Полиціи Исправительной, находится Гражданскій Трибуналъ, то обвиняемыхъ обязаны защищать состоящіе при этомъ Трибуналѣ Патроны, безъ различія, подлежитъ ли дѣло разсмотрѣнію Уголовнаго Суда въ первой, или во второй инстанціи. Общаго распоряженія въ этомъ отношеніи издано не было, но существуютъ только частныя предписанія Правительственной Коммисіи Юстиціи тѣмъ Судамъ, которые обращались къ ней о разрѣшеніи подобнаго вопроса. Одно изъ такихъ распоряженій, данное Предсѣдателю Гражданскаго Трибунала въ Сѣдльцахъ отъ 11 (23) Іюля 1845 года, за N. 9,219, прилагается въ прибавленіе подъ N. 239 (томъ XIII, стр. 66).*

chodzących, przynoszone są przez Obrońców przy Sądach Pokoju.

W sprawach przez Sądy Poprawcze rozpoznawanych, wygotowanie obron należy do tychże Obrońców, oraz do Patronów przy Trybunałach Cywilnych. Wreszcie, w sprawach sądzonych przez Sądy Kryminalne, bronienie podsądnych należy do Patronów przy Trybunałach urzędujących [1]).

Porządek jednak ten stosuje się tylko do obrońców z urzędu do przynoszenia obron wyznaczanych. Jeżeli bowiem strona pragnie być bronioną w któréjkolwiek instancyi, czy to przez obrońcę wyższego stopnia, czy przez niższego, wtedy przepisy tak proceduralne, jakoteż artykułu 12-go dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku ściśle są zachowywane.

Uwaga II. Dopóki Sądy Kryminalne sądziły sprawy karne ostatecznie, dopóty i ostatni ustęp artykułu 12-go, zalecający, aby nikt bez obrony przez tenże Sąd nie był sądzonym, miał moc obowiązującą.

Odjęcie tego prawa Sądom Kryminalnym i oznaczenie instancyj sądowych późniejszemi przepisami, szczegółowo w Ty-

---

[1]) *Jeżeli w miejscu urzędowania Sądu Poprawczego znajduje się Trybunał Cywilny, w takim razie obrony za obwinionemi przynosić obowiązani są Patronowie przy tymże Trybunale urzędujący, bez względu, czy sprawa przez Sąd Kryminalny ma być sądzona w I-éj lub w II-éj instancyi. Ogólnego w téj mierze rozporządzenia nie masz, lecz istnieją jedynie pojedyncze reskrypta Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, wydawane do tych Sądów, które o rozwiązanie podobnego zapytania do niéj odnosiły się. Jedno z takich rozporządzeń, do Prezesa Trybunału Cywilnego w Siedlcach wydane, z daty 11 (23) Lipca 1845, N. 9,219, dołącza się. — Zobacz dodatek N. 239 (t. XIII, str. 67).*

изданными въ послѣдствіи законоположеніями, которыя поименованы подробно ниже сего въ главѣ II-й, объясненій къ Отдѣлу III-му, декрета 26 Іюля 1810 года, повлекло за собою измѣненіе вышеозначеннаго правила.

Нынѣ же по дѣламъ уголовнымъ, въ отношеніи представленія защиты въ пользу обвиняемыхъ, какъ по назначенію Суда, такъ и по требованію подсудимыхъ, дѣйствуетъ ст. 53-я Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ [1]).

Примѣчаніе III. О томъ, какіе судебные защитники обязаны защищать подсудимыхъ по дѣламъ, восходящимъ на разсмотрѣніе Апелляціоннаго Суда, объяснено въ инструкціи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 20 Апрѣля (2 Мая) 1835 года, за N. 2,195/2,494, помѣщенной въ прибавленіи N. 25 (томъ X, стр. 214).

Примѣчаніе IV. Относительно защиты подсудимыхъ по дѣламъ, подлежащимъ разсмотрѣнію X Департамента Правительствующаго Сената, слѣдуетъ справиться съ Положеніемъ о Варшавскихъ Департаментахъ Сената, помѣщенномъ въ томѣ VI настоящаго Сборника.

Примѣчаніе V. Въ отношеніи порядка обезпеченія дѣлъ, оставшихся послѣ умершихъ или вышедшихъ въ отставку защитниковъ, подробныя правила изложены въ учрежденіи Гражданскихъ Судебныхъ мѣстъ [2]); тамъ же объяснены подробно и постановленія, касающіяся наложенія взысканій на защитниковъ, и привлеченіе ихъ къ отвѣтственности за проступки по должности.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 28 (томъ X, стр. 232).*

[2]) *См. объясненіе къ ст. 45 учрежденія Гражданскихъ Судовъ (томъ VI настоящаго Сборника постановленій, стр. 394).*

tule II-m objaśnień do Działu III-go dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku poniżéj wymienionemi, samo przez się zmianę tego przepisu za sobą pociągnęło.

Obecnie zaś co do spraw karnych pod względem obron, jakie za obwinionemi przynoszone być mają, czy to z urzędu, czy na żądanie obwinionych, obowiązuje artykuł 53-ci Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych [1]).

Uwaga III. Którzy obrońcy sądowi są w obowiązku bronienia obwinionych w sprawach pod rozpoznanie Sądu Apellacyjnego przychodzących, wskazuje instrukcya Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 20 Kwietnia (2 Maja) 1835 roku, N. 2,195/2,494, zamieszczona jako dodatek N. 25 (t. X, str. 215).

Uwaga IV. Co do obron przynoszonych w sprawach pod rozpoznanie X-go Departamentu Rządzącego Senatu przychodzących, porównać należy Ustawę o Warszawskich Departamentach tegoż Senatu, zamieszczoną w tomie VI-m niniejszego Zbioru.

Uwaga V. Co do zabezpieczenia akt po zmarłych lub wyszłych ze służby obrońcach, szczegółowe przepisy zamieszczone są w Organizacyi Sądownictwa cywilnego [2]). Podobnież wyjaśnione tam są przepisy dotyczące karności obrońców i pociągania ich do odpowiedzialności za wykroczenia służbowe.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 28 (t. X, str. 233).*

[2]) *Zobacz wyjaśnienie do art. 45-go Organizacyi Sądownictwa cywilnego (t. VI-ty niniejszego Zbioru przepisów, str. 395).*

§ 5. Заключеніе Прокурора.

Возложенное на Прокуроровъ, ст. 13 декрета 26 Іюля 1810 года, изготовленіе обвинительнаго акта и дальнѣйшее поддерживаніе взведенныхъ противъ подсудимаго обвиненій не имѣло и не имѣетъ на практикѣ примѣненія. Причина сему заключается въ томъ, что, при введеніи въ дѣйствіе въ бывшемъ Герцогствѣ Варшавскомъ новыхъ судебно-уголовныхъ учрежденій по образцу французскихъ, оставленъ былъ въ силѣ прежній порядокъ уголовнаго судопроизводства, вытекающій изъ уставовъ Прусскаго и Австрійскаго. Уставы эти, основанные на слѣдственной системѣ, не могли вмѣстѣ съ тѣмъ допускать примѣненія обвинительной системы, коей главнымъ органомъ является Прокуроръ, дѣйствующій въ качествѣ обвинителя, и отъ котораго зависитъ въ такомъ случаѣ весь ходъ дѣла съ самаго начала его производства до постановленія окончательнаго приговора или опредѣленія.

Сообразно съ этими уставами уголовнаго судопроизводства и изданными впослѣдствіи въ духѣ ихъ распоряженіями, какъ это изложено въ объясненіи къ § 17 лит. *b.* н. 3 и 5 Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи (томъ I настоящаго Сборника, стр. 218 и 234), а равно въ Учрежденіи Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената въ томѣ VI того же Сборника постановленій, обязанности Прокурора ограничиваются въ настоящее время наблюденіемъ за ходомъ дѣлъ особенной важности, или дѣлъ, порученныхъ его надзору по долгу службы, представленіемъ заключеній, какъ относительно судебныхъ опредѣленій, такъ равно и относительно приговоровъ, рѣшающихъ дѣло окончательно, согласно указаніямъ ст. 11 настоящаго декрета, и наконецъ принесеніемъ протестовъ на приговоры, если таковые постановлены несогласно съ закономъ.

Независимо отъ распоряженій, относящихся къ общему надзору за ходомъ дѣлъ и сопряженной съ нимъ обязанности непосредственнаго представленія Намѣстнику Царства, Граж-

§ 5. Wnioski Prokuratora.

Wygotowanie aktu oskarżenia i popieranie sprawy przeciwko obwinionemu, włożone artykułem 13-m dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku na Prokuratorów, nie miało i nie ma w praktyce zastosowania. Przyczyna tego spoczywa w tém, że, obok zaprowadzenia nowéj organizacyi sądownictwa karnego w Księstwie Warszawskiém na wzór sądownictwa francuzkiego, utrzymane nadal zostały podotąd obowiązujące procedury karne pruska i austryacka. Procedury te, oparte na systemacie inkwizycyjnym, nie mogły zarazem dopuszczać systematu akkuzatoryjnego, którego głównym czynnikiem jest Prokurator, występujący jako oskarżyciel, i od którego zawisłym jest w takich razach przebieg sprawy, od chwili jéj rozwinięcia aż do stanowczego załatwienia przez wyrok lub decyzyą.

Skutkiem tych to procedur karnych i rozporządzeń następnie w duchu jéj wydanych, jak to wyjaśnioném jest przy § 17-m ad *b.* n. 3 i 5 Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości (t. I-y niniejszego Zbioru, str. 219 i 235), oraz w Organizacyi Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, zamieszczonéj w tomie VI-m tegoż Zbioru przepisów, obowiązki Prokuratora ograniczają się obecnie na dozorze nad sprawami ważnemi lub z urzędu do kontrol mu poruczonemi, na czynieniu wniosków, tak przy decyzyach, jak i przy wyrokach stanowczo sprawę załatwiających, a to stosownie do art. 11-go niniejszego dekretu, wreszcie na odwoływaniu się od wyroków, jeżeli te z obrazą prawa wydane zostały.

Obok rozporządzeń co do ogólnego nadzoru nad sprawami i łącznego z nim obowiązku składania bezpośrednich Namiestnikowi Królestwa, Gubernatorom Cywilnym i Kom-

данскимъ Губернаторамъ и Правительственной Коммисіи Юстиціи вѣдомостей о ходѣ дѣлъ, а въ особенности арестантскихъ, о чемъ соотвѣтственное объясненіе изложено уже въ Сборникѣ постановленій, касающихся Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи, а именно въ объясненіяхъ къ § 17 лит. *b.* н. 3 и 5, и лит. *c*, а также въ главѣ 2-ой объясненій къ Отдѣлу II-му, декрета 26 Іюля 1810 года (томъ I, стр. 218, 234 и 256, а также настоящій томъ Сборника, стр. 98), имѣютъ обязательную силу:

1) Предписаніе Министра Юстиціи отъ 5 Сентября 1814 года, за N. 4,521 [1]), относительно надзора за ходомъ дѣлъ и представленія письменныхъ заключеній, по дѣламъ болѣе важнымъ въ продолженіе 3 дней, а по дѣламъ менѣе важнымъ— безотлагательно.
2) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 6 Декабря 1827 года, за N. 12,324 [2]), о томъ чтобы, въ предотвращеніе медленности по дѣламъ, просматриваемы были Прокурорами слѣдственныя производства, и чтобы они, въ случаѣ замѣченнаго замедленія, сообщали о томъ Предсѣдательствующимъ въ Судахъ.
3) Предписаніе Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 5 Августа 1834 года, за N. 6,010 [3]), по предмету принесенія протестовъ въ Суды высшихъ инстанцій, на приговоры, постановленные съ нарушеніемъ закона.
4) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 13 (25) Октября 1858 года, за N. 17,633 [4]), относительно

---

[1]) *См. приб. N. 240 (томъ XIII, стр. 72).*
[2]) *См. приб. N. 241 (томъ XIII, стр. 74).*
[3]) *См. приб. N. 242 (томъ XIII, стр. 76).*
[4]) *См. приб. N. 243 (томъ XIII , стр. 118).*

missyi Rządowéj Sprawiedliwości wykazów o postępie spraw, szczególniéj osób aresztowanych, względem czego wyjaśnienie stosowne znajduje się w Zbiorze przepisów dotyczących Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, a w szczególności przy § 17 ad *b.* n. 3 i 5., oraz ad *c*, niemniéj w tytule II-m wyjaśnień do Działu II-go dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku (t. I, str. 219, 235 i 257, oraz tom niniejszy str. 99), obowiązującemi są:

1) Reskrypt Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 Września 1814 roku, N. 4,521 [1]), co do dozoru nad sprawami i udzielania piśmiennych wniosków w sprawach ważniejszych, w dniach trzech, a w mniejszych — natychmiast.
2) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 6 Grudnia 1827 roku, N. 12,324 [2]), iżby Podprokuratorowie, dla zapobieżenia zwłoce w sprawach, przeglądali akta i za dostrzeżeniem opóźnienia znosili się z Prezydującemi.

3) Reskrypt Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 5 Sierpnia 1834 roku, N. 6,010 [3]), w przedmiocie odwoływania się do wyższych instancyj od wyroków z obrazą prawa wydanych.
4) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 13 (25) Października 1858 roku, N. 17,633 [4]), co do formy,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 240 (t. XIII, str. 73).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 241 (t. XIII, str. 75).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 242 (t. XIII, str. 77).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 243 (t. XIII, str. 119).*

порядка, въ какомъ должны быть приносимы Прокурорами апелляціонные протесты.

5) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 23 Октября (4 Ноября) 1859 года, за N. 22,399 [1]), о томъ, чтобы Прокуроры, для наблюденія за ходомъ дѣлъ, пересматривали заведенные въ каждомъ Судѣ списки этимъ дѣламъ.

Глава IV.

Приговоръ.

§ 1. Постановленіе приговора.

Правило ст. 11 Королевскаго декрета отъ 26 Іюля 1810 года, которымъ постановлено, что, приговоръ произносится въ особой совѣщательной камерѣ, подверглось измѣненію, вызванному необходимостію; потому что по недостатку соотвѣтственныхъ помѣщеній для Судовъ, установился на практикѣ такой порядокъ, что Суды, послѣ открытія засѣданія, остаются на мѣстѣ, гдѣ происходило слушаніе дѣла, и только участвующія въ немъ стороны, находящіяся въ залѣ присутствія, по данному Предсѣдательствующимъ знаку посредствомъ колокольчика, удаляются въ особую назначенную для этого комнату, и только послѣ письменнаго изготовленія приговора, по данному такому же знаку, возвращаются въ залу присутствія, гдѣ Писарь публично провозглашаетъ приговоръ.

Приговоры постановляются или единогласно, или большинствомъ голосовъ.

Въ этомъ отношеніи изданы Правительственною Коммисіею Юстиціи предписанія:

1) Отъ 30 Мая (11 Іюня) 1840 года, за N. 5,937 [2]), о порядкѣ веденія въ Судахъ журналовъ засѣданій.

---

[1]) *См. приб. N. 244 (т. XIII, стр. 122).*
[2]) *См. приб. N. 245 (т. XIII, стр. 130).*

w jakiéj apellacye przez Prokuratorów czynione być mają.

5) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 23 Październik (4 Listopada) 1859 roku, N. 22,399 [1]), aby Prokuratorowie, dla pilnowania biegu spraw, przeglądali listy tychże spraw w każdym Sądzie utrzymywane.

TYTUŁ IV.

Wyrok.

§ 1. Wydanie wyroku.

Przepis art. 11-go dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku, stanowiący, że wyrok zapada na ustępie, uległ zmianie wywołanéj koniecznością. Brak bowiem odpowiednich lokalów na pomieszczenie Sądów, ustalił w praktyce tę zasadę, że Sąd, po wprowadzeniu sprawy, pozostaje w miejscu rozpoczętych przez siebie posiedzeń, zaś strony obecne na posiedzeniu, za danym przez Prezydującego, odgłosem dzwonka, znakiem, wydalają się do izby zwanéj ustępową, i dopiéro po napisaniu wyroku, za danym takimże znakiem, powracają znowu do izby sądowéj, gdzie Pisarz wyrok publicznie ogłasza.

Wyrok ten zapada jednomyślnie lub większością zdań.

W tym względzie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości wydała reskrypta:

1) Z dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1840 roku, N. 5,937 [2]), co do utrzymywania protokółów posiedzeń.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 244 (t. XIII, str. 123).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 245 (t. XIII, str. 131).*

2) Отъ 1 (13) Ноября 1840 года, за N. 11,869 [1]), о веденіи журналовъ судебныхъ совѣщаній.

Въ отношеніи постановленія опредѣленій и приговоровъ, общія правила указаны въ Прусскомъ и Австрійскомъ уставахъ уголовнаго судопроизводства; въ связи же съ этими правилами состоятъ нижеслѣдующія распоряженія Правительственной Коммисіи Юстиціи:

1) Отъ 27 Ноября 1834 года, за N. 10,466 [2]), о томъ, чтобы въ изложеніи сущности приговоровъ поясняемы были и послѣдствія наказаній, къ коимъ присуждаются преступники.

2) Отъ 6 (18) Ноября 1837 года, за N. 9,844 [3]), о воспрещеніи Судамъ указывать въ своихъ приговорахъ мѣстности, въ которыя осужденные, по выдержаніи наказанія, имѣютъ быть сосланы на дальнѣйшее жительство.

3) Отъ 4 (16) Сентября 1841 года, за N. 10,061 [4]), изданное въ разъясненіе §§ 415, 349 и 426 Австрійскаго устава судопроизводства части I и § 478 Прусской уголовной ординаціи, о томъ, что во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда виновный извѣстенъ и призываемъ былъ для объясненій, долженъ быть постановленъ приговоръ.

4) Предписаніе отъ 16 (28) Января 1842 года, за N. 13,849 [5]), о томъ, чтобы въ приговорахъ, присуждающихъ къ наказаніямъ, прописываемы были возлѣ цифръ также буквами, какъ сроки наказаній, такъ равно и время, съ котораго считаются эти сроки, а также число постановленія приговора.

---

[1]) *См. приб. N. 246 (т. XIII, стр. 134).*
[2]) *См. приб. N. 247 (т. XIII, стр. 138).*
[3]) *См. приб. N. 248 (т. XIII, стр. 140).*
[4]) *См. приб. N. 249 (т. XIII, стр. 142).*
[5]) *См. приб. N. 250 (т. XIII, стр. 150).*

2) Z dnia 1 (13) Listopada 1840 roku, N. 11,869 [1]), względem prowadzenia protokółów narad sądowych.

Co do wydawania decyzyj i wyroków, ogólne zasady wskazane są w procedurach kryminalnych pruskiéj i austryackiéj. Związkowe zaś z przepisami tam zamieszczonemi, są następujące rozporządzenia Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości:

1) Z dnia 27 Listopada 1834 roku, N. 10,466 [2]), aby w sentencyach wyroków wyszczególniać i skutki kar, na jakie przestępcy są osądzeni.

2) Z dnia 6 (18) Listopada 1837 roku, N. 9,844 [3]), zabraniający oznaczania w wyrokach miejsc, do których skazani, po wycierpianéj karze, mają być odsyłani na dalsze zamieszkanie.

3) Reskrypt z dnia 4 (16) Września 1841 r., N. 10,061 [4]), w objaśnieniu §§ 415, 349 i 426 proc. austr. cz. I-éj oraz § 478 Ord. kr. prus. wydany, że w każdym razie, gdy osoba jest udeterminowana i do tłomaczenia pociągnięta, wyrok wydanym być powinien.

4) Reskrypt z d. 16 (28) Stycznia 1842 r., N. 13,849 [5]), aby w wyrokach karę stanowiących, tak przeciąg czasu, jakoteż data, od któréj liczy się bieg téj kary, niemniéj data wyroku, literami, obok liczb, były wypisywane.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 246 (t. XIII, str. 135).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 247 (t. XIII, str. 139).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 248 (t. XIII, str. 141).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 249 (t. XIII, str. 143).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 250 (t. XIII, str. 151).*

5) Отъ 17 (29) Октября 1842 года, за N. 11,350 [1]), о томъ, чтобы въ приговорахъ присуждаемо было вознагражденіе за убытки, причиненные преступленіемъ.

6) Отъ 2 (14) Іюня 1845 года, за N. 7,188 [2]), о томъ, чтобы Суды, въ случаѣ временнаго освобожденія обвиненнаго отъ наказанія, постановляли вмѣстѣ съ тѣмъ въ приговорахъ о томъ, предстоитъ ли надобность въ учрежденіи надъ нимъ полицейскаго надзора, какъ это опредѣлено въ § 410 Прусскаго и въ § 454 части I Австрійскаго уставовъ уголовнаго судопроизводства.

7) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 21 Марта (2 Апрѣля) 1851 года, за N. 5,691 [3]) о томъ, чтобы въ приговорахъ излагаемы были соображенія относительно подсудности дѣла.

8) Предписаніе той же Правительственной Коммисіи отъ 11 (23) Іюня 1860 года, за N. 6,730 [4]), объясняющее § 425 II части и 467 I части Австрійскаго а равно § 521 Прусскаго уставовъ уголовнаго судопроизводства.

9) Предписаніе отъ 11 (23) Февраля 1861 года, за N. 2,692 [5]) по предмету означенія въ приговорахъ замѣна наказанія исправительными арестантскими ротами— заключеніемъ въ рабочемъ домѣ.

Примѣчаніе. На основаніи ст. 27 Высочайше утвержденнаго въ 11 день Ноября 1847 года [6]) Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, если Судъ признаетъ нужнымъ уси-

---

[1]) *См. приб. N. 251 (томъ XIII, стр. 154).*
[2]) *См. приб. N. 252 (томъ XIII, стр. 158).*
[3]) *См. приб. N. 253 (томъ XIII, стр. 162).*
[4]) *См. приб. N. 254 (томъ XIII, стр. 166).*
[5]) *См. приб. N. 255 (томъ XIII, стр. 176).*
[6]) *См. приб. N. 28 (томъ X, стр. 232).*

5) Z dnia 17 (29) Października 1842 r., N. 11,350 [1]), aby w wyrokach zasądzane były wynagrodzenia szkód przestępstwem zrządzonych.

6) Z dnia 2 (14) Czerwca 1845 roku, N. 7,188 [2]), aby Sądy, w razie tymczasowego uwolnienia obwinionego, stanowiły zarazem w wyrokach, czy nie zachodzi potrzeba rozciągnięcia nad nim dozoru policyjnego, jak to przewidzianém jest w § 410 Ord. krym. prus. i w § 454 proc. austr. części I-éj.

7) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 21 Marca (2 Kwietnia) 1851 r., N. 5,691 [3]), aby wyroki obejmowały w sobie motywa co do właściwości instancyi.

8) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z 11 (23) Czerwca 1860 roku, N. 6,730 [4]), objaśniający § 425 cz. II-éj i 467 cz. I-éj proc. austr., oraz § 521 Ordynacyi krym. pruskiéj.

9) Reskrypt z dnia 11 (23) Lutego 1861 r., N. 2,692 [5]), w przedmiocie oznaczania w wyrokach zamiany kar robót w rotach aresztanckich na karę zamknięcia w domu roboczym.

Uwaga. Na zasadzie artykułu 27 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, Najwyżéj pod d. 11 Listopada 1847 roku zatwierdzonéj [6]), jeżeli Sąd uznaje potrzebę dodać jakie zaostrzenie do

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 251 (t. XIII, str. 155).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 252 (t. XIII, str. 159).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 253 (t. XIII, str. 163).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 254 (t. XIII, str. 167).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 255 (t. XIII, str. 177).*
[6]) *Zobacz dodatek N. 28 (t. X, str. 233).*

лить размѣръ наказанія, постановленнаго по Уложенію, то мѣра эта должна быть положительно опредѣлена въ изложеніи сущности приговора.

§ 2. Объявленіе приговора.

Сущность приговора, постановленнаго по выслушаніи дѣла, въ то же время провозглашается публично судебнымъ Писаремъ въ присутствіи Суда, не смотря на то, находится ли въ немъ подсудимый, или нѣтъ.

Затѣмъ, если подсудимый, при объявленіи ему сущности приговора, вслѣдъ за рѣшеніемъ дѣла, не заявилъ своего намѣренія относительно дальнѣйшей своей защиты, то, по изготовленіи приговора, въ окончательной его формѣ, судебный Писарь, или дѣлопроизводитель, съ помощію Протоколиста, объявляетъ протоколярно таковой приговоръ съ изложенными въ немъ соображеніями, а подсудимый заявляетъ: доволенъ ли онъ объявленнымъ ему приговоромъ, или желаетъ воспользоваться предоставленными закономъ средствами дальнѣйшей защиты. Въ отношеніи составленія протоколовъ объ объявленіи приговоровъ, порядокъ дѣйствія въ подобныхъ случаяхъ подробно опредѣленъ въ предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 9 (21) Ноября 1844 года, за N. 14,971 [1]).

По предмету объявленія приговоровъ изданы Правительственною Коммисіею Юстиціи слѣдующія распоряженія:

1) Отъ 16 (28) Декабря 1839 года, за N. 12,708 [2]), о сообщеніи прежде Герольдіи Царства Польскаго, а нынѣ Государственному Совѣту, приговоровъ, состоявшихся по дѣламъ о поддѣлкѣ документовъ о происхожденіи.
2) Отъ 21 Сентября (3 Октября) 1850 года, за N.

---

[1]) *См. приб. N. 256 (т. XIII, стр. 178).*
[2]) *См. приб. N. 257 (т. XIII, стр. 182).*

kar Kodeksem postanowionych, rygor ten wyraźnie w sentencyi wyroku oznaczonym być powinien.

§ 2. Ogłoszenie wyroku.

Skoro tylko po wprowadzeniu sprawy wyrok wydanym zostanie, takowy zaraz publicznie przez Pisarza bywa ogłaszany w obecności kompletu sądzącego, bez względu na to, czy podsądny jest lub nie jest obecny. Następnie, jeśli podsądny przy ogłoszeniu mu wyroku zaraz po osądzeniu sprawy, względem dalszéj obrony swéj nie zdeklarował się, to gdy wyrok ten zredagowany zostanie, wtenczas Pisarz Sądu lub instruent sprawy, z przybraniem protokólisty, ogłasza go wraz z motywami protokólarnie, a podsądny składa deklaracyą: czy na ogłoszonym sobie wyroku poprzestaje, lub, jeśli służą mu środki dalszéj obrony, czyli takowych użyć pragnie. Co do spisywania protokółu publikacyi wyroku, sposób postępowania w tym względzie przepisuje bliżéj reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 9 (21) Listopada 1844 roku, N. 14,971 [1]).

W związku z przedmiotem dotyczącym publikacyi wyroku, są następujące rozporządzenia Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości:

1) z dnia 16 (28) Grudnia 1839 r., N. 12,708 [2]), co do komunikowania dawniéj Heroldyi w Królestwie, a dziś Radzie Stanu, wyroków wydanych w sprawach o fałszowanie dowodów legitymacyjnych;

2) z dnia 21 Września (3 Października) 1850 roku,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 256 (t. XIII, str. 179).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 257 (t. XIII, str. 183).*

14,401 [1]), о томъ, чтобы Суды увѣдомляли Уѣздныхъ Начальниковъ о лицахъ, приговоренныхъ къ наказаніямъ, влекущимъ за собою лишеніе права на производство торговли.

3) Отъ 8 (20) Апрѣля 1852 года, за N. 5,052 [2]), о томъ, чтобы вошедшіе въ законную силу приговоры, коими присуждены въ пользу благотворительныхъ заведеній секвестрованные предметы, сообщаемы были Судами Попечительнымъ Совѣтамъ этыхъ заведеній.

4) Отъ 7 (19) Мая 1860 года, за N. 7,381 [3]), относительно дѣлъ о лицахъ, занимающихся пропинаціоннымъ промысломъ.

§ 3. Исполненіе приговоровъ.

А. Общія положенія.

Независимо отъ общихъ правилъ, изложенныхъ въ уставахъ судопроизводства, дѣйствуютъ въ этомъ отношеніи особыя распоряженія, а именно:

1) Отзывъ Министра Полиціи отъ 3 Января 1811 года сообщенный Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Министра Юстиціи отъ 4 Января 1811 года, за N. 85 [4]), о томъ, чтобы преступники, по выдержаніи наказанія, высылаемы были на мѣстожительства посредствомъ мѣстной полиціи.

2) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 14 Августа 1822 года, за N. 8,136 [5]), о томъ, чтобы полицейскія власти были увѣдомляемы о всту-

---

[1]) *См. приб. N. 258 (т. XIII, стр. 184).*
[2]) *См. приб. N. 259 (т. XIII, стр. 186).*
[3]) *См. приб. N. 260 (т. XIII, стр. 190).*
[4]) *См. приб. N. 261 (т. XIII, стр. 194).*
[5]) *См. приб. N. 262 (т. XIII, стр. 196).*

N. 14,401 [1]), aby Sądy o wyrokach wyrzekających utratę prawa prowadzenia handlu zawiadamiały Naczelników Powiatowych;

3) z dnia 8 (20) Kwietnia 1852 r., N. 5,052 [2]), aby w sprawach, w których na rzecz zakładów dobroczynnych nastąpiło przysądzenie objektów zasekwestrowanych, komunikowały Sądy swe wyroki prawomocne Radom Opiekuńczym wspomnionych zakładów;

4) z dnia 7 (19) Maja 1860 r., N. 7,381 [3]), co do spraw przeciwko osobom trudniącym się zarobkami propinacyjnemi.

§ 3. *Wykonanie wyroku.*

A. W ogólności.

Obok ogólnych przepisów proceduralnych istnieją szczegółowe w téj mierze rozporządzenia, mianowicie:

1) Odezwa Ministra Policyi z dnia 3 Stycznia 1811 r., przy reskrypcie Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 Stycznia tegoż roku, N. 85 [4]), Sądom komunikowana, w przedmiocie odsyłania kryminalistów, po wycierpianéj karze, do miejscowéj policyi ich zamieszkania.

2) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 14 Sierpnia 1822 roku, N. 8,136 [5]), względem zawiadamiania władz policyjnych o wyrokach prawo-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 258 (t. XIII, str. 185).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 259 (t. XIII, str. 187).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 260 (t. XIII, str. 191).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 261 (t. XIII, str. 195).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 262 (t. XIII, str. 197).*

пившихъ въ законную силу приговорахъ въ отношеніи преступниковъ, переданныхъ въ вѣдѣніе Судовъ этими властями.

3) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 3 Марта 1823 года, за N. 1,389, 2,677 и 2,678 [1]), о сообщеніи тюремнымъ Смотрителямъ сущности приговоровъ въ тотъ же день, когда состоялись эти приговоры.

4) Предписаніе той же Коммисіи отъ 27 Декабря 1833 года, за N. 10,484 [2]), о томъ, чтобы Суды, при сообщеніи тюремнымъ Смотрителямъ постановленій о помиловаціи преступниковъ, обозначали въ отношеніяхъ своихъ день, въ который кончается опредѣленное имъ наказаніе, и извѣщали о томъ арестантовъ, удостоившихся помилованія.

5) Предписаніе отъ 28 Марта (9 Апрѣля) 1842 года, за N. 3,432 [3]), о томъ, къ какимъ властямъ слѣдуетъ отправлять приговоренныхъ къ высылкѣ за границу иностранцевъ, по выдержаніи ими наказанія, съ документами о ихъ происхожденіи, собранными во время слѣдствія.

6) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 28 Декабря (9 Января) 1844/5 года, за N. 17,138 [4]), по предмету отсылки прямо въ канцелярію Прокурора тѣхъ дѣлъ, по которымъ принесены Прокуроромъ въ Судъ высшей степени протесты на приговоры, постановленные съ нарушеніемъ закона.

7) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 5 (17) Января 1852 года, N. 20,773 [5]), послѣдовавшее въ

---

[1]) *См. приб. N. 64 (т. XI, стр. 18).*
[2]) *См. приб. N. 263 (т. XIII, стр. 198).*
[3]) *См. приб. N. 264 (т. XIII, стр. 200).*
[4]) *См. приб. N. 265 (т. XIII, стр. 204).*
[5]) *См. приб. N. 266 (т. XIII, стр. 206).*

mocnych co do przestępców, którzy po ukaranie na drogę sądową przez też władze są odsyłani.

3) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 3 Marca 1823 roku, NN. 1,389, 2,677 i 2,678 [1]) w przedmiocie komunikowania Nadzorcom więzień sentencyi wyroków, zaraz w dniu ich wydania.

4) Reskrypt téjże Kommissyi z dnia 27 Grudnia 1833 roku, N. 10,484 [2]), aby Sądy, obok przesyłania Nadzorcom więzień postanowień w drodze łaski wydanych, wskazywały w swych odezwach tym celem czynionych, dzień kończenia kary i o tém ułaskawionych dokładnie objaśniały.

5) Reskrypt z dnia 28 Marca (9 Kwietnia) 1842 roku, N. 3,432 [3]), wskazujący władze, do których należy odsyłać osoby na deportacye po wycierpianéj karze skazane, z dowodami ich pochodzenia, w toku śledztwa ściągniętemi.

6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 28 Grudnia (9 Stycznia) 1844/5 roku, N. 17,138 [4]), w przedmiocie przesyłania akt wprost do biura Prokuratora, w razie odwołania się jego do wyższéj instancyi od wyroku z obrazą prawa zapadłego.

7) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 5 (17) Stycznia 1852 roku, N. 20,773 [5]), rozwijający poprze-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 64 (t. XI, str. 19).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 263 (t. XIII, str. 199).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 264 (t. XIII, str. 201).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 265 (t. XIII, str. 205).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 266 (t. XIII, str. 207).*

развитіе прежняго распоряженія отъ 3 (15) Мая 1844 года, за N. 4,440, о томъ, чтобы Суды, сообщая тюремнымъ Смотрителямъ для исполненія судебные приговоры, вмѣстѣ съ тѣмъ увѣдомляли ихъ, можетъ ли осужденный арестантъ, въ случаѣ надобности, быть переведенъ, для понесенія наказанія, въ другую тюрьму.

8) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 10 (22) Января 1853 года, за N. 21,413 [1]), заключающее въ себѣ инструкцію Судамъ о порядкѣ приведенія въ исполненіе приговоровъ и постановленій, послѣдовавшихъ по представленіямъ къ помилованію надъ арестантами, осужденными къ заключенію въ крѣпостяхъ.

9) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 4 (16) Февраля 1854 года, N. 3,157 [2]), о томъ, чтобы наказанія, опредѣленныя постановленіями, изданными вслѣдствіе прошеній о помилованіи, были немедленно приводимы въ исполненіе.

10) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 28 Ноября (10 Декабря) 1858 года, за N. 23,493 [3]), и состоящее съ нимъ въ связи распоряженіе отъ 10 (22) Сентября 1860 года, за N. 18,154 [4]), по предмету отсылки малолѣтнихъ арестантовъ въ такія тюрьмы, въ которыхъ устроены для нихъ первоначальныя училища.

11) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 19 (31) Декабря 1858 года, за N. 23,046 [5]), послѣдовавшее въ разъясненіе ст. 55 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправи-

---

[1]) *См. приб. N. 267 (томъ XIII, стр. 212).*
[2]) *См. приб. N. 268 (томъ XIII, стр. 216).*
[3]) *См. приб. N. 269 (томъ XIII, стр. 220).*
[4]) *См. приб. N. 270 (томъ XIII, стр. 224).*
[5]) *См. приб. N. 271 (томъ XIII, стр. 228).*

dnie rozporządzenie z dnia 3 (15) Maja 1844 roku, N. 4,440, aby Sądy, przesyłając Nadzorcom więzień wyroki do wykonania, zawiadamiały ich zarazem, czyli osądzony więzień może być w razie potrzeby do innego więzienia dla cierpienia kary przeniesiony.

8) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 10 (22) Stycznia 1853 roku, N. 21,413 [1]), przepisujący instrukcyą dla Sądów co do sposobu egzekucyi wyroków i postanowień w drodze łaski wydanych, na osobach w twierdzach osadzonych.

9) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 4 (16) Lutego 1854 r., N. 3,157 [2]), zalecający bezzwłoczne wykonywanie kary z postanowień w drodze łaski wydanych.

10) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 28 Listopada (10 Grudnia) 1858 roku, N. 23,493 [3]), oraz łączne z nim rozporządzenie z dnia 10 (22) Września 1860 roku, N. 18,154 [4]), co do odsyłania nieletnich aresztantów do takich zakładów karnych, w których szkółki elementarne są urządzone.

11) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 19 (31) Grudnia 1858 roku, N. 23,046 [5]), w objaśnieniu artykułu 55-go Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 267 (t. XIII, str. 213).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 268 (t. XIII, str. 217).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 269 (t. XIII, str. 221).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 270 (t. XIII, str. 225).*
[5]) *Zobacz dodatek N. 271 (t. XIII, str. 229).*

тельныхъ въ отношеніи назначенія и исполненія церковнаго покаянія.

12) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 5 (17) Декабря 1862 года, за N. 22,587 [1]), о безостановочномъ приведеніи въ исполненіе приговоровъ и тщательномъ разсмотрѣніи прошеній о пересмотрѣ окончательныхъ приговоровъ.

13) Предписаніе отъ 15 (27) Апрѣля 1864 года, за N. 2,895 [2]), разъясняющее правило ст. 17 Высочайше утвержденнаго 6 Іюня 1834 года Положенія о порядкѣ объявленія и исполненія приговоровъ въ отношеніи лицъ, выбывшихъ изъ Царства въ Имперію.

Примѣчаніе I. Что касается дѣлъ о нарушеніи таможеннаго Устава, о лицахъ духовнаго званія и чиновникахъ, то дѣйствующія въ этомъ отношеніи постановленія помѣщены въ соотвѣтствующихъ главахъ.

Примѣчаніе II. Положеніемъ о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, въ статьяхъ 13, 14 и 15, опредѣлено, въ какихъ именно мѣстахъ заключенія осужденные должны выдерживать опредѣленное имъ наказаніе, смотря по роду онаго.

Въ заключеніе слѣдуетъ еще присовокупить, что, по неимѣнію вблизи Ивангородской крѣпости Мироваго Суда, Правительственная Коммисія Юстиціи, по сношенію съ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отъ 12 (24) Ноября 1849 года, за N. 14,941 [3]), предписала Судамъ, чтобы, въ случаѣ поручаемыхъ ими Войту Гмины Ивановское-Село, какихъ либо дѣйствій по исполненію надъ арестан-

[1]) *См. приб. N. 272 (т. XIII, стр. 242).*
[2]) *См. приб. N. 273 (т. XIII, стр. 246).*
[3]) *См. приб. N. 274 (томъ XIII, стр. 250).*

głównych i poprawczych, co do zarządzania i wykonywania pokuty kościelnéj.

12) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 5 (17) Grudnia 1862 roku, N. 22,587 [1]), w przedmiocie spiesznéj egzekucyi wyroków i ścisłego rozpoznawania próśb o restytucyą.

13) Reskrypt z dnia 15 (27) Kwietnia 1864 roku, N. 2,895 [2]), objaśniający przepis artykułu 17-go Najwyższéj Ustawy z dnia 6 Czerwca 1834 r., względem ogłaszania wyroków i egzekwowania z nich kar na osobach wyszłych z Królestwa do Cesarstwa.

Uwaga I. Co do spraw przeciwko Ustawie celnéj, przeciwko duchownym i przeciwko urzędnikom, porównać należy przepisy pod właściwemi tytułami zamieszczone.

Uwaga II. Ustawa przechodnia do Kodeksu kar głównych i poprawczych, w artykułach 13, 14 i 15, wskazuje, gdzie skazani na kary, w miarę rodzaju ich, mają takowe odsiadywać.

W końcu wspomnieć jeszcze w tém miejscu wypada, że z powodu, iż w bliskości twierdzy Iwangorod nie ma Sądu Pokoju, przeto Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, po zniesieniu się z Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, reskryptem z dnia 12 (24) Listopada 1849 roku, N. 14,941 [3]), zaleciła Sądom, aby w wykonaniu wyroków, postanowień w drodze łaski oraz wszelkich rekwizycyj co

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 272 (t. XIII, str. 243).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 273 (t. XIII, str. 247).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 274 (t. XIII, str. 251).*

тами, содержащимися въ упомянутой крѣпости, приговоровъ, постановленій о помилованіи и всякихъ другихъ требованій, давали ему всякій разъ подробныя о томъ наставленія.

В. Относительно исполненія уголовныхъ наказаній.

Относящіяся сюда постановленія и распоряженія изложены уже подробно въ объясненіяхъ къ § 17 лит. *b.* п. 4 Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи (настоящаго Сборника томъ I, стр. 222). Совмѣстно съ ними, имѣютъ еще обязательную силу:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 24 Іюня (6 Іюля) 1853 года, за N. 11,632 [1]), указывающее, какіе документы должны быть сообщаемы Губернскимъ Правленіямъ въ виду предстоящей высылки арестантовъ въ Сибирь.
2) Предписаніе отъ 17 (29) Декабря 1857 г., N. 19,766 [2]) относительно суммы на покрытіе расходовъ по исполненію надъ преступниками обряда казни.
3) Предписаніе отъ 6 (18) Февраля 1858 года, за N. 17,773 [3]), указывающее форму, въ какой должны быть представляемы въ отдѣленіе судебныхъ переводчиковъ, для перевода на русскій языкъ, приговоры о лицахъ, осужденныхъ къ ссылкѣ въ Сибирь.

Глава V.

Помилованіе преступниковъ и прекращеніе дѣлъ.

§. 1. О помилованіи.

На основаніи какихъ постановленій и въ какой формѣ дѣлаются представленія по просьбамъ преступниковъ о помилованіи,

---

[1]) *См. приб. N. 275 (т. XIII, стр. 252).*
[2]) *См. приб. N. 276 (т. XIII, стр. 254).*
[3]) *См. приб. N. 277 (т. XIII, стр. 256).*

do aresztantów w téjże twierdzy osadzonych, wydawały Wójtowi gminy Iwanowskie Sioło szczegółową do każdéj z tych czynności informacyą.

B. Co do wykonywania kar głównych.

Przepisy i rozporządzenia w tym względzie zamieszczone już są, ze szczegółowém objaśnieniem, przy § 17 ad *b*, n. 4 Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości (tom I, str. 223 niniejszego Zbioru przepisów). Obok tych przepisów obowiązują jeszcze:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 24 Czerwca (6 Lipca) 1853 r., N. 11,632 [1]), wskazujący, jakie dowody mają być komunikowane Rządowi Gubernialnemu przy zawiadamianiu go o możności wysłania aresztanta na Syberyą.
2) Reskrypt z d. 17 (29) Grudnia 1857 r., N. 19,766 [2]), co do funduszów na pokrycie kosztów odbycia obrzędu egzekucyjnego.
3) Reskrypt z d. 6 (18) Lutego 1858 r., N. 17,773 [3]), wskazujący formę, w jakiéj wyroki co do osób mających być wysłanemi na Syberyą, dla dopełnienia przekładu ich na język rossyjski, w biurze Tłomaczów sądowych składane być winny.

TYTUŁ V.

Ułaskawienie i repozycya akt.

§ 1. O ułaskawieniu.

Na zasadzie jakich przepisów i w jakiéj formie czynione są przedstawienia drogą łaski za przestępcami do takowéj od-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 275 (t. XIII, str. 253).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 276 (t. XIII, str. 255).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 277 (t. XIII, str. 257).*

о томъ объяснено въ § 7 лит. *д.* Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи [1]).

По смыслу этихъ постановленій, ходатайство о помилованіи предоставлено исключительному усмотрѣнію Уголовныхъ Судовъ.

Въ развитіе вышеозначенныхъ постановленій, изданы слѣдующія распоряженія:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Октября 1838 года, за N. 11,356 [2]), недозволяющее входить со вторичными представленіями о помилованіи.

2) Правила ст. 34 Высочайшаго указа отъ 26 Марта 1842 года о порядкѣ принесенія жалобъ на окончательные приговоры, о строгомъ исполненіи котораго, съ указаніемъ формы составляемыхъ о семъ протоколовъ, предписано было Уголовнымъ Судамъ отъ 29 Ноября (11 Декабря) 1843 года, за N. 15,568 [3]).

3) Предписаніе Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 12 (24) Августа 1843 года, за N. 10,555 [4]), о томъ, чтобы Оберъ-Прокуроръ X Департамента Правительствующаго Сената, во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда на окончательное рѣшеніе Сената поступаетъ дѣло о лицѣ дворянскаго звания, приговоренномъ къ наказанію, влекущему за собою лишеніе дворянства, честнаго имени, или смертную казнь, дѣлалъ распоряженіе о протоколярномъ отобраніи отъ осужденнаго заявленія и о повѣркѣ приведенныхъ имъ поводовъ къ помилованію, и представлялъ таковое заявленіе вмѣстѣ съ своимъ заключеніемъ.

---

[1]) *См. томъ I настоящаго Сборника стр. 44.*
[2]) *См. прибавленіе N. 278 (т. XIII, стр. 260).*
[3]) *См. прибавленіе N. 279 (т. XIII, стр. 264).*
[4]) *См. прибавленіе N. 280 (т. XIII, стр. 268).*

wołującemi się, wyjaśniono już przy § 7 litera *d* Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości [1]).

W duchu tych to przepisów, wygotowanie przedstawienia do łaski jest wyłączną atrybucyą Sądów Kryminalnych.

W związku z temi rozporządzeniami są:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 12 (24) Października 1838 r., N. 11,356 [2]), niedozwalający powtórnych przedstawień do łaski.

2) Przepis art. 34 Najwyższego ukazu z d. 26 Marca 1842 r. o sposobie zanoszenia skarg na wyroki ostateczne, którego ścisłe wykonywanie, z oznaczeniem form spisywania w téj mierze protokółów, reskryptem z dnia 29 Listopada (11 Grudnia) 1843 roku, N. 15,568 [3]), Sądom karnym było zalecone.

3) Reskrypt Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 12 (24) Sierpnia 1843 r., N. 10,555 [4]), zalecający, aby Naczelny Prokurator X-go Departamentu Rządzącego Senatu, w każdym razie, gdy osoba stanu szlacheckiego na karę pociągającą za sobą utratę szlachectwa, czci lub życia skazana, przyjdzie pod ostateczne zawyrokowanie Senatu, zarządzał protokólarne przyjęcie od niéj i sprawdzenie powodów do łaski, a potém je ze swą opinią przedstawiał.

---

[1]) *Zobacz Tom I-y niniejszego Zbioru przepisów, str. 45.*
[2]) *Zobacz dodatek N. 278 (t. XIII, str. 261).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 279 (t. XIII, str. 265).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 280 (t. XIII, str. 269).*

4) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 11 (23) Іюля 1845 года, за N. 8,309 [1]), о томъ, чтобы представленія о помилованіи преступниковъ, содержащихся подъ стражею, дѣлаемы были безостановочно.
5) Предписаніе Правительственной Коммисіи отъ 17 (29) Января 1858 года, за N. 19,041 [2]), о томъ, чтобы наказаніе, опредѣленное постановленіемъ о помилованіи, не было замѣняемо другимъ ему соотвѣтствующимъ.
6) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 23 Марта (4 Апрѣля) 1865 года, за N. 12,075 [3]), сообщенное Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 10 (22) Апрѣля того же года, за N. 4,391, по предмету распространенія дѣйствія Высочайшаго указа о смягченіи наказаній на преступниковъ, несущихъ уже опредѣленное имъ наказаніе въ мѣстахъ заключенія.

§ 2. О передачѣ дѣлъ въ архивъ.

По приведеніи приговоровъ въ исполненіе, дѣла передаются для храненія въ Архивъ того Суда, которымъ производилось слѣдствіе. Поэтому, желая, чтобы таковыя дѣла, какъ въ Судахъ Полиціи Исправительной, такъ равно и въ Судахъ Полиціи Простой и другихъ, прежде зачисленія ихъ оконченными и подлежащими сдачѣ въ архивъ, подвергаемы были тщательному пересмотру, Правительственная Коммисія Юстиціи, отъ 2 (14) Марта 1853 года, за N. 42 [4]), предписала Уголовнымъ Судамъ, чтобы дѣла рѣшенныя передаваемы были въ архивъ не иначе, какъ по опредѣленіямъ, постановляемымъ коллегіальнымъ порядкомъ, по выслушаніи заключенія Прокурора.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 281 (т. XIII, стр. 272).*
[2]) *См. прибавленіе N. 282 (т. XIII, стр. 274).*
[3]) *См. прибавленіе N. 283 (т. XIII, стр. 278).*
[4]) *См. прибавленіе N. 284 (т. XIII, стр. 280).*

4) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z d. 11 (23) Lipca 1845 roku, N. 8,309 [1]), w przedmiocie spiesznego przedstawiania do łaski osób aresztowanych.

5) Reskrypt Kommissyi Rządowéj z dnia 17 (29) Stycznia 1858 roku, N. 19,041 [2]), w przedmiocie niezamieniania kary na inną odpowiednią, jeśli ta postanowieniem w drodze łaski była oznaczona.

6) Postanowienie Rady Administracyjnéj z dnia 23 Marca (4 Kwietnia) 1865 r., N. 12,075 [3]), reskryptem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d 10 (22) Kwietnia tegoż roku, N. 4,391, objawione, w przedmiocie stosowania w drodze łaski ukazu o złagodzeniu kar co do osób cierpiących już karę w więzieniach.

§ 2. *O repozycyi akt.*

Po wykonaniu wyroku, akta każdéj sprawy w archiwum sądowém tego Sądu, który instrukcyą prowadził, są zachowywane. Aby więc akta takie, czy to w Sądach Policyi Poprawczéj, czy w Sądach Policyi Prostéj lub innych, ulegały ścisłemu przejrzeniu, zanim, jako załatwione, na zachowanie do archiwum przeznaczone zostaną, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 2 (14) Marca 1853 r., N. 42 [4]), zaleciła Sądom karnym, aby akta rzeczone za decyzyą sądową kolegialnie, po wysłuchaniu wniosków Prokuratora, reponowały.

---

1) *Zobacz dodatek N. 281 (t. XIII, ssr. 273).*
2) *Zobacz dodatek N. 282 (t. XIII, str. 275).*
3) *Zobacz dodatek N. 283 (t. XIII, str. 279).*
4) *Zobacz dodatek N. 284 (t. XIII, str. 281).*

Впослѣдствіи, Коммисія, въ предписаніи отъ 23 Октября (4 Ноября) 1859 года, за N. 22,399 [1]), данномъ Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ, издала подробную инструкцію, въ которой опредѣлены съ точностію обязанности въ этомъ отношеніи, какъ Судовъ, такъ и Прокуроровъ, и которая, по настоящее время, служитъ руководствомъ въ Судахъ.

Примѣчаніе. Въ заключеніе, слѣдуетъ еще упомянуть, что Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія Цар. Польск., по порученію Совѣта, препроводилъ, при отзывѣ отъ 30 Декабря (11 Января $1838/_{9}$ года [2]), въ Правительственную Коммисію Юстиціи отношеніе Товарища Министра Статсъ-Секретаря отъ 7 (19) Декабря 1838 года, за N. 1,587, съ объявленіемъ Высочайшей воли, чтобы вышедшія изъ употребленія акты по дѣламъ уголовнымъ предаваемы были сожженію. Вслѣдствіе сего Правительственная Коммисія Юстиціи, отъ 25 Февраля (9 Марта) 1839 года, за N. 438 [3]), предписала Судамъ соотвѣтственную по сему предмету инструкцію.

ГЛАВА VI.

Издержки по дѣламъ уголовнымъ.

§ 1. О суммѣ на производство дѣлъ уголовныхъ.

Изъ приведенныхъ выше узаконеній и распоряженій явствуетъ, что по многимъ уголовнымъ дѣламъ члены Суда обязаны, не рѣдко тотчасъ же по полученіи донесенія или жалобы, отправляться сами, или вмѣстѣ съ приглашеннымъ медицинскимъ чиновникомъ, на мѣсто происшествія, какъ для личнаго осмотра слѣдовъ преступнаго дѣйствія, подлежащаго судеб-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 285 (т. XIII, стр. 282).*
[2]) *См. прибавленіе N. 286 (т. XIII, стр. 290).*
[3]) *См. прибавленіе N. 287 (т. XIII, стр. 294).*

Późniejszym zaś reskryptem z dnia 23 Października (4 Listopada) 1859 roku, N. 22,399 [1]), do Sądów Kryminalnych i Prokuratorów wydanym, przepisała szczegółową w téj mierze instrukcyą, obowiązki pod tym względem tak Sądów jak Prokuratorów ściśle oznaczającą, do któréj Sądy po dziś dzień się stosują.

Uwaga. W końcu wspomnieć jeszcze należy, że Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj Kr. Pol., z polecenia téjże Rady, przy odezwie z d. 30 Grudnia (11 Stycznia) 18$^{38}/_{9}$ r. [2]), nadesłał Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości odezwę Pomocnika Ministra Sekretarza Stanu z d. 7 (19) Grudnia 1838 r., N. 1,587, objawiającą wolę Najwyższą, aby akta niepotrzebne spraw karnych palić; w skutku tego Kommissya Rządowa Sprawiedliwości wydała w tym względzie Sądom instrukcyą, reskryptem z d. 25 Lutego (9 Marca) 1839 r., za N. 438 [3]).

TYTUŁ VI.

Koszta w sprawach karnych.

§ 1. O funduszu na sprawy karne.

Powyżéj wyjaśnione przepisy i rozporządzenia wskazują, że w wielu sprawach karnych, Sądy, albo same, albo z przybraniem urzędnika lekarskiego, są często w obowiązku, zaraz po otrzymaniu doniesienia lub skargi, zjeżdżać na miejsce wypadku, bądź dla naocznego przekonania się o śladach czynu dochodzeniu sądowemu ulegającego, bądź dla odbycia obduk-

[1]) *Zobacz dodatek N. 285 (t. XIII, str. 283).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 286 (t. XIII, str. 291).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 287 (t. XIII, str. 295).*

ному преслѣдованію, такъ равно для производства освидѣтельствованія и вскрытія мертвыхъ тѣлъ лицъ, подвергшихся насильственной, внезапной или случайной смерти, а также для собранія первоначальныхъ уликъ, могущихъ положительно опредѣлить сущность событія. Съѣзды эти, имѣя цѣлью обстоятельное собраніе фактовъ, дающихъ понятіе о родѣ совершеннаго преступленія или проступка, требуютъ быстраго дѣйствія, дабы, независимо отъ уясненія сущности дѣянія, преступникъ, если дѣйствительно было совершено преступленіе, не могъ избѣжать заслуженнаго наказанія.

По этимъ причинамъ дѣйствія эти обыкновенно исполняются Судами Полиціи Простой, предѣлы власти которыхъ, какъ предназначенныхъ исключительно для предварительныхъ слѣдствій, положительно указаны въ статьѣ 16 настоящаго Королевскаго декрета.

Случается, конечно, что и во время производства дальнѣйшаго судебнаго изслѣдованія встрѣчается надобность въ съѣздѣ членовъ Суда на мѣсто происшествія, для повѣрки обнаруженныхъ слѣдствіемъ обстоятельствъ, которыя другимъ образомъ не могутъ быть разъяснены, или же для скорѣйшаго открытія и поимки грабителей и воровъ, соединенныхъ въ шайки, а тѣмъ самимъ для огражденія имущества и жизни обывателей отъ угрожающей имъ опасности; однакожъ такіе случаи бываютъ рѣдки, а командированіе чиновниковъ на мѣсто событія предоставляется тогда усмотрѣнію Суда, производящаго слѣдствіе, или начальствующаго надъ нимъ, и должно происходить не иначе, какъ по судебному опредѣленію. Руководствомъ въ этомъ отношеніи служатъ Уголовнымъ Судамъ правила, изложенныя въ обоихъ уставахъ уголовнаго судопроизводства.

Всѣ дѣйствія этого рода, сопряженныя съ неизбѣжною отлучкою чиновниковъ изъ мѣста ихъ служенія и влекущія за собою путевыя издержки, требовали снабженія Судовъ особыми средствами, дабы они, не стѣсняясь необходимостію ходатайствовать каждый разъ объ отпускѣ денегъ на покрытіе этихъ расходовъ, что повлекло бы за собою лишь замедленіе въ дѣлахъ, имѣли

cyi i sekcyi na zwłokach osób gwałtowną śmiercią, nagle albo przypadkowo zmarłych, bądź wreszcie dla zebrania pierwszych poszlak istotę czynu dokładnie ustanowić mogących. Zjazdy te, mając na celu dokładne zebranie faktów dających wyobrażenie o rodzaju spełnionego przestępstwa lub wykroczenia, wymagają pospiesznego działania, aby, obok wyjaśnienia przedmiotu czynu, przestępca, jeśli istotnie przestępstwo spełnioném było, zasłużonéj kary nie uniknął.

Z tych pobudek, czynności te zwykle załatwiane bywają przez Sądy Policyi Prostéj, które, jako wyłącznie do pierwiastkowych śledztw przeznaczone, mają wyraźnie wskazane sobie w tym celu atrybucye przez artykuł 16 niniejszego dekretu Królewskiego.

Wprawdzie zdarza się, że i w trakcie dalszego dochodzenia sądowego wypada niekiedy dopełnić zjazdu na miejsce wypadku dla sprawdzenia okoliczności, w toku śledztwa nastręczających się, a które w inny sposób wyjaśnić się nie dadzą, lub w sprawach przeciwko rabusiom i złodziejom w bandy połączonym, a to dla łatwiejszego i rychlejszego ich wykrycia, a tém samém uchronienia mieszkańców od utraty majątku lub życia; rzadkie jednak te przypadki pozostawione są uznaniu Sądu, bądź prowadzącego śledztwo, bądź nad nim przełożonego, w jakich to razach wyraźnie decyzyą postanowioném być powinno dopełnienie zjazdu na grunt. Przepisy obydwóch procedur karnych są w téj mierze wskazówką dla Sądów karzących.

Wszystkie tego rodzaju czynności, z koniecznością wydalenia się urzędników po za obręb urzędowania połączone, pociągając za sobą koszta podróży, wymagały, aby Sąd, nie będąc krępowany potrzebą wyjednywania na każdy raz funduszu pokrycie tych wydatków zapewniającego, coby tylko zwłokę w sprawach za sobą pociągało, miał do swéj dyspo-

въ своемъ распоряженіи постоянную штатную сумму. Настоятельная необходимость этой мѣры признана была одновременно съ учрежденіемъ карательныхъ Судовъ.

И потому, Королевскимъ декретомъ отъ 11 Января 1810 года [1]), назначена была на сей предметъ общая сумма 3,600 руб., съ раздѣленіемъ оной между четырьмя Уголовными Судами, полагая на каждый по 900 руб., при чемъ на Уголовные Суды возложена обязанность представлять отчетъ въ употребленіи этой суммы.

Со временемъ, по поводу увеличенія числа дѣлъ, требующихъ совершенія судебныхъ дѣйствій на мѣстѣ происшествія, и по причинѣ обращенія другихъ расходовъ на счетъ этой суммы, вразмѣръ оной былъ постепенно возвышаемъ, и въ настоящее время, на основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 30 Марта (11 Апрѣля) 1865 года, за N. 12,297 [2]), годовой окладъ этой суммы составляетъ 10,000 руб.

Только въ распредѣленіи этой сумы послѣдовало измѣненіе; потому что въ распоряженіе каждаго Уголовнаго Суда назначается часть не равная, а соразмѣрная числу дѣлъ, съ коими сопряжены расходы, относящіеся къ этой суммѣ, чѣмъ преимущественно занимается Правительственная Коммисія Юстиціи, которая, по мѣрѣ надобности, оправданной представляемыми въ оную счетами, производитъ раздѣлъ этой суммы [3]).

Счеты эти представляемы были въ Правительственную Коммисію Юстиціи первоначально однажды въ годъ, въ послѣдствіи времени однакожъ предписано доставлять оные по истеченіи каждой че-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 288 (т. XIII, стр. 300).*

[2]) *См. прибавленіе N. 289 (т. XIII, стр. 302).*

[3]) *Сумма эта, показанная по смѣтѣ подъ статьею „на уголовныя дѣла" въ отношеніи ассигнованія, выдачи денегъ и ревизіи отчетовъ, наравнѣ съ прочими суммами, предоставленными въ распоряженіе правительственныхъ мѣстъ, подчиняется общимъ финансовымъ правиламъ.*

zycyi stałą etatem oznaczoną sumę. Konieczność tego uznaną była równocześnie z organizacyą Sądów karzących.

Dekretem bowiem Królewskim z dnia 11 Stycznia 1810 roku [1]), przeznaczoną była w tym celu ogólna suma rs. 3,600, z rozdzieleniem jéj na cztery Sądy Kryminalne, dla każdego po rs. 900, przyczém obowiązek składania rachunku z wydatkowania téj sumy, na też Sądy Kryminalne włożony został.

Z postępem czasu, fundusz ten, przy względzie na ilość spraw wymagających odbycia czynności sądowych na miejscu wypadku, jak niemniéj z uwagi na inne wydatki z niego zaspakajane, stopniowo był powiększanym, tak że obecnie, na mocy postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 30 Marca (11 Kwietnia) 1865 roku, N. 12,297 [2]), wynosi rs. 10,000.

W rozdziale tylko jego zaszła zmiana; gdyż Sądy Kryminalne mają wydzielane sobie z niego sumy nie w równych częściach, ale stosunkowo do liczby spraw pociągających za sobą wydatki z tego źródła zaspakajane, czém głównie zajmuje się Kommissya Rządowa Sprawiedliwości i w miarę potrzeby, składanemi jéj wykazami usprawiedliwianéj, rozdział tego funduszu dopełnia [3]).

Wykazy te składane były początkowo Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości w terminach rocznych; późniéj jednak każdokwartalnie, według wzoru, jaki ostatecznie reskryptem

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 288 (t. XIII, str. 301).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 289 (t. XIII, str. 303).*

[3]) *Fundusz ten, pod tytułem: „na sprawy kryminalne," pod względem asygnowania, wypłacania i rewizyi, ulega, jak inne fundusze do dyspozycyi władz zostawione, ogólnym przepisom skarbowym.*

терти года, по формѣ, установленной окончательно предписаніемъ отъ 5 (17) Марта 1858 года, за N. 18,370/19,594 [1]). Въ числѣ поводовъ, вызвавшихъ установленіе этой формы, имѣлось въ виду преимущественно и то обстоятельство, чтобы и Правительственная Коммисія Юстиціи могла также имѣть съ своей стороны наблюденіе за правильнымъ расходованіемъ вышеозначенной суммы.

Изъ числа четырехъ Уголовныхъ Судовъ, каждый только въ предѣлахъ своего вѣдомства въ правѣ ассигновать изъ этой суммы причитающіяся къ выдачѣ деньги, на основаніи представленныхъ счетовъ, къ чему руководствомъ служитъ Высочайшій указъ отъ 20 Іюня (2 Іюля) 1850 года [2]) о прогонныхъ и суточныхъ деньгахъ.

Къ этому слѣдуетъ присовокупить, что на счетъ сей суммы удовлетворяются всѣ расходы, сопряженные съ производствомъ слѣдственныхъ дѣлъ, за исключеніемъ найма подводъ подъ съѣздъ членовъ Суда и врача, такъ какъ издержки по этой статьѣ упадаютъ исключительно на гмины, какъ это изъяснено въ предписаніяхъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Іюля 1845 года, за N. 9,447, и отъ 10 (22) Сентября 1849 года, за N. 9,461 [3]).

Первоначально изъ этой суммы удовлетворялись также и расходы на наемъ подводъ, такъ какъ, по смыслу Королевскаго декрета отъ 22 Мая 1810 года [4]), воспрещено было гражданскимъ чиновникамъ требовать для себя подводъ даже по дѣламъ службы. Однакожъ въ 1820 году, когда, при общемъ сокращеніи расходовъ, сумма на уголовныя дѣла была уменьшена, издано распоряженіе, чтобы гмины, въ предѣлахъ которыхъ случалось происшествіе, подлежащее судебному изслѣдованію, доставляли безплатно подводы, что и исполняется по настоящее время.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 290 (т. XIII, стр. 306).*
[2]) *См. Дневн. Закон. т. 43, стр. 248.*
[3]) *См. прибавленія N. N. 182 и 185 (т. XII, стр. 414 и 430).*
[4]) *Дневн. Зак. Герц. Варш. т. 2, стр. 195.*

z d. 5 (17) Marca 1858 r., N. N. 18,370/19,594 [1]), przepisany został, wydanie którego to głównie miało na celu, aby i Kommissya Rządowa Sprawiedliwości mogła także czuwać ze swéj strony nad odpowiednim szafunkiem tego funduszu.

Każdy z czterech Sądów Kryminalnych w zakresie tylko swéj jurisdykcyi władnym jest asygnować z tego funduszu należności, za złożeniem likwidacyj należność tę usprawiedliwiających, ku czemu za zasadę służy Najwyższy ukaz z d. 20 Czerwca (2 Lipca) 1850 r. [2]), o kosztach podróży i dyetach.

Tu wypada nadmienić, że z funduszu tego zaspakajane są wszelkie wydatki w czasie instrukcyi sprawy wynikające, wyjąwszy koszt wynajęcia furmanek dla Sądu i lekarza, bo ten ciąży wyłącznie gminy, jak to reskrypta Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 12 (24) Lipca 1845 r., N. 9,447, i z d. 10 (22) Września 1849 r., N. 9,461 [3]), pojaśniają.

Wprawdzie pierwiastkowo i koszta tego rodzaju były z tego źródła pokrywane, a to wmyśl dekretu Królewskiego z dnia 22 Maja 1810 r. [4]), zabraniającego urzędnikom cywilnym żądania dla siebie podwód, nawet w czynnościach urzędowych. W roku jednak 1820, kiedy dla nakazanych oszczędności, fundusz na sprawy kryminalne uległ zmniejszeniu, zalecono, aby gminy, w obrębie których nastąpił wypadek dochodzeniu sądowemu ulegający, bezpłatnie furmanki dostarczały, co po dziś dzień ma miejsce.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 290 (t. XIII, str. 307).*

[2]) *Dziennik Praw t. 43-ci str. 249.*

[3]) *Zobacz dodatki N. N. 182 i 185 (t. XII, str. 415 i 431).*

[4]) *Dzien. Pr. Ks. Warsz. t. 2-gi, str. 195.*

Въ видѣ изъятія, отъ этой повинности освобождены только гмины, лежащія въ семи-верстной чертѣ отъ города Варшавы, на основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 7 (19) Декабря 1855 года, за N. 7,379 [1]). Вмѣсто подводъ въ натурѣ, Варшавское Губернское Правленіе отпускаетъ изъ транспортныхъ суммъ въ распоряженіе Судовъ по 4 руб. сер. на каждый проѣздъ судебныхъ чиновниковъ и врачей въ упомянутыя гмины. Селенія и усадьбы, лежащія въ семи-верстной чертѣ, показаны въ особомъ росписаніи, утвержденномъ Варшавскимъ Губернскимъ Правленіемъ [2]) и сообщеннымъ мѣстному Уголовному Суду при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 18 (30) Іюля 1857 года, за N. 11,837.

Расходы, относимые въ настоящее время на счетъ суммы на уголовныя дѣла, суть слѣдующіе:

1) Суточныя деньги судебнымъ чиновникамъ, командируемымъ на мѣсто происшествія: въ случаяхъ убійства, совершеннаго съ умысломъ или безъ умысла; въ случаяхъ дѣтоубійства; въ весьма часто происходящихъ случаяхъ открытія мертвыхъ тѣлъ лицъ, умершихъ неестественною смертію, для удостовѣренія, что смерть послѣдовала дѣйствительно отъ случайной причины, безъ участія третьихъ лицъ; въ случаяхъ поджога и истребленія пожаромъ строеній; и наконецъ, по дѣламъ о разбояхъ и грабежахъ, если съѣздъ признанъ необходимымъ, какъ о томъ объяснено выше.
2) Вознагражденіе вольно-практикующимъ врачамъ и хирургамъ за произведенныя ими дѣйствія при судебно-медицинскихъ изслѣдованіяхъ.
3) Вознагражденіе фармацевтамъ за химическія изслѣдованія въ случаѣ подозрѣнія въ отравленіи и т. п.
4) Вознагражденіе свѣдущимъ людямъ, приглашаемымъ для повѣрки актовъ, оспоренныхъ въ подлогѣ.

---

[1]) *См. прибавленіе N. 291 (т. XIII, стр. 316).*
[2]) *См. прибавленіе N. 292 (т. XIII, стр. 324).*

Od obowiązku tego wyłączone są tylko gminy w obrębie jednomilowym miasta Warszawy położone, a to na zasadzie postanowienia Rady Administracyjnéj z d. 7 (19) Grudnia 1855 r., N. 7,379 [1]). Natomiast Sądy na koszta takich zjazdów za każdym razem wypłacane mają bezpośrednio przez Rząd Gubernialny Warszawski po rs. 4, a to z funduszów transportowych. Osady i wsie w okręgu jednomilowym położone wskazane są oddzielnym wykazem, przez Rząd Gubernialny Warszawski zatwierdzonym [2]), a przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj z dnia 18 (30) Lipca 1857 r., N. 11,837, Sądowi Kryminalnemu zakomunikowanym.

Wydatki obecnie do funduszu na sprawy kryminalne regulujące się są następujące:

1) Dyety dla urzędników sądowych na miejsce wypadku zjeżdżających, w razach rozmyślnego lub nieumyślnego zabójstwa, w przypadkach dzieciobójstwa, w bardzo często zdarzających się przypadkach znalezienia osób nieżywych, śmiercią nienaturalną zmarłych, dla przekonania się, czy śmierć rzeczywiście z przypadku, bez wpływu osób trzecich nastąpiła, w razach podpalenia i w każdéj pogorzeli zabudowań, a wreszcie w sprawach o rozboje i rabunki, jeżeli zjazd, jak to wyżéj wyjaśniono, za konieczny uznanym zostanie.
2) Wynagrodzenia dla lekarzy i chirurgów wolno-praktykujących za wykonane przez nich czynności przy dochodzeniach sądowo-lekarskich.
3) Wynagrodzenia przypadające farmaceutom za rozbiór chemiczny, w razach podejrzenia o otrucie i t. p.
4) Wynagrodzenia biegłym użytym do rozpoznania pism o fałsz zaskarżonych.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 291 (t. XIII, str. 317).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 292 (t. XIII, str. 325).*

5) Вознагражденіе переводчикамъ, употребляемымъ для перевода на польскій языкъ разныхъ бумагъ на нѣмецкомъ, еврейскомъ и другихъ языкахъ, по мѣрѣ надобности.

6) Издержки на проѣздъ членовъ Суда, отряжаемыхъ для присутствованія при исполненіи приговоровъ надъ осужденными къ наказаніямъ уголовнымъ, согласно предписанію Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 17 (29) Декабря 1857 года, за N. 19,766 [1]).

7) Путевыя издержки, возмѣщаемыя нижнимъ чинамъ жандармскихъ командъ, вызываемымъ въ Судъ для дачи показаній, относящихся къ ихъ службѣ, согласно предписанію Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 29 Іюля (10 Августа) 1866 года, за N. 7,470 [2]).

Примѣчаніе. О томъ, кто именно обязанъ нести издержки по производству слѣдствій, на мѣстѣ происшествія наряжаемыхъ, по распоряженію Намѣстника Царства, или по требованію высшихъ властей смѣшанными Коммисіями или командированными для сего судебными чиновниками, объяснено выше, въ статьѣ о слѣдствіяхъ, производимыхъ смѣшанными Коммисіями, а именно въ объясненіяхъ къ Отдѣлу II декрета Короля Саксонскаго Герцога Варшавскаго отъ 26 Іюля 1810 года, въ главѣ 2 § 2 лит. F, G, H, L, а также въ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи, подъ статьею о ревизіи судебныхъ мѣстъ чиновниками для особыхъ порученій при Правительственной Коммисіи Юстиціи, (стр. 162 и 192 наст. тома, а также сего Сборника т. I, стр. 180).

§ 2. *О судебныхъ издержкахъ.*

По приступленіи къ производству уголовнаго дѣла, какъ по жалобѣ частнаго лица, такъ и по донесенію присутственнаго

---

[1]) *См. прибавленіе N. 277 (т. XIII, стр. 254).*
[2]) *См. прибавленіе N. 293 (т. XIII, стр. 334).*

5) Wynagrodzenia tłomaczy, używanych do przekładu na język polski różnych pism niemieckich, żydowskich i innych, w razie zachodzącéj potrzeby.

6) Koszta zjazdu do egzekucyi z wyroku kar głównych, stosownie do reskryptu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 17(29) Grudnia 1857 r., N. 19,766 [1]).

7) Zwrot kosztów podróży żandarmom niższych stopni, powoływanym do Sądów dla złożenia zeznań związek z ich służbą mających, a to stosownie do reskryptu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 29 Lipca (10 Sierpnia) 1866 r., N. 7,470 [2]).

Uwaga. Kto koszta prowadzenia śledztw na miejscu wypadku ponosi w sprawach prowadzonych z rozporządzenia Namiestnika Królestwa lub na żądanie władz zwierzchnich przez Kommissye *mixti fori* lub przez urzędników sądowych w tym celu delegowanych, wyjaśnioném jest przy śledztwach przez Kommissye *mixti fori*, mianowicie w objaśnieniach do Działu II-go dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z d. 26 Lipca 1810 r., w Tytule 2-m, § 2-m lit. F, G, H, L, oraz w Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, przy artykule o rewizyach Sądów przez urzędników do szczególnych poruczeń przy Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości (str. 163 i 193 tomu niniejszego, oraz str. 181 t. I-go).

§ 2. O kosztach procesu.

Skoro sprawa karna, czy to ze skargi osoby prywatnéj, czy z doniesienia władzy rozwiniętą zostanie, wezwania osób

[1]) *Zobacz dodatek N. 277 (t. XIII, str. 255).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 293 (t. XIII, str. 335).*

ѣста, вызовъ въ Судъ лицъ, нужныхъ для спроса, происходитъ посредствомъ состоящихъ при Судѣ возныхъ. За врученіе каждой такой повѣстки возный въ правѣ получать плату, опредѣленную Королевскимъ декретомъ отъ 14 Октября 1811 года (настоящаго Сборника т. VII стр. 52). Такъ какъ однакожъ, по дѣламъ уголовнымъ, взысканіе таковаго вознагражденія можетъ быть обращено только на лицо, подавшее поводъ къ слѣдствію, то Правительственная Коммисія Юстиціи, отъ 30 Августа 1831 года, за N. 6,449 [1]), предписала, чтобы возные не требовали отъ свидѣтелей уплаты денегъ за врученіе повѣстокъ, но представляли свои счеты для пріобщенія ихъ къ дѣлу. Предписаніемъ же отъ 11 (23) Ноября 1844 года, за N. 1,991 [2]), вмѣнено въ обязанность Судамъ—не только присуждать вознагражденіе вознымъ и свидѣтелямъ, если сіи послѣдніе требуютъ уплаты таковаго, обращая взысканіе онаго на лицъ, подавшихъ поводъ къ слѣдствію, но сверхъ того наблюдать за тѣмъ, чтобы лица, приговоренныя къ уплатѣ, на основаніи вступившихъ въ силу приговоровъ—представляли, для пріобщенія къ дѣлу, удостовѣреніе во взносѣ денегъ.

Что касается возмѣщенія издержекъ, понесенныхъ, какъ частными лицами, такъ и казною, по дѣламъ уголовнымъ, то въ этомъ отношеніи имѣютъ обязательную силу слѣдующія распоряженія:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 4 Сентября 1823 года, за N. 9,723 [3]), о томъ, чтобы, въ случаѣ несостоятельности осужденнаго, судебныя издержки слагаемы были Судами со счетовъ при постановленіи приговора.

2) Предписаніе отъ 25 Февраля (9 Марта) 1843 года,

---

[1]) *См. приб. N. 294 (т. XIII, стр. 340).*
[2]) *См. приб. N. 295 (т. XIII, стр. 342).*
[3]) *См. приб. N. 296 (томъ XIII, стр. 346).*

potrzebnych do stawienia się w Sądzie, uskuteczniają się za pośrednictwem woźnych sądowych. Za każde wręczenie takiego wezwania, służy woźnemu prawo do zapłaty, odpowiednio dekretowi Królewskiemu z dnia 14 Października 1811 r. (t. VII niniejszego Zbioru, str. 53). Ponieważ jednak w sprawach karnych obowiązek takiego wynagrodzenia może tylko ciążyć osobę dającą powód do śledztwa, przeto Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 30 Sierpnia 1831 r., N. 6,449 [1]), zaleciła, aby woźni nie wymagali od świadków zapłaty kosztów wręczenia wezwań, ale składali likwidacye do akt sprawy. Reskryptem zaś z dnia 11 (23) Listopada 1844 r., N. 1,991 [2]), włożyła na Sądy obowiązek, aby nietylko zasądzały te koszta dla woźnych oraz świadków, jeśli ci wynagrodzenia żądają, od tych, którzy dali powód do śledztwa, lecz aby nadto pilnowały, iżby osoby skazane prawomocnie na zapłatę, składały do akt dowód z uiszczenia téj zapłaty.

Co do kosztów, tak dla osób prywatnych, jak i dla skarbu, ze spraw karnych, obowiązują następujące rozporządzenia:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 4 Września 1823 r., N. 9,723 [3]), zalecający, aby koszta, w razie ubóstwa skazanego, zaraz wyrokiem były umarzane.

2) Reskrypt z dnia 25 Lutego (9 Marca) 1843 roku,

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 294 (t. XIII, str. 341).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 295 (t. XIII, str. 343).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 296 (t. XIII, str. 347).*

за N. 284 [1]), о порядкѣ исчисленія въ приговорахъ судебныхъ издержекъ.

3) Отношеніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 23 Ноября (5 Декабря) 1845 года, за N. 1,241/44,654 [2]), сообщенное Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 26 Декабря (7 Января) 1845/6 года, за N. 17,829, относительно присужденія въ пользу Казны издержекъ на припечатаніе объявленій въ Губернскихъ Вѣдомостяхъ и въ Оффиціальной Газетѣ.

4) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 11 (23) Іюня 1852 года, за N. 8,878 [3]), относительно присужденія въ пользу Казны издержекъ, произведенныхъ въ видѣ аванса изъ казенныхъ суммъ на вознагражденіе экспертовъ.

Примѣчаніе. Основанія, указанныя въ упомянутыхъ выше предписаніяхъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 4 Сентября 1823 года за N. 9,723, и отъ 25 Февраля (9 Марта) 1843 года, за N. 284, относительно опредѣленія размѣра и присужденія судебныхъ издержекъ, а равно относительно сложенія оныхъ по приговорамъ, въ случаѣ доказанной несостоятельности осужденнаго, удержаны въ своей силѣ Уставомъ о гербовомъ сборѣ, Высочайше утвержденнымъ 25 Сентября (7 Октября) 1863 года, коимъ, въ статьяхъ 79, 80, 81 и 82, подробно указаны предѣлы власти Уголовныхъ Судовъ въ этомъ отношеніи; размѣръ же, въ какомъ должны быть исчисляемы означенные платежи, опредѣленъ табелью, приложенною къ

---

[1]) *См. приб. N. 297 (томъ XIII, стр. 348).*
[2]) *См. приб. N. 298 (томъ XIII, стр. 354).*
[3]) *См. приб. N. 299 (томъ XIII, стр. 358).*

N. 284 [1]), w przedmiocie ustanawiania w wyroku kosztów sądowych.

3) Odezwa Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 23 Listopada (5 Grudnia) 1845 roku, N. 1,241/44,654 [2]), Sądom przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 26 Grudnia (7 Stycznia) 1845/6 roku, za N. 17,829, komunikowana, co do zasądzania Skarbowi kosztów ogłoszeń w Dziennikach Gubernialnych i Gazecie Rządowéj.

4) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 11 (23) Czerwca 1852 roku, N. 8,878 [3]), co do zasądzania Skarbowi kosztów awansowanych biegłym z funduszów skarbowych.

Uwaga. Zasada wskazana powołanemi wyżéj reskryptami Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 4 Września 1823 roku, N. 9,723, i z dnia 25 Lutego (9 Marca) 1843 roku, N. 284, w przedmiocie ustanawiania i zasądzania kosztów sądowcyh oraz ich umarzania wyrokami, w razie udowodnionego ubóstwa osądzonego, utrzymaną została Ustawą o opłatach stemplowych, Najwyżéj pod dniem 25 Września (7 Października) 1863 roku zatwierdzoną, określającą w artykułach 79, 80, 81 i 82 szczegółowo atrybucye Sądów karnych pod tym względem. W jakiéj zaś wysokości opłaty tę mają być obliczane, wskazuje tą-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 297 (t. XIII, str. 349).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 298 (t. XIII, str. 355).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 299 (t. XIII, str. 359).*

тому же Уставу, а именно въ статьяхъ 4, 150, 151 и 159 [1]).

Глава VII.

Распоряженія общія.

§ 1. Относительно тюремъ и арестантовъ.

Съ распоряженіями, относящимися къ дѣламъ о лицахъ, содержащихся подъ стражею, состоятъ въ связи правила, касающіяся мѣстъ заключенія, которыя, хотя и находятся въ непосредственномъ завѣдываніи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, однако же и Судамъ, по лежащей на нихъ обязанности надзора за лицами, состоящими подъ слѣдствіемъ или несущими наказаніе, опредѣленное судебными приговорами, предоставлено участіе въ наблюденіи за содержаніемъ арестантовъ и тюремныхъ заведеній.

Обязанность эта возложена была на Суды не только министерскою инструкціею отъ 17 Мая 1808 года [2]) и тюремною инструкціею отъ 17 Сентября 1823 года, но также и послѣдовавшими за симъ постановленіями Совѣта Управленія, изданными въ развитіе или въ дополненіе сей послѣдней инструкціи. Всѣ эти распоряженія, на сколько они касаются арестантовъ, со дня поступленія ихъ въ тюрьму до истеченія срока ихъ наказанія, изложены въ инструкціи для тюремныхъ заведеній, изданной 15 (27) Августа 1859 года Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, по соглашенію съ Правительственною Коммисіею Юстиціи, и помѣщенной въ Сборникѣ административныхъ постановленій по вѣдомству Внутреннихъ Дѣлъ.

Особыя распоряженія Правительственной Коммисіи Юсти-

---

[1]) *Дн. Зак. томъ 61, стр. 220 и 290.*

[2]) *См. приб. N. 2 (томъ X, стр. 92).*

ryfa do téjże Ustawy dołączona, pod pozycyami 4, 150, 151 i 159 [1]).

TYTUŁ VII.

Rozporządzenia ogólne.

§ 1. Co do więzień i więźni.

Z rozporządzeniami odnoszącemi się do spraw osób aresztowanych, mają łączność przepisy dotyczące zakładów karnych, administracya których, jakkolwiek należy bezpośrednio do Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, wszelako i Sądom, jako mającym obowiązek nadzoru nad osobami pod śledztwem zostającemi i w wykonaniu wyroków karę cierpiącemi, pozostawiony jest udział w kontroli nad utrzymywaniem więźni i więzień.

Obowiązek ten włożony został na Sądy już to instrukcyą Ministeryalną z dnia 17 Maja 1808 roku [2]), już instrukcyą więzienną z dnia 17 Września 1823 roku, już wreszcie późniejszemi postanowieniami Rady Administracyjnéj, w rozwinięciu lub uzupełnieniu jéj wydanemi. Wszystkie te rozporządzenia, o ile dotyczą więźni od daty przyjęcia ich do więzienia do dnia wycierpienia przez nich kary, objęte są instrukcyą dla zakładów karnych, wydaną w dniu 15 (27) Sierpnia 1859 roku przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych po zniesieniu się w téj mierze z Kommissyą Rządową Sprewiedliwości, i zamieszczoną w Zbiorze przepisów Administracyjnych Wydziału Spraw Wewnętrznych.

Szczegółowe reskrypta Kommissyi Rządowéj Sprawiedli-

---

[1]) *Dzien. Praw t. 61-y, str. 221 i 291.*
[2]) *Zobacz dodatek N. 2 (t. X, str. 93).*

ціи, данныя Судамъ для точнаго исполненія правилъ, заключающихся въ упомянутой инструкціи, суть слѣдующія:

1) Предписаніе отъ 16 Іюня 1827 года, за N. 6,259 [1]) о допущеніи жандармскихъ офицеровъ къ посѣщенію тюремъ и допрашиванію арестантовъ.
2) Предписаніе отъ 22 Апрѣля 1833 года, за N. 3,204 [2]), относительно производства чрезвычайныхъ ревизій тюремъ.
3) Предписаніе отъ 8 (20) Августа 1838 года, за N. 8,788 [3]), возлагающее на обязанность Прокуроровъ при Калишскомъ, Радомскомъ и Ломжинскомъ Гражданскихъ Трибуналахъ производить ревизію мѣстныхъ тюремъ.
4) Предписаніе отъ 4 (16) Сентября 1842 года, за N. 12,326 [4]) о наблюденіи за содержаніемъ тюремныхъ заведеній и арестантовъ.
5) Предписаніе отъ 5 (17) Сентября 1855 года, за N. 16,653 [5]), о переводѣ арестантовъ изъ одной тюрьмы въ другую.
6) Постановленіе Совѣта Управленія отъ 27 Сентября (9 Октября) 1860 года, за N. 21,948 [6]), сообщенное Уголовнымъ Судамъ и состоящимъ при нихъ Прокурорамъ при предписаніи отъ 30 Ноября (12 Декабря) 1860 г., за N. 22,449, о порядкѣ свидѣтельствованія арестантовъ отправляемыхъ въ арестантскія роты.

§ 2. Относительно выдачи выписей съ приговоровъ, опредѣленій или документовъ, хранящихся при дѣлахъ.

По сему предмету Правительственная Коммисія Юстиціи издала слѣдующія предписанія:

---

[1]) *См. приб. N. 300 (томъ XIII, стр. 364).*
[2]) *См. приб. N. 301 (томъ XIII, стр. 366).*
[3]) *См. приб. N. 302 (томъ XIII, стр. 368).*
[4]) *См. приб. N. 168 въ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи (томъ V, стр. 24).*
[5]) *См. приб. N. 303 (томъ XIII, стр. 370).*
[6]) *См. приб. N. 304 (томъ XIII, стр. 372).*

wości, dla ścisłego wykonywania przepisów objętych tą instrukcyą, wydane do Sądów, są następujące:

1) Reskrypt z dnia 16 Czerwca 1827 roku, N. 6,259 [1]), w przedmiocie niestawiania przeszkód żandarmeryi w zwiedzaniu więzień i badaniu więźni.
2) Reskrypt z dnia 22 Kwietnia 1833 r., N. 3,204 [2]), co do odbywania nadzwyczajnych rewizyj.
3) Reskrypt z dnia 8 (20) Sierpnia 1838 r., N. 8,788 [3]), wkładający na Prokuratorów przy Trybunałach Cywilnych w Kaliszu, Radomiu i Łomży, obowiązek odbywania rewizyj więzień.
4) Reskrypt z dnia 4 (16) Września 1842 r., N. 12,326 [4]), w przedmiocie czuwania nad utrzymywaniem więzień i więźni.
5) Reskrypt z d. 5 (17) Września 1855 r., N. 16,653 [5]), w przedmiocie przeprowadzania więźni z jednego więzienia do drugiego.
6) Postanowienie Rady Administracyjnéj z d. 27 Września (9 Października) 1860 roku, N. 21,948 [6]), Sądom karnym i Prokuratorom przy tychże Sądach przy reskrypcie z dnia 30 Listopada (12 Grudnia) 1860 roku, N. 22,449, zakomunikowane, w przedmiocie kwalifikowania aresztantów do rot aresztanckich.

§ 2. Co do wydawania wypisów wyroków, decyzyj lub dokumentów do akt złożonych.

W tym przedmiocie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości wydała następujące reskrypta:

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 300 (t. XIII, str. 365).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 301 (t. XIII, str. 367).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 302 (t. XIII, str. 369).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 168 do Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, tom V-y niniejszego Zbioru przepisów, str. 25.*
[5]) *Zobacz dodatek N. 303 (t. XIII, str. 371).*
[6]) *Zobacz dodatek N. 304 (t. XIII, str. 373).*

1) Отъ 15 Марта 1820 года, за N. 2,740 [1]), о томъ, чтобы въ выпискахъ изъ приговоровъ или опредѣленій помѣщаемо было полное содержаніе заключеній Прокурора.
2) Отъ 27 Февраля (11 Марта) 1846 года, за N. 4,474 [2]), о томъ, что именно должны заключать въ себѣ выдаваемыя Уголовными Судами выписи приговоровъ.
3) Инструкція относительно выдачи выписокъ изъ приговоровъ, копій съ актовъ и свидѣтельствъ о несостояніи подъ Судомъ, отъ 7 (19) Мая 1855 года, за N. 11,828 [3]).

ОТДѢЛЪ III.

Обязанности и предметы вѣдомства Судовъ Уголовныхъ, Исправительныхъ и Полицейскихъ.

Суды Уголовные.

Статья 14.

Суды Уголовные будутъ судить: 1) въ первой и послѣдней инстанціи дѣла уголовныя, въ тѣсномъ смыслѣ этого слова; 2) въ апелляціонной инстанціи, также окончательно, дѣла, восходящія апелляціоннымъ порядкомъ изъ Отдѣленій Полиціи Исправительной; 3) будутъ имѣть постоянный надзоръ за Отдѣленіями Полиціи Исправительной и Полицейскими Судами.

---

[1]) *См. приб. N. 305 (томъ XIII, стр. 380).*
[2]) *См. приб. N. 306 (томъ XIII, стр. 382).*
[3]) *См. прибавленіе N. 307 (томъ XIII, стр. 384).*

1) Z dnia 15 Marca 1820 roku, N. 2,740 [1]), aby w odpisach wyroków i decyzyj zamieszczać w całéj osnowie wnioski Prokuratora.

2) Z dnia 27 Lutego (11 Marca) 1846 r., N. 4,474 [2]), objaśniający, co w wypisach wyroków przez Sądy wydawanych, ma być zamieszczaném.

3) Instrukcya co do wydawania wyciągów wyroków, kopij z akt i świadectw niekaralności, z d. 7 (19) Maja 1855 roku, N. 11,828 [3]).

DZIAŁ III.

O obowiązkach i atrybucyach Sądów Kryminalnych, Poprawczych i Policyjnych.

Sądy Kryminalne.

Artykuł 14.

Sądy Kryminalne sądzą: 1) w pierwszéj i ostatecznéj instancyi sprawy prawdziwie kryminalne; 2) w instancyi apellacyjnéj, także ostatecznie, sprawy przychodzące drogą apellacyi od Wydziałów Policyi Poprawczéj. 3) Utrzymują ciągły dozór nad Wydziałami Policyi Poprawczéj i Sądami Policyjnemi.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 305 (t. XIII, str. 381).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 306 (t. XIII, str. 383).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 307 (t. XIII, str. 385).*

Отдѣленія Полиціи Исправительной.

Статья 15.

Отдѣленія Полиціи Исправительной будутъ судить

1) въ первой инстанціи, съ правомъ принесенія апелляціи въ Уголовные Суды, дѣла о преступленіяхъ и проступкахъ, за которыя постановленныя наказанія не превышаютъ степени исправительной мѣры;
2) во второй и послѣдней инстанціи, дѣла Полиціи Простой, поступающія въ оныя апелляціоннымъ порядкомъ изъ Судовъ Полицейскихъ;
3) производить слѣдствіе по дѣламъ уголовнымъ, въ тѣсномъ смыслѣ этого слова, подлежащимъ разсмотрѣнію и рѣшенію Уголовныхъ Судовъ.

Суды Полицейскіе.

Статья 16.

I. Мировые Суды, въ качествѣ Судовъ Полицейскихъ, будутъ судить исключительно:

a) дѣла о полицейскихъ проступкахъ, совершенныхъ въ такомъ мѣстѣ, гдѣ находится Мировой Судъ, а нѣтъ особаго Президента или Полицейскаго Бургомистра;

b) дѣла о такихъ же проступкахъ, совершенныхъ въ мѣстахъ гдѣ состоитъ Бургомистръ или Войтъ, коль скоро въ нихъ обвиняются лица, не имѣющія постояннаго жительства либо отсутствующія

Wydziały Policyi Poprawczéj.

Artykuł 15.

Wydziały Policyi Poprawczéj sądzić będą:

1) w pierwszéj instancyi, z wolném odwołaniem się drogą apellacyi do Sądów Kryminalnych, występki nieprzechodzące kary poprawczéj;

2) w drugiéj i ostatecznéj instancyi, sprawy prostéj policyi, przychodzące do nich drogą apellacyi od Sądów Policyjnych.

3) Przygotowywać i uskuteczniać będą instrukcyą spraw prawdziwie kryminalnych, pod rozpoznanie Sądów Kryminalnych należących.

Sądy Policyjne.

Artykuł 16.

I. Sądy Pokoju, jako Sądy Policyjne, sądzić będą wyłącznie:

a) przewinienia policyjne, popełnione w takiém miejscu, gdzie jest Sąd Pokoju, a nie masz oddzielnego Prezydenta lub Burmistrza policyjnego;

b) takież przewinienia, popełnione w miejscu, gdzie jest Burmistrz lub Wójt, skoro te popełnione będą przez osoby niezamieszkałe lub nieprzytomne, kiedy sprawa przypada w téj gmi-

изъ гмины, имѣющей особаго Бургомистра, во время разбирательства дѣла въ той гминѣ; или же, когда свидѣтели, имѣющіе быть спрошенными по дѣлу, жительствуютъ, или находятся въ отлучкѣ внѣ предѣловъ гмины; исключая однакожъ случаевъ, когда обвиненный былъ застигнутъ при совершеніи преступнаго дѣйствія;

c) дѣла о такихъ же проступкахъ, если за причиненные ими убытки истецъ требуетъ вознагражденія, превышающаго 30 злотыхъ;

d) дѣла объ оскорбленіи чести, то есть о болѣе важныхъ обидахъ;

e) дѣла о нарушеніи лѣсныхъ правилъ.

Подсудки при Мировыхъ Судахъ, получивъ свѣдѣнія о совершенныхъ въ предѣлахъ подвѣдомственнаго имъ уѣзда преступленіяхъ или проступкахъ, подлежащихъ сужденію Уголовныхъ Судовъ, или Отдѣленій Исправительной Полиціи, обязаны снимать первоначальные допросы и предпринимать все то, что относится къ опредѣленію сущности преступленія, а равно къ обнаруженію и арестованію обвиняемыхъ, донося немедленно Суду Исправительной Полиціи о совершенномъ преступленіи или проступкѣ, и о принятыхъ съ ихъ стороны мѣрахъ.

II. Бургомистры и Войты, въ качествѣ Полицейскихъ Судей, будутъ судить всѣ прочіе полицейскіе проступки, совершенные въ предѣлахъ ввѣренной ихъ управленію гмины, если притомъ требуемое лицомъ, принесшимъ жалобу, вознагражденіе не превышаетъ 30 злотыхъ.

Однако ни въ какомъ случаѣ они не могутъ входить въ разбирательство дѣлъ о такихъ полицейскихъ

nie, dla któréj Burmistrz jest ustanowiony, lub gdy świadkowie, którzy mają być słuchani, nie są zamieszkali lub przytomni w téj gminie, z wyjątkiem jednak przypadku, gdzieby wykraczający na gorącym uczynku był schwytany;

c) takież przewinienia, z przyczyny których strona skarżąca żąda wynadgrodzenia przechodzącego złotych 30;
d) sprawy o zelżenie honoru, czyli *injuriae* większe;
e) przewinienia leśne.

Podsędkowie przy Sądach Pokoju, powziąwszy wiadomość o popełnionych w obrębie ich powiatu zbrodniach lub występkach, których rozsądzenie należy do Sądów Kryminalnych lub Wydziałów Policyi Poprawczéj, wyprowadzać będą pierwsze indagacye i obowiązani przedsiębrać to wszystko, co należy do ustanowienia *corporis delicti* i do wyśledzenia lub zaaresztowania obwinionych, donosząc niezwłocznie Sądowi Policyi Poprawczéj o popełnionéj zbrodni lub występku, i o krokach przez siebie przedsięwziętych.

II. Burmistrze i Wójci, jako Sędziowie policyjni, sądzić będą wszystkie inne wykroczenia policyjne, popełnione w obrębie gminy, dla któréj są ustanowieni, i te, gdzie oraz strona skarżąca żąda wynadgrodzenia, jeżeli to wynadgrodzenie nie przechodzi 30 złotych.

Nigdy zaś nie będą mogli rozpoznawać przewinień policyjnych, powyższemi przepisami Sądom Pokoju

проступкахъ которые, на основаніи вышеизложенныхъ правилъ, предоставлены сужденію Мировыхъ Судовъ, ни же вмѣшиваться въ разсмотрѣніе дѣлъ, подвѣдомственныхъ Мировымъ Судамъ въ качествѣ Судовъ гражданскихъ.

Статья 17.

Обязанности Прокурора при Мировомъ Судѣ, дѣйствующемъ въ качествѣ Полицейскаго Суда, будетъ обыкновенно исправлять мѣстный Бургомистръ, или заступающій его мѣсто; въ случаяхъ же, когда дѣло идетъ о нарушеніи Уставовъ финансоваго или лѣснаго управленія, обязанности эти исполняетъ должностное лицо казеннаго или лѣснаго вѣдомства.

Статья 18.

Обязанности Прокурора при Бургомистрѣ или Войтѣ по званію Полицейскаго Судьи, будутъ отправлять заступающій мѣсто Бургомистра или должностное лицо казеннаго вѣдомства, по правилу ст. 17.

Статья 19.

Въ Мировыхъ Судахъ, дѣйствующихъ въ качествѣ Полицейскихъ Судовъ, Мировой Судья возлагаетъ разбирательство дѣлъ полицейскихъ на Подсудка, или, въ случаѣ его отсутствія, на Писаря Мироваго Суда; если же Мировой Судья находится въ отлучкѣ, то Подсудокъ самъ рѣшаетъ дѣла полицейскія, или отряжаетъ для сего Писаря Мироваго Суда.

Примѣчаніе. Изложенное въ этой статьѣ распоряженіе, отмѣнено изданными впослѣдствіи узаконеніями

poddanych, ani wdawać się w rozpoznanie spraw, które do Sądów Pokoju, jako Sądów cywilnych, należą.

Artykuł 17.

Obowiązki Prokuratora przy Sądzie Pokoju, jako Sądzie Policyjnym, pełnić będzie zwykle Burmistrz miejscowy lub jego zastępca, albo też rządowy oficyalista skarbowy lub leśny, gdy idzie o wykroczenie popełnione przez przestąpienie urządzeń skarbowych lub leśnych.

Artykuł 18.

Obowiązki Prokuratora przy Burmistrzu lub Wójcie, jako Sądzie Policyjnym, pełnić będzie zastępca Burmistrza, lub oficyalista skarbowy, podług przepisu art. 17-go.

Artykuł 19.

W Sądach Pokoju, jako w Sądach Policyjnych, Sędzia Pokoju do sądzenia spraw policyjnych delegować będzie Podsędka, lub, w jego nieprzytomności, Pisarza Sądu Pokoju; w przypadku nieprzytomności Sędziego Pokoju, Podsędek sam sprawy policyjne sądzić będzie, lub delegować do tego Pisarza Sądu Pokoju.

Uwaga. Rozporządzenie tym artykułem objęte, z mocy poźniejszych urządzeń o atrybucyi

о предметахъ вѣдомства Подсудковъ. Въ настоящее время Подсудокъ судитъ дѣла полицейскія самостоятельно, по долгу службы, не требуя на это порученія со стороны Мироваго Судьи; въ случаѣ же встрѣченнаго имъ какого-либо препятствія, обязанность эту отправляетъ за него по службѣ Писарь.

ОБЪЯСНЕНІЯ КЪ ОТДѢЛУ III.

О обязанностяхъ и предѣлахъ власти Уголовныхъ Судовъ.

Въ отдѣлѣ этомъ говорится о двухъ родахъ власти, предоставленной установленнымъ въ то время Судамъ, каковы были Суды Уголовные (ст. 14), Суды Полиціи Исправительной (ст. 15) и Мировые Суды въ качествѣ Судовъ Полицейскихъ (ст. 16), а именно: *во первыхъ*, о предѣлахъ власти Судовъ въ отношеніи постановленія приговоровъ и судебныхъ инстанцій, и *во вторыхъ*, о предѣлахъ власти въ отношеніи производства слѣдствій.

Когда Суды Уголовные рѣшали уголовныя дѣла въ послѣдней инстанціи, и принесеніе жалобъ, какъ на приговоры этихъ Судовъ, такъ и на окончательные приговоры тогдашнихъ низшихъ Судовъ, допускалось, на основаніи Королевскаго декрета отъ 3 Апрѣля 1810 года въ извѣстныхъ случаяхъ и по причинамъ, подробно опредѣленнымъ въ этомъ декретѣ, только въ чрезвычайномъ кассаціонномъ порядкѣ; и когда сверхъ того система прежнихъ уголовныхъ кодексовъ ограничивалась опредѣленіемъ трехъ родовъ противозаконныхъ дѣяній, то есть преступленія, проступковъ и нарушеній полицейскихъ правилъ, а равно соотвѣтствующихъ имъ наказаній, такъ называемыхъ уголовныхъ, исправительныхъ и полицейскихъ, — тогда можно было кратко и положительно установить предѣлы судебной вла-

Podsędków, utraciło moc swoję. Obecnie Podsędek do sądzenia spraw nie potrzebuje delegacyi od Sędziego Pokoju, ale sam, mocą swego urzędu, sądzi sprawy policyjne. W razie zaś mogącéj zajść jakiéj przeszkody, zastępuje go w tym obowiązku z urzędu Pisarz.

OBJAŚNIENIA DO DZIAŁU III.

O obowiązkach i atrybucyach Sądów karnych.

Dział ten traktuje o dwóch rodzajach atrybucyj Sądów wówczas ustanowionych, jakiemi były: Sądy Kryminalne (art. 14-ty), Sądy Policyi Poprawczéj (art. 15-ty) i Sądy Pokoju, jako Sądy Policyjne (art. 16-ty); mianowicie zaś mówi najprzód o atrybucyach co do zakresu wyrokowania i instancyj, a potém o atrybucyi co do instrukcyi spraw.

Gdy Sądy Kryminalne sądziły sprawy karne w ostatniéj instancyi, i tylko, w myśl dekretu Królewskiego z dnia 3 Kwietnia 1810 r., z powodów szczegółowo w nim oznaczonych, w pewnych przypadkach, tak na wyroki tych Sądów, jako i na wyroki ostateczne ówczesnych Sądów niższych, służyła nadzwyczajna droga kasacyi; gdy nadto system dawniejszych kodeksów karnych ograniczał się na udeterminowaniu trzech rodzajów przestępstw, to jest: zbrodni, występków i przewinień policyjnych, oraz odpowiednich im kar, tak zwanych kryminalnych, poprawczych i policyjnych; wówczas można było krótko i stanowczo oznaczyć atrybucye sądownicze każdego z wymienionych Sądów. Ale obecnie, gdy w organizacyi Sądów karnych przybyły wyższe od Sądu Kryminalnego in-

сти каждаго изъ поименованныхъ Судовъ. Но въ настоящее время, когда въ учрежденіи Уголовныхъ Судовъ введены инстанціи выше Уголовнаго Суда, какъ-то Апелляціонный Судъ и X Департаментъ Правительствующаго Сената, о чемъ объяснено выше въ объясненіяхъ къ отдѣлу I (стр. 54); и когда сверхъ того Уложеніемъ о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ отмѣнена прежняя система дѣленія преступленій и установлено новое дѣленіе съ различными подраздѣленіями и постепенностью, а вслѣдствіе сего введены и различныя степени наказаній; то по этому поводу, въ Положеніи о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ принята совершенно другая система въ означеніи предѣловъ судебной власти, существующихъ нынѣ Уголовныхъ Судовъ, начиная установленіе этихъ предѣловъ съ самыхъ низшихъ, то есть Полицейскихъ Судовъ и переходя постепенно къ Судамъ Исправительнымъ и Уголовнымъ, къ Апелляціонному Суду и Правительствующему Сенату, въ такомъ же порядкѣ, въ какомъ восходитъ апелляція въ высшія инстанціи.

По вышеизложеннымъ причинамъ и по тому уваженію, что слѣдственное производство по дѣлу предшествуетъ его рѣшенію, признано болѣе соотвѣтственнымъ, въ объясненіяхъ къ сему отдѣлу, приступить сперва къ изложенію предметовъ вѣдомства нынѣшнихъ судебныхъ мѣстъ въ отношеніи производства слѣдствій, а потомъ перейти къ означенію предѣловъ ихъ власти въ отношеніи постановленія приговоровъ по дѣламъ.

Глава I.

Власть Судовъ въ отношеніи производства слѣдствія.

На основаніи ст. 15 пунк. 3 и ст. 16 н. 1. послѣдняго пункта настоящаго декрета, Подсудокъ Мироваго Суда, дѣйствующій въ качествѣ Полицейскаго Суда, обязанъ былъ производить первоначальное изслѣдованіе, опредѣлить сущность преступнаго дѣянія и розыскать или арестовать обвиненныхъ даже по такимъ дѣламъ, рѣшеніе которыхъ предоставлено было

stancye, jakiemi są Sąd Apellacyjny i X-ty Departament Rządzącego Senatu, jak to powyżéj w objaśnieniach do Działu I-go zamieszczono (str. 55); gdy nadto Kodeks kar głównych i poprawczych usunął dawniejszy system podziału przestępstw, a wprowadził nowy podział z licznemi odcieniami i stopniowaniem, stanowiąc w skutku tego rozmaite kary wyższe i niższe; z tego powodu Ustawa przechodnia do tegoż Kodeksu kar głównych i poprawczych przyjęła inny system do określenia atrybucyj istniejących obecnie Sądów karnych, zaczynając oznaczenie tych atrybucyj od Sądów najniższych, to jest Policyjnych, i idąc daléj do Poprawczych, Kryminalnych, wreszcie do Sądu Apellacyjnego i Rządzącego Senatu, a to w takim porządku, jak idzie odwołanie się do wyższéj instancyi.

Z powyższych więc przyczyn oraz z uwagi, że instrukcya sprawy poprzedza jéj osądzenie, w objaśnieniu tego Działu wypada naprzód określić atrybucye odnoszące się do instrukcyi spraw w dzisiejszych Sądach, a następnie atrybucye pod względem zakresu wyrokowania spraw przez też Sądy.

TYTUŁ I.

Atrybucye Sądów co do prowadzenia śledztw.

Wedle art. 15-go ust. 3-go i art. 16-go n. 1-go ustępu ostatniego niniejszego dekretu, Podsędek w Sądzie Pokoju, jako Sąd Policyjny, miał obowiązek wyprowadzać pierwiastkowe śledztwo, ustanowić istotę czynu i wyśledzić lub przyaresztować obwinionych, w sprawach nawet takich, których osądzenie do Sądu Policyi Poprawczéj lub Sądu Kryminalnego

Суду Полиціи Исправительной, или Суду Уголовному. Судъ же Полиціи Исправительной, производилъ слѣдствіе по дѣламъ, такъ называемымъ уголовнымъ, въ тѣсномъ смыслѣ этого слова, подлежавшимъ разсмотрѣнію Уголовныхъ Судовъ.

Суды Уголовные не занимались производствомъ слѣдствій и даже, въ случаѣ признанной ими неполноты таковыхъ, поручали дополненіе слѣдственныхъ дѣйствій Судамъ Исправительнымъ, имѣя постоянный надзоръ, какъ за этими Судами, такъ и за Судами Полицейскими, согласно постановленію статьи 14 пункта 3 декрета.

Въ настоящее время, какъ Суды Уголовные, такъ равно Апелляціонный Судъ и X Департаментъ Правительствующаго Сената освобождены также отъ производства слѣдствій по обыкновеннымъ уголовнымъ дѣламъ, такъ какъ слѣдственныя дѣйствія оставлены въ вѣдѣніи Судовъ Полиціи Простой, а преимущественно въ вѣдѣніи Судовъ Полиціи Исправительной.

§ 1. О слѣдствіяхъ, производимыхъ Полицейскими Судами.

Производство первоначальныхъ слѣдствій, по смыслу Королевскаго декрета, въ настоящее время лежитъ на обязанности не только Подсудковъ и заступающихъ, по закону, ихъ мѣсто Писарей Мировыхъ Судовъ, но также и Помощниковъ Писарей, не взирая на то, подлежитъ ли дѣло въ первой инстанціи разсмотрѣнію Суда Полиціи Исправительной, или Уголовнаго Суда.

Такое предварительное слѣдствіе, если дѣло не подлежитъ вѣдѣнію Суда Полицейскаго, а подвѣдомственно высшему Суду, препровождается Судомъ Полицейскимъ въ Судъ Полиціи Исправительной для дослѣдованія; если же по дѣлу содержится подъ стражею арестантъ, задержанный предварительно Судомъ Полицейскимъ, то сей послѣдній испрашиваетъ окончательнаго разрѣшенія, относително дальнѣйшаго задержанія или освобожденія сего арестанта.

Даже во время производства слѣдствія по распоряженію Суда Полиціи Исправительной, если лица, нужныя для спроса

należało. Sąd zaś Policyi Poprawczéj uskuteczniał instrukcyą spraw tak zwanych prawdziwie kryminalnych, rozpoznaniu Sądów Kryminalnych ulegających.

Sądy Kryminalne nie prowadziły instrukcyi spraw, a nawet w razach gdy uznały jéj niedokładność, wyręczały się co do uzupełnienia jéj Sądami Poprawczemi i utrzymywały ciągły nadzór nad temiż Sądami i Sądami Policyjnemi, a to stosownie do art. 14-go ustępu 3-go dekretu.

Obecnie także Sądy Kryminalne, jak również Sąd Apellacyjny i X-ty Departament Rządzącego Senatu, w sprawach zwyczajnych kryminalnych, wolne są od ich instruowania, atrybucya bowiem ta zostaje przy Sądach Policyi Prostéj, a głównie przy Sądach Policyi Poprawczéj.

§ 1. *O śledztwach prowadzonych przez Sądy Policyjne.*

Wyprowadzanie pierwiastkowych śledztw, w duchu tego dekretu, należy obecnie nie tylko do Podsędków i prawnych ich zastępców, to jest Pisarzy Sądów Pokoju, ale i do Podpisarzy, a to bez względu, czy sprawa pod rozpoznanie Sądu Policyi Poprawczéj lub Sądu Kryminalnego w I-éj instancyi kwalifikuje się.

Takie zaś pierwiastkowe śledztwo, jeśli sprawa nie ulega osądzeniu przez Sąd Policyjny, lecz należy do Sądu wyższego, odsyła Sąd Policyjny Sądowi Policyi Poprawczéj do wykończenia, a jeśli jest aresztant przez Sąd Policyjny tymczasowo zatrzymany — do wydania stanowczéj decyzyi kwalifikacyjnéj, względem dalszego zatrzymania go lub uwolnienia.

Nawet podczas instrukcyi sprawy już przez Sąd Policyi Poprawczéj zarządzonéj, w przypadku znacznéj odległości za-

по дѣлу, жительствуютъ въ дальнемъ отъ Суда разстояніи, или если того требуютъ другія обстоятельства, Суды Полицейскіе, по порученію Судовъ Исправительныхъ, снимаютъ указанные имъ допросы.

Въ производствѣ этихъ слѣдствій Суды Полиціи Простой обязаны строго руководствоваться правилами уголовнаго судопроизводства и распоряженіями, какія, сообразно предмету дѣла, приведены выше въ объясненіяхъ ко II отдѣлу настоящаго декрета. Сверхъ вышеозначенныхъ постановленій, имѣютъ обязательную силу слѣдующія:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, данное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ отъ 30 Сентября (12 Октября) 1844 года, за N. 14,010 [1]), указывающее порядокъ распредѣленія дѣлъ между дѣлопроизводителями.
2) Предписаніе Министра Юстиціи отъ 4 Ноября 1811 года, за N. 13,660 [2]), о томъ, чтобы Суды Полицейскіе, послѣ опредѣленія сущности преступнаго дѣянія, немедленно постановляли опредѣленія о дѣйствительной необходимости личнаго задержанія обвиненнаго, и чтобы о каждомъ такомъ опредѣленіи и родѣ преступленія увѣдомляли Суды Полиціи Исправительной и Уголовный Судъ по принадлежности.
3) Предписаніе того же Министра отъ 27 Іюля 1812 года, за N. 21,567 [3]), о томъ, чтобы члены Судовъ Полицейскихъ отправлялись на мѣсто произшествія для производства слѣдствія только въ необходимыхъ случаяхъ.
4) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 17 (29) Мая 1845 года, за N. 7,681 [4]), о томъ,

---

[1]) *См. приб. N. 308 (томъ XIII, стр. 386).*
[2]) *См. приб. N. 309 (томъ XIII, стр. 392).*
[3]) *См. приб. N. 310 (томъ XIII, стр. 394).*
[4]) *См. приб. N. 311 (томъ XIII, стр. 396).*

mieszkania osób do badania potrzebnych lub z innych powodów, Sądy Policyjne, na zlecenie Sądów Poprawczych, uskuteczniają wskazane im badania.

W prowadzeniu tych śledztw, Sądy Policyi Prostéj obowiązane są stosować się ściśle do przepisów proceduralnych i rozporządzeń, jakie, stosownie do przedmiotu sprawy, w objaśnieniach do Działu II-go dekretu niniejszego są powołane. Obok tych rozporządzeń obowiązują nadto:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości do wszystkich Sądów Kryminalnych dnia 30 Września (12 Października) 1844 r., za N. 14,010 wydany, wskazujący, jak rozdzielać sprawy między referentów [1]).
2) Reskrypt Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 Listopada 1811 r., N. 13,660 [2]), zalecający, aby Sądy Policyjne, po ustanowieniu istoty czynu, niezwłocznie wydawały decyzyą, czy i o ile zachodzi potrzeba zatrzymania obwinionego w areszcie, i aby o każdéj takiéj decyzyi i rodzaju przestępstwa Sąd Policyi Poprawczéj i Sąd Kryminalny zawiadamiały.

3) Reskrypt tegoż Ministra z dnia 27 Lipca 1812 roku, N. 21,567 [3]), objaśniający, aby Sądy Policyjne na miejsce wypadku tylko w razie koniecznym na śledztwo zjeżdżały.

4) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 17 (29) Maja 1845 r., N. 7,681 [4]), aby Sądy, w

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 308 (t. XIII, str. 387).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 309 (t. XIII, str. 393).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 310 (t. XIII, str. 395).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 311 (t. XIII, str. 397).*

чтобы Суды по дѣламъ арестантскимъ оканчивали слѣдственное производство сколь возможно поспѣшнѣе и приступали къ рѣшенію ихъ преимущественно передъ прочими дѣлами.

5) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 27 Сентября (9 Октября) 1845 г., за N. 13,668 [1]), о томъ, чтобы Суды Простой Полиціи, одновременно съ отправкою арестантовъ, препровождали въ Исправительный Судъ и заведенныя о нихъ дѣла, въ случаѣ же надобности въ дополненіи первоначальнаго слѣдствія, составляли для сего соотвѣтственныя выписки изъ слѣдственныхъ дѣлъ.

6) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 21 Сентября (3 Октября) 1846 года, N. 9,888 [2]), о томъ, чтобы Суды Простой Полиціи, по дѣламъ арестантовъ, содержащихся въ детенціонныхъ арестахъ, оканчивали производство первоначальнаго слѣдствія въ продолженіе не болѣе восьми дней и отсылали оное, вмѣстѣ съ арестантами, въ Исправительный Судъ.

7) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 24 Мая (5 Іюня) 1848 года, за N. 4,237 [3]), о томъ, чтобы Суды Полицейскіе, въ случаѣ продержанія арестанта въ детенціонномъ арестѣ болѣе 30 дней, доносили о причинахъ, послужившихъ къ тому поводомъ.

8) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 2 (14) Января 1861 года, за N. 25,823 [4]), о томъ, чтобы Суды Простой Полиціи, въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ существуютъ слѣдственныя тюрьмы, содержали

---

[1]) *См. приб. N. 312 (томъ XIII, стр. 400).*
[2]) *См. приб. N. 313 (томъ XIII, стр. 402).*
[3]) *См. приб. N. 314 (томъ XIII, стр. 406).*
[4]) *См. приб. N. 315 (томъ XIII, стр. 408).*

sprawach osób aresztowanych jak najspieszniéj śledztwo kończyły i do wyrokowania przed innemi sprawami przystępowały.

5) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 27 Września (9 Października) 1845 r., N. 13,668 [1]), zalecający, aby Sądy Policyi Prostéj akta spraw, w których są aresztowani, wraz z temiż aresztantami do Sądu Poprawczego odsyłały; w razie zaś potrzeby uzupełnienia pierwiastkowego śledztwa, aby w tym celu stosowne z akt wyciągi sporządzały.

6) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 21 Września (3 Października) 1846 r., N. 9,888 [2]), zalecający, aby Sądy Policyjne aresztantów zatrzymanych w aresztach detencyjnych, najdaléj w ośmiu dniach załatwiały i Sądowi Poprawczemu wraz z aktami sprawy odsyłały.

7) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1848 r., N. 4,237 [3]), nakazujący ściągać od Sądów Policyjnych usprawiedliwienie przyczyny w razie przetrzymania aresztanta w areszcie detencyjnym dłużéj nad dni 30.

8) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 2 (14) Stycznia 1861 roku, N. 25,823 [4]), zalecający, aby Sądy Policyjne, w tych miejscach, gdzie są

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 312 (t. XIII, str. 401).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 313 (t. XIII, str. 403).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 314 (t. XIII, str. 407).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 315 (t. XIII, str. 409).*

своихъ арестантовъ въ этихъ тюрьмахъ, а не въ детенціонныхъ арестахъ.

§ 2. *О слѣдствіяхъ, производимыхъ Судами Полиціи Исправительной.*

Главнѣйшая обязанность Судовъ Полиціи Исправительной состоитъ въ производствѣ слѣдственныхъ дѣлъ, которымъ занимаются Ассесоры, при содѣйствіи присяжныхъ Протоколистовъ, не только по дѣламъ, подлежащимъ вѣдѣнію сихъ Судовъ, но и по тѣмъ, которыя поступаютъ въ первой инстанціи на рѣшеніе Уголовныхъ Судовъ. Даже по дѣламъ о тайномъ провозѣ товаровъ, по смыслу ст. 926 таможеннаго Устава въ совокупности со ст. 922 и 924, хотя первоначальное слѣдствіе, на основаніи ст. 930, производится таможенными или полицейскими властями, но дополненіе этого слѣдствія и приготовленіе дѣла къ рѣшенію совершаются Судами Исправительными, при помощи, въ случаѣ надобности, Судовъ Простой Полиціи.

Независимо отъ постановленій, изложенныхъ въ уставахъ уголовнаго судопроизводства, и распоряженій, исчисленныхъ выше въ объясненіяхъ ко II отдѣлу (стр. 98), служатъ еще руководствомъ Исправительнымъ Судамъ инструкціи, изданныя Правительственною Коммисіею Юстиціи 14 Августа 1833 года, за N. 6,995 [1], и 25 Ноября (7 Декабря) 1836 года, за N. N. 8,035 и 9,082 [2], и заключающія въ себѣ не только всѣ существенныя правила производства слѣдствій, но, сверхъ того, и порядокъ внутренняго распорядка въ Судахъ, на сколько таковой касается судопроизводства по дѣламъ и другихъ сопряженныхъ съ нимъ дѣйствій.

Эти инструкціи дополнены циркуляромъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Мая 1841 года, за N.

---

[1]) *См. приб. N. 231 (томъ XIII, стр. 18).*
[2]) *См. приб. N. 316 (томъ XIII, стр. 412).*

domy badań, aresztantów swych w tychże domach badań, a nie w aresztach detencyjnych osadzały.

§ 2. *O śledztwach prowadzonych przez Sądy Policyi Poprawczéj.*

Główną atrybucyą Sądów Poprawczych jest instrukcya spraw, którą prowadzą Assesorowie, z użyciem do pióra przysięgłych protokólistów, nie tylko w tych sprawach, w których wyrokowanie do nich należy, ale nadto i w tych, które pod osądzenie Sądów Kryminalnych w I-éj instancyi kwalifikują się. Nawet w sprawach o defraudacye celne, w myśl art. 926 w związku z art. 922 i 924 Ustawy celnéj, chociaż pierwotne śledztwo, wedle art. 930 t. p., wyprowadzają komory lub władze policyjne, uzupełnienie tego śledztwa i przygotowanie sprawy pod wyrok, dokonywają Sądy Poprawcze, z pomocą, w razie potrzeby, Sądów Policyi Prostéj.

Obok przepisów proceduralnych i rozporządzeń powyżéj w objaśnieniach do Działu II-go wyszczególnionych (str. 99), stanowią jeszcze dla Sądów Poprawczych informacyą instrukcye w dniu 14 Sierpnia 1833 r., za N. 6,995 [1]), oraz w dniu 25 Listopada (7 Grudnia) 1836 roku, za NN. 8,035 i 9,082 [2]), przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości wydane, obejmujące nie tylko streszczenie przepisów postępowania w prowadzeniu śledztwa, ale nadto urządzenie wewnętrznego porządku w Sądach, o ile to dotyczy tegoż postępowania w sprawach i innych czynnościach związek z niemi mających.

Instrukcye te uzupełnione zostały cyrkularzem przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości w dniu 12 (24) Maja

---

1) *Zobacz dodatek N. 231 (t. XIII, str. 19).*
2) *Zobacz dodatek N. 316 (t. XIII, str. 413).*

5,341 [1]), изданнымъ ко всѣмъ Уголовнымъ Судамъ и Прокурорамъ.

Говоря о кругѣ дѣйствій Судовъ Исправительныхъ въ отношеніи производства слѣдствій по дѣламъ уголовнымъ, нельзя не упомянуть объ исключительномъ положеніи Суда Полиціи Исправительной I Отдѣленія Варшавскаго Уѣзда, который, будучи назначенъ для изслѣдованія преступленій, совершенныхъ собственно въ городѣ Варшавѣ, имѣетъ сверхъ того при Управленіи Варшавскаго Оберъ-Полиціймейстера, своего Ассесора, который занимается тамъ производствомъ слѣдствій по дѣламъ переданнымъ ему Слѣдственнымъ Отдѣленіемъ, состоящимъ при Управленіи того же Оберъ-Полиціймейстера.

Командированіе сего Ассесора послѣдовало въ первый разъ въ 1830 году.

Поводомъ къ нему послужили упущенія двоякаго рода полицейскихъ властей при преслѣдованіи преступленій и проступковъ, состоявшія во первыхъ въ томъ, что часто подвергаемы были аресту лица, не принимавшія прямаго участія въ преступленіи, или подозрѣваемыя въ такихъ проступкахъ, за которые, по смыслу дѣйствующихъ законовъ, обвиняемые не подлежатъ предварительному личному задержанію во время слѣдствія; во вторыхъ, что лица, подозрѣваемыя въ преступленіяхъ, влекущихъ за собою предварительный арестъ во время слѣдствія, по поводу замедленія въ производствѣ полицейскихъ розысковъ, подвергались нерѣдко болѣе продолжительному лишенію свободы, тѣмъ болѣе, что полицейское изслѣдованіе, веденное не судебнымъ порядкомъ и внѣ Суда, не могло служить основаніемъ для постановленія приговора, и дѣло подлежало переслѣдованію въ Судахъ, по правиламъ уголовнаго судопроизводства.

Поэтому тогдашній Вице-Президентъ города Варшавы, по званію Главнаго Начальника мѣстной полиціи, желая положить

---

[1]) *См. приб. N. 232 (т. XIII, стр. 24).*

1841 roku, za N. 5,341 [1]), do wszystkich Sądów karnych i Prokuratorów wydanym.

Mówiąc o atrybucyach Sądów Poprawczych pod względem prowadzenia śledztw w sprawach karnych, wspomnieć należy o wyjątkowém położeniu Sądu Policyi Poprawczéj Powiatu Warszawskiego Wydziału I-go, który przeznaczony będąc dla dochodzenia przestępstw wyłącznie w mieście Warszawie popełnionych, ma nadto swego Assesora przy biurze Ober-Policmajstra miasta Warszawy, gdzie zajmuje się wyprowadzaniem śledztw w sprawach oddanych mu przez Wydział Indagacyjny, istniejący przy biurze tegoż Ober-Policmajstra.

Pierwsza delegacya taka miała miejsce w roku 1830.

Dały powód do niéj dwojakiego rodzaju uchybienia władz policyjnych przy dochodzeniu zbrodni i występków. Najprzód, że często aresztowano osoby mniéj winne albo podejrzane o takie tylko przestępstwo, za które, podług obowiązujących przepisów prawa, tymczasowe zatrzymanie w ciągu śledztwa miejsca miećby nie powinno. Powtóre, że osoby podejrzane o przestępstwo, za które w toku śledztwa winny być tymczasowo aresztowane, z powodu przewłoki śledztwa policyjnego, były nie raz narażane na dłuższe pozbawienie wolności, dla tego, iż śledztwo to, jako niesądowe, nie mogło być podstawą do wyrokowania i musiało być w Sądach na nowo, wedle przepisów właściwéj procedury karnéj, przeprowadzane.

Dla tego Vice-Prezydent miasta Warszawy, ówczesny naczelny zwierzchnik policyi miejscowéj, pragnąc zapobiedz na-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 232 (t. XIII, str. 25).*

преграду злоупотребленіямъ, происходившимъ отъ такихъ неправильныхъ дѣйствій слѣдственной полиціи, преимущественно же заботясь о неуклонномъ исполненіи правилъ ст. 19, 20 и 21 кореннаго Устава отъ 15 (27) Ноября 1815 года [1]), входилъ съ представленіемъ о настоятельной необходимости въ командированіи въ Муниципальное Управленіе города Варшавы одного изъ членовъ Суда Полиціи Исправительной для производства судебнаго слѣдствія тотчасъ послѣ задержанія лица, подозрѣваемаго въ преступленіи или проступкѣ.

Представленіе сіе одобрено было Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ, въ отношеніяхъ отъ 19 Марта и 20 Апрѣля 1830 года, за NN. 1,354/1,079 и 2,858/1,270. Посему Правительственная Коммисія Юстиціи, имѣя въ виду, что мѣра эта будетъ способствовать къ скорѣйшему и сообразному съ закономъ производству многихъ дѣлъ, предписаніемъ отъ 19 Апрѣля 1830 года, за N. 3,825 [2]), распорядилась о командированіи для сей цѣли Ассесора Исправительнаго Суда въ Полицейскую Управу, именуемую нынѣ Управленіемъ Варшавскаго Оберъ-Полицiймейстера; Уголовный же Судъ бывшихъ Мазовецкаго и Калишскаго Воеводствъ, отъ 16 Декабря 1831 года, за N. 13,113 [3]), издалъ для упомянутаго Ассесора инструкцію, которая, не взирая на перемѣны, произшедшіе впослѣдствіи въ отношеніи лицъ, имѣетъ и донынѣ обязательную силу.

По этой инструкціи, на обязанность Ассесора возложено, тотчасъ послѣ доставленія въ полицейскій арестъ лица, обвиненнаго въ преступленіи или проступкѣ, заниматься производ-

---

[1]) *Правила эти, съ отмѣною кореннаго Устава, одновременно замѣнены были ст. 8 и 9 Уставной Грамоты, Всемилостивѣйше дарованной Царству Польскому въ 14 день Февраля 1832 года (Дневн. Закон. томъ 14 стр. 182).*

[2]) *См. приб. N. 317 (томъ XIII, стр. 436).*

[3]) *См. приб. N. 318 (томъ XIII, стр. 438).*

dużyciom z takiego postępowania policyi śledczéj wynikającym, głównie zaś mając na uwadze, iżby przepisy art. 19, 20 i 21 Ustawy zasadniczéj z dnia 15 (27) Listopada 1815 roku [1]) ściśle były wykonywane, przedstawił konieczną potrzebę delegowania do Urzędu Municypalnego miasta Warszawy jednego z członków Sądu Policyi Poprawczéj, któryby, po ujęciu podejrzanego o brodnię lub występek, prowadził zaraz śledztwo sądowe.

Przedstawienie to poparła Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, odezwami z dnia 19 Marca i 20 Kwietnia 1830 roku, NN. 1,354/1,079 i 2,858/1,270. Kommissya Rządowa Sprawiedliwości przeto, zważając, iż środek ten przyczyni się do spieszniejszego i odpowiedniego prawu instruowania wielu spraw, reskryptem z dnia 19 Kwietnia 1830 r., N. 3,825 [2]), delegowała w tym celu Assesora Sądu Poprawczego do biura Policyi, obecnie nazywającego się biurem Ober-Policmajstra miasta Warszawy; zaś Sąd Kryminalny b. Województw Mazowieckiego i Kaliskiego, w d. 16 Grudnia 1831 r., za N. 13,113 [3]), wydał dla tegoż Assesora instrukcyą, która, pomimo zmian następnie co do osób zaszłych, dotąd obowiązuje.

Według téj instrukcyi, obowiązkiem delegowanego Assesora jest, aby od chwili przyjęcia do aresztu policyjnego osoby o zbrodnię lub występek oskarżonéj, czynności pierw-

[1]) *Przepisy te, po uchyleniu Ustawy zasadniczéj, równocześnie zastąpione zostały art. 8 i 9 Statutu Organicznego, Najmiłościwiéj dnia 14 Lutego 1832 roku Królestwu Polskiemu nadanego (Dziennik Praw tom 14-y, str. 183).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 317 (t. XIII, str. 437).*

[3]) *Zobacz dodatek N. 318 (t. XIII, str. 439).*

ствомъ первоначальнаго слѣдствія въ мѣстѣ засѣданія полицейскихъ властей, давать направленіе полицейскимъ розыскамъ, оказывать арестованному законное покровительство, извѣщать полицейскую власть о результатахъ судебнаго слѣдствія и, по обнаруженіи сокращеннымъ порядкомъ сущности преступнаго дѣянія, представлять дѣло, не позже 3 дней, въ Исправительный Судъ, который, постановивъ предварительное опредѣленіе о дальнѣйшемъ задержаніи, или освобожденіи обвиненнаго, дѣлаетъ затѣмъ распоряженіе, на законномъ основаніи, относительно дальнѣйшаго судебнаго дѣйствія.

§ 3. О слѣдствіяхъ, производимыхъ Судьями для особыхъ порученій, Судами Уголовными, Апелляціоннымъ Судомъ, Сенатомъ и Государственнымъ Совѣтомъ Царства.

Хотя, по вышеизложенному объясненію, Суды Исправительной Полиціи, въ обыкновенномъ порядкѣ вещей, оканчиваютъ слѣдственное производство по каждому уголовному дѣлу, однакожъ случается, въ особенности по дѣламъ болѣе важнымъ, что, съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Юстиціи, или высшаго начальства, состоящіе при этой Коммисіи Судьи для особыхъ порученій или члены Судовъ, начальствующихъ надъ Исправительными Судами, совмѣстно съ присяжными Протоколистами, назначаются для производства слѣдствія, которое, по окончаніи, представляется на рѣшеніе подлежащаго Суда.

Именно по дѣламъ дисциплинарнымъ о проступкахъ чиновниковъ по службѣ, на основаніи ст. 82 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ [1]), производство слѣдствія зависитъ отъ того Суда, который судитъ дѣла въ I-ой инстанціи, и слѣдствіе это должно производиться подъ наблюденіемъ того же Суда, однимъ, или, въ случаяхъ особой надобности, нѣсколькими членами, назначенными для сего, по усмотрѣнію того Суда, изъ среды себя,

---

[1]) *См. приб. N. 28 (т. X, стр. 232).*

szego śledztwa w miejscu posiedzeń władz policyjnych załatwiał, sam dochodzeniem kierował, opiekę prawa nad aresztowanym trzymał, władzę policyjną o wypadkach śledztwa sądowego zawiadamiał, a po sumaryczném ustanowieniu istoty czynu, akta, najdaléj w dniach trzech, celem wydania decyzyi kwalifikacyjnéj względem zatrzymania dalszego lub uwolnienia obwinionego, Sądowi Poprawczemu przedstawiał, który następnie, tak jak w innych sprawach, dalsze postępowanie sądowe jak z prawa wypada postanawia.

§ 3. O śledztwach prowadzonych przez Sędziów do szczególnych poruczeń, Sądy Kryminalne, Sąd Apellacyjny, Rządzący Senat i Radę Stanu Królestwa.

Jakkolwiek Sądy Policyi Poprawczéj, jak się wyżéj powiedziało, w zwyczajnym biegu rzeczy, wykończają instrukcyą każdéj sprawy karnéj, jednakże zdarza się, szczególniéj w sprawach ważniejszych, iż z upoważnienia Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości lub władzy wyższéj, Sędziowie do szczególnych poruczeń téjże Kommissyi, lub członkowie wyższych od Sądu Poprawczego Sądów, z przybranemi przysięgłemi protokólistami, wyznaczani są do wyprowadzenia śledztwa, które następnie, po ukończeniu go, przedstawiane bywa pod zawyrokowanie właściwego Sądu.

Mianowicie w sprawach karności przeciwko urzędnikom o wykroczenia w służbie, według art. 82-go Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych [1]), wyprowadzenie śledztwa należy do Sądu, który ma sądzić sprawę w I-éj instancyi, i śledztwo to dopełnione być winno pod dozorem tegoż Sądu, przez jednego, lub, w przypadkach szczególnéj potrzeby, przez więcéj członków, których w tym celu Sąd ten z grona swego lub z grona jednego z Sądów sobie pod-

[1]) *Zobacz dodatek N 28 (t. X, str. 233).*

или же изъ числа членовъ Судовъ, ему подвѣдомственныхъ. А такъ какъ дѣла этого рода могутъ судить въ I-ой инстанціи: Уголовный Судъ, или Апелляціонный Судъ, или наконецъ Правительствующій Сенатъ, то изъ этого слѣдуетъ, что и эти судебныя учрежденія, хотя только въ исключительныхъ случаяхъ, обязаны иногда производить слѣдствіе по дѣламъ.

Въ объясненіяхъ къ I отдѣлу Королевскаго декрета отъ 26 Іюля 1810 года, а именно въ главѣ III (стр. 58), упомянуто было о присвоенныхъ Государственному Совѣту правахъ по судебно-уголовной части въ отношеніи преданія Суду административныхъ чиновниковъ, назначенныхъ Высочайшею властью, и сужденія ихъ. Права эти опредѣлены не только въ учрежденіи Государственнаго Совѣта Герцогства Варшавскаго, но также и въ Уставахъ о Государственномъ Совѣтѣ Царства отъ 19 Ноября (1 Декабря) 1815 года и отъ 12 (24) Декабря 1832 года [1]). Сіе послѣднее постановленіе, опредѣляя проступки, подлежащіе разсмотрѣнію Государственнаго Совѣта, вмѣстѣ съ тѣмъ указываетъ и порядокъ судопроизводства.

Государь Императоръ, въ 1841 году, находя дальнѣйшее существованіе Государственнаго Совѣта въ Царствѣ несоотвѣтствующимъ тогдашнему положенію вещей, Высочайшимъ указомъ отъ 6 (18) Сентября 1841 года повелѣть соизволилъ: вмѣсто упраздненнаго Государственнаго Совѣта, а также въ замѣнъ Палаты Верховнаго Суда, установить Варшавскіе Департаменты Правительствующаго Сената. Общему Собранію сихъ Департаментовъ поручено разсмотрѣніе всѣхъ тѣхъ дѣлъ, которыя, до того времени, подлежали вѣдѣнію Государственнаго Совѣта Царства, съ тѣмъ, что засѣданія, сношенія съ другими присутственными мѣстами и дѣлопроизводство должны были происходить въ немъ въ совершенно такомъ же самомъ порядкѣ, какой былъ установленъ для Государственнаго Совѣта Царства.

Въ развитіе сего указа, Высочайше утвержденнымъ 26

---

[1]) *Дн. Зак. томъ 15, стр. 69.*

władnych wyznaczy. Że zaś sprawy tego rodzaju mogą sądzić w I-éj instancyi, Sąd Kryminalny, albo Sąd Apellacyjny, albo wreszcie Rządzący Senat, więc i te magistratury sądowe, aczkolwiek wyjątkowo, instrukcyą spraw prowadzić są obowiązane.

W objaśnieniach do Działu I-go dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 r., mianowicie w tytule III-m (str. 59) wzmiankowano o atrybucyi sądowo-karnéj, służącéj Radzie Stanu co do kwalifikowania pod Sąd urzędników administracyjnych, mianowanych przez władzę Najwyższą, oraz co do sądzenia ich. Atrybucye te określone zostały nie tylko w organizacyi Rady Stanu Księstwa Warszawskiego, ale i w Ustawach Rady Stanu Królestwa z dnia 19 Listopada (1 Grudnia) 1815 roku i z dnia 12 (24) Grudnia 1832 [1]). To ostatnie postanowienie oznaczyło wykroczenia poddane ocenieniu Rady Stanu i zarazem wskazało sposób postępowania.

Najjaśniejszy Pan, w r. 1841, znajdując dalsze istnienie Rady Stanu w Królestwie nieodpowiedniém ówczesnemu położeniu rzeczy, ukazem Najwyższym z dnia 6 (18) Września 1841 roku, w miejsce téjże Rady oraz Izby Sądu Najwyższego, rozkazał utworzyć Warszawskie Departamenta Rządzącego Senatu. Ogólnemu Zebraniu tych Departamentów poruczono rozpoznawanie wszelkich spraw, jakie do owéj epoki do atrybucyi Rady Stanu Królestwa należały, z zastrzeżeniem, że sposób odbywania posiedzeń, znoszenia się z innemi władzami, niemniéj załatwianie czynności, mają być w zupełności takie same, jakie były przepisane dla Rady Stanu Królestwa.

W rozwinięciu tego ukazu, Ustawa o Senacie w dniu 26

---

[1]) *Dzien. Praw t. 15-y, str. 70.*

Марта 1842 года Уставомъ о Сенатѣ, въ ст. 84, постановлено: что предметы вѣдомства Общаго Собранія Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената суть тѣ же самые, какіе, на основаніи Высочайшаго указа отъ 12 (24) Декабря 1832 года и особыхъ правилъ, постановленныхъ для бывшаго Государственнаго Совѣта Царства, присвоены были тому же Государственному Совѣту, за исключеніемъ предметовъ, поименованныхъ въ Высочайшемъ указѣ отъ 6 (18) Сентября 1841 года; въ ст. же 87 сказано: что порядокъ дѣлопроизводства въ Общемъ Собраніи Сената остается такой же самый, какой былъ предписанъ для бывшаго Государственнаго Совѣта Царства; по смыслу же ст. 90, всѣ правила, относящіяся до бывшаго Государственнаго Совѣта Царства (съ 1832 г.), остаются въ своей силѣ, если они не отмѣнены настоящимъ Уставомъ.

Впослѣдствіи, Высочайшимъ указомъ отъ 14 (26) Марта 1861 года, повелѣно: вмѣсто Общаго Собранія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, возстановить Государственный Совѣтъ Царства Польскаго.

Въ указѣ этомъ сказано: вѣдѣнію Государственнаго Совѣта подлежатъ предметы, которые подлежали донынѣ разсмотрѣнію Общаго Собранія Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената.

Изданнымъ, въ развитіе вышеозначеннаго указа, Учрежденіемъ Государственнаго Совѣта Царства Польскаго отъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 года [1]), установленъ составъ Государственнаго Совѣта, измѣненный противъ состава 1832 года, а также противъ состава Общаго Собранія Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената.

На основаніи этого Учрежденія, вмѣсто состоявшей при бывшемъ Государственномъ Совѣтѣ Инструкціонной Коммисіи, и вмѣсто Коммисіи, при Общемъ Собраніи Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, въ составъ которой

---

[1]) *Дн. Зак. томъ 58, стр. 234.*

Marca 1842 roku Najwyższéj zatwierdzona, w art. 84 objawiła, że atrybucye Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu są te same, jakie, na mocy Najwyższego ukazu z dnia 12 (24) Grudnia 1832 roku, tudzież osobnych prawideł dla byłéj Rady Stanu Królestwa postanowionych, służyły téjże Radzie Stanu, z wyłączeniem przedmiotów wymienionych w Najwyższym ukazie z dnia 6 (18) Września 1841 roku; w art. 87 zaś wyrzekła, że sposób załatwiania czynności w Ogólném Zebraniu Senatu pozostaje ten sam, jaki był przepisany dla byłéj Rady Stanu Królestwa; wreszcie według art. 90-go, wszelkie przepisy dotyczące byłéj Rady Stanu Królestwa (z roku 1832), zachowują się w swéj mocy, o ile przez tęż Ustawę zniesione nie zostały.

Następnie, Najwyższym ukazem z dnia 14 (26) Marca 1861 r., w miejsce Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, przywróconą została Rada Stanu Królestwa Polskiego.

W ukazie tym powiedziano: do atrybucyi Rady Stanu należą przedmioty, które ulegały dotąd rozpoznaniu Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu.

W rozwinięciu rzeczonego ukazu, Organizacya Rady Stanu Królestwa Polskiego w dniu 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku przepisana [1]) utworzyła Skład Rady Stanu, odmienny tak od składu z r. 1832, jakotéż od Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu.

Na mocy téj Organizacyi, w miejsce Kommissyi Instrukcyjnéj, w byłéj Radzie Stanu istniejącéj, i Kommissyi przy Ogólném Zebraniu Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, do składu któréj wchodzili Referenci, ustanowio-

---

[1]) *Dzien. Praw t. 58-y, str. 235.*

входили Дѣлопроизводители, установлены Отдѣленія: Законодательное, Спорныхъ дѣлъ, Финансово-Административное, а также Прошеній и Жалобъ, изъ которыхъ каждое состоитъ изъ Предсѣдательствующаго и по крайней мѣрѣ двухъ членовъ, а равно Референдарія и Вице-Референдарія; сверхъ того установлено Судное Присутствіе Государственнаго Совѣта, образованное изъ соединенныхъ трехъ первыхъ вышепоименованныхъ Отдѣленій.

На обязанность Отдѣленія Спорныхъ дѣлъ возложено изготовленіе письменнаго производства и доклада по дѣламъ, подлежащимъ разсмотрѣнію Суднаго Присутствія Государственнаго Совѣта; но о порядкѣ дѣйствій въ семъ отношеніи не было издано никакихъ правилъ и приготовленный нынѣшнимъ Государственнымъ Совѣтомъ проектъ внутренняго устройства этого Совѣта, заключающій въ себѣ правила, до сихъ поръ не удостоился утвержденія. Въ отношеніи лишь вопроса, находящагося въ связи съ установленіемъ Уголовныхъ Судовъ, помянутымъ учрежденіемъ отъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 года опредѣлено: что Государственный Совѣтъ въ Судномъ Присутствіи, усиленномъ чрезъ приглашеніе трехъ членовъ Совѣта, непринадлежащихъ къ составу Отдѣленій, постановляетъ заключенія относительно преданія Суду, за проступки по службѣ, административныхъ чиновниковъ, назначенныхъ Государемъ Императоромъ и поименованныхъ въ этомъ учрежденіи, при чемъ оговорено, что приговоры и мнѣнія Государственнаго Совѣта по настоящему предмету подлежатъ утвержденію Намѣстника, если онъ не предсѣдательствовалъ въ Совѣтѣ, а потомъ восходятъ на Высочайшее благоусмотрѣніе.

Поэтому, еслибы кто либо изъ административныхъ чиновниковъ, поименованныхъ въ ст. 20 Учрежденія Государственнаго Совѣта Царства Польскаго отъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 года, подвергся обвиненію въ проступкѣ по службѣ, то производство слѣдствія по такому дѣлу, согласно правиламъ, указаннымъ въ прежнемъ учрежденіи Государственнаго Совѣта 1832 года, какъ обязательнымъ въ Общемъ Собраніи Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, и съ возстанов-

ne zostały Wydziały: Prawodawczy, Sporny, Skarbowo-Administracyjny, oraz Próśb i Zażaleń, z których każdy składa się z Przewodniczącego i nie mniéj jak dwóch członków, tudzież Referendarza i Vice-Referendarza, a nadto Skład Sądzący Rady Stanu, złożony z połączonych trzech pierwszych wyżéj wymienionych Wydziałów.

Na Wydział Sporny włożono obowiązek przygotowywania piśmiennéj instrukcyi i relacyi spraw, rozpoznaniu Składu Sądzącego Rady Stanu ulegających; prawideł jednak postępowania w tym względzie nie wskazano, przygotowane zaś przez dzisiejszą Radę Stanu wewnętrzne urządzenie dla téjże Rady, wskazujące to postępowanie, dotąd potwierdzone nie zostało. Jedynie tylko co do kwestyi będącéj w związku z organizacyą Sądów karnych, wspomniona organizacya z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku oznaczyła: że Rada Stanu w Składzie Sądzącym, powiększonym przez dodanie trzech Radców Stanu, nienależących do Wydziałów, ma czynić wnioski co do oddawania pod Sąd, za wykroczenia w urzędowaniu, urzędników administracyjnych przez Najjaśniejszego Pana mianowanych i urzędników tych wymieniła, zastrzegając, że wyroki i opinie Rady Stanu w téj materyi zatwierdzeniu Namiestnika ulegają, jeśli w Radzie nie prezydował, a potém pod Najwyższe potwierdzenie poddawane być winny.

W razie więc, gdyby który z urzędników administracyjnych, w art. 20-m Organizacyi Rady Stanu Królestwa Polskiego z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 r. wyszczególnionych, podpadł zarzutowi wykroczenia w urzędowaniu, wówczas prowadzenie instrukcyi sprawy, według prawideł w organizacyi dawniejszéj Rady Stanu z roku 1832 wskazanych, jako w Ogólném Zebraniu Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu obowiązujących, a z przywróceniem teraźniej-

леніемъ нынѣшняго Государственнаго Совѣта неотмѣненнымъ, ни же незамѣненнымъ новыми, зависѣло бы отъ Отдѣленія Спорныхъ дѣлъ Государственнаго Совѣта.

Глава II.

Власть Судовъ въ отношеніи постановленія приговоровъ.

Въ главѣ объясненій къ отдѣлу III Королевскаго декрета 26 Іюля 1810 года оговорено, что, вслѣдствіе установленія высшихъ уголовныхъ инстанцій, каковы Апелляціонный Судъ и Правительствующій Сенатъ, а равно вслѣдствіе измѣненія уголовныхъ законовъ, опредѣленный этимъ декретомъ кругъ дѣятельности прежнихъ Уголовныхъ Судовъ, въ отношеніи постановленія приговоровъ, рѣшительно измѣнился.

Измѣненіе это введено было сперва постановленіемъ Временнаго Верховнаго Совѣта Герцогства Варшавскаго отъ 22 Марта 1814 года [1]) и изданнымъ Временнымъ Правленіемъ Царства Польскаго учрежденіемъ Верховнаго Суда отъ 21 Сентября 1815 года [2]), потомъ Высочайшимъ указомъ отъ 4 (16) Іюня 1834 года [3]) и Высочайше утвержденнымъ 26 Марта 1842 года положеніемъ о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жалобъ на приговоры, постановляемые до того времени въ последней инстанціи [4]), и наконецъ Положеніемъ о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, Высочайше утвержденнымъ 11 Ноября 1847 года [5]), которымъ окончательно установлены предѣлы вѣдомства всѣхъ, существующихъ нынѣ, Уголовныхъ Судовъ, въ отношеніи по-

---

[1]) *Дн. Зак. томъ дополн., стр. 7.*

[2]) *Дн. Зак. томъ дополн., стр. 22.*

[3]) *См. приб. N. 24 (т. X, стр. 202).*

[4]) *Смотри Учрежденіе гражданскихъ судебныхъ мѣстъ, т. VI настоящаго Сборника, стр. 296.*

[5]) *См. приб. N. 28 (т. X, стр. 232).*

széj Rady Stanu nieuchylonych, ani nowemi niezastąpionych, należałoby do Wydziału Spornego Rady Stanu.

TYTUŁ II.

Atrybucye Sądów co do wyrokowania.

Na wstępie wyjaśnień do Działu III-go dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku wspomniano, iż w skutku utworzenia wyższych instancyj kryminalnych, jakiemi są Sąd Apellacyjny i Rządzący Senat, w skutku oraz zmiany prawa karnego, zakres działalności Sądów Kryminalnych dawnych, pod względem wyrokowania tymże dekretem ustanowionego, zupełnéj uległ zmianie.

Zmianę tę zaprowadziło najprzód postanowienie Rady Najwyższéj Tymczasowéj Księstwa Warszawskiego z dnia 22 Marca 1814 roku [1], oraz organizacya Sądu Najwyższéj Instancyi, pod dniem 21 Września 1815 r. [2] przez Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego uchwalona, daléj postanowienie Najwyższe z dnia 4 (16) Czerwca 1834 roku [3], następnie Najwyższy ukaz z dnia 26 Marca 1842 r. o sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki mocą ostatniéj instancyi dotąd wydawane [4], a w końcu Ustawa przechodnia do Kodeksu kar głównych i poprawczych w dniu 11 Listopada 1847 roku Najwyżéj zatwierdzona [5], w któréj ostatecznie dla wszystkich Sądów karnych dziś istniejących, atrybucye

---

[1] *Dziennik Praw tom dodatkowy str. 7.*

[2] *Dziennik Praw tom dodatkowy, str. 22.*

[3] *Zobacz dodatek N. 24 (t. X, str. 203).*

[4] *Zobacz Organizacyą Sądownictwa cywilnego, tom VI-ty niniejszego Zbioru przepisów, str. 297.*

[5] *Zobacz dodatek N. 28 (t. X, str. 233.)*

становленія приговоровъ, и которое до настоящаго времени служитъ руководствомъ.

§ 1. Относительно Судовъ Полиціи Простой.

Статья 16 пунктъ 1 Королевскаго декрета 26 Іюля 1810 года, о предметахъ вѣдомства Мировыхъ Судовъ въ качествѣ Судовъ Полиціи Простой, замѣнено статьею 22 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, которою опредѣлены преступленія и проступки, подлежащіе Суду Полиціи Простой въ І-ой инстанціи, именно тѣ, за которые по новому Уложенію опредѣляются:

замѣчанія,
выговоръ въ присутствіи Суда,
денежное взысканіе до 50 руб.,
кратковременный арестъ до 3 недѣль,
отдача въ домъ работный, и
наказаніе розгами до 20 ударовъ.

Такъ какъ нѣкоторыя изъ этихъ наказаній, по смыслу ст. 19 упомянутаго Положенія, могли быть также налагаемы Гминными Войтами, то послѣднимъ пунктомъ ст. 22 сего Положенія оговорено, что еслибы Судъ Простой Полиціи постановилъ приговоръ по дѣлу, подсудному Гминному Войту, то сіе не даетъ права требовать уничтоженія этого приговора. Нынѣ, согласно постановленію Учредительнаго въ Царствѣ Польскомъ Комитета отъ 30 Декабря (11 Января) 1865/6 года [1]), коимъ утверждена инструкція для сельскихъ гминныхъ Судовъ по дѣламъ судебно-полицейскимъ, Суды Полиціи Простой не въ правѣ постановлять приговоры по дѣламъ, рѣшеніе которыхъ, въ силу той же инструкціи, предоставлено сельскимъ Гминнымъ Судамъ.

Вслѣдствіе того же постановленія о сельскихъ Гминныхъ Судахъ, отмѣнены ст. 19 и 21 Положенія о введеніи въ дѣй-

---

[1]) *Дн. Зак. томъ 64, стр. 358.*

pod względem wyrokowania zostały określone i dotąd są wykonywane.

§ 1. Co do Sądów Policyi Prostéj.

Artykuł 16 ustęp 1-y dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku, co do jurisdykcyi Sądu Pokoju, jako Sądu Policyi Prostéj, zastąpiony został przez art. 22 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, który określił, jakie przestępstwa i wykroczenia Sąd Policyi Prostéj sądzi w I-éj instancyi, mianowicie te, które zagrożone są w nowym Kodeksie karami:

napomnienia,
nagany w obec Sądu,
pieniężną do r. s. 50,
aresztu do 3-ch tygodni,
oddania do domu przytułku i pracy, i
chłosty do razów 20.

Ponieważ niektóre z tych kar, na mocy art. 19 wspomnionéj Ustawy przechodniéj, mogli także wymierzać Wójci gmin, zastrzegła więc ta Ustawa w ostatnim ustępie art. 22, że jeśliby w przypadkach ulegających rozpoznaniu Wójtów gmin, zawyrokował Sąd Policyi Prostéj, nie pociągnie to za sobą nieważności jego wyroku. Obecnie, wedle postanowienia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiém z dnia 30 Grudnia (11 Stycznia) 1865/6 r. [1]), zatwiedzającego instrukcyą dla Sądów gminnych wiejskich w sprawach sądowo-policyjnych, Sądy Policyi Prostéj nie są władne wyrokować w sprawach, które taż instrukcya Sądom gminnym wiejskim poruczyła.

W skutku tego samego postanowienia o Sądach gminnych wiejskich, przestały obowiązywać art. 19 i 21 Ustawy

---

1) *Dzien. Praw t. 64-y, str. 359.*

ствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, на сколько оныя относились къ подсудности Гминнымъ Войтамъ дѣлъ о преступленіяхъ и проступкахъ, а равно къ изъятію изъ вѣдомства ихъ дѣлъ о лицахъ опредѣленныхъ сословій. Отмѣнена также IV книга Устава о Гминныхъ Судахъ отъ 12 (24) Мая 1860 года, по отношенію къ теперешнимъ Гминнымъ Судамъ. Сверхъ того, упомянутымъ выше постановленіемъ Учредительнаго въ Царствѣ Польскомъ Комитета, положительно опредѣлено, какія дѣла подлежатъ вѣдѣнію сельскихъ Гминныхъ Судовъ, какой по онымъ долженъ соблюдаться порядокъ судопроизводства, и какія именно дѣла изъяты изъ ихъ подсудности. Поэтому Суды эти поставлены внѣ предѣловъ обыкновенныхъ Уголовныхъ Судовъ, къ которымъ относится настоящій Сборникъ постановленій.

Что касается Президентовъ и Бургомистровъ городовъ, то имъ донынѣ предоставлена власть рѣшать дѣла полицейскія, но не въ тѣхъ предѣлахъ, какіе установлены были статьею 16, н. II Королевскаго декрета 26 Іюля 1810 года; такъ, какъ первоначально, Положеніемъ о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ отъ 11 Ноября 1847 года, въ ст. 19 и 21, опредѣлены преступленія и проступки, подлежащіе ихъ вѣдѣнію, а впослѣдствіи, постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 30 Мая (11 Іюня) 1861 года [1]), впредь до устройства городскихъ гминныхъ Судовъ, временно предоставлены ихъ рѣшенію дѣла о проступкахъ, о которыхъ говорится въ книгѣ IV ст. 590—813 Устава о сельскихъ Гминныхъ Судахъ отъ 12 (24) Мая 1860 года и присвоено имъ право налагать полицейскія наказанія на основаніи того же Устава.

Въ объясненіи къ отдѣлу I настоящаго декрета упоминается (на стр. 26), что въ Варшавѣ существуетъ Полицейско-Судное Отдѣленіе. Согласно учрежденію сего Суда, постановленному Ми-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 47 (томъ X, стр. 500).*

przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, o tyle, o ile określały władzę Wójtów gmin pod względem sądzenia przestępstw i wykroczeń, oraz co do ograniczeń wyrokowania względem osób oznaczonych stanów. Utraciła także moc swoję księga czwarta Ustawy gminnéj z d. 12 (24) Maja 1860 r., o ile dotyczy teraźniejszych Sądów wójtowskich. Obok tego powołane wyżéj postanowienie Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiém stanowczo oznaczyło, jakie sprawy należą do Sądów gminnych wiejskich, jakie w nich ma być postępowanie i jakie sprawy z pod ich jurisdykcyi są wyłączone. Sądy więc te stanęły po za obrębem Sądów karnych zwyczajnych, których niniejszy Zbiór przepisów dotyczy.

Co do Prezydentów i Burmistrzów miast, tym służy dotąd atrybucya wyrokowania w sprawach policyjnych, lecz nie taka, jaką w artykule 16 n. II określił dekret Królewski z dnia 26 Lipca 1810 roku; albowiem naprzód Ustawa przechodnia do Kodeksu kar głównych i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 r., w art. 19 i 21, oznaczyła, jakie przestępstwa i wykroczenia Sądowi ich podlegają, a następnie postanowienie Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1861 r. [1]), tymczasowo, aż do urządzenia Sądów gminnych wiejskich, poddało ich wyrokowaniu sprawy o wykroczenia Ustawą gminną z dnia 12 (24) Maja 1860 r., księgą IV-tą od art. 590 do 813 objęte i upoważniło ich do wymierzania kar policyjnych według téjże Ustawy.

W wyjaśnieniu do Działu I-go niniejszego dekretu wspomniano (str. 27), iż w Warszawie jest Wydział Policyjno-Sądowy. Według organizacyi tego Sądu przez Ministrów Spra-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 47 (t. X, str. 501).*

нистрами Юстиціи и Полиціи 27 Іюля 1808 года, и утвержденному Королевскимъ декретомъ отъ 21 Сентября 1808 г., [1]), вѣдѣнію этого Суда подлежали первоначально только дѣла о проступкахъ, влекущихъ за собою конфискацію съѣстныхъ припасовъ, устраняемыхъ изъ торговаго обращенія; наказаніе трехдневнымъ арестомъ, или шестью ударами розогъ; а также постановленіе рѣшеній относительно удаленія изъ города праздношатающихся и нищихъ. Впослѣдствіи, декретомъ Короля Саксонскаго Герцога Варшавскаго отъ 22 Мая 1812 года [2]), присвоена была этому Суду власть судить тѣ именно дѣла Полиціи Простой, которыя, по смыслу ст. 16 н. II декрета 26 Іюля 1810 года, предоставлены вѣдѣнію Бургомистровъ и Войтовъ.

Впослѣдствіи, ст. 19 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, къ вѣдомству Полицейско-Суднаго Отдѣленія въ городѣ Варшавѣ отнесены такого же рода дѣла, какія подлежатъ разбирательству Президентовъ и Бургомистровъ.

Постановленіемъ Намѣстника Царства отъ 12 (24) Мая 1853 года [3]), предѣлы этой власти расширены въ томъ, что Полицейско-Судному Отдѣленію предоставлено приговаривать къ отдачѣ въ работный домъ лица, задержанныя на праздношатательствѣ въ чертѣ города Варшавы, въ случаяхъ, означенныхъ въ статьяхъ 647, 649, 661 и 662 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ; порядокъ же судопроизводства указанъ Подсудку Полицейско-Суднаго Отдѣленія въ инструкціи, изданной Предсѣдателемъ Уголовнаго Суда Варшавской губерніи отъ 11 (23) Декабря 1862 года, за N. 53,244 [4]).

---

[1]) *См. прибавленіе N. 6 (томъ X, стр. 122).*
[2]) *См. приб. N. 7 (томъ X, стр. 130).*
[3]) *См. приб. N. 319 (томъ XIII, стр. 442).*
[4]) *См. приб. N. 320 (томъ XIII, стр. 446).*

wiedliwości i Policyi dnia 27 Lipca 1808 roku przepisanéj i dekretem Królewskim z dnia 21 Września 1808 roku zatwierdzonéj [1]), pierwiastkowo Sądowi temu ulegały tylko sprawy mające za przedmiot czyny pociągające za sobą konfiskatę wiktuałów z targu usuniętych, albo skutkujące karę trzechdniowego aresztu lub sześć plag, albo wreszcie decydowanie co do usunięcia włóczęgów i żebraków. Dopiéro dekret Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 22 Maja 1812 roku [2]), nadał temu Sądowi władzę sądzenia tych spraw policyi prostéj, które, według art. 16-go n. II dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku, do Burmistrzów i Wójtów należą.

Następnie Ustawa przechodnia do Kodeksu kar głównych i poprawczych, w art. 19, tego samego rodzaju sprawy, jak Prezydentom i Burmistrzom, poruczyła Wydziałowi Sądowo-Policyjnemu w Warszawie.

Namiestnik Królestwa, postanowieniem z dnia 12 (24) Maja 1853 roku [3]), rozszerzył tę atrybucye w tém, że upoważnił Wydział Sądowo-Policyjny do skazywania na oddanie do domu przytułku i pracy osoby za włóczęgostwo w okręgu miasta Warszawy ujęte, w przypadkach art. 641, 649 661 i 662 Kodeksu kar głównych i poprawczych przewidzianych, a Prezes SąduKryminalnego Gubernii Warszawskiéj w dniu 11 (23) Grudnia 1862 roku, za N. 53,244, przepisał Podsędkowi tegoż Wydziału Sądowo-Policyjnego instrukcyą do postępowania [4]).

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 6 (t. X, str. 123).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 7 (t. X, str. 131).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 319 (t. XIII, str. 443).*
[4]) *Zobacz dodatek N. 320 (t. XIII, str. 447).*

За тѣмъ, по силѣ упомянутаго выше постановленія Совѣта Управленія Царства отъ 30 Мая (11 Іюня) 1861 года, Полицейско-Судное Отдѣленіе судитъ дѣла, имѣющія предметомъ проступки, означенные въ книгѣ IV Устава о Сельскихъ Гминныхъ Судахъ отъ 12 (24) Мая 1860 года.

Жалобы на рѣшенія, постановленныя Судами Полиціи Простой, Президентами, Бургомистрами и Варшавско-Суднымъ Отдѣленіемъ, по смыслу ст. 15, пункта 2, декрета 26 Іюля 1810 года, и ст. 23 вышеупомянутаго Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, а равно на основаніи постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 12 (24) Мая 1853 года и постановленія Совѣта Управленія Царства отъ 30 Мая (11 Іюня) 1861 года, могутъ быть приносимы въ Судъ Исправительный, приговоръ котораго почитается или окончательнымъ, или же имѣющимъ только силу приговора постановленнаго во II-ой инстанціи, какъ это изъяснено въ слѣдующемъ параграфѣ.

Поелику же Сельскіе Гминные Суды, какъ это было объяснено выше, изъяты изъ предѣловъ вѣдомства обыкновенныхъ Уголовныхъ Судовъ, то рѣшенія ихъ суть окончательныя и не подлежатъ разсмотрѣнію обыкновенныхъ судебныхъ мѣстъ.

§ 2. Относительно Судовъ Полиціи Исправительной.

Такъ какъ Уложеніемъ о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ отмѣнена система уголовнаго Кодекса 1818 года, по которому противозаконныя дѣянія раздѣлялись на преступленія, проступки и нарушенія полицейскихъ правилъ, а вмѣсто того введена другая система дѣленія преступленій, основанная на томъ, что каждый отдѣлъ заключаетъ въ себѣ преступленія большей и меньшей важности, влекущія за собою болѣе или

Daléj, na mocy powołanego wyżéj postanowienia Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1861 roku, Wydział ten sądzi sprawy mające za przedmiot czyny przewidziane w księdze IV-téj Ustawy Gminnéj z dnia 12 (24) Maja 1860 roku.

Od wyroków wydanych przez Sądy Policyi Prostéj, Prezydenta lub Burmistrza, albo Wydział Sądowo - Policyjny w Warszawie, w myśl art. 15 ustępu 2-go dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku, oraz art. 23 wzmiankowanéj Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, wreszcie postanowienia Namiestnika w Królestwie z dnia 12 (24) Maja 1853 roku i postanowienia Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 30 Maja (11 Czerwca) 1861 roku, służy odwołanie się do Sądu Poprawczego, którego wyrok w takim razie jest albo ostatecznym albo tylko mocą drugiéj instancyi wydanym, jak to w następującym paragrafie wyjaśnioném będzie.

Że zaś Sądy gminne wiejskie, jak wyżéj wzmiankowano, postawione zostały po za obrębem Sądów karnych zwyczajnych i wyroki ich są ostatecznemi, przeto takowe rozpoznaniu tychże Sądów zwyczajnych nie ulegają.

§ 2. Co do Sądów Policyi Poprawczéj.

Z powodu, że Kodeks kar głównych i poprawczych usunął system Kodeksu karnego z roku 1818, dzielącego przestępstwa na zbrodnie, występki i przewinienia policyjne, a przyjął inny system podziału tychże przestępstw, tak, że w każdym dziale mieszczą się przestępstwa większéj i mniejszéj wagi, cięższą lub lżejszą karę za sobą pociągające, z tego powodu ustęp 1-y artykułu 15-go dekretu z dnia 26 Lipca

менѣе строгія наказанія, то по этому поводу пунктъ 1 ст. 15 декрета 26 Іюля 1810 года, коимъ на Судъ Исправительный возлагается рѣшеніе въ І-ой инстанціи дѣлъ о проступкахъ, за которыя постановлены наказанія исправительныя, сдѣлался неисполнимымъ. Вмѣсто того, Положеніемъ о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, отъ 11 Ноября 1847 года, въ статьѣ 23 постановлено: что Судъ Исправительной Полиціи долженъ судить во второй и послѣдней инстанціи дѣла, по коимъ приговоры, въ первой инстанціи, были постановлены въ Варшавѣ Полицейско-Суднымъ Отдѣленіемъ, въ другихъ городахъ—Президентами или Бургомистрами, а также дѣла, по коимъ приговоры въ І-ой инстанціи были постановлены Судами Простой Полиціи, если за преступленіе или проступокъ, по новому Уложенію опредѣляется:

замѣчаніе,
выговоръ въ присутствіи Суда,
денежное взысканіе до 10 рублей,
кратковременный арестъ до 7 дней,
наказаніе розгами до 20 ударовъ;

во второй инстанціи всѣ прочія дѣла, по коимъ приговоры, въ первой инстанціи, были постановлены Судами Простой Полиціи;

въ первой инстанціи дѣла о преступленіяхъ и проступкахъ, влекущихъ за собою, по новому Уложенію:

денежное взысканіе выше 50 руб.;
кратковременный арестъ более 3 недѣль;
наказаніе розгами более 20 ударовъ;
заключеніе въ тюрьмѣ;
заключеніе въ смирительномъ домѣ;
заключеніе въ рабочемъ домѣ;
отдачу въ исправительныя арестантскія роты на время до 4 лѣтъ, а за воровство-кражу безъ ограниченія времени продолженія въ оныхъ таковыхъ работъ;

1810 roku, poruczający Sądowi Poprawczemu sądzenie w I-éj instancyi spraw występkowych, zagrożonych karami poprawczemi, stał się niewykonalnym. Natomiast Ustawą przechodnią do Kodeksu kar głównych i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 r., w art. 23 postanowioném zostało: że Sąd Poprawczy sądzi w drugiéj i ostatniéj instancyi sprawy z odwołania się od wyroków: w Warszawie — Wydziału Sądowo-Policyjnego, w innych zaś miastach — Prezydentów lub Burmistrzów, tudzież z odwołania się od wyroków Sądów Policyi Prostéj o przestępstwa i wykroczenia, zagrożone w nowym Kodeksie karami:

napomnienia,
nagany w obec Sądu,
pieniężną do rs. 10,
aresztu do dni 7,
chłosty do razów 20;

w drugiéj instancyi wszelkie inne sprawy z odwołania się od wyroków Sądów Policyi Prostéj w I-éj instancyi wydanych

zaś w pierwszéj instancyi sprawy o przestępstwa i wykroczenia zagrożone karami:

pieniężną, przechodzącą 50 r. s.;
aresztu, przechodzącego trzy tygodnie;
chłosty, więcéj jak razów 20;
osadzenia w wieży;
zamknięcia w domu poprawy;
zamknięcia w domu roboczym;
robót w poprawczych aresztanckich rotach, do lat 4-ch;
za kradzież zaś, bez względu na czas trwania takichże robót;

лишеніе права, или воспрещеніе производить торговлю, ремесло либо промыселъ, или же лишеніе званія, не смотря на то, сопряжено, или не сопряжено сіе съ какимъ либо наказаніемъ.

Дѣла же, изъятыя изъ вѣдомства Судовъ Исправительной Полиціи, поименованы въ ст. 24 упомянутаго Устава.

На основаніи ст. 924 Высочайше утвержденнаго 5 (17) Ноября 1850 года таможеннаго Устава, судебному разсмотрѣнію подлежатъ также и дѣла о контрабандѣ въ опредѣленныхъ этимъ Уставомъ случаяхъ. Слѣдствія по этимъ дѣламъ, какъ объяснено выше, производятъ Суды Исправительной Полиціи при содѣйствіи Судовъ Простой Полиціи; приговоры же въ первой инстанціи постановляетъ Судъ Исправительный или Судъ Уголовный. Статьею 1018 того же Устава опредѣлено, что Судъ Полиціи Исправительной рѣшаетъ въ I-ой инстанціи такія дѣла, по которымъ, на основаніи сего Устава, обвиненный долженъ подлежать или денежному взысканію, или же сверхъ таковаго заключенію въ смирительномъ или въ рабочемъ домѣ, или же отдачѣ въ исправительныя арестантскія роты на время не свыше 4 лѣтъ.

§ 3. Относительно Уголовныхъ Судовъ.

Статья 14 декрета 26 Іюля 1810 года, которою, въ пун. 1 и 2 опредѣлена власть Уголовныхъ Судовъ въ отношеніи постановленія приговоровъ, отмѣнена Положеніемъ о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, а именно ст. 25 въ совокупности съ ст. 32 и 66, на основаніи которыхъ Уголовные Суды судятъ:

a) въ третьей и послѣдней инстанціи,—дѣла по которымъ приговоры во второй инстанціи были постановлены Судами Исправительной Полиціи;

b) во второй и послѣдней инстанціи—жалобы на опредѣленія Судовъ Исправительныхъ, коими постановляется содержать подсудимыхъ во время слѣдствія подъ стражею, или же оставить ихъ на свободѣ;

tudzież, pozbawienia lub zabronienia trudnienia się handlem, rzemiosłem lub powołaniem, połączonego lub niepołączonego z inną jaką karą.

Jakie zaś sprawy są wyłączone z pod jurisdykcyi Sądów Poprawczych, przepisuje art. 24 wspomnionéj Ustawy przechodniéj.

Według art. 924 Ustawy celnéj, Najwyżéj dnia 5 (17) Listopada 1850 roku zatwierdzonéj, sprawy o defraudacye celne ulegają w przewidzianych tam przypadkach wyrokowaniu Sądów zwyczajnych. W sprawach tych, jak wyżéj wyjaśniono, prowadzą śledztwo Sądy Poprawcze przy pomocy Sądów Policyi Prostéj; wyrokuje zaś w I-éj instancyi albo Sąd Poprawczy, albo Sąd Kryminalny. Artykuł 1018 téjże Ustawy wyrzekł, iż Sąd Policyi Poprawczéj sądzi w I-éj instancyi takie sprawy, w których, na zasadzie rzeczonéj Ustawy, obwiniony winien ponieść albo karę pieniężną, albo oprócz niéj karę zamknięcia w domu poprawy lub w domu roboczym, albo też karę oddania do rot aresztanckich na czas nie dłuższy od lat 4-ch.

§ 3. Co do Sądów Kryminalnych.

Artykuł 14-ty dekretu z dnia 26 Lipca 1810 roku, stanowiący w ustępach 1-m i 2-m o atrybucyi wyrokowania Sądów Kryminalnych, uchylony został przez Ustawę przechodnią do Kodeksu kar głównych i poprawczych, mianowicie przez art. 25 w związku z art. 32 i 66. Albowiem na mocy tych artykułów Sąd Kryminalny sądzi obecnie:

a) w trzeciéj i ostatniéj instancyi, sprawy z odwołania się od wyroków Sądów Policyi Poprawczéj, wydanych w drugiéj instancyi;

b) w drugiéj i ostatniéj instancyi, odwołania się od decyzyj Sądów Poprawczych, stanowiących, aby obwinieni w toku śledztwa z domu badań lub z wolności odpowiadali;

c) во второй инстанціи, дѣла по коимъ приговоры, въ первой инстанціи, были постановлены Судами Исправительной Полиціи;

d) наконецъ въ первой инстанціи, дѣла исчисленныя въ статьяхъ 24, 32, 66 и 81 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, дѣла, изъятыя изъ вѣдомства Судовъ Исправительной Полиціи, а также тѣ изъ дѣлъ о нарушеніи таможеннаго Устава, по которымъ виновные подвергаются болѣе тяжкимъ наказаніямъ противъ тѣхъ, наложеніе коихъ въ первой инстанціи, по ст. 1018 таможеннаго Устава, предоставлено Судамъ Исправительнымъ.

Примѣчаніе. На основаніи статьи 29 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, Уголовные Суды судятъ въ первой инстанціи дѣла о преступленіяхъ государственныхъ, въ случаѣ если Намѣстникъ Царства признаетъ возможнымъ передать которое либо изъ нихъ обыкновеннымъ судилищамъ, о чемъ болѣе подробное объясненіе помѣщено ниже.

Изъ числа предметовъ, предоставленныхъ вѣдѣнію Уголовныхъ Судовъ по ст. 14 декрета 26 Іюля 1810 года, на обязанности ихъ остался доселѣ только надзоръ за Судами Исправительной и Простой Полиціи, о которомъ говорится въ пунктѣ 3 той же статьи, и который вытекаетъ также изъ постановленій обоихъ уставовъ уголовнаго судопроизводства. На семъ основаніи, надзоръ Уголовныхъ Судовъ въ настоящее время, состоитъ не только въ наблюденіи за дѣйствіями подвѣдомственныхъ имъ Судовъ, но также и въ наблюденіи за внутреннимъ въ оныхъ порядкомъ.

Сообразно съ этимъ, Уголовные Суды, сами непосредственно, или посредствомъ своихъ Прокуроровъ, принимаютъ мѣры къ наблюденію за успѣшнымъ ходомъ дѣлъ, какъ тѣхъ, которыя подчинены ихъ контролю по порученію высшаго начальства, такъ равно и тѣхъ, кои по свойству своему и важности,

c) w drugiéj instancyi, sprawy z odwołania się od wyroków Sądów Poprawczych wydanych w I-éj instancyi;

d) wreszcie w pierwszéj instancyi, sprawy w art. 24, 32, 66 i 81 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych wymienione, których Sądy Poprawcze nie są mocne sądzić, oraz o defraudacye celne, zagrożone wyższemi karami nad te, jakich wymiar w I-éj instancyi art. 1018 Ustawy celnéj Sądom Poprawczym poruczył.

Uwaga. Stosownie do art. 29 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, Sądy Kryminalne sądzą w I-éj instancyi obwinionych o przestępstwa stanu, o ileby ci, z rozkazu Namiestnika Królestwa, odesłani zostali po odpowiedzialność do zwyczajnego Sądownictwa karnego, o czém poniżéj obszerniejsze znajduje się wyjaśnienie.

Z atrybucyj art. 14-m dekretu z dnia 26 Lipca 1810 r. Sądom Kryminalnym nadanych, pozostał dotąd tylko obowiązek nadzoru nad Sądami Policyi Poprawczéj i Policyi Prostéj, w ustępie 3-m objęty, który także i z przepisów obydwóch procedur kryminalnych wypływa. Sądy Kryminalne więc obecnie nadzór ten nie tylko pod względem czuwania nad czynnościami podwładnych sobie Sądów, ale nadto pod względem wewnętrznego w nich porządku, wykonywają.

Tym celem, Sądy Kryminalne, czy to same bezpośrednio, czy za pośrednictwem swych Prokuratorów, rozwijają kontrolę nad sprawami, bądź z polecenia władz wyższych do kontrolowania poruczonemi, bądź nad sprawami z natury swéj ważnemi, między któremi sprawy osób aresztowanych są przed-

какъ напр. дѣла арестантскія, составляютъ предметъ особенной заботливости [1]), и слѣдятъ за правильнымъ примѣненіемъ законовъ и неуклоннымъ оныхъ исполненіемъ.

Съ этою цѣлью, Правительственная Коммисія Юстиціи, въ изданной 29 Января 1834 года, за N. 9,863 [2]), инструкціи, возлагая на обязанность Уголовныхъ Судовъ, строго вникать въ дѣйствія подвѣдомственныхъ имъ Судовъ— предписала имъ разсматривать вѣдомости о дѣйствіяхъ каждаго низшаго Суда, прежде отсылки оныхъ въ Правительственную Коммисію, дабы при такомъ разсмотрѣніи они могли принимать соотвѣтственныя мѣры къ возстановленію должной быстроты и правильности въ судопроизводствѣ.

§ 4. *Относительно Апелляціоннаго Суда.*

Первоначально Судъ этотъ занимался только производствомъ дѣлъ гражданскихъ. Временный Верховный Совѣтъ Герцогства Варшавскаго, постановленіемъ отъ 22 Марта 1814 года [3]), присвоилъ ему власть Кассаціоннаго Суда и право разсмотрѣнія просьбъ объ отмѣнѣ окончательныхъ приговоровъ по дѣламъ уголовнымъ, полицейско-исправительнымъ и полицейскимъ. Съ тѣхъ поръ Апелляціонный Судъ, въ качествѣ Кассаціоннаго Суда, въ составѣ 10 членовъ, разсматривалъ кассаціонныя жалобы по дѣламъ уголовнымъ, и въ случаѣ основательности оныхъ, отмѣнялъ приговоръ и обращалъ дѣла для вторичнаго рѣшенія въ другой Судъ, равной степени съ тѣмъ, приговоръ котораго подвергся кассаціи. Вскорѣ однакожъ Уставомъ Временнаго Правленія Царства Польскаго отъ 21 Сентября 1815 года [4]) расширены были предѣлы власти Апелля-

---

[1]) *См. объясненія къ § 17 Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи (томъ 1, стр. 208).*

[2]) *См. прибавленіе N. 199, къ Учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи (томъ V, стр. 202).*

[3]) *Дн. Зак. томъ дополн. стр. 7.*

[4]) *Дн. Зак. томъ дополн. стр. 22.*

miotem szczególnéj troskliwości [1]), a wreszcie dla satysfakcyi samego prawa, aby to ściśle było wykonywane.

Dla tego Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, polecając Sądom Kryminalnym w instrukcyi z dnia 29 Stycznia 1834 roku, N. 9,863 [2]), ściśle wglądanie w czynności podwładnych im Sądów, nakazała rozpatrywać wykazy czynności każdego z Sądów niższych przed odesłaniem ich do Kommissyi Rządowéj, aby przy tém rozpoznawaniu, były w możności zarządzić odpowiednie środki, pospiech i porządek należyty w postępowaniu sądowém zapewnić mogące.

§ 4. Co do Sądu Apellacyjnego.

Sąd ten pierwotnie zajmował się tylko sprawami cywilnemi. Rada Najwyższa Tymczasowa Księstwa Warszawskiego, postanowieniem z dnia 22 Marca 1814 roku [3]), upoważniła go do zastępowania Sądu Kasacyjnego i rozpoznawania rekursów w sprawach kryminalnych, policyjno-poprawczych i policyjnych. Odtąd więc Sąd Apellacyjny, jako Sąd Kasacyjny, w komplecie z 10 członków złożonym, rozpoznawał rekursa w sprawach karnych; w razie usprawiedliwienia skargi, kasował wyrok i odsyłał sprawę do innego Sądu odpowiedniego temu, jakiego wyrok uległ kasacyi, i nakazywał powtórne osądzenie téjże sprawy. Wkrótce jednak Ustawa Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego z dnia 21 Września 1815 roku [4]), rozszerzyła atrybucye Sądu Apellacyjnego, jako Sądu Kasacyjnego; albowiem w art. 33-im wyrzekła: że Sąd ten,

---

[1]) *Zobacz wyjaśnienia do § 17 Organizacyi Kommissyi Rządowé Sprawiedliwości (t. I, str. 209).*

[2]) *Zobacz dodatek N. 199 do Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości (t. V, str. 203).*

[3]) *Dziennik Praw tom dodatkowy str. 7.*

[4]) *Dziennik Praw tom dodatkowy str. 22.*

ціоннаго Суда, какъ Суда Кассаціоннаго, ибо въ ст. 33 этого Устава сказано: что Судъ сей, въ случаѣ отмѣны обжалованнаго приговора, не препровождая дѣла въ другой Судъ для вторичнаго рѣшенія, долженъ вмѣстѣ съ симъ постановить рѣшеніе по существу дѣла, или опредѣленіе о томъ, что повелѣно закономъ. На такіе приговоры дальнѣйшія жалобы не допускались, а могли быть приносимы дозволенныя закономъ просьбы помилованіи.

Постановленіемъ Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 Января 1820 года [1]), составъ присутствія Апелляціоннаго Суда, дѣйствующаго въ качествѣ Кассаціоннаго Суда для дѣлъ уголовныхъ, ограниченъ до 7 членовъ.

Не смотря однако на эти измѣненія, установленныя статьями 14 и 15 Королевскаго декрета отъ 26 Іюля 1810 года, предѣлы власти Судовъ Полиціи Исправительной и Судовъ Уголовныхъ въ отношеніи постановленія приговоровъ по дѣламъ имъ подвѣдомственнымъ, остались въ своей силѣ до 1834 года. Затѣмъ Высочайшій указъ отъ 4 (16) Іюня 1834 года [2]), предоставляя Прокурорамъ право приносить по дѣламъ уголовнымъ апелляціонные протесты въ высшіе Суды на приговоры Судовъ низшей степени, въ ст. 15 опредѣлилъ: что дѣла, которыя, при нынѣшнемъ порядкѣ судопроизводства, рѣшаемы были Уголовными Судами въ первой и послѣдней инстанціи, буде принадлежатъ къ числу тѣхъ, по коимъ, на основаніи сего постановленія, предоставляется Прокурорамъ право протеста, будутъ отнынѣ впредь рѣшаемы:

a) въ первой инстанціи, — Уголовными Судами;

b) во второй инстанціи — Апелляціоннымъ Судомъ, въ составѣ пяти членовъ, съ предоставленіемъ подсудимому права жалобы на приговоръ Уголовнаго Суда;

c) въ порядкѣ кассаціи Апелляціоннымъ Судомъ — въ со-

---

[1]) *Дн. Зак. томъ дополн. стр. 65.*

[2]) *См. приб. N. 24 (томъ X, стр. 202).*

w przypadku skasowania wyroku zaskarżonego, nie będzie odsyłał sprawy do innego Sądu, celem powtórnego osądzenia, lecz zaraz osądzi sprawę *in merito*, lub to, co z prawa wypadać będzie, postanowi. Od takich zaś wyroków dalsze odwołanie się nie mogło mieć miejsca, oprócz dozwolonéj prawem drogi łaski.

Postanowienie Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 15 Stycznia 1820 r. [1]) komplet Sądu Apellacyjnego, jako Sądu Kasacyjnego dla spraw kryminalnych, do siedmiu członków ograniczyło.

Pomimo jednak takiéj zmiany, atrybucye art. 14-m i 15-m dekretu Królewskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku Sądom Policyi Poprawczéj i Sądom Kryminalnym pod względem władzy ich wyrokowania nadane, służyły im do roku 1834. Dopiéro postanowienie Najwyższe z dnia 4 (16) Czerwca 1834 roku [2]), nadając Prokuratorom władzę odwoływania się w sprawach karnych od wyroków Sądów niższych do Sądów wyższych, w art. 15-m wyrzekło: że sprawy, które podług teraźniejszéj organizacyi sądzone były przez Sądy Kryminalne mocą pierwszéj i ostatniéj instancyi, jeśli należą do spraw, w których podług tego postanowienia Prokuratorom nadana jest moc odwołania się do apellacyi, sądzone będą nadal:

a) mocą I-éj instancyi, przez Sądy Kryminalne;

b) mocą II-éj instancyi, przez Sąd Apellacyjny w komplecie pięciu, z dozwoleniem apellacyi od wyroku Sądu Kryminalnego również i obwinionemu;

c) drogą kasacyjną, przez Sąd Apellacyjny, w komplecie

[1]) *Dziennik Praw tom dodatkowy, str. 65.*

[2]) *Zobacz dodatek N. 24 (t. X, str. 203).*

ставѣ семи членовъ, изъ числа тѣхъ Судей, кои не участвовали въ постановлении приговора по протесту или жалобѣ.

Такимъ образомъ опредѣленные Королевскимъ декретомъ 26 Іюля 1810 года предѣлы власти Судовъ подверглись измѣненію.

§ 5. Относительно Правительствующаго Сената и Государственнаго Совѣта Царства Польскаго.

Со введеніемъ въ дѣйствіе учрежденія Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, изъ коихъ X Департаментъ установленъ для дѣлъ уголовныхъ, Высочайше утвержденнымъ 26 Марта 1842 года, положеніемъ [1]) о порядкѣ принесенія жалобъ на приговоры, постановляемые до того времени въ послѣдней инстанціи, кругъ вѣдомства уголовныхъ судебныхъ инстанцій расширенъ еще болѣе, такъ какъ въ семъ положеніи изъяснено, что по дѣламъ, по которымъ приговоры въ первой и послѣдней инстанціи постановляемы были прежде Уголовными Судами, и по которымъ, на основаніи Высочайшаго указа отъ 4 (16) Іюня 1834 года, Прокурору и подсудимому предоставлено было право протеста и жалобы только въ Апелляціонный Судъ, допущено принесеніе таковыхъ въ X Департаментъ Правительствующаго Сената.

Предметы вѣдомства этого Департамента, въ отношеніи постановленія приговоровъ, указаны въ учрежденіи его, которое, совокупно съ учрежденіемъ IX-го Департамента, помѣщено въ VI томѣ настоящаго Сборника постановленій.

Государственный Совѣтъ въ Судномъ Составѣ, какъ сказано выше, постановляетъ заключенія относительно преданія суду за проступки по должности административныхъ чиновниковъ, назначаемыхъ по Высочайшему повелѣнію, и суду сего состава подсудны чиновники, поименованные въ ст. 20 Учрежденія Государственнаго Совѣта отъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 года.

Къ сему слѣдуетъ присовокупить, что, на основаніи ст. 19 пунк. *d*, вышеупомянутаго Учрежденія, Государственному Со-

---

[1]) *См. томъ VI настоящаго Сборника постановленій, стр. 296.*

siedmiu, do którego jednak sędziowie, którzy sądzili w drodze apellacyi, należéć nie powinni.

Tym sposobem atrybucye sądzenia dekretem Królewskim z dnia 26 Lipca 1810 roku nakreślone, zmienione zostały.

§ 5. Co do Rządzącego Senatu i Rady Stanu Królestwa Polskiego.

Z zaprowadzoną organizacyą Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, w których Departament X-ty przeznaczony został do spraw karnych, Najwyższe postanowienie z dnia 26 Marca 1842 roku [1]) o zanoszeniu skarg na wyroki mocą ostatniéj instancyi dotąd wydawane, zakres instancyj sądowych karnych jeszcze rozciąglejszym uczyniło. Albowiem objawiło, że w sprawach, które dawniéj Sądy Kryminalne sądziły w I-éj i ostatniéj instancyi, i w których na mocy postanowienia daty 4 (16) Czerwca 1834 roku odwołanie się Prokuratorowi lub obwinionemu służyło tylko do Sądu Apellacyjnego, odwołanie to będzie dozwolone do X-go Departamentu Rządzącego Senatu.

Jakie są atrybucye tego Departamentu pod względem sądzenia spraw, wskazuje organizacya jego, łącznie z organizacyą IX-go Departamentu zamieszczona w tomie VI-m niniejszego Zbioru przepisów.

Rada Stanu w Składzie Sądzącym, jak wyżéj wspomniano, czyni wnioski co do oddawania pod Sąd za wykroczenia w urzędowaniu urzędników administracyjnych, przez władzę Najwyższą mianowanych. Sądowi tegoż Składu ulegają urzędnicy wyszczególnieni w art. 20 Organizacyi Rady Stanu z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku.

Nadmienić tu wypada, że na podstawie art. 19-go lit. *d* wspomnionéj Organizacyi, Rada Stanu sądziła także spory z przepisów Ustawy celnéj wypływające, dawniéj rozpoznaniu

---

[1]) *Zobacz tom VI-ty niniejszego Zbioru przepisów, str. 297.*

вѣту подсудны были также споры, вытекающіе изъ постановленій таможеннаго Устава, а подлежавшіе прежде распоряженію Общаго Собранія Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената; но, согласно Высочайшему повелѣнію отъ 17 (29) Мая 1864 года, сообщенному въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря по дѣламъ Царства отъ 23 Мая (4 Іюня) того же года, за N. 158, одновременно съ упраздненіемъ Таможеннаго Отдѣленія при Канцеляріи Намѣстника въ Царствѣ, и Государственный Совѣтъ освобожденъ отъ сужденія таможенныхъ дѣлъ.

Съ установленіемъ Сената, каждое уголовное дѣло, въ случаѣ принесенія апелляціоннаго протеста или жалобы со стороны Прокурора или подсудимаго (съ ограниченіемъ, о которомъ сказано будетъ ниже), могло быть разсматриваемо въ трехъ судебныхъ инстанціяхъ, прежде постановленія по оному окончательнаго приговора. Сообразно съ этимъ, по обнародованіи Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, въ ст. 26 Положенія о введеніи въ дѣйствіе этого Уложенія, постановлено: что дѣла, по которымъ приговоры, въ первой или во второй инстанціи, постановлены были Уголовными Судами, разсматриваются существующимъ донынѣ порядкомъ Апелляціоннымъ Судомъ и X Департаментомъ Правительствующаго Сената.

Изъ этого, утвердившагося уже правила, что каждое уголовное дѣло можетъ проходить три инстанціи, изъемлются:

a) дѣла, относящіяся до случаевъ, о которыхъ говорится въ ст. 45, 46 и 47 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, и въ которыхъ опредѣленіе свойственной дѣлу инстанціи зависитъ не только отъ званія лицъ обвиненныхъ и рода преступленія, подлежащаго разсмотрѣнію, но также и отъ высшей или низшей степени наказанія, постановленнаго за таковое преступленіе, выборъ котораго предоставленъ усмотрѣнію Суда;

Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu ulegające; ale Najwyższy rozkaz z d. 17 (29) Maja 1864 r., objawiony odezwą Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego z d. 23 Maja (4 Czerwca) tegoż roku, N. 158, znosząc Wydział Celny przy kancelaryi Namiestnika w Królestwie, jednocześnie Radę Stanu od sądzenia spraw celnych uwolnił.

Z utworzeniem Senatu, każda sprawa karna, w razie odwołania się Prokuratora lub obwinionego (z ograniczeniem, o którém poniżéj będzie mowa), miała dozwolone trzy instancye nim wyrok stał się ostatecznym.

Dla tego, po wprowadzeniu Kodeksu kar głównych i poprawczych, art. 26 Ustawy przechodniéj do tegoż Kodeksu wyrzekł: że sprawy sądzone przez Sądy Kryminalne w I-éj lub II-éj instancyi, rozpoznają dotychczasowym porządkiem Sąd Apellacyjny i X-ty Departament Rządzącego Senatu.

Od téj ustalonéj już zasady, że każda sprawa karna w ogólności ma dozwolone trzy instancye, wyłączone są:

a) sprawy odnoszące się do przypadków, o jakich mówią art. 45, 46 i 47 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, w których o naczanie właściwości instancyi zawisło, nie tylko od stanu osób obwinionych i rodzaju przestępstwa pod rozpoznanie przychodzącego, ale i od wysokości kary wyższéj lub niższéj, wyborowi Sądu zostawionéj, za toż przestępstwo postanowionéj;

b) дѣла, означенныя въ ст. 44 того же Положенія и относящіяся къ повторенію однихъ и тѣхъ же преступленій;

c) дѣла о преступленіяхъ по службѣ, по которымъ, по смыслу ст. 77, 78, 79, 80 и 81 вышеозначеннаго Положенія, опредѣленіе подсудности зависитъ отъ класса должности, занимаемой лицомъ, преданнымъ Суду.

Дѣла, означенныя выше въ пунктахъ *a* и *b*, по смыслу ст. 44 и 48 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, а также дѣла о чиновникахъ, подсудныхъ, по ст. 80 того же Положенія, Апелляціонному Суду, рѣшаются только въ двухъ инстанціяхъ; дѣла же, которыя, на основаніи ст. 78 и 79 означеннаго Положенія, разсматривались прежде въ I инстанціи въ Общемъ Собраніи Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената и въ X его Департаментѣ, а нынѣ подлежатъ въ той же инстанціи разсмотрѣнію Государственнаго Совѣта Царства Польскаго, рѣшаются въ одной инстанціи.

ГЛАВА III.

О пересмотрѣ окончательныхъ приговоровъ и замѣнѣ наказаній.

Въ случаяхъ, подробно опредѣленныхъ §§ 471—481 I части Австрійскаго и въ §§ 588 и 589 Прусскаго уставовъ уголовнаго судопроизводства, предоставлено еще подсудимымъ право приносить особымъ реституціоннымъ порядкомъ жалобы о пересмотрѣ окончательныхъ приговоровъ, постановленныхъ Судами высшихъ и низшихъ степеней, обращаясь о семъ прямо въ тотъ Судъ, которымъ они окончательно осуждены, или же право просить о помилованіи, о чемъ объясненія помѣщены въ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи [1]).

---

[1]) *См. т. I-й настоящаго Сборника постановленій, стр. 44 и слѣдующія.*

b) sprawy mające za przedmiot powtarzanie jednych i tych samych przestępstw, o jakich wspomina art. 44 téjże Ustawy przechodniéj;

c) sprawy o przestępstwa służbowe, w których, w myśl art. 77, 78, 79, 80 i 81 rzeczonéj Ustawy przechodniéj, oznaczenie właściwości instancyi zależy od zajmowanego stopnia urzędu przez osobę pod Sąd oddaną.

Wymienione wyżéj sprawy ad *a* i *b*, w myśl art. 44 i 48 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, oraz sprawy urzędników, których Sąd Apellacyjny z art. 80 Ustawy przechodniéj sądzi, mają tylko dwie instancye; a te, które wedle art. 78 i 79 Ustawy przechodniéj są przez Radę Stanu Królestwa Polskiego, a dawniéj przez Ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów i X-y Departament Senatu w I-éj instancyi były rozpoznawane, mają jednę instancyą.

TYTUŁ III.

O restytucyi i zamianie kar.

Od wyroków ostatecznych, czyli takowe przez niższe, czy przez wyższe Sądy będą wydane, służy jeszcze w przypadkach szczegółowo w §§ 471—481 pr. austr. cz. I-éj i w §§ 588 i 589 Ordynacyi kryminalnéj pruskiéj oznaczonych, nadzwyczajna droga restytucyi do tego samego Sądu, który wyrokował ostatecznie, lub wreszcie droga łaski, o któréj są wyjaśnienia przy Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości [1]).

---

[1]) *Zobacz tom I-y niniejszego Zbioru przepisów, str. 45 i następne.*

Въ заключеніе, слѣдуетъ еще присовокупить: что въ ст. 28 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ пояснено: что Судъ, рѣшившій дѣло въ I-й инстанціи, въ правѣ, въ отношеніи лицъ, которыя, по окончательнымъ или вошедшимъ въ законную силу приговорамъ, присуждены къ тюремному заключенію, кратковременному аресту, или къ денежному взысканію, въ случаяхъ, указанныхъ въ ст. 89, 90 и 91 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ и на изложенныхъ тамъ же основаніяхъ, замѣнить таковыя наказанія другими.

ГЛАВА IV.

О дѣлахъ, изъятыхъ изъ вѣдомства обыкновенныхъ Судовъ.

Въ предыдущихъ объясненіяхъ о предѣлахъ власти Судовъ Уголовныхъ, въ отношеніи постановленія приговоровъ, сдѣлана была ссылка на ст. 29 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, которою постановлено: что доколѣ, сообразно съ Высочайшимъ указомъ 11 (23) Апрѣля 1833 года, не будетъ изданъ особый законъ о порядкѣ слѣдствія и суда по преступленіямъ государственнымъ, дѣла сего рода будутъ оставаться въ вѣдомствѣ Судовъ военныхъ. Если бы, однакожъ, Намѣстникъ, по означеннымъ въ раздѣлѣ III новаго Уложенія преступленіямъ, призналъ возможнымъ передать какое либо дѣло обыкновеннымъ судилищамъ, то въ семъ случаѣ первую для того дѣла инстанцію будутъ составлять Уголовные Суды.

Въ отношеніи дѣлъ этого рода слѣдуетъ упомянуть:

что во времена Герцогства Варшавскаго, преступленія государственныя, наравнѣ съ прочими преступленіями, судимы были Уголовными Судами, установленными по одному на два Департамента, и существовавшій по дѣламъ этимъ порядокъ судопроизводства ничѣмъ не отличался отъ порядка, соблюдаемаго по другимъ слѣдственнымъ дѣламъ.

Tu tylko wypada jeszcze nadmienić, że art. 28 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych objaśnił: iż Sąd, który sprawę wyrokował w I-éj instancyi, mocen jest zamienić karę wieży, aresztu na czas krótki i pieniężną, wyrokami ostatecznemi lub prawomocnemi postanowioną, w przypadkach i według zasad art. 89, 90 i 91 Kodeksu kar głównych i poprawczych wskazanych, na inną karę.

TYTUŁ IV.

O sprawach wyłączonych z pod atrybucyi Sądów zwyczajnych.

Przy atrybucyach sądzenia spraw przez Sądy Kryminalne, powołany jest wyżéj art. 29 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, który stanowi: że do czasu przepisania, w myśl NAJWYŻSZEGO ukazu z d. 11 (23) Kwietnia 1833 r., porządku postępowania śledczego i sądowego w sprawach o przestępstwa stanu, takowe pozostają przy Sądach wojennych; gdyby wszakże obwiniony o jedno z przestępstw Działem III-im Kodeksu kar głównych i poprawczych objętych, został z rozkazu Namiestnika Królestwa odesłany po odpowiedzialność do Sądownictwa zwyczajnego karnego, sądzony będzie w I-éj instancyi przez Sąd Kryminalny.

Co do spraw tego rodzaju wspomniéć należy:

że za rządu Księstwa Warszawskiego, zbrodnie stanu, tak jak wszelkie inne przestępstwa, sądzone były przez Sądy Kryminalne dwudepartamentalne, i porządek w nich postępowania sądowego niczém nie różnił się od zachowywanego w dochodzeniach innych przestępstw.

Въ послѣдствіи уже времени, Конституціоннымъ Уставомъ, дарованнымъ Царству Польскому 15 (27) Ноября 1815 года [1]), дѣла о государственныхъ преступленіяхъ изъяты были изъ вѣдомства обыкновенныхъ судебныхъ мѣстъ, и разсмотрѣніе ихъ поручено (ст. 152) исключительно Сеймовому Суду. Учрежденіе сего Суда и порядокъ судопроизводства по этимъ дѣламъ опредѣлены Королевскимъ постановленіемъ отъ 6 (18) Апрѣля 1827 года [2]).

Вскорѣ однакожъ отмѣна Конституціоннаго Устава повлекла за собою и упраздненіе Сеймоваго Суда. Преступники же, обвиненные въ государственныхъ преступленіяхъ, совершенныхъ въ 1830 году, и изъятые отъ дѣйствія амнистіи, въ силу Манифеста изданнаго 20 Октября (1 Ноября) 1831 года [3]), преданы были особому Уголовному Суду, учрежденіе котораго предписано Высочайшимъ постановленіемъ отъ 13 Февраля 1832 года [4]).

На основаніи этого постановленія, слѣдственное присутствіе состояло изъ 3 членовъ, отряженныхъ изъ состава Суда, и Писаря, который занимался только веденіемъ протоколовъ въ засѣданіяхъ и во время допроса обвиненныхъ и свидѣтелей; судный же составъ присутствія состоялъ изъ Предсѣдателя, восьми Членовъ, Прокурора и Писаря.

Судъ этотъ, въ отношеніи примѣненія законовъ, обязанъ былъ придерживаться Уголовнаго Кодекса 1818 года, а въ отношеніи порядка судопроизводства—руководствоваться Прусскою уголовною ординаціею.

Такъ какъ, однакожъ, учрежденіе сего Суда вызвано было чрезвычайными обстоятельствами, то, одновременно съ окончаніемъ его дѣйствій, Судъ этотъ былъ упраздненъ.

---

[1]) *Дневн. Закон. Царства т. I, стр. 1.*
[2]) *Дневн. Закон. т. 11, стр. 455.*
[3]) *Дневн. Закон. т. 13, стр. 271.*
[4]) *Дневн. Закон. т. 13, стр. 345.*

Dopiéro Ustawa Konstytucyjna, nadana Królestwu Polskiemu 15 (27) Listopada 1815 roku [1]), odjęła Sądom zwyczajnym prawo sądzenia spraw o zbrodnie stanu, poruczywszy je (art. 152) wyłącznemu rozpoznaniu Sądu Sejmowego. Organizacya tego Sądu i porządek postępowania w sprawach, przepisane zostały postanowieniem Królewskiém z d. 6 (18) Kwietnia 1827 roku [2]).

Wkrótce jednak zniesienie Konstytucyi pociągnęło za sobą uchylenie Sądu Sejmowego. Sądzenie zaś przestępców, obwinionych o zbrodnie stanu spełnione w r. 1830 i z pod amnestyi wyłączonych, poruczone zostało przez Manifest z d. 20 Października (1 Listopada) 1831 r. [3]), oddzielnemu Sądowi Kryminalnemu, dla którego organizacya przepisaną została postanowieniem Najwyższém z dnia 13 Lutego 1832 r. [4]).

Na zasadzie tego to postanowienia, komplet śledczy złożony był z trzech Członków, ze składu Sądu wydelegowanych, i Pisarza, który był tylko trzymającym pióro na posiedzeniach oraz podczas badania obwinionych i świadków; zaś komplet sądzący składał się z Prezesa oraz ośmiu Członków, Prokuratora i Pisarza.

Sąd ten, pod względem zastosowania prawa, obowiązany był trzymać się Kodeksu karnego z r. 1818, a co do postępowania sądowego—porządku, jaki Ordynacya krymilna pruska przepisuje.

Ponieważ jednak Organizacya tego Sądu była następstwem wyjątkowego położenia, przeto równocześnie z ukończeniem swych czynności, Sąd ów rozwiązany został.

---

1) *Dziennik Praw Król. t. I-y, str. 1.*
2) *Dzien. Praw t. 11-y, str. 455.*
3) *Dzien. Praw t. 13-ty, str. 272.*
4) *Dziennik Praw t. 13-y, str. 346.*

Послѣ того, Всемилостивѣйше дарованною Царству Польскому въ 14 день Февраля 1832 года [1]) Уставною Грамотою, въ ст. 10 постановлено, что порядокъ слѣдствія и суда надъ лицами, обвиненными въ государственныхъ преступленіяхъ, будетъ предписанъ особымъ закономъ, сообразно съ постановленіями, дѣйствующими въ прочихъ частяхъ Имперіи. Дабы однакожъ дѣла этого рода, впредь до изданія соотвѣтственнаго закона, не оставались безъ должнаго разсмотрѣнія, сперва постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 26 Августа (7 Сентября) 1832 года [2]), а потомъ Высочайшимъ указомъ отъ 11 (23) Апрѣля 1833 года [3]), постановлено было, что, впредь до изданія закона, предположеннаго въ силу ст. 10 Уставной Грамоты, дѣла о преступленіяхъ государственныхъ будутъ производимы военными Судами, и что опредѣленіе подсудности по этимъ дѣламъ, а равно назначеніе по онымъ Суда, будетъ зависѣть отъ усмотрѣнія Намѣстника Царства.

Изложенныя въ этомъ указѣ постановленія сохранили донынѣ обязательную силу, какъ о семъ оговорено въ ст. 29 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ.

На основаніи этихъ постановленій, Уголовные Суды не приступаютъ ни къ какому производству по преступленіямъ государственнымъ, но во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда въ Судъ послѣдуетъ доносъ, или же когда, при производствѣ слѣдствія по другому дѣлу, взводится обвиненіе, либо обнаруживаются виновные въ подобномъ преступленіи, предварительно испрашивается разрѣшеніе Намѣстника Царства о томъ, какой Судъ долженъ разсматривать дѣло. Таковыя разрѣшенія испрашиваемы были первоначально посредствомъ Правительственной Коммисіи Юстиціи, сообразно съ предписаніемъ ея отъ 15 (27) Сентября

---

[1]) *Дневн. Закон. Царства т. 14 стр. 172.*
[2]) *Дневн. Закон. Царства т. 15 стр. 32.*
[3]) *См. прибавленіе N. 321, (т. XIII, стр. 452).*

Potém nadany Najmiłościwiéj w d. 14 Lutego 1832 r. [1]) Statut Organiczny dla Królestwa, w artykule 10-ym zastrzegł, że porządek postępowania śledczego i sądowego, względem osób obwinionych o przestępstwa stanu, będzie przepisany osobném prawem, zgodném, z istniejącemi ustawami w innych częściach Cesarstwa; aby zaś sprawy te do czasu wydania odpowiedniego prawa, mogły być przez właściwe władze rozpoznawane, początkowo postanowieniem Rady Administracyjnéj Królestwa z d. 26 Sierpnia (7 Września) 1832 roku [2]), a następnie Najwyższym ukazem z d. 11 (23) Kwietnia 1833 r. [3]) postanowioném zostało, iż do czasu wydania prawa artykułem 10-ym Statutu Organicznego zastrzeżonego, zbrodnie stanu śledzone będą przez Sądy wojenne, oraz że ocenienie tych spraw pod względem właściwości Sądu, jak niemniéj oznaczenie takowego, należéć będzie do Namiestnika Królestwa.

Przepisy tym ukazem objęte dotąd są obowiązującemi, jak to w art. 29 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych wzmiankowano.

Na zasadzie tych przepisów, Sądy karne żadnych dochodzeń o przestępstwa stanu nie rozpoczynają, lecz w każdym razie, gdy zajdzie w tym przedmiocie zaskarżenie do Sądu, lub téż z toku innéj sprawy zarzut podobny uczynionym lub wykrytym zostanie, przedewszystkiém należy wyjednać decyzyą Namiestnika Królestwa na to, kto ma sądzić rzeczoną sprawę.

Wyjednywanie takich decyzyj pierwiastkowo następowało za pośrednictwem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, w myśl reskryptu jéj z d. 15 (27) Września 1847 r., N. 15,531, mającego na celu ujednostajnienie porządku postępowania

---

[1]) *Dziennik Praw t. 14-ty str. 173.*

[2]) *Dziennik Praw t. 15-ty, str. 32.*

[3]) *Zobacz dodatek N. 321 (t. XIII, str. 453).*

1847 года, за N. 15,531, послѣдовавшимъ въ видахъ приведенія въ однообразный порядокъ дѣйствій судебныхъ мѣстъ по передачѣ дѣлъ военнымъ властямъ. Въ послѣдствіи однакожъ Намѣстникъ Царства, постановленіемъ отъ 19 (31) Іюля 1850 года, за N. 5,275, и отъ 26 Октября (7 Ноября) 1851 г., за N. 8348 [1]), сообщеннымъ всѣмъ Уголовнымъ Судамъ при предписаніяхъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 12 (24) Августа 1850 года, за N. 11,880, и отъ 8 (20) Ноября 1851 года, за N. 18,433, предписалъ: чтобы Уголовные Суды, для испрошенія разрѣшенія по обвиненіямъ въ политическихъ преступленіяхъ, предавали дѣла о нихъ прямо отъ себя Военнымъ Начальникамъ, и чтобы, въ случаѣ совокупности обвиненій въ политическихъ и другихъ преступленіяхъ, не входили въ разбирательство политическаго предмета, пока не получатъ особаго на то разрѣшенія.

Такой порядокъ пересылки дѣлъ для испрошенія разрѣшенія Намѣстника Царства, существовалъ до 1858 года, въ которомъ, по случаю упраздненія должностей Военныхъ Начальниковъ, издано Намѣстникомъ Царства распоряженіе отъ 7 (19) Августа 1858 года, за N. 8,476 [2]), сообщенное всѣмъ Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 13 (25) Августа того же года, за N. 15,690, о томъ, чтобы дѣла этого рода отсылаемы были Судами прямо въ Собственную Канцелярію Намѣстника.

Изъятіе въ этомъ отношеніи, хотя только временно, составляли дѣла по Варшавской губерніи, которыя, на основаніи приказанія Намѣстника Царства, сообщеннаго въ отзывѣ Управленія Варшавскаго Военнаго Генералъ-Губернатора отъ 21 Сентября (3 Октября) 1858 года, за N. 4,706, и переданнаго мѣстному Уголовному Суду при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 25 Сентября (7 Октября) того же года,

---

[1]) *См. прибавленіе N. 322 (т. XIII, стр. 454).*
[2]) *См. прибавленіе N. 323 (т. XIII, стр. 458).*

w przesyłaniu akt władzom wojskowym. Późniéj jednak Namiestnik Królestwa, postanowieniami z d. 19 (31) Lipca 1850 roku, N. 5,275, i 26 Października (7 Listopada) 1851 roku, N. 8,348 [1]), wszystkim Sądom karnym przy reskryptach Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 12 (24) Sierpnia 1850 r., N. 11,880, i 8 (20) Listopada 1851 r., N. 18,433, komunikowanemi, zalecił: aby Sądy karne, sprawy mające za przedmiot polityczne zarzuty, dla wyjednania stosownéj decyzyi, przesyłały wprost od siebie Naczelnikom Wojennym, i aby w razie zbiegu zarzutów o polityczne i inne przestępstwa, dochodzenia o pierwsze z tych zarzutów nie przedsiębrały, dopóki odpowiedniéj na to decyzyi nie otrzymają.

Taki sposób postępowania w przesyłce akt, dla wyjednania decyzyi Namiestnika Królestwa, trwał do roku 1858, w którym to czasie, z powodu zwinięcia urzędu Naczelników Wojennych, wydanym został rozkaz Namiestnika Królestwa z d. 7 (19) Sierpnia 1858 roku, N. 8,476 [2]), przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Spawiedliwości z d. 13 (25) Sierpnia t. r., N. 15,690, wszystkim Sądom Kryminalnym komunikowany i zalecający, aby sprawy takie bezpośrednio przesyłać do jego kancelaryi przybocznéj.

Wyjątek w téj mierze, acz chwilowo, stanowiły sprawy z gubernii Warszawskiéj; albowiem takowe, na zasadzie rozkazu Namiestnika Królestwa, w odezwie Zarządu Wojennego Jenerał-Gubernatora Warszawskiego z d. 21 Września (3 Października) 1858 r., N. 4,706, objawionego i Sądowi Kryminalnemu przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 25 Września (7 Października) tegoż roku, za N. 19,034

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 322 (t. XIII, str. 455).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 323 (t. XIII, str. 459).*

за N. 19,034, представлялись прямо Варшавскому Военному Генералъ-Губернатору.

Впослѣдствіи, съ упраздненіемъ этой должности, дѣла, относящіяся до политическихъ преступленій по Варшавской губерніи, подобно тому какъ изъ прочихъ губерній, отсылались Судами непосредственно въ Канцелярію Намѣстника.

Нынѣ же, вслѣдствіе распоряженія Намѣстника Царства отъ 6 (18) Января 1865 года, за N. 236 [1]), сообщеннаго Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 9 (21) того же мѣсяца и года, за N. 768, дѣла о политическихъ преступленіяхъ препровождаются Судами, для испрошенія разрѣшенія Намѣстника, въ Управленіе Генералъ-Полиціймейстера.

Независимо отъ государственныхъ преступленій, о которыхъ говорится выше, существуютъ еще другія дѣла, которыя, на основаніи правилъ судопроизводства и особыхъ распоряженій, не подлежатъ вѣдѣнію обыкновенныхъ Уголовныхъ Судовъ, а именно:

1) Дѣла о лицахъ военнаго званія, по смыслу § 79 Прусскаго и § 283, части II, Австрійскаго уставовъ уголовнаго судопроизводства, а равно объ отпускныхъ и преждевременно получившихъ отставку нижнихъ воинскихъ чинахъ, кои, будучи только временно уволены отъ службы, подчиняются военному начальству.

Къ этому предмету относятся:

Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 3 Іюня 1820 года, за N. 5,458 [2]), объясняющее, что деньщики должны быть почитаемы принадлежащими къ военному вѣдомству. Приказъ Князя Фельдмаршала Намѣстника Царства, отданный по дѣйствующей арміи 19 (31) Іюля 1832 года [3])

---

[1]) *См. прибавленіе N. 324 (т. XIII, стр. 460).*
[2]) *См. прибавленіе N. 325 (т. XIII, стр. 462).*
[3]) *См. прибавленіе N. 326 (т. XIII, стр. 464).*

przesłanego przedstawiane były wprost Wojennemu Jenerał-Gubernatorowi Warszawskiemu.

Następnie od czasu zniesienia tego Zarządu, akta z gubernii Warszawskiéj, spraw politycznych dotyczące, podobnie jak z innych gebernij, do biura Namiestnika Królestwa były wprost przez Sądy odsyłane.

Obecnie zaś, na skutek polecenia Namiestnika Królestwa z dnia 6 (18) Stycznia 1865 r., N. 236 [1]), przesłanego Sądom przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 9 (21) t. m. i roku, N. 768, w sprawach rzeczonych Sądy przesyłają akta do Zarządu Jenerał-Policmajstra, w celu wyjednania decyzyi Namiestnika.

Oprócz spraw o przestępstwa stanu, o których wyżéj powiedziano, są jeszcze inne sprawy, które na zasadzie przepisów proceduralnych, jakotéż szczególnych rozporządzeń, nie należą do atrybucyj Sądów karnych zwyczajnych, a w szczególności:

1) Sprawy przeciwko osobom wojskowym, a to w myśl § 79 Ordynacyi kr. pr. i § 283 pr. austr. cz: II-éj, jak niemniéj przeciwko urlopowanym niższych stopni oraz przed czasem dymisyonowanym, którzy, jako tylko chwilowo ze służby uwolnieni, ulegają zwierzchności wojskowéj. W związku z tém są:

Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 3 Czerwca 1820 r., N. 5,458 [2]), objaśniający, że deńszczyki uważani być mają za wojskowych, oraz rozkaz Księcia Feldmarszałka, Namiestnika Królestwa, z d. 19 (31) Lipca 1832 r. [3]), do armii czynnéj wydany, a przez wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj z téjże daty, N. 7,298, ogło-

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 324 (t. XIII, str. 461).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 325 (t. XIII, str. 463).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 326 (t. XIII, str. 465).*

и объявленный выпискою изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія Царства того же числа, за N. 7,298, указивающій не только порядокъ принесенія жалобъ на лицъ военнаго вѣдомства, но сверхъ тооо и порядокъ отсылки дѣлъ сего рода на разсмотрѣніе военныхъ властей.

2) Дѣла о преступленіяхъ воинскихъ чиновъ бывшей Польской арміи, состоящихъ въ дѣйствительной военной службѣ, или получающихъ пособіе отъ Правительства, о чемъ состоялось постановленіе Совѣта Управленія отъ 27 Августа (7 Сентября) 1832 года [1]).

3) Дѣла о преступленіяхъ нижнихъ воинскихъ чиновъ, совершенныхъ ими до поступленія въ военную службу, — на основанін Высочайшей воли, объявленной въ приказѣ Военнаго Министра отъ 3 Сентября 1836 года, за N. 105, и сообщенной въ отзывѣ Главнаго Штаба дѣйствующей арміи отъ 12 Ноября т. г., за N. 2,083, а переданной Уголовнымъ Судамъ къ руководству при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 19 Ноября (1 Декабря) 1836 года, за N. 12,621 [2]).

4) Дѣла о преступленіяхъ и проступкахъ нижнихъ чиновъ Варшавской Пожарной Команды, совершенныхъ ими во время служенія, — согласно отношенію бывшаго Управленія Варшавскаго Военнаго Генералъ-Губернатора отъ 11 (23) Ноября 1836 года, за N. 2,757, сообщенному Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 23 Ноября (5 Декабря) того же года, за N. 12,547 [3]), съ указаніемъ притомъ предѣловъ власти Судовъ относительно разсмотрѣнія дѣлъ о преступленіяхъ, совершенныхъ тѣми же нижними чинами, до поступленія ихъ на службу.

5) Дѣла о лицахъ гражданскаго вѣдомства, оказавшихъ сопротивленіе военной силѣ, или рядовымъ, стоящимъ на ча-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 327 (т. XIII, стр. 472).*
[2]) *См. прибавленіе N. 328 (т. XIII, стр 476).*
[3]) *См. прибавленіе N. 329 (т. XIII, стр. 278).*

szony, wskazujący nie tylko drogę użalania się na wojskowych, ale nadto zalecający odsyłanie spraw do rozpoznania władzom wojennym.

2) Sprawy przeciwko byłym wojskowym polskim, o ile ci w czynnéj służbie wojskowéj zostają lub pobierają wsparcie od Rządu, a to stosownie do postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 26 Sierpnia (7 Września) 1832 roku [1]).

3) Sprawy przeciwko wojskowym niższych stopni, o przestępstwa przed wejściem ich do służby wojskowéj spełnione, a to stosownie do woli Najwyższéj, w rozkazie Ministra Wojny z dnia 3 Września 1836 roku, N. 105, objawionéj, a w odezwie Sztabu Głównego czynnéj armii z dnia 12 Listopada tegoż roku, N. 2,083, komunikowanéj, zaś przy reskrypcie Kommisyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 19 Listopada (1 Grudnia) 1836 roku, za N. 12,621 [2]), Sądom karnym do wiadomości podanéj.

4) Sprawy przeciwko wojskowym niższych stopni warszawskiéj pożarnéj komendy, o przestępstwa w służbie popełnione, a to w duchu odezwy byłego Zarządu Gubernatora Wojennego Warszawskiego z d. 11 (23) Listopada 1836 roku, N. 2,757, Sądom karnym przy reskrypcie Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z d. 23 Listopada (5 Grudnia) tegoż roku, za N. 12,547 [3]), komunikowanéj, w któréj są zarazem wskazane atrybucye Sądów co do przestępstw spełnionych przez tychże wojskowych przed wejściem ich do służby.

5) Sprawy przeciwko osobom cywilnym, stawiającym opór sile wojskowéj lub którzy targnęli się na żołnierzy na

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 327 (t. XIII, str. 473).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 328 (t. XIII, str. 477).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 329 (t. XIII, str. 479).*

сахъ,—согласно постановленію Совѣта Управленія Царства отъ 1 (13) Іюня 1845 года [1]).

6) Дѣла о нарушеніи карантинныхъ правилъ, означенныхъ въ ст. 506—511, а также въ ст. 521, 522, 525 и 527 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 1847 года, согласно ст. 32 Положенія о введеніи въ дѣйствіе этого Уложенія.

7) Дѣла о преступленіяхъ по должности офицеровъ и нижнихъ чиновъ таможенной стражи—согласно ст. 251 и 252 таможеннаго Устава для Царства Польскаго, изданнаго въ 1850 году.

8) Дѣла объ оказаніи сопротивленія таможенной стражѣ и мѣстной полиціи—согласно ст. 1,024 таможеннаго Устава.

9) Дѣла о нападеніяхъ на почты—по постановленію Совѣта Управленія Царства отъ 14 (26) Іюня 1857 года [2]).

10) Дѣла объ отставныхъ офицерахъ и чиновникахъ военнаго вѣдомства—согласно постановленію Намѣстника Царства отъ 11 (23) Февраля 1860 года, за N. 968 [3]).

11) Дѣла о чинахъ Варшавской Полицейской Команды, обвиняемыхъ въ проступкахъ по служлѣ и другихъ преступленіяхъ,—на основаніи постановленія Совѣта Управленія Царства отъ 10 (22) Февраля 1861 года, помѣщеннаго въ томѣ 56 Дневн. Закон., а именно на основаніи ст. 12, въ которой сказано:

> чины полицейской команды, за проступки на службѣ, подлежатъ взысканіямъ на основаніи военныхъ постановленій, по усмотрѣнію своего начальства: за преступленія же, предаются военному Суду, по особымъ распоряженіямъ Военнаго Генералъ-Губернатора, вслѣдствіе представленія Оберъ-Полиціймейстера.

12) Наконецъ дѣла о насиліяхъ, разбояхъ, убійствахъ грабежахъ и зажигательствѣ, если оныя имѣютъ политическій

---

1) *См. прибавленіе N. 330 (т. XIII, стр. 482).*
2) *См. прибавленіе N. 331 (т. XIII, стр. 484).*
3) *См. прибавленіе N. 118 (т. XII, стр. 104).*

warcie stojących, a to stosownie do postanowienia Rady Administracyjnéj Królestwa z d. 1 (13) Czerwca 1845 r. [1]).

6) Sprawy o naruszenie przepisów o kwarantannach, artykułami od 506 do 511, oraz art. 521, 522, 525 i 527 Kodeksu kar głównych i poprawczych z r. 1847 określone, a to stosownie do art. 32 Ustawy przechodniéj do tegoż Kodeksu.

7) Sprawy przeciwko oficerom i niższym stopniom straży celnéj, o przestępstwa służbowe, w myśl art. 251 i 252 Ustawy celnéj dla Królestwa z roku 1850.

8) Sprawy o stawienie oporu straży celnéj i policyi miejscowéj, stosownie do art. 1024 Ustawy celnéj.

9) Sprawy o napad na pocztę, według postanowienia Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 14 (26) Czerwca 1857 roku [2]).

10) Sprawy przeciwko dymisyonowanym oficerom i urzędnikom Zarządu Wojskowego, a to w myśl postanowienia Namiestnika Królestwa z dnia 11 (23) Lutego 1860 roku, Nr. 968 [3]).

11) Sprawy przeciwko osobom należącym do Warszawskiéj Komendy Policyjnéj, o przewinienia służbowe i inne przestępstwa, a to odnośnie do postanowienia Rady Administracyjnéj Królestwa z d. 10 (22) Lutego 1861 r., zamieszczonego w tomie 56 Dz. Praw, mianowicie art. 12-go, który brzmi:

> stopnie Komendy Policyjnéj, za przewinienia w służbie, ulegać mają, stosownie do uznania władzy, karom, na zasadzie ustaw wojskowych; za występki zaś, oddawani będą pod Sąd wojenny, za szczegółowemi decyzyami Wojennego Jenerał-Gubernatora, na przedstawienie Oberpolicmajstra.

12) Wreszcie sprawy mające za przedmiot gwałty, rozboje, zabójstwa, rabunki i podpalenia, jeżeli mają charakter

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 330 (t. XIII, str. 483).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 331 (t. XIII, str. 485).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 118 (t. XII, str. 105).*

характеръ — согласно постановленію Намѣстника Царства отъ 2 (14) Октября 1861 года [1]).

Всѣ эти дѣла подлежатъ военному Суду.

Въ связи съ этими постановленіями находятся нижеслѣдующія распоряженія о порядкѣ производства дѣлъ, подлежащихъ разсмотрѣнію военныхъ Судовъ, независимо отъ изложенныхъ выше правилъ о порядкѣ производства слѣдствій при депутатахъ отъ военнаго вѣдомства, о чемъ сказано въ объясненіяхъ ко II отдѣлу настоящаго декрета (стр. 116 и слѣд.), именно:

1) Предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 15 (27) Сентября 1847 года, за N. 15,531 [2]), о томъ чтобы передача дѣлъ военнымъ властямъ происходила не иначе, какъ по постановленіи о семъ Судами Исправительной Полиціи мотивированныхъ опредѣленій и по разсмотрѣніи оныхъ Уголовнымъ Судомъ.
2) Циркуляръ Министерства Внутреннихъ Дѣлъ отъ 12 Декабря 1861 года, препровожденный, по приказанію Намѣстника Царства, въ Правительственную Коммисію Юстиціи при отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія Царства отъ 15 (27) Февраля 1862 года, за N. 8,102, и сообщенный Уголовнымъ Судамъ при предписаніи Коммисіи отъ 22 Февраля (6 Марта) того же года, за N. 4,794 [3]), о томъ, что распоряженіе о преданіи военному Суду обвиненныхъ въ преступленіяхъ лицъ гражданскаго вѣдомства зависитъ отъ усмотрѣнія Начальниковъ Губерній, и что лица, подлежащія военному Суду, должны быть отсылаемы вмѣстѣ съ дѣломъ въ Военно-Судныя Коммисіи.

Изъяты вовсе изъ подъ вѣдѣнія Уголовныхъ Судовъ:

Дѣйствія, подлежащія непосредственному разсмотрѣнію ад-

---

[1]) *См. приб. N. 332 (томъ XIII, стр. 486).*
[2]) *См. приб. N. 333 (томъ XIII, стр. 494).*
[3]) *См. приб. N. 334 (томъ XIII, стр. 496).*

polityczny, stosownie do postanowienia Namiestnika Królestwa z dnia 2 (14) Października 1861 roku [1].

Wszystkie te sprawy podlegają Sądom wojennym.

Związkowe z temi postanowieniami rozporządzenia, dotyczące postępowania w sprawach pod też Sądy kwalifikujących się, obok przepisów odnoszących się do prowadzenia śledztw przy deputatach ze strony władz wojskowych, jak to wzmiankowano w objaśnieniach zamieszczonych pod Działem II-m niniejszego dekretu (str. 117 i nast.), są następujące:

1) Reskrypt Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 15 (27) Września 1847 roku, N. 15,531 [2], zalecający, aby odstępowanie akt władzom wojskowym następowało za wydaniem poprzednio przez Sąd Poprawczy decyzyi motywowanéj i Sądowi Kryminalnemu do rozpatrzenia przedstawionéj.

2) Cyrkularz Ministeryum Spraw Wewnętrznych z dnia 12 Grudnia 1861 roku, przy odezwie Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnéj Królestwa z dnia 15 (27) Lutego 1862 roku, N. 8,102, z polecenia Namiestnika Królestwa Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości komunikowany, a przez tę przy reskrypcie z dnia 22 Lutego (6 Marca) t. r., za N. 4,794 [3], Sądom karnym przesłany, objaśniający, że do Naczelników Gubernij należy decydowanie, które z osób obwinionych kwalifikują się pod Sąd wojenny, i że osoby zakwalifikowane razem z aktami do Kommissyj Wojennych mają być odsyłane.

Wyłączone są zupełnie z pod jurisdykcyi Sądów karnych:

Czyny podlegające bezpośredniemu rozpoznaniu władz

[1]) *Zobacz dodatek N. 332 (t. XIII, str. 487).*
[2]) *Zobacz dodatek N. 333 (t. XIII, str. 495).*
[3]) *Zobacz dodatek N. 334 (t. XIII, str. 497).*

министративныхъ властей или финансоваго управленія, либо предоставленныя рѣшенію Гражданскихъ Судовъ, а именно:

a) самовольная охота, или ловля звѣрей, птицъ, рыбы въ предѣлахъ казенныхъ имѣній, на основаніи ст. 468 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ;

b) проступки, предусмотрѣнные въ ст. 810—814 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, на сколько они относятся къ казенной собственности;

c) публичное разыгрываніе, безъ дозволенія начальства, какихъ либо предметовъ, посредствомъ лотереи, по ст. 712 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ.

На основаніи ст. 30 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ [1]), подлежатъ разсмотрѣнію казенныхъ мѣстъ и должностныхъ лицъ.

d) предусмотрѣнныя въ ст. 493—501, 504 и 505 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ нарушенія устава о гербовомъ сборѣ и приложеніи казеннаго штемпеля, въ силу ст. 31 упомянутаго выше Положенія, подлежатъ разсмотрѣнію тѣхъ мѣстъ и должностныхъ лицъ, на которыя сіе понынѣ возложено;

e) означенное въ ст. 512, 513, 514, 516, 517 и 520 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ нарушеніе карантинныхъ правилъ, по смыслу ст. 32 вышеупомянутаго Положеія, подлежитъ вѣдомству карантиннаго начальства;

f) нарушенія врачебныхъ уставовъ, означенныя въ отдѣленіи VIII главы I, раздѣла VIII Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, на сколько въ оныхъ обвиняются врачи, акушеры, повивальныя бабки, аптекари, матеріалисты и другія подчиненныя медицинскому вѣдомству лица, и на сколько оныя подлежатъ взысканіямъ и наказаніямъ, опредѣленнымъ въ ст. 33 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о нака-

---

[1]) *См. прибавленіе N. 28 (томъ XII, стр. 232).*

administracyjnych lub skarbowych, albo poddane wyrokowaniu Sądów cywilnych, mianowicie:

a) samowolne w obrębie dóbr skarbowych polowanie lub łowienie zwierząt, ptaków, ryb, art. 468 Kodeksu kar głównych i poprawczych określone;

b) wykroczenia w artykułach od 810 do 814 Kodeksu kar głównych i poprawczych przewidziane, o ile dotyczą własności skarbowéj;

c) puszczanie publicznie, bez dozwolenia zwierzchności, jakiegobądź przedmiotu na loteryą, odnoszące się do art. 712 Kodeksu kar głównych i poprawczych.

Według art. 30-go Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głów i poprawczych [1], ulegają rozpoznaniu władz skarbowych.

d) naruszenie ustaw o papierze stemplowym i przykładaniu skarbowego stempla, przewidziane art. 493 do 501, oraz art. 504 i 505 Kodeksu kar głównych i poprawczych, podług art. 31-go rzeczonéj Ustawy przechodniéj, rozstrzygają władze i urzędnicy dotąd w tym względzie właściwi;

e) naruszenie przepisów o kwarantannach, określone artykułami 512, 513, 514, 516, 517 i 520 Kodeksu kar głównych i poprawczych, w myśl art. 32 Ustawy przechodniéj, ulega rozpoznaniu zwierzchności kwarantannowéj;

f) naruszenie ustaw lekarskich, w Oddziale ósmym Rozdziału I-go Działu ósmego Kodeksu kar głównych i poprawczych oznaczone, o ile spełnioném zostanie przez lekarzy, akuszerów, akuszerki, aptekarzy, materyalistów i inne osoby od zwierzchności lekarskiéj zawisłe, i o ile grożą im kary w art.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 28 (t. XII, str. 233).*

заніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, разсматриваются тѣмъ же медицинскимъ начальствомъ;

g) означенныя въ ст. 800, 856 и 857 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ нарушенія правилъ, относящихся къ ѣздѣ по желѣзной дорогѣ, а равно нарушенія почтоваго устава, по смыслу ст. 34 Положенія о введеніи въ дѣйствіе того же Уложенія, разсматриваются по принадлежности начальствомъ желѣзной дороги или почтовымъ управленіемъ;

h) нарушеніе постановленій о торговлѣ или о фабричной, заводской и ремесленной промышленности, описанное въ ст. 870 и 888 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, согласно ст. 35 Положенія о введеніи въ дѣйствіе того же Уложенія, разсматривается административными или казенными властями;

i) проступки противъ постановленій о содержаніи актовъ гражданскаго состоянія, означенные въ главѣ IV, раздѣлѣ IX, Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ по ст. 36 Положенія о введеніи въ дѣйствіе того же Уложенія, разсматриваются Гражданскими Трибуналами Iой инстанціи или Правительственною Коммисіею Юстиціи;

k) разсмотрѣніе случаевъ, предусмотрѣнныхъ въ ст. 1099 1,100 и 1,103 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, по смыслу ст. 41 Положенія о введеніи въ дѣйствіе того же Уложенія предоставлено гражданскимъ Судамъ, а сверхъ того, на основаніи ст. 1086 Уложенія, распоряженіе о заключеніи въ смирительномъ домѣ дѣтей, по требованію родителей, зависитъ отъ Предсѣдателя Гражданскаго Трибунала;

l) дѣла о самовольномъ похищеніи лѣса изъ городскихъ дачь, на основаніи отношенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 14 (26) Августа 1859 года, за N. 46,149/23,375, подлежатъ вѣдомству Губернскихъ Правленій;

m) дѣла о тайномъ провозѣ товаровъ, если оцѣнка, на основаніи Высочайше утвержденнаго 5 Ноября 1850 года, тамо-

33-m Ustawy przechodniéj do tegoż Kodeksu wyszczególnione, należy do decyzyi téjże zwierzchności;

g) naruszenie przepisów dotyczących jazdy po drodze żelaznéj, jak niemniéj naruszenie ustaw pocztowych, oznaczone w art. 800, 856 i 857 Kodeksu kar głównych i poprawczych, rozpoznają, w myśl art. 34-go Ustawy przechodniéj, co do pierwszych władze drogi żelaznéj, a drugie, władze pocztowe;

h) naruszenie przepisów o handlu, rękodziełach, fabrykach i rzemiosłach, w art. 870 i 888 Kodeksu kar głównych i poprawczych opisane, wedle art. 35-go Ustawy przechodniéj, rozpoznają władze administracyjne lub skarbowe;

i) wykroczenia przeciwko przepisom o utrzymywaniu aktów Stanu Cywilnego, objęte Rozdziałem czwartym Działu dziewiątego Kodeksu kar głównych i poprawczych, wedle art. 36 Ustawy przechodniéj, rozpoznają Trybunały Cywilne I-éj instancyi lub Kommissya Rządowa Sprawiedliwości;

k) co do czynów przewidzianych w art. 1099, 1100 i 1103 Kodeksu kar głównych i poprawczych, wyrokują, w myśl art. 41-go Ustawy przechodniéj, Sądy cywilne; nadto Prezes Trybunału Cywilnego, na żądanie rodziców, rozporządza, z mocy art. 1086 Kodeksu kar głównych i poprawczych, zamknięcie ich dzieci w domu poprawy;

l) sprawy o samowolny zabór drzewa z lasów miejskich, rozpoznanie których, na zasadzie odezwy Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 14 (26) Sierpnia 1859 roku, N. 46,149/23,375, do atrybucyi Rządów Gubernialnych należy;

m) sprawy o defraudacyą, jeśli ocenienie jéj, na zasadzie

моженнаго Устава для Царства Польскаго, предоставлена таможенному начальству;

п) дѣла о проступкахъ по службѣ, если чиновникъ или должностное лицо, по опредѣленію непосредственнаго своего начальства, не будутъ привлечены къ отвѣтственности въ уголовномъ порядкѣ [1]).

Во всѣхъ вышеисчисленныхъ случаяхъ, Уголовные Суды, получивъ изъ слѣдствія свѣдѣніе о таковыхъ преступленіяхъ, не приступаютъ къ ихъ разсмотрѣнію, а передаютъ дѣла на окончательное распоряженіе подлежащихъ властей.

Примѣчаніе I. Рѣшенію карательныхъ Судовъ не подлежитъ также:

a) опредѣленіе размѣра пособія на содержаніе незаконнорожденнаго младенца, хотя бы самое дѣяніе означеннаго въ ст. 721 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ противозаконнаго сожитія мужчины съ женщиною было предметомъ преслѣдованія уголовнымъ порядкомъ;

b) признаніе дѣйствительности или недѣйствительности предсмертныхъ распоряженій, учиненныхъ самоубійцею;

c) опредѣленіе размѣра вознагражденія изнасилованной дѣвицѣ, въ случаяхъ, въ коихъ, согласно съ примѣчаніемъ къ ст. 1005 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, оное должно быть обезпечено на имѣніи преступника, въ видѣ пособія на ея содержаніе;

d) опредѣленіе количества таковаго же пособія, слѣдующаго родителямъ отъ дѣтей, виновныхъ въ преступленіи, означенномъ въ ст. 1087 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ;

e) опредѣленіе размѣра убытковъ, причиненныхъ лихвою.

---

[1]) *Смотри объясненіе въ настоящемъ Сборникѣ постановленій объ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи, томъ I, стр. 234.*

Ustawy celnéj dla Królestwa dnia 5 Listopada 1850 roku Najwyżéj zatwierdzonéj, władzom celnym jest pozostawione;

n) sprawy o przestępstwa służbowe, jeżeli urzędnik lub oficyalista przez decyzyą właściwéj swéj władzy do odpowiedzialności na drodze karnéj nie zostanie zakwalifikowany [1]).

W tych wszystkich przypadkach Sądy karne, powziąwszy wiadomość ze śledztwa o takich przestępstwach, wstrzymują się z ich decydowaniem i akta swoje właściwym władzom do stanowczego załatwienia odstępują.

Uwaga I. Do decyzyi Sądów karnych nie należy także:

a) oznaczenie wysokości wynagrodzenia przypadającego tytułem alimentu dziecięciu nieprawego łoża, chociażby sam czyn nieprawego pożycia mężczyzny z kobietą, w art. 721 Kodeksu kar głównych i poprawczych opisany, był przedmiotem dochodzenia na drodze karnéj;

b) ocenienie ważności lub nieważności ostatniéj woli samobójcy;

c) oznaczenie wysokości zastrzeżonego w uwadze do art. 1005 Kodeksu kar głównych i poprawczych wynagrodzenia zgwałconéj pannie, z majątku przestępcy, pod tytułem alimentów na jéj utrzymanie;

d) oznaczenie takichże alimentów rodzicom od dzieci, które stały się winnemi przestępstwa art. 1087 Kodeksu kar głównych i poprawczych określonego;

e) oznaczenie wysokości strat lichwą zrządzonych.

---

[1]) *Zobacz wyjaśnienie w niniejszym Zbiorze przepisów, dotyczących Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, tom I-y, str. 235.*

Во всѣхъ этихъ случаяхъ Уголовные Суды ограничиваются опредѣленіемъ наказаній, постановленныхъ Уложеніемъ о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, дальнѣйшее же рѣшеніе въ отношеніи присужденія вознагражденій они обязаны предоставлять Судамъ гражданскимъ, по смыслу ст. 38, 40, 41 и 42 Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ.

Примѣчаніе II. Случаи, въ которыхъ Уголовные Суды обязаны пріостановить производство слѣдствія, хотя дѣло, по существу своему, подлежитъ ихъ разсмотрѣнію, указаны въ ст. 42 и 43 упомянутаго выше Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ.

ОТДѢЛЪ IV.

Положенія общія.

Статья 20.

Дѣяніе, за которое закономъ опредѣлено наказаніе полицейское, называется *нарушеніемъ полицейскихъ правилъ.*

Дѣяніе, за которое закономъ опредѣлено наказаніе исправительное, называется *проступкомъ.*

Дѣяніе, за которое закономъ опредѣлено наказаніе уголовное, называется *преступленіемъ.*

Статья 21.

Наказаніе полицейское есть то, которое не превышаетъ пятидневнаго ареста, или 30 злотыхъ денежнаго взысканія, безъ различія, сопряжена ли, или не сопряжена

We wszystkich tych przypadkach Sądy karne ograniczają się na wymiarze kary Kodeksem kar głównych i poprawczych ustanowionéj, dalsze zaś wyrzeczenie co do wynagrodzeń Sądom cywilnym pozostawić są obowiązane, a to w myśl art. 38, 40, 41 i 42 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych.

Uwaga II. W jakich przypadkach Sądy karne obowiązane są wstrzymać się z rozwinięciem śledztwa, chociaż przedmiot sprawy kwalifikuje się do ich rozpoznania, wskazują art. 42 i 43 rzeczonéj Ustawy przechodniéj.

DZIAŁ IV.

Urządzenia ogólne.

Artykuł 20.

Przestępstwo, na które prawo przepisuje karę policyjną, zowie się *wykroczeniem policyjném.*

Przestępstwo, na które prawo przepisuje karę poprawczą, zowie się *występkiem.*

Przestępstwo, na które prawo przepisuje karę kryminalną, zowie się *zbrodnią.*

Artykuł 21.

Kara policyjna jest ta, która nie przechodzi pięciu dni więzienia, lub 30 złotych kary pieniężnéj, czy z karą tą połączona jest konfiskata rzeczy przedmiotem

съ таковымъ наказанiемъ, либо взысканiемъ, конфискацiя вещей, составляющихъ предметъ незаконнаго дѣянiя, какова бы ни была стоимость оныхъ.

Наказанiемъ исправительнымъ почитается то, которое превышаетъ мѣру полицейскаго наказанiя, но не превосходитъ пятилѣтняго тюремнаго заключенiя; денежное взысканiе свыше 30 злотыхъ составляетъ во всякомъ случаѣ взысканiе исправительное.

Наказанiемъ уголовнымъ признается то, которое превышаетъ пятилѣтнее тюремное заключенiе; смертная казнь, мучительное или позорное наказанiе во всякомъ случаѣ составляютъ наказанiе уголовное.

Примѣчанiе. Правила, изложенныя въ ст. 20 и 21, и соотвѣтствующiя дѣйствовавшимъ въ то время законамъ, не имѣютъ нынѣ никакого примѣненiя. Они замѣнены раздѣломъ I-мъ Уложенiя о наказанiяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, въ которомъ противузаконныя дѣянiя раздѣляются на преступленiя и проступки, а постановленныя за оныя наказанiя, — на уголовныя и исправительныя.

Статья 22.

Каждый приговоръ Полицейскаго Суда, постановленный Мировымъ Судомъ, Бургомистромъ или Войтомъ, подлежитъ апелляцiи въ Отдѣленiе Полицiи Исправительной, коль скоро виновный присужденъ имъ къ наказанiю арестомъ, или къ денежному взысканiю свыше 10 злотыхъ. Каждый приговоръ Отдѣленiя Полицiи Исправительной, постановленный въ 1-ой инстанцiи, подлежитъ апелляцiи въ Уголовный Судъ.

wykroczenia będących lub nie, jakakolwiekby onych wartość była.

Kara poprawcza jest ta, która przechodzi karę policyjną, a nie jest wyższa nad pięć lat więzienia; kara pieniężna przechodząca 30 złotych, jest zawsze karą poprawczą.

Kara kryminalna jest ta, która przechodzi pięć lat uwięzienia; kara na życiu, kara dręcząca lub hańbiąca, jest zawsze karą kryminalną.

Uwaga. Przepisy art. 20 i 21, będące w związku z prawami podówczas obowiązującemi, nie mają obecnie zastosowania. Zastąpione one są Działem I-m Kodeksu kar głównych i poprawczych, w którym objęty jest podział czynów bezprawnych na przestępstwa i wykroczenia, oraz kar za nie postanowionych— na główne i poprawcze.

Artykul 22.

Każdy wyrok Sądu Policyjnego, czy tym jest Sąd Pokoju lub Burmistrz lub Wójt, podlega apellacyi do Wydziału Policyi Poprawczéj, skoro skazuje na karę więzienia, lub na karę pieniężną przechodzącą 10 złotych. Każdy wyrok Wydziału Policyi Poprawczéj w I-éj instancyi ferowany, podlega apellacyi do Sądu Kryminalnego.

Приговоры Уголовнаго Суда не подлежатъ никакому утвержденію, а обжалованіе ихъ допускается не иначе, какъ только въ кассаціонномъ порядкѣ, указанномъ декретомъ Нашимъ отъ 3 Апрѣля 1810 года.

На приговоры Судовъ Полицейскихъ и Полиціи Исправительной, неподлежащіе апелляціи, допускается также принесеніе жалобъ кассаціоннымъ порядкомъ, согласно съ декретомъ Нашимъ отъ 3 Апрѣля 1810 года.

Приведеніе въ дѣйствіе настоящаго декрета Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, поручаемъ Министрамъ Нашимъ по принадлежности.

Во дворцѣ Нашемъ въ Пильницѣ, 26 Іюля 1810 года.

(подписано) *Фридрихъ Августъ.*

Контрасигнировалъ:

Министръ Статсъ-Секретарь (подписано) *Станиславъ Бреза.*

ОБЪЯСНЕНІЯ КЪ IV ОТДѢЛУ.

Положенія общія.

Постановленіе ст. 22 декрета Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго отъ 26 Іюля 1810 года, со введеніемъ новаго судоустройства, потеряло свою силу. Въ замѣнъ онаго въ отношеніи инстанцій, черезъ которыя должны проходить дѣла, разсматриваемыя уголовнымъ порядкомъ, возымѣло обязательную силу Положеніе о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ и другія постановленія, какъ сказано выше въ §§ 1, 2, 3, 4 и 5 главы 2-ой объясненій къ отдѣлу III Королевскаго декрета отъ 26 Іюля 1810 г.

Wyroki Sądu Kryminalnego nie podlegają żadnemu zatwierdzeniu lub innemu odwołaniu, jak tylko do kasacyi, drogą dekretem Naszym, datowanym 3 miesiąca Kwietnia roku 1810, wskazaną.

Od wyroków Policyjnych i Policyi Poprawczéj, niepodlegających apellacyi, odwołanie się do kasacyi, stosownie do dekretu Naszego pod dniem 3-m miesiąca Kwietnia roku 1810, również ma miejsce.

Wykonanie niniejszego dekretu Naszego, który w Dzienniku Praw ma być umieszczony, Ministrom Naszym, w czém do którego należy, zalecamy.

W pałacu Naszym w Pilnic, dnia 26 miesiąca Lipca 1810 roku.

(podpisano) *Fryderyk August.*
przez Króla,

Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *Stanisław Breza.*

OBJAŚNIENIA DO DZIAŁU IV.

Urządzenia ogólne.

Przepis art. 22 dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego, z dnia 26 Lipca 1810, z prowadzeniem nowego porządku sądowego, moc swą utracił. Natomiast pod względem instancyj dozwolonych w sprawach na drodze karnéj rozpoznawanych, obowiązuje Ustawa przechodnia do Kodeksu kar głównych i poprawczych i inne postanowienia, jak wykazują §§ 1, 2, 3, 4 i 5 Tytułu II-go objaśnień do Działu III-go tegoż dekretu Królewskiego.

Здѣсь только слѣдуетъ упомянуть, что, какъ, по смыслу сего декрета, такъ и по послѣдовавшимъ за онымъ распоряженіямъ, судебные приговоры, кромѣ дозволенныхъ инстанцій, а равно пересмотра и принесенія просьбъ о помилованіи, о которыхъ говорится выше, не подлежатъ никакому утвержденію.

Исключеніе въ этомъ отношеніи составляютъ:

1) Приговоры о подданныхъ Имперіи, присужденныхъ къ наказаніямъ Судами Царства, на основаніи Устава Высочайше утвержденнаго 6 Іюня 1834 года [1]).

2) Приговоры о лицахъ дворянскаго званія, присужденныхъ къ лишенію дворянства, по смыслу ст. 36 Высочайше утвержденнаго 25 Іюня (7 Іюля) 1836 года [2]) устава о дворянствѣ.

3) О дворянахъ потомственныхъ, личныхъ, пожалованныхъ орденами, либо другими знаками отличія, а также о дѣтяхъ и женахъ личныхъ дворянъ, занимающихъ или занимавшихъ должности VII или VIII разряда, о почетныхъ гражданахъ, если лица сіи приговорены къ лишенію дворянскаго званія, орденовъ, или ограниченію правъ состоянія — согласно ст. 77 — 81 Устава о Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената отъ 26 Марта 1842 года [3]), а также ст. 33 постановленія о порядкѣ принесенія жалобъ на окончательныя рѣшенія, отъ того же числа [4]).

Порядокъ же представленія такихъ приговоровъ на утвержденіе указанъ въ ст. 195 — 197 Положенія о внутреннемнъ устройствѣ Сената, отъ того же числа [5]).

Сверхъ того подлежатъ утвержденію:

4) Приговоры по дѣламъ, въ которыхъ опредѣленіе наказаеія, по недостатку положительнаго закона, основано на анало-

---

[1]) *См. приб. N. 218 (томъ XII, стр. 574).*
[2]) *Дневн. Закон. томъ 19, стр. 224.*
[3]) *См. настоящій Сборникъ постановленій, томъ VI, стр. 276.*
[4]) *См. тамъже на стр. 318.*
[5]) *См. тамъже на стр. 470.*

Tu tylko wypada uczynić wzmiankę, że tak w duchu tego dekretu, jakotéż późniejszych rozporządzeń, wyroki sądowe, prócz dozwolonych instancyj, oraz restytucyi i odwołania się drogą łaski, o których wyżéj była mowa, żadnemu mu nie ulegają zatwierdzeniu.

Wyjątek pod tym względem stanowią:

1) Wyroki co do poddanych Cesarstwa, skazanych na karę przez Sądy Królestwa, a to na zasadzie Najwyżéj zatwierdzonéj Ustawy z dnia 6 Czerwca 1834 roku [1].

2) Wyroki co do szlachty, skazanéj na utratę szlachectwa, a to w duchu artykułu 36-go prawa o szlachectwie, Najwyżéj pod dniem 25 Czerwca (7 Lipca) 1836 roku zatwierdzonego [2].

3) Co do szlachty dziedzicznéj, osobistéj, ozdobionéj orderami lub znakami honorowemi, oraz co do dzieci i żon szlachty osobistéj, która sprawowała lub sprawuje urzędy klasy VII lub VIII, tudzież obywateli poczestnych, skazanych na utratę szlachectwa, orderów lub ograniczenie praw stanu, stosownie do art. 77—81 Ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu z dnia 26 Marca 1842 roku [3], oraz art. 33 postanowienia o sposobie zanoszenia skarg na wyroki ostateczne z téjże daty [4].

W jaki zaś sposób przedstawienie wyroków takich do zatwierdzenia ma następować, wskazują art. 195—197 Wewnętrznego urządzenia Senatu z téjże daty [5].

Obok tego ulegają zatwierdzeniu:

4) Wyroki zapadłe w takich sprawach, w których wyrzeczenie kary, przy braku wyraźnego przepisu prawa, na

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 218 (t. XII, str. 575).*
[2]) *Dzien. Praw, t. 19-y, str. 225.*
[3]) *Zobacz niniejszy Zbiór przepisów tom VI-y, str. 277.*
[4]) *Zobacz tamże na str. 319.*
[5]) *Zobacz tamże na str. 471.*

гическомъ примѣненіи таковаго, или когда, въ виду особыхъ обстоятельствъ, въ приговорахъ постановляется ходатайствовать о чрезвычайномъ смягченіи наказанія — на основаніи ст. 156, 158, 159, 160 и 181 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, въ которыхъ вмѣстѣ съ тѣмъ указано, отъ кого въ подобныхъ случаяхъ зависитъ утвержденіе приговора.

5) Приговоры присуждающіе къ наказанію за самовольный выходъ за границу, — согласно статьѣ 11 Высочайшаго указа отъ 25 Апрѣля (7 Мая) 1850 года [1].

6) Приговоры, по дѣламъ о содержаніи оружія безъ дозволенія начальства, согласно предписанію Намѣстника Царства отъ 24 Февраля (8 Марта) 1859 года, за N. 1,435 [2], сообщенному къ руководству всѣмъ Уголовнымъ Судамъ при распоряженіяхъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 4 (16) Марта того же года за N. 5,225 и отъ 6 (18) Мая 1860 года, за N. 5,788 [3].

На основаніи предписанія Намѣстника Царства отъ 2 (14) Мая 1861 года, за N. 2,228, сообщеннаго карательнымъ Судамъ при распоряженіи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 10 (22) Мая 1861 года, за N. 8,738 [4], по дѣламъ этого рода, Суды обязаны входить въ сношеніе съ Начальниками Жандармскихъ Командъ относительно производства обыска въ квартирахъ лицъ, обвиненныхъ въ укрывательствѣ оружія.

Въ заключеніе слѣдуетъ еще присовокупить, что послѣ упраздненія Канцеляріи Намѣстника Царства, на основаніи ст. 4 Высочайшаго указа 27 Мая (8 Іюня) 1862 года, дѣла, касающіяся представленія на утвержденіе Намѣстника приговоровъ о лицахъ, обвиняемыхъ въ содержаніи оружія безъ дозволенія начальства переданы въ Управленіе Генералъ-Полицій-

---

[1]) *См. приб. N. 185 къ Учрежденію Прав. Комм. Юстиціи, т. V настоящаго Сборника постановленій, стр. 130.*

[2]) *См. приб. N. 335 (томъ XIII, стр. 500).*

[3]) *См. приб. N. 336 (томъ XIII, стр. 502).*

[4]) *См. приб. N. 337 (томъ XIII, стр. 504).*

analogiczném zastosowaniu takowego jest oparte, lub gdy zachodzą okoliczności, dla których wyrokami postanowioném zostanie wstawienie się o nadzwyczajne złagodzenie kary, a to na zasadzie art. 156, 158, 159, 160 i 181 Kodeksu kar głównych i poprawczych, które to artykuły wskazują zarazem do kogo w takich razach należy zatwierdzenie wyroku.

5) Wyroki skazujące na karę za samowolne wydalenie się z kraju, stosownie do artykułu 11-go Najwyższego ukazu z dnia 25 Kwietnia (7 Maja) 1850 roku [1].

6) Wyroki w sprawach o posiadanie broni bez pozwolenia władzy, a to w duchu rozkazu Namiestnika Królestwa z dnia 24 Lutego (8 Marca) 1859 roku, N. 1,435 [2], wszystkim Sądom karnym przy rozporządzeniach Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 4 (16) Marca t. r., N. 5,225, oraz z dnia 6 (18) Maja 1860 r., N. 5,788 [3], do zastosowania zaleconego.

Wedle rozkazu Namiestnika Królestwa z dnia 2 (14) Maja 1861 roku, N. 2,228, Sądom karnym przy rozporządzeniu Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 10 (22) Maja 1861 roku, N. 8,738 [4], zakomunikowanego, w sprawach tego rodzaju Sądy znosić się mają z Naczelnikami Komend Żandarmskich w przedmiocie odbycia rewizyi w mieszkaniu osób o posiadanie broni obwinionych.

W końcu nadmienić jeszcze należy, że po zwinięciu Kancelaryi Namiestnika Królestwa, na zasadzie art. 4-go Najwyższego ukazu z d. 27 Maja (8 Czerwca) 1862 r., czynności dotyczące przedstawiania Namiestnikowi do zatwierdzenia wyroków w sprawach o posiadanie broni bez pozwolenia władzy, przeszły do Zarządu Jenerał-Policmajstra w Królestwie, który

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 185 do Organizacyi Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości (tom V-y niniejszego Zbioru przepisów, str. 131.)*

[2]) *Zobacz dodatek N. 335 (t. XIII, str. 501).*

[3]) *Zobacz dodatek N. 336 (t. XIII, str. 503).*

[4]) *Zobacz dodatek N. 337 (t. XIII, str. 505).*

мейстера въ Царствѣ, который, отзывомъ отъ 31 Іюля (12 Августа) 1865 года, за N. 10,045/24,281 [1]), увѣдомилъ, что только окончательные приговоры должны быть ему сообщаемы вмѣстѣ съ дѣломъ и краткимъ описаніемъ событія, заключающимъ въ себѣ свѣдѣніе о времени, въ которое происходило укрывательство оружія, и отослано ли оружіе по принадлежности.

О таковомъ требованіи Генералъ-Полиціймейстера всѣ Уголовные Суды, для должнаго руководства, поставлены были въ извѣстность предписаніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 11 (23) Октября 1865 года.

---

[1]) *См. приб. N. 338 (томъ XIII, стр. 508).*

Конецъ девятаго тома.

w odezwie z d. 31 Lipca (12 Sierpnia) 1865 r., N. 10,045/24,281 [1]), zawiadomił, iżby dopiéro wyroki ostateczne komunikowane mu były z aktami i krótkim opisem czynu, obejmującym wiadomości co do czasu, w którym przechowywanie broni miało miejsce i czy broń odesłaną została gdzie należy.

O takiém żądaniu Jenerał-Policmajstra wszystkie Sądy karne, celem zastosowania się, reskryptem Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości z dnia 11 (23) Października 1865 roku zawiadomione zostały.

---

[1]) *Zobacz dodatek N. 338 (t. XIII, str. 509).*

KONIEC TOMU DZIEWIĄTEGO

ГОСУДАРСТВЕННАЯ
ПУБЛИЧНАЯ
ИСТОРИЧЕСКАЯ
БИБЛИОТЕКА РСФСР
1985 г.